

МЕЙВ БИНЧИ

ИЗВОРЪТ НА СВЕТА АНА

Превод от английски: Емилия Ничева-Карастойчева, 2008

chitanka.info

*На добрия ми скъп Гордън.
С дълбока благодарност за щастливия ни съвместен
живот*

ПЪРВА ГЛАВА

ШОСЕТО, ГОРАТА И ИЗВОРЪТ

Отец Брайън Флин, кюре в храма „Свети Августин“ в Росмор, мразеше празника на Света Ана със страст, неприсъща на католически свещеник. От друга страна, поне доколкото му бе известно, той бе единственият свещеник, в чиято енория блика извор на светицата — свято място със съмнителен произход. Място, където енориашите се стичаха, за да помолят майката на Светата Дева да им съдейства по ред въпроси, предимно от най-лично и съкровено естество. Територии, в които един недодялан свещеник едва ли би съумял да пристъпи. Като например да им намери годеница или съпруг, а после да благослови с дете връзката им.

Рим, както винаги, мълчеше неуслужливо относно извора.

„Все пак Ватиканът си оставя една отворена вратичка“, размишляваше мрачно отец Флин.

Там навярно се радваха, че в ставащата от ден на ден все по-светска Ирландия се е запазил поне *някакъв* изблик на набожност и не желаеха да го обезсърчат. Но нима Рим не побърза да изключи от лоното на Вярата всички езически ритуали и суеверия? Това беше главоблъсканица, както би се изразил Джими — симпатичният млад лекар от съседния Дуун Вилидж. Джими казваше, че положението в медицината е същото: потрябват ли ти ясни правила, никакви ги няма. Налице са само когато изобщо не са ти нужни.

Всяка година за церемонията на 26 юли отблизо и далече се стичаха хора — молеха се и отрупваха извора с гирлянди и цветя. От отец Флин неизменно се очакваше да произнесе кратка реч и ежегодно това го хвърляше в терзания. Не би могъл да каже на стотиците хора, втурнали се със зъби и нокти към скалното изображение до вековния извор наскрел глоговата гора, че това граничи с идолопоклонничество.

Писмените свидетелства, които беше проучил, описваха Света Ана и съпруга ѝ Свети Йоаким като неясни фигури, чиято история приличаше на историята на Анна от Стария Завет — жената, която смятали за обречена на безплодие, но неочаквано се сдобила със син — Самуил. През каквито и житейски превратности да бе преминал животът на Света Ана преди две хилядолетия, тя определено не бе посещавала Ирландия и Росмор, не се бе установявала в околните гори, нито пък беше освещавала непресъхващ свят кладенец там.

Толкова можеше да се твърди със сигурност.

Но ако някой би се осмелил да спомене това пред гражданството на Росмор, рискуваше да си навлече сериозни неприятности. Така че всяка година отец Флин се изправяше пред тълпата, измърморваше десетина реда от молитвеника, без да накърни ничии чувства, и произнасяше кратка проповед за добротворството, толерантността и уважението към ближния, в която малцина се вслушваха.

Отец Флин често си мислеше, че има достатъчно свои грижи, без да прибавя към тях и въпроса за достоверността на Света Ана. Той и близките му се безпокояха за влошаващото се състояние на майка му — съвсем скоро тя вече нямаше да може да живее сама. Сестра му Джуди му написа, че за разлика от него, тя не се е обрекла на безбрачие и самота. Всички в службата ѝ обаче били или женени, или хомосексуални. Брачните агенции били развъдници на психопати, а вечерните курсове — място за среща на депресирани загубеняци. Заявяваше, че възнамерява да посети извора край Росмор и да помоли Света Ана да се заеме с нейния случай.

Брат му Еди напусна жена си Кити и четирите им деца, за да преоткрива себе си. Брайън тръгна да го търси и го откри удобно настанен при едно момиче — Наоми — с двайсет години по-младо от изоставената му съпруга. Не само не получи благодарности за своята загриженост, но Еди му се изсмя в лицето:

— Не сме длъжни да дадем обет за безбрачие, само защото ти не си нормален.

Тогава Брайън Флин се почувства напълно безсилен. Помисли си, че всъщност е нормален. И той, разбира се, бе копнял по не една жена, ала бе сключил договор. А правилата в момента гласяха, че ако някой иска да е свещеник, не бива да сключва брак, да има деца и най-обикновен семеен живот.

Винаги се бе надявал един ден това правило да бъде променено. Дори Ватиканът не би могъл да наблюдава дълго и безучастно как толкова хора изоставят духовническия сан заради постулат, издигнат не от Бог, а от хората. По времето на Исус всичките му апостоли са били женени; новите изисквания били постановени доста по-късно.

А и избухващите в Църквата скандали неизбежно щяха да накарат бавноподвижните консервативни кардинали да осъзнаят, че двадесет и първи век налага реформи.

Хората вече не благоговееха безкритично пред авторитета на Църквата и нейните служители. Точно обратното.

В наши дни интересът към свещеническия сан бе съвсем слаб. За последните осем години единствените свещеници, ръкоположени в епархията, бяха Брайън Флин и Джеймс О'Конър. Но Джеймс О'Конър напусна Църквата, понеже се отврати от протекциите върху повисшестоящ, подкупен свещеник, чиито постъпки се потуляха, за да избегне порицание или наказание.

Брайън Флин все още упорстваше, макар упорството му да бе на изчерпване.

Майка му не можеше да го познае, брат му го презираше, а сега сестра му бе решила да дойде чак от Лондон, за да посети този съмнителен езически извор, и при това се чудеше дали е по-добре да бъде точно на празника на светицата.

Главният свещеник на енорията каноник Касиди — великодушен възрастен мъж — не пропускаше да похвали младото кюре за усърдната му работа.

— Ще остана, докато мога, Брайън, а после ще преценят, че си достигнал нужната възраст, за да ти поверят епархията — често му повтаряше отец Касиди.

Мислеше му доброто и се опитваше да му спести унижението да го командва някой назначен отвън арогантен и непоносим свещеник. Понякога обаче Брайън Флин си мислеше колко по-добре би било природата да надделее и да проводи отец Касиди в дом за възрастни духовници, та да има помощник, без значение какъв, с когото да си поделят енорийските задължения.

За разлика от времето на неговата младост, задължителното ходене на църква лека-полека отмираще. Но енорияшите все пак

трябваше да бъдат кръщавани, венчавани и погребвани, да се изповядват и да приемат първо причастие.

Друг път обаче Брайън Флин си мислеше, че сам ще се оправя по-добре. Ето, миналото лято един полски свещеник пристигна да му помага, а цели седмици прави гирлянди за Света Ана и извора.

Наскоро посети католическото училище „Света Ита“ и попита дали някоя от девойките иска да стане монахиня, когато порасне. Съвсем уместен въпрос към ученички в католическо училище. Те обаче се изумиха. Сякаш никоя не разбираше какво им говори.

Най-сетне една като че ли схвана:

— Имате предвид като във филма „Сестра Акт“?

Основите на света определено са разклатени, помисли си отец Флин.

Понякога, когато се събуждаше сутрин, денят се разстиляше пред него объркан и неясен. Все пак си налагаше да се захване с нещо — взимаше душ и се опитваше да приглади червената си коса, чиито кичури винаги стърчаха като копия около лицето му. След това приготвяше за отец Касиди чай с мляко и препечена филийка с мед.

Възрастният мъж не пропускаше да му благодари горещо и Брайън се чувстваше щедро възнаграден. Дръпваше завесите настрани, разбухваше възглавниците и винаги измисляше някакъв шеговит коментар за света отвъд прозорците. После отиваше в църквата и отслужваше сутрешна литургия пред все по-оредяващото братство на вярващите. След това със свито сърце се отбиваше при майка си, питайки се в какво ли състояние ще я намери.

Както обикновено я сварваше седнала до кухненската маса, с вид на изгубен и останал без цел човек. Тогава неизменно ѝ обясняваше, че е неин син, енорийски свещеник, и ѝ приготвяше закуска — едно сварено яйце и каша от овесени ядки.

Сетне с натежало сърце се спускаше по Касъл стрийт към магазина за вестници на Скънк Скатъл; купуваше два вестника — един за отца и един за себе си.

Към това обикновено се прибавяше и кратка интелектуална дискусия със Скънк относно свободната воля и предопределеността или как така любещият Бог допуска бедствия като гладна смърт и цунами. Преди да се върне в дома на свещеника, Йосиф, латвиецът, който се грижеше за отец Касиди, щеше да е там, да му е оправил

легло, да го е измил и преоблякъл. Църковният настоятел вече стоеше в очакване да пристигне вестникът му. По-късно Йосиф го извеждаше на бавна разходка към църквата „Свети Августин“, та там да изрече със затворени очи молитвите си.

Отец Касиди предпочиташе на обяд да похапва супа. Понякога Йосиф го съпровождаше до някое кафене, но най-често отвеждаше крехкия дребен старец в своя дом, където жена му Анна приготвяше домашно ястие. За отплата духовникът я научаваше на някоя нова английска дума или фраза.

Интересът му към родината на Йосиф и Анна бе неизчерпаем — искаше да му показват снимки от Рига и казваше, че градът е прекрасен. Йосиф работеше на още три места — почистваше вестникарското магазинче на Скънк Слатъри, като същинска Дейзи Лондрет прибираше хавлиите от фризьорския салон на Фабиан и ги занасяше в обществената пералня, за да ги изпере, и три пъти седмично отиваше с автобус до къщата на Ноланови, където помагаше на Неди Нолан в грижите за баща му.

Анна също работеше на много места: почистваше месинговите табели по вратите в банката и в някои други офис сгради, по които висяха големи и вдъхващи респект надписи. Сутрин миеше чиниите от закуска в кухнята на хотела. Разопаковаше изпратените от борсата цветя и ги подреждаше в големи съдове с вода. Йосиф и Анна се възторгваха от многобройните възможности, които им предоставяше Ирландия. Тук едно семейство можеше да спести цяло състояние.

Споделиха с отец Касиди своя петгодишен план — спестяват, за да си купят малък магазин в околностите на Рига.

— Може би ще ни дойдете на гости? — попита го веднъж Йосиф.

— Ще ви гледам отгоре и ще благославям делата ви — отвърна им духовникът, сякаш изричаше най-обикновените думи на света, предвкусвайки светлото си бъдеще в отвъдното.

Понякога отец Флин му завиждаше.

Старецът все още живееше в свят на сигурност, където свещениците бяха значими и почитани, свят, където за всеки въпрос има готов отговор. През по-младите години на отец Касиди свещениците бяха натоварени с хиляди задължения и часовете от денонощието не стигаха да ги извършат. Свещеникът беше нужен,

очакван и желан на всякакви събития в живота на енориашите. А днес чакаха да ги поканят. Отец Касиди можеше да се появява без покана и без предизвестие във всеки дом от енорията. Отец Флин обаче се научи да е по-сдържан. В съвременна Ирландия, та дори и в Росмор, малцина биха приветствали с добре дошъл в дома си наместника на папата.

И така, Брайън Флин пое по Касъл стрийт, за да се заеме с половин дузина предварително планирани задачи. Предстоеше му среща със семейство поляци, за да уговорят кръщавката на близнаците им идната събота. Попитаха го дали може да направят церемонията при извора. Отец Флин се опита да овладее раздражението си.

— Не — отвърна той — кръщавката ще се състои при църковния купел в храма „Свети Августин“.

После отиде в затвора да посети затворник, помолил да го види. Ейдън Райън бе жесток човек. След много години съпругата му наруши мълчанието и призна, че я е биел. Той не показва нито разкаяние, нито мъка, вместо това несвързано разказа как случилото се е по нейна вина, защото навремето била продала детето им на случаен минувач.

Отец Флин занесе свето причастие в старческия дом край Росмор с чудатото име „Пирен и папрат“. По думите на собственичката така било по-добре, отколкото всичко в мултикултурна Ирландия да бъде кръщавано на някой светец. Обитателите на дома изглеждаха радостни да го видят и му описаха какво смятат да правят с градината. Преди време всички подобни домове се ръководеха от монаси, но Попи — собственичката на този — явно се справяше прекрасно.

Отец Флин се придвижваше със стара, очукана кола. Рядко я използваше из Росмор, защото движението бе затруднено, а да се паркира — почти невъзможно. Носеха се слухове за строеж на голямо околоръстно шосе, което да поеме тежкотоварните автомобили. Хората се разделиха на два лагера. Едните очакваха животът в града да замре, другите твърдяха, че това ще възвърне част от предишния дух на Росмор.

Следващата спирка на отец Флин бе къщата на Ноланови.

Много харесваше семейството. Стариат Марти, жизнен човек, знаеше безчет истории за миналото. Говореше за починалата си жена, сякаш още е при него, и често разказваше на отец Флин за чудотворното изцеление, което получила от извора на Света Ана,

благодарение на което си живяла добре още двадесет и четири години. Синът му беше почтен човек; той и снаха му Клеър винаги се радваха да го видят. Отец Флин помага при брачната им церемония преди няколко години.

Клеър, учителка в „Света Ита“, му каза, че из училището упорито се носи слухът за новото шосе към Росмор. Всъщност бе задала на децата да разработят проект по темата. Странно или не, но от чутото и от някои нейни догадки излизаше, че шосето ще минава право през техния имот.

— Сигурно ще получите голяма компенсация, ако наистина мине през земята ви — отбеляза със задоволство отец Флин. Радваше се да чуе, че и в този живот добрите биват възнаграждавани.

— Но, отче, ние никога няма да помолим то да мине през нашата земя — възрази Марти Нолан. — Дори и след милион години.

Отец Флин остана изненадан. Обикновено дребните фермери се молеха да ги сполети такъв дар от небето. Едно състояние, спечелено съвсем неочаквано.

— Мине ли оттук, значи да разполови гората — уточни Неди Нолан.

— И край с извора на Света Ана — додаде Клеър. Нямахше нужда да добавя, че този извор е дарил свекърва ѝ с още четвърт век живот, фактът витаеше неизречен в пространството.

Отец Флин се качи в колата си с натежало сърце. Безумието, витаещо около този извор, пак щеше да се превърне в ябълка на раздора. Хората от града отново щяха да заговорят за него, да обсъждат колко е ценен, да си разменят аргументи и контрааргументи. С дълбока въздишка си помечта булдозерите да дойдат през нощта и да видят сметката на извора. Това би сложило край на много проблеми.

Тръгна към снаха си Кити. Гледаше да наминава поне веднъж седмично, та тя да не се чувства изоставена от цялото семейство. Само Еди я беше напуснал.

Не я завари в добро настроение.

— Сигурно искаш да похапнеш нещо — подхвърли му тя нелюбезно.

Брайън Флин огледа разхвърляната кухня — дрехите на децата висяха небрежно по столовете, чиниите от закуска стояха неизмити, навсякъде се валяха боклуци. Дом, който не очаква гости.

— Не, благодаря — отказа той и се огледа къде да седне.

— Май наистина е по-добре да не ядеш. В къщите, където ходиш, навярно те хранят като породисто прасе; нищо чудно, че си напълнял.

Брайън се запита дали Кити винаги е била толкова кисела. Не си спомняше. Може би бягството на Еди с младата и сексапилна Наоми я беше променило.

— Бях при майка — отвърна той помирително.

— Обели ли поне нещо?

— Не много. Опасявам се, че нямаше и една смислена дума.

Гласът му звучеше изморено, но Кити не прояви съчувствие.

— Едва ли очакваш да проливам за нея горещи сълзи, Брайън. Когато беше с ума си, все не смогвах да съм достатъчно добра за прекрасния ѝ син Еди. Така че нека сега се справя сама. Това мисля аз по въпроса.

Лицето на Кити имаше сурово изражение. Цялата ѝ жилетка беше на лекета, а косата ѝ — разчорлена.

За миг отец Флин изпита леко съчувствие към брат си. Щом можеш да избираш измежду всички жени наоколо, а Еди очевидно можеше, Наоми беше по-лесният и по-забавен вариант. После си напомни, че съществуват такива неща като деца, дълг, обети, и прогони тази мисъл от главата си.

— Скоро майка няма да е в състояние да се справя сама, Кити. Обмислям дали да не продам къщата и да я преместя в някой дом.

— Ами аз никога не съм очаквала нищо от тази къща. Поне що се отнася до мен — давай смело напред, направи го.

— Ще поговоря с Еди и Джуди, да чуя какво мислят.

— Джуди ли? Нима тази изискана дама си прави труда да вдигне лондонския си телефон?

— След няколко седмици ще дойде в Росмор — каза отец Флин.

— Да не си и помисля да отседне тук — Кити хвърли собственически поглед наоколо. — Това е моята къща, всичко, което имам. Няма да позволя на никого от семейството на Еди да предявява феодални права над нея.

— О, не, дори не ми е хрумвало, че тя би искала да... да... те изгони — Брайън се надяваше нищо в тона му да не подсказва, че Джуди никога не би отседнала на такова място.

— Тогава къде ще остане? Не може да живее с теб и стария отец.

— Разбира се. В някой от хотелите, предполагам.

— Е, лейди Джуди има възможност да си плати за това, за разлика от нас, останалите — изсумтя презрително Кити.

— „Пирен и папрат“ ми се стори подходящ за майка. Вчера бях там. Всички старци изглеждат много щастливи.

— Това е протестантски дом, Брайън. Един свещеник не може да изпрати собствената си майка на такова място. Какво ще кажат хората?

— Домът не е протестантски, Кити — възрази меко отец Флин.
— Той е за хора от всякакви религии и за атеисти.

— Това е едно и също — срязва го Кити.

— Съвсем не е така. Вчера ходих да им занеса свето причастие. Следващата седмица откриват специално крило за болни от Алцхаймер. Чудех се дали някой от вас не би отишъл да го поогледа...

Отец Флин звучеше толкова уморено, колкото се и чувстваше.

Кити омекна.

— Дълбоко в себе си ти не си лош човек, Брайън. Просто животът е труден, вече никой не почита духовниците.

Оцени опита ѝ да изрази състрадание.

— Неколцина изпитват поне малко уважение — отвърна той с размита усмивка и стана да си върви.

— Защо не се махнеш? — попита тя, пристъпвайки към вратата.

— Защото съм се обвързал, защото там стои подписът ми и поради още ред други причини... А и понякога успявам да помогна — заключи печално отец Флин.

— Аз поне винаги се радвам да те видя — увери го непривлекателната Кити Флин. В думите ѝ ясно се четеше скритият смисъл, че навярно единствена тя в Росмор изпитва далечно подобие на радост от присъствието му.

* * *

Беше обещал на Лили Райън да намине, за да ѝ разкаже как съпругът ѝ Ейдън се справя със затворническия живот. Тя все още го обичаше и често се разкайваше, задето е свидетелствала срещу него. Но тогава това изглеждаше единственият възможен изход —

побоищата бяха станали толкова жестоки, че я приеха в болницата, а имаше и три деца.

Отец Флин не се чувстваше в настроение за подобен разговор. Ала откога ли пък си позволяваше да мисли дали настроението му е подходящо? Сви в тясната уличка.

Най-малкият ѝ син Донал беше в последния клас в училището на Братството, затова нямаше да си е вкъщи.

— Човек винаги може да разчита на вас, отче!

Лили се зарадва да го види. Въпреки че не ѝ носеше добри новини, все пак бе някаква утеха, че го определи като човек, комуто може да има доверие. Кухнята ѝ нямаше нищо общо с онази, от която току-що дойде. На перваза имаше цветя, медните тигани и съдове блестяха. В ъгъла бе поставена малка работна маса, където тя съставяше кръстословици, за да си докара скромен доход. Всичко бе на мястото си.

На масата стоеше поднос с маслени курабийки.

— По-добре е да откажа — кимна той със съжаление — там, откъдето идвам, ми казаха, че съм дебел като прасе.

— Не е вярно — възрази небрежно тя. — А и винаги може да свалите излишното с някоя разходка нагоре из гората. Кажете ми как беше той днес?

Отец Флин мобилизира цялата си дипломатичност в опит да подреди сутрешната си среща със затворника в подобие на разговор, който да донесе поне капчица утеха на тази жена. Някога Ейдън я бе пребивал, а сега отказваше да я види, защото по негово твърдо убеждение бе продала първородното им дете на случаен минувач.

Отец Флин бе преглеждал съобщенията в изданията отпреди двадесет години, когато момиченцето на Райънови изчезна от количката си, оставена пред един магазин в града. Не го откриха. Не се знаеше дали е живо, или мъртво.

Отец Флин успя да придаде на разговора оптимистична нотка, възползвайки се от цял наниз клишета: Бог е добър, човек никога не знае какво го очаква, важно е да се съсредоточим върху настоящето.

— Вярвате ли в Света Ана? — попита го изневиделица Лили, прекъсвайки нишката на разговора.

— Е, да, естествено... искам да кажа, да, вярвам, че тя е съществувала... — подхвана той, заеквайки. Чудеше се накъде бие

Лили.

— Питам ви дали вярвате, че тя ни чува от извора? — настоя

Лили.

— Всичко е относително, Лили. Той е свято място от векове и това само по себе си му придава определена стойност. И, разбира се, Света Ана е горе на небето и ни покровителства също като останалите светци.

— Зная, отче, и аз не вярвам в кладенеца — прекъсна го Лили. — Но миналата седмица ходих натам. Бях поразена. Днес, в двадесет и първи век, край него все още се събират сума ти хора. Няма да повярвате!

Отец Флин направи отчаян опит да си придаде вид на приятно очарован от чутото.

— Разбирам, отче, някога и аз изпитвах същото. Ходя дотам всяка година около рождения ден на дъщеричката ми Тереза, която изчезна доста преди да пристигнете в нашата енория. Правя го без определена цел, но предната седмица се почувствах различно. Сякаш Света Ана наистина ме чува. Разказах ѝ колко нещастия ни се случиха след това, как горкият Ейдън така и не можа да се възстанови. И главното — помолих я да ме успокои, че Тереза е добре, където и да се намира сега. Ще ми олекне, ако зная, че се чувства щастлива.

Отец Флин се вгледа мълчаливо в нея, не знаеше как да реагира.

— И, отче, вярно е, че на хората току им се привиждат движещи се статуи, икони, които говорят, и други такива глупости, но там се случи нещо. Наистина, отче.

Той и сега остана безмълвен, но все пак ѝ кимна да продължи.

— Имаше двајсетина души, всеки по свой начин разказваше историята си. Една жена говореше на висок глас: „О, Света Ана, накарай сърцето му да не изстива към мен, нека не се отвръща повече от мен...“. Всички наоколо чуваха думите ѝ, но всъщност никой не я слушаше. Бяхме потънали в собствените си размисли. И тогава внезапно ме обзе чувството, че Тереза е добре, че преди няколко години е отпразнувала великолепно двадесет и първия си рожден ден, че е щастлива и с нея всичко е наред. Сякаш Света Ана ми каза да не се безпокоя повече. Зная, нелепо е, отче, но на мен наистина ми олекна, а нима е лошо да се почувстваш добре? Де да беше с мен и горкият Ейдън тогава, когато тя изрече това, или пък го помисли, или

го предаде на съзнанието ми, или каквото там направи. Щеше много да се успокои.

Отец Флин се измъкна от положението с ред словоизлияния относно неведомите божии пътища. Вмъкна дори и кратка реплика от Шекспир: „Твоята философия, Хорацио, дори в мечтите си не може да обхване туй, що по небето и земята броди“.

След като напусна малката къща на Лили, отец Флин подкара колата към глоговата гора.

По пътя го поздравяваха хора, разхождащи кучетата си. Срещаше тичащи за здраве — спорт, от който, ако се съди от думите на снаха му, и той самият се нуждаеше. Минаваха жени с колички. Спираше да се порадва на бебетата. Старият отец обичаше да казва, че видиш ли дете в количка, винаги можеш да се измъкнеш с достойнство от положението с игривото подмятане: „Я да видим кой е тук?“. Изречението не издава лоша памет за имена и полова принадлежност. След това околните попълват пропуските ти и подхващаш нататък: „Разкошен малък мъж!“, „Ах, какво прекрасно малко момиченце!“ и прочее.

Срещна и Кейтъл Чеймбърс, местен банкер, който сподели с него, че е излязъл на разходка из гората, за да проясни ума си.

Обсаждали го хора, молещи да им отпусне кредит, за да купят земя. Възнамерявали да я продадат на печалба, когато разрешат строежа на новото шосе. Не можел да прецени как да постъпи. От централния офис му заявили, че той е човек на място и интуицията ще му подсказе накъде духа вятърът. Ала в този случай тя била безполезна.

Според Кейтъл адвокатът Майлс Бери бил изправен пред същите трудности. Трима души го уговаряли да предложи на Ноланови цена за мизерния им имот. В дъното на всичко стояла алчността, неприкритото сребролюбие и спекулата.

Отец Флин заяви, че подобни думи от устата на един банкер му действат като свеж полъх. Кейтъл обаче отбеляза, че в централния офис далеч не споделят мнението му.

Скънк Слатъри, който разхождаше двете си хрътки, не пропусна да подхвърли хапливо на Брайън:

— А, ето ви и вас, отче, идвате при извора на езичниците с надеждата старовремските идоли да свършат онова, пред което

Църквата е безсилна.

Докато Скънк се опитваше да се заяжда с него, двете хрътки скимтяха нетърпеливо.

— Такъв съм си аз, Скънк, винаги избирам по-лекия път — процеди през зъби отец Флин. Задържа усмивката на лицето си няколко минути, докато раздразнението на Скънк се уталожи, та да поведе нататък треперещите си от нетърпение кучета.

С мрачно лице свещеникът също продължи напред. За пръв път отиваше при извора на Света Ана по своя собствена воля. Бе идвал неведнъж заради енорийските дела, винаги изпълнен с негодувание и объркване, но без да изразява гласно мнението си.

Стрелки, издълбани по стволовете от местните вярващи, сочеха към извора, бликащ в голяма, камениста, хлътнала пещера. Наоколо бе влажно и студено, малък поток се спускаше по хълма и заобикаляше входа ѝ. Почвата бе разкаляна и мокра там, където вярващите бяха стъпвали, за да отпият глътка със стария метален черпак.

Беше работен ден и отец Флин не очакваше да завари много хора край извора.

Глоговите храсти около пещерата бяха буквално накичени — най-подходящата дума според него — с гирлянди от парчета плат, бележки и панделки. Имаше още ордени и амулети, част от тях увити в найлон или целофан, а също и прошения до светицата, апели да изпълни нечие желание; понякога — благодарности за извършена услуга. Посланията гласяха:

„Той не пие от три месеца. Благодаря ти, Света Ана, и те моля да му вдъхваш сили и занаят...“, или „Зет ми ще обяви брака си с дъщеря ми за нищожен, ако тя не забременее в най-скоро време...“, или „Страхувам се да отида на лекар, а храча кръв. Моля те, Света Ана, помоли се на нашия Бог да се оправя. Нека се окаже, че това е някаква обикновена зараза, която ще мине бързо...“. Отец Флин прочете всички до едно. Лицето му ставаше все по-червено.

Това се случваше през двадесет и първи век, в държава с все по-светски характер. Откъде се вземаха всичките тези суеверия? Дали при извора идваха само старци, теглени от носталгия по времената, когато да се живее е било по-просто? Но пък нали, макар и млади, повечето хора, които срещна тази сутрин, също вярваха в силата на извора. Собствената му сестра се завръщаше от Англия, за да моли за съпруг,

младата двойка поляци искаха да кръстят тук децата си. Статуята бе проговорила, за да увери Лили Райън, че отдавна изчезналата ѝ дъщеря се чувства добре. Поне така си мислеше Лили, жена още ненавършила четиридесет.

Всичко това бе напълно непонятно.

Отец Брайън влезе в пещерата. Видя захвърлени патерици, бастуни, дори очила, като символ на вярата, че собствениците им ще се излекуват и занапред ще се справят и без тях. Имаше и детски терлички, и чорапки. Какво ли значеха те? Желание да се сдобиеш с дете? Или пък молба за изцеление?

А отзад в сенките се възправяше огромната статуя на Света Ана.

През годините я бяха пребоядисвали многократно — прасковените бузи бяха станали още по-ярки, кафявата мантия — по-наситена, кичурът коса под бежовото було — искрящо златен.

Ако изобщо бе съществувала, Света Ана трябваше да е дребна, смугла жена от земите на Палестина или Израел. Видът ѝ по никакъв начин не би могъл да напомня ирландска реклама за топено сирене.

И въпреки всичко пред този извор коленичеха съвсем нормални хора. Тук получаваха много повече отколкото в храма „Свети Августин“ в Росмор.

Мрачна и потискаща мисъл.

Статуята се вираше надолу със стъклен поглед — това поне бе утешително. Би рухнал окончателно, ако му се стореше, че Света Ана го гледа право в очите.

Макар статуята да остана безмълвна, той самият почувства странен порив да ѝ проговори. Погледна към угриженото лице на дъщерята на Майлс Бери, която за голямо огорчение на баща си не успя да влезе в юридически колеж. Със затворени очи и съсредоточено лице тя се молеше — за какво ли?

Видя Джейн — елегантната сестра на Попи, управителката на дома за възрастни. Издокарана с модерни маркови дрехи, както бе видно дори за неопитното око на отца, Джейн говореше тихо на статуята; безмълвно се движеха и устните на млад мъж, който държеше сергия за екологични зеленчуци на пазара.

Отец Флин хвърли последен поглед към напълно неприемливото, поне според него, изображение на бабата на Исус по майчина линия. Прииска му се да използва посредничеството на статуята, за да попита

светицата дали има кой да чуе молбите на тези хора и да им отговори. И как по-точно постъпва, ако двама души я помолят за взаимно изключващи се неща?

Но този път бе осеян със заблуди и безумство. И той не искаше да се отправя по него.

На излизане от пещерата мина покрай стените ѝ, изписани с различни послания. Проправи си път между буйните глогини край входа. Не ги подрязваха, за да улеснят достъпа до извора, защото те носеха надеждите, молитвите и вярата на толкова много хора.

Дори на старите дървени порти висеше надпис: „О, Света Ана, чуй моя глас!“.

Навсякъде около отец Флин сякаш витаеха гласове — викаха, умоляваха, просеха за милост през вековете. Кратка молитва се оформи и в неговия ум.

„Позволи ми да чуя гласовете, които идват до теб и да науча кои са тези хора. Моля те. Ако мога да извърша добро, нека разбере какво казват, нека ги чуя, за да им помогна...“

ВТОРА ГЛАВА

НАЙ-ОСТРИЯТ НОЖ В ЧЕКМЕДЖЕТО

ЧАСТ 1 — НЕДИ

Чувал съм хората да подмятат за мен: „О, Неди Нолан ли? Умът му не сече като най-острия нож в чекмеджето“. Ала и аз самият никога не съм си пожелавал да бъда такъв. Преди години в кухнята ни имаше един много остър нож и всички говореха за него със страх.

„Вдигни острия нож на полицата, преди децата да си отрежат ръцете!“, често повтаряше мама. А татко добавяше: „Виж дали острието му сочи навътре, а дръжката — навън. Не е нужно някой да се нареже на парчета“. Живееха в ужас да не би кухнята ни да плувне в кръв.

Честно казано, изпитвах жал към острия нож. Той не носеше никаква вина. Не бе предназначен да вдъхва ужас у хората, просто изработката му бе такава. Не споделях обаче мислите си с никого, за да не ми кажат, че пак се размеквам.

Наричаха ме Мекушавия Неди.

Защото не понасях цвъртенето на мишките в капана и защото по време на една гонка близо до къщата ни случайно зърнах очите на бягащата лисица и я подплаших с крясъци обратно към гората. Хората наричат това мекушавост, но аз гледам другояче на нещата. Мишката не е избрала да се роди в килера вместо навън, в полето, където би доживяла щастливи старини. И красивата червена лисица също не е предизвикала с нищо гнева на всички тези коне и хрътки, и облечени в червено хора, които галопират яростно подир нея.

Но разсъжденията ми са бавни и неясни, затова предпочитам да си спестявам обясненията. А и никой не очаква кой знае какво от Мекушавия Неди, така че що-годе преживявам някак си с моя начин на мислене.

Очаквах нещата да се променят, когато порасна. Възрастните никога не изглеждат глупаво и не се разкайват за постъпките си. Мислех си, че и при мен ще се получи така. Но не се получаваше.

Бях на седемнадесет, когато цяла компания — аз, брат ми Кит и приятелчетата му — се натъпкахме в един микробус и потеглихме на танци извън Росмор, далеч, чак отвъд езерата, и там налетях на едно

момиче. Изглеждаше съвсем различно от останалите — всички носеха рокли с презрамки, а тя бе облечена с пуловер с висока яка и пола, носеше очила, а косата ѝ бе ситно накъдрена. Никой не я канеше на танц.

И така, аз я поканих, а след танца тя вдигна рамене:

— Е, тази вечер поне изкарах един танц.

И аз я поканих пак и после още веднъж. Накрая ѝ казах:

— Е, тази вечер танцува четиринадесет пъти, Нора.

— Сигурно очакваш да си тръгнем заедно?

— Да си тръгнем заедно ли? — почудих се аз.

— Малко веселба, малко езда — отвърна Нора с равен и примирен глас. За четиринадесет танца бе готова да плати такава цена!

Обясних ѝ, че живеем от другата страна на езерата, до Росмор, и всички заедно ще се прибираме с микробуса.

Не разбрах дали изпита облекчение, или разочарование.

Останалите ме дърпаха към колата.

— Неди е влюбен — пяха те по целия път.

Не ми беше до песни, когато четири месеца по-късно Нора и баща ѝ изникнаха пред къщата ни и заявиха, че съм баща на детето, което носи.

Никога през живота си не съм бил по-стъписан.

Нора не погледна към мен нито веднъж, стоеше с очи, забити в пода. Виждах само темето ѝ и жалките ѝ ситни къдрици. У мен се надигна вълна от съжаление и нарасна още повече, когато Кит и останалите ми братя се нахвърлиха върху нея и баща ѝ.

Викаха един през друг, че аз не съм прекарал насаме с нея повече от десет секунди, че имат стотици свидетели, които да го потвърдят. Канеха се да повикат отец Касиди като мой свидетел и застъпник. Лицата им почервеняха, кълнях се, че дори не съм я целунал на раздяла, докато ме натикваха в колата. Крещяха, че не са чували по-голяма дивотия през живота си.

— Никога не съм правил любов, с никого — обърнах се към баща ѝ — но ако бях и ако момичето бе заченало, със сигурност щях да си поема отговорността. За мен би било чест да се оженя за дъщеря ви, но както виждате... нещата не стоят така.

Неизвестно защо ми повярваха. До един. И всичко приключи.

Бедната Нора вдигна зачервеното си, обляно в сълзи лице и ме погледна през дебелия стъкла на очилата:

— Съжалявам, Неди.

Така и не узнах какво се е случило с нея.

Някой спомена, че бил виновен дядо й, но потулили нещата, тъй като той бил златната кокошка на семейството. Не зная родила ли е детето и дали го е отгледала. Живееха далеч от Росмор и нямаше кого да попитам. А и нашите не насърчаваха любопитството ми.

Гледаха с голямо омерзение на случката.

— Дръзка старлетка — подмяташе мама.

— Опита се да стовари чуждото копеле на нашия Неди — добавяше баба.

— Дори Мекушавия Нед не би изтраял такава коза — обаждаше се баща ми.

А аз усещах как в гърлото ми засяда буца от жалост към горкото момиче, заявило тогава така гордо, че онази вечер са я поканили поне веднъж и ми се предложи в унижителна отплата за удоволствието да танцува цели четиринадесет пъти.

Всичко това бе толкова тъжно.

Не след дълго напуснах градчето и отпътувах за Лондон, за да работя на строежа при най-големия си брат Кит. Той живееше заедно с още три момчета в апартамент над един магазин. Щях да бъда четвъртият им съквартирант. Жилището, мръсно и неподдържано, имаше едно-единствено предимство — намираще се близо до станция на метрото, а в Лондон това е с неоценимо значение.

Отначало само правех чай за работниците на строежа и разнасях разни неща насам-натам. Чашите бяха целите пропукани и нащърбени, затова с първата си заплата купих дванадесет нови-новенички от един супермаркет. Всички останаха изненадани, понеже миех старателно чашите и поднасях млякото в кана, а захарта — в захарница.

— Неди е истински джентълмен — казваха те.

Никога не съм сигурен дали ме хвалят, или не. По-скоро не. Но това няма значение.

На строителната площадка работеха по особени правила. Например всяка шеста кофа за отпадъци изобщо не се пълнеше с боклуци, а с чували цимент, тухли и инструменти. Явно следваха някаква своя система, свой порядък, но така и не си направиха труда да

ми ги разяснят и един ден аз съвсем искрено споделих с отговорника, че се изхвърлят годни за употреба неща. Очаквах всички да останат очаровани от постъпката ми.

Но не излязох прав. Напротив. Най-много от всички се ядоса брат ми. На следващия ден ми заповяда да си остана вкъщи.

— Ще ме изгонят, ако не отида на работа — опитах се да го умилостивя аз.

— Ако отидеш, другите ще ти смъкнат кожата — просъска ми Кит. Предпочетох да не споря с него.

— И какво да правя тук цял ден?

Кит винаги знаеше какво трябва да правят другите. С изключение на този път.

— Исусе Христе, откъде да зная, Неди? Измисли нещо, почисти малко тази кочина. Прави, каквото щеш. Само не доближавай строежа.

Другите момчета изобщо не ми говореха и това ме наведе на мисълта, че случаят с кофите за боклук е доста сериозен. Седнах да пообмисля положението. Случващото се не оправдаваше ни най-малко очакванията ми. Бях планирал да спестя много пари. Да изпратя мама на екскурзия и да купя палто с кожена яка на татко. А сега ми заповядваха да не стъпвам на работа. Да поизчистя жилището. Но с какво? Нямахме нищо за чистене — нито белина за мивката в банята, нито препарат за полиране на мебели, нито прах за пране на бельото. А аз разполагах само с девет лири.

Хрумна ми нещо и отидох в магазина, където семейство Пейтъл работеха неуморно ден и нощ.

Избрах почистващи препарати и кофа бяла боя — струваха общо десет лири. После казах на господин Пейтъл:

— Ако почистя и измета двора ви и изнеса всички кашони и щайги оттам, ще ми дадете ли срещу това тези покупки?

Той ме изгледа замислено, сякаш претегляше на везни цената и това, което предлагам да свърша.

— А ще почистиш ли и витрината на магазина? — започна да се пазари той.

— Разбира се, мистър Пейтъл — усмихнах се аз широко. След кратък размисъл мистър Пейтъл също се усмихна.

После отидох до пералнята и предложих да им боядисам вратата, която изглеждаше поизлющена.

— Колко? — попита госпожа Прайс, съдържателката на пералнята, без много-много да се церемони. За нея се носеха слухове, че другарува с мнозина джентълмени.

— Две перални плюс сушенето — отвърнах аз.

Сключихме сделката.

Когато Кит и момчетата се върнаха от строежа, мястото им се стори неузнаваемо: завивките — чисти, износеният линолеум на пода — излъскан, металната чешма блестеше. Бях боядисал дори шкафовете в кухнята и банята.

На другия ден пак поработих при Пейтълови, а те ми дадоха препарат за ухабен емайл, за да почистя банята. В пералнята имаше сума ти неща за пребойдисване, а следователно можехме да изперем цяла купчина дрехи — ризи, панталони, всичко. Занесох торбите с дрехи, после си ги взех обратно. Какво като не ми позволяваха да ходя на строежа?

Понеже ядът на момчетата сякаш бе поотминал и изглеждаха така въодушевени от прекрасния ми чист апартамент, аз се осмелих да ги попитам за предишната си работа и дали отговорникът вече се е успокоил.

— Изглежда да — отговори Кит. — Направо не вярва как така собственият ми брат ме е изпял. Обясних му, че никой не би го направил, камо ли момчетата, с които живея. Да ходи да си търси другаде изкупителна жертва. Това и прави в момента.

— И дали ще намери? — попитах аз развълнувано. Сякаш живееш в трилър.

Те се спогледаха сконфузено. Настъпи мълчание.

— Най-вероятно не — заключи Кит след известно време.

— А аз ще се върна ли на работа следващата седмица?

Отново последва тишина.

— Виж какво, Неди, ти вършиш страхотна работа тук. Грижиш се обстановката в жилището ни да е приятна. Не искаш ли да продължиш да се занимаваш с това?

Разочаровах се ужасно. Представях си как всяка сутрин като истински партньори ще тръгваме заедно за работа.

— Но как ще си изкарвам прехраната, как ще си плащам наема, ако нямам работа? — тихо отроних аз.

Кит се наведе над мен и ми заговори като мъж на мъж.

— Да приемем, че всички ние сме част от една компания. Би могъл да ни станеш мениджър, Неди.

— Мениджър ли? — повторих аз, чувствайки се на седмото небе.

— Значи представи си следното: ще ни приготвяш закуска, ще ни опаковаш обяда, ще поддържаш жилището ни тип-топ. И, естествено, ще управляваш финансите ни, ще внасяш парите ни в пощенския клон. Така ще свалиш голям товар от плещите ни, а ние ще ти отпуснем заплата. Как ви се струва, момчета? Ще имаме прекрасен, чист дом; ще можем дори да си водим гости, ако Неди вземе нещата в свои ръце.

Всички сметнаха идеята на Кит за прекрасна. Той изтича навън да купи риба и пържени картофи, за да отпразнуваме назначаването ми за техен мениджър.

Общо взето, службата ми беше великолепа, създаваше ми много по-малко главоболия в сравнение с работата на строежа, понеже въведох свои правила и бях наясно какво върша. Ежеседмично изпращах по едно писмо до дома; и този път разказах от край до край новините на мама и татко. Надявах се да останат доволни. В отговор обаче те ме предупреждаваха да не се оставям Кит и другите да ме използват или да ме товарят с прекалено много работа.

Мама пишеше: „Ти си толкова възпитано и нежно момче, Неди, трябва да внимаваш в този живот. Обещаваши ли ми да се грижиш за себе си?“.

Но всъщност няха никакви затруднения, тъй като всички бяха много мили, а и вършех работата си, както подобава. Сервирах питателна, домашно приготвена закуска на момчетата, след това завеждах децата на Пейтълови на училище, а на връщане отварях пералнята, понеже сутрин госпожа Прайс, която другарува с много джентълмени, обикновено не беше в добро разположение на духа.

Отивах при Пейтълови да им помогна да заредят щандовете и да отнесат боклука на бунището. Следваше домакинската работа — почиствах жилището и гледах всеки ден да ги изненадвам с нещо: веднъж закачих ново рафтче, друг път почистих в телевизионния сервиз и припечелих колкото за един телевизор втора употреба. Скоро след това Кит намери и видео — паднало от някакъв товарен камион, без да се повреди. Така се обзаведохме с кино в собствената си кухня трапезария.

Всеки ден вземах децата на Пейтълови от училище и пазарувах на Кристина — една стара гъркиня, която за отплата ни уши пердета.

Веднъж годишно набавях билети за Ирландия и двамата с Кит гостувахме на семейството си в малката ферма край Росмор.

От година на година градът все повече се променяше и разрастваше. Имаше дори автобусна спирка на завоя точно до нашата къща. Така и не чух нищо за онова клето момиче Нора и нейните неприятности. Кит каза, че ще постъпя по-мъдро, ако не разпитвам.

Винаги позакърпвах нещо по къщата през двете седмици, които прекарвахме там. Кит, разбира се, ходеше непрекъснато на танци и не забелязваше колко е олющена боята и че се нуждае от една четка, а някъде трябва да се поставят допълнителни рафтчета. Татко се занимаваше с животните и не му достигаше време, а навярно и енергия за тези неща.

Понякога предлагам на Кит да им купим хубав телевизор или пералня, но той отвърщаше, че не сме заринати в пари. Посъветва ме да спра да се преструвам, че сме станали милионери, защото от това го хващала морска болест. Него и останалите.

Тревожих се за мама. Здравето ѝ открай време си беше разклатено, но тя твърдеше, че е много благодарна на Света Ана за допълнителните години, които ѝ е дала, за да изгледа децата си. Едно лято ми се стори доста отпаднала, но според нея нямало причина за безпокойство.

Двамата с татко живеели много спокойно, защото той продал една нива, животните понамалели и прекарвал повече време у дома. Даже понякога пийвал по чаша чай с нея. Притеснявала се само за едно — как ще живее татко, ако случайно се спомине преди него.

Следващото ни завръщане у дома бе за погребението на мама.

Всичките ни приятели от Лондон изпратиха цветя, защото им бях разказвал за нея. Хората си мислеха, че там Кит сигурно е на почит, щом е завързал толкова много познанства. Всъщност те бяха мои приятели, но това няма никакво значение. Горкият ни баща изглеждаше като старо гонче. На сбогуване лицето му се сбръчка от мъка.

— Грижи се за малкия си брат — заръча той на Кит, когато ни изпращаше на гарата. Думите му прозвучаха доста странно, понеже грижите бяха мое задължение.

— Да не би да се кани да ни проверява и билетите? — промърмори Кит. Но билетите бяха у мен, така че думите му нямаха никакво значение.

Пейтълови ни дадоха допълнителна стая, без да повишават наема, понеже разчистих целия двор и им осигурих повече пространство да си складират нещата. Едно от момчетата се изнесе, защото си намери сериозна приятелка, така че в апартамента останахме само трима и всеки разполагаше със собствена стая.

Другите понякога канеха момичетата си на гости, те често оставаха за закуска и се държаха много мило с мен.

За щастие бях много зает и времето се изнизваше неусетно. Навърших тридесет и седем, а понеже бях започнал да спестявам отпреди двадесетина години, вече разполагах със сериозна сума в строителния фонд. Мисълта ми е, че ако започнеш да заделяш по двадесет лири седмично, а после ги увеличиш на тридесет или дори петдесет, в крайна сметка натрупваш огромна сума.

Макар и трудно, успях да убедя Кит да се връща у дома веднъж годишно заедно с мен. Имал чувството, че в Росмор се среща с живи мъртъвци. Когато на следващата година си отидохме къщи, татко наистина изглеждаше зле. Не успял да поправи оградата на кокошарника и някаква лисица удушила всички кокошки. Вече нямаше сили да ходи до пазара и чакаше хората да идват при него, за да изкупуват животните. Понасяше го много тежко.

Живееше в собствен свят и не успяваше да поддържа фермата. Казах на Кит, че повече не бива да го оставяме сам. Кит отвърна, че татко няма да се съгласи да отиде в старчески дом. И през ум не ми минаваше да го изпратя на такова място!

Обясних, че съм имал предвид да се върна, да се грижа за него и за фермата.

— И ще заграбиш цялото наследство? — попита Кит с ужасяващ тон.

— Съвсем не, Кит, ще накарам някой да направи оценка на имота, може би Майлс Бери, адвокатът, и после ще ви изплатя дяловете. Така ще бъде справедливо, нали?

— И ще живееш тук с татко? — Кит зяпна от учудване.

— Все някой трябва да остане, а и аз възнамерявам да се оженя скоро, стига да намеря добро момиче.

— Ще купиш къщата? Ще ни дадеш нашия дял? Ха-ха! Ама че мечтател! — засмя се Кит.

Но аз наистина можех да я купя и го направих още на следния ден. Татко остана очарован, ала Кит бе недоволен. Той самият нямал никакви спестявания, а аз, дето не съм изкарал и един пълен работен ден в живота си, с едно бръкване в джоба изваждам пари и купувам малка ферма ведно с къщата. Много странно му се виждало.

— Но защо твърдиш, че не съм работил нито ден, нали ти самият ме назначи за мениджър? — повиших тон аз, тъй като се разстроих от несправедливите му обвинения.

Той обаче не прие обяснението ми.

— Бях твой мениджър — настоях аз.

Наистина изпълнявах задълженията си. И се справях много добре, направих им разкошно жилище. Щях да спестявам и техните пари, ако ми ги бяха поверили. Но те ми заръчваха да ги нося в пощата и да ги внасям по сметки с различни титуляри, навярно заради данъците. Е, и насила ли да им измъквам парите от ръцете, когато в петък тръгнаха по клубове в скъпите квартали, купуваха изискани дрехи или извеждаха разни момичета?

Успявах да спестявам, защото не пиех. Дрехи си набавях от „Оксфам“, а и от работа не ми оставаше време да излизам и да харча пари. Така спестих колкото за една къща.

Обясних търпеливо на Кит всичко това, после му го повторих, за да съм сигурен, че ме е разбрал. Наблюдавах лицето му. Пролича си, че гневът му се стопи. Чертите му се смекчиха, по лицето му се изписа нежност, както в нощта, когато ме назначи за мениджър и отиде да купи риба и пържени картофки. Протегна едрата си длан и я положи върху моята.

— Съжалявам, Неди, наговорих глупости. Разбира се, че ти ни беше мениджър, при това много добър. И не зная как ще ти намерим заместник, ако решиш да се върнеш тук. От друга страна, така ще разполагаме със сериозна сума и ще знаем, че има кой да се грижи добре за татко. Това ще ни облекчи неимоверно.

Олекна ми и му се усмигнах. Всичко си дойде отново на мястото.

— Знаеш ли, Нед, женитбата понякога е сложно начинание. Нали няма да се разстроиш, ако не ти се удаде така бързо като другите неща.

Никак не е лесно да разбереш жените. Трудно е да се справиш с тях. Ти си страхотен човек, но умът ти не е като бръснач и едва ли би проумял какво искат днешните жени.

Държеше се мило с мен; благодарих му, както всеки път, когато някой ми дава съвет, без значение дали го разбирам, или не. И се заех да си търся момиче, за което да се оженя.

Отне ми седем месеца, докато срещна Клеър. Беше учителка. Видях я в енорийската църква в покрайнините на Росмор — дошла за погребението на баща си. Още тогава си помислих колко е прекрасна.

Всички твърдяха, че е твърде умна за мен. С изключение на татко, защото животът с мен му харесваше и не искаше да ме ядоса. Всяка сутрин му правех овесена каша, наех човек да се грижи за малкото ни останали крави. Наглеждах пилетата и патиците. Разхождах го из гората, та да не се заседява. Понякога той отиваше до извора, за да благодари на Света Ана за допълнителните години, които е изживял с мама благодарение на нея. Всеки ден го водех и в кръчмата, където се срещаше с приятели, пийваше халба бира и си поръчваше нещо топло за обяд.

Татко обичаше да казва за мен: „Не мислете, че Неди е толкова мекушав...“.

Според него Клеър бе подходяща жена за мен. Посъветва ме да си купя няколко хубави ризи и да се подстрижа във фризьорския салон в Росмор. Не знаех, че в речника на баща ми присъства думата „салон“.

Още на първата среща Клеър ми заяви, че е амбициозна жена. Искала да продължи да работи като учителка, може би дори да стане директорка. Отвърнах, че това ми звучи добре, защото аз бих могъл да стана мениджър на дома ни и да свършвам всичко, преди тя да се е прибрала. А ако допуснем, само допуснем, че имаме бебе, аз бих могъл да се грижа за него, докато тя е на работа. За мое огромно удоволствие на Клеър това ѝ се видя чудесно и много успокояващо. За нея щяло да бъде чест да стане моя жена.

Кит не дойде на сватбата, защото бе попаднал в затвора поради някакво недоразумение. Истинските виновници и този път не били открити.

Сега татко се чувстваше много по-здрав и силен. Навремето самотата и липсата на грижи от наша страна бяха сломили духа му.

И така, наехме опитен строител, пазарихме цената и той си свърши прекрасно работата като раздели къщата на две, та когато се оженим с Клеър и тя дойде при мен, да си имаме отделен дом, само за нас двамата, а не да изглежда, сякаш е дошла да живее при мен и баща ми. Така всички щяха да бъдат щастливи.

Насърчавах татковите приятели да наминават при него надвечер. Купих му страхотен голям телевизор и те с удоволствие гледаха заедно спортните предавания.

Сватбеният ни ден бе прекрасен. Отец Касиди водеше церемонията, а новото кюре — Брайън Флин — му помагаше. После дадохме прием в хотела и много хора произнесоха поздравителни речи.

Татко изрази увереност, че обичната му съпруга, изцелена навремето от Света Ана, е тук и празнува с нас, а аз съм най-прекрасният син на света и ще бъде също така и прекрасен съпруг и баща, когато му дойде времето.

В моята кратка реч отбелязах, че умът ми не реже като най-острия нож в чекмеджето. Искях хората да знаят, че разбирам какво говорят за мен. Но аз съм ножът с най-голям късмет. Вече имам всичко, което съм искал от този живот, и желанията ми свършват дотук.

Клеър също настоя да държи реч. Била наясно, че е необичайно невестата да взема думата, но държала да каже нещо. Чудех се какво ли ще е то.

Тя се изправи пред всички във великолепната си рокля и обясни, че чекмеджетата са пълни с ужасни остри ножове. Толкова ужасни, че накрая тя съвсем се отчаяла и повече не ѝ се отваряло нито едно. Тогава ме открила и животът ѝ се преобърнал. Огледах се из препълнената хотелска зала — хората ръкопляскаха просълзени, поздравяваха ни... Това бе най-щастливият ден и живота ми.

ЧАСТ 2 — ЗЛАТНАТА ЗВЕЗДИЧКА КЛЕЪР

Като ученичка в „Света Ита“ в Росмор всяка седмица получавах златната звездичка. Само веднъж, когато се разболях от грип, я получи приятелката ми Хариет Линч. Иначе всеки път идваше при мен.

В понеделник сутрин я откачах от престилката си и я оставях върху директорското бюро. Само час по-късно, когато във всеки клас съобщаваха кой ще получи златната звезда, си я взимах обратно.

Тя бе награда за добро поведение, добри оценки и принос към учебната атмосфера — и трите заедно. Ако само залягаш над учебниците, няма да получиш златна звезда. Смяташе се, че достойният за нея трябва да е хармонична, всестранно развита личност.

Лесно ги убеждавах, че отговарям на изискванията, защото ми харесваше да ходя на училище. Отивах рано и си тръгвах късно. Имаха достатъчно време да наблюдават мен и стремежа ми да поддържам учебната атмосфера. Всъщност всяка атмосфера бе за предпочитане пред царящата вкъщи. И всеки би предпочел да е в училище, ако домът му е като моя.

Не винях изцяло мама. Поне не напълно.

По онова време жените бяха различни, правеха всичко възможно, за да спасят от крушение лодката, без значение колко опасна и неприятна е тя. Всеки брак — независимо какъв — се смяташе за нещо по-добро от безбрачие. Всички унижения на този свят бяха за предпочитане пред най-голямото — да бъдеш изоставена съпруга. Родителите ми ходиха до извора на Света Ана да се помолят нещата да потръгнат, но не се опитаха да ги вземат в свои ръце.

Аз не бях единственото дете в училище с подобни проблеми. Едно момиче — Нора еди-коя си — което не беше много в ред, си имаше неприятности с дядо си. Тя забременя и каза, че детето е от някакво момче, което срещнала на танци, но то довело всичките си братя и доказало, че никога не е оставало насаме с нея. Горката Нора отиде в манастир, роди бебето и го даде за осиновяване, а дядо ѝ

продължи да живее в тяхната къща. Всички знаеха какво се е случило. През цялото време, ала не обелиха и дума.

И вкъщи знаеха за чичо ми Найъл, но не обелваха и дума.

Сложих катинар на вратата на спалнята си, но никой не ме попита защо. Знаеха прекрасно, че братът на баща ми ме задява. Обаче той притежаваше по-голямата част от фермата и това им връзваше ръцете.

Молех често Бог да накара чичо да престане. Но Той се занимаваше с нещо друго или пък бе прекалено зает със случаи, по-заплетени и от моя. Най-мъчителното беше това, че всички знаеха, а не правеха нищо. Разбираха защо си пиша домашните в училище — за да не ме доближава чичо, когато у дома няма никой. Знаеха и защо не се прибирам, преди да съм сигурна, че мама се е върнала от мандрата, където работи, а баща ми — от полето, за да има кой да ме защити. Независимо по какъв начин.

Като ученичка изпитвах едновременно гордост и срам. Гордеех се, понеже успях да избегна месестите лапи на чичо си, а се срамувах, че семейството ми не може да ме опази и ме оставя да водя самотна битка срещу неща, които не разбирам.

Изглежда, поради това пораснах без време. Щом си взех всички изпити, заявих твърдо, че отивам в университет, отдалечен на километри от дома ни.

Предизвиках известно брожение. Баща ми се чудеше как ще намери нужните пари. Цял живот се притесняваше за пари — това бе неговото проклятие.

Майка пък ме посъветва да остана у дома, да се запиша в курс за секретарки и да наглеждам сестра си. И още как! Някой наистина трябваше да се погрижи за сестра ми Джералдин и преди да тръгна, щях хубавичко да я предупредя какви опасности я дебнат.

Чичо Найъл прояви загриженост да не би в големия град да поема по лош път. Въпреки че и той знаеше, и аз знаех, и родителите ми знаеха, че ако на вратата ми не висеше катинар, тук бих тръгнала много по-рано по този път.

Но аз бях по-силна, отколкото очаквах. Наистина помъдрях отрано. Заявих, че ще се справя, ще работя, за да си плащам наема и таксите. Аз съм момичето със златната звезда. Хармонична личност. Мога да се изправя срещу всичко.

И го направих. Отидох в Дъблин две седмици преди началото на семестъра. Настаних се в един апартамент заедно с още три момичета и си намерих работа в заведение за ранна закуска. Беше страхотно, защото още преди занятията в десет изработвах цяла надница и закусвах до насита. От шест до десет изкарвах една смяна в бара. Така денят бе на мое разположение, а и не ми оставаше време за харчене на пари.

Заради историята с чичо ми, за разлика от моите съквартирантки, не си падах така пламенно по момчетата и насочих цялото си внимание към ученето. В края на първата година бях в челната петица по успех, което е голямо постижение. Не споделях тези неща с нашите, когато се прибирах у дома в Росмор. Разказвах ги единствено на Джералдин, за да ѝ дам да разбере, че ние сме способни да постигнем всичко, абсолютно всичко, стига само да го поискаме.

Джералдин ме обожаваше. Описа ми какъв начин е изобретила, за да се справя с чичо Найъл. Щом се приближавал до нея, започвала да крещи с всички сили: „О, ето те и теб, чичо, с какво мога да ти бъда полезна?“. Цялата къща се вдигала на крак и той се изнизвал. Един ден обявила на всеослушание, че поставя на вратата си огромен катинар.

Към средата на втората ми година в университета обаче, нещата внезапно се влошиха. Откриха на мама рак, който не можел да бъде опериран. Безсилен да се справи с положението, баща ми започна всяка нощ да се напива до смърт.

Сестра ми отиде при малката сестра на приятелката ми Хариет Линч, за да учат заедно и за да се отърве от чичо Найъл, защото сега нямаше кой да я защитава от него.

Вдигнаха наема на апартамента в Дъблин. Точно тогава срещнах Кено — собственик на нощен клуб в дъното на малка павирана уличка — и той ми предложи да танцувам в заведението му. Отговорих му, че не мога да танцувам, ала според него нямало никаква философия. Изглеждаше ми рисковано да се разголвам пред всички тези хора. Кой щеше да ги спре после да не ме опипват? Но Кено си имаше горили, които се грижеха за тези неща.

После мама почина.

Беше ужасно, опитах се да я оплача искрено, но така и не можех да забравя как тя ни бе оставила — Джералдин и мен — на произвола на съдбата. Скоро след смъртта ѝ чичо продаде фермата, без да се

допита до баща ми. Силно разстроена от случилото се, Джералдин изостана много с ученето. Помислих си, че ако се захвана с проклетите танци, ще мога да си плащам наема, да си взема университетската диплома и да запиша Джералдин в някой колеж, за да мога да я наглеждам. Казах „да“ на Кено и с един бутафорен камшик в ръка започнах да танцувам около пилоната всяка нощ.

Беше глупаво, предимно глупаво и може би малко тъжно.

Понякога главата ми се замаиваше от музиката. Ала бакшишите бяха огромни, горилите — чудесни, а до вкъщи пътувах задължително с такси, което ме взимаше точно в три след полунощ. Така че — защо пък не, мислех си аз.

На Джералдин обясних, че работя в игрална зала като крупие, което събира залозите, а по закон тя е твърде малка да посещава такива заведения, и така разреших въпроса. После се случи следното — бащата на Хариет Линч, представяте ли си, се появи в бара с приятели и ме позна. Направо щяха да изпопадат от столовете.

Седнах на тяхната маса да пийна нещо и много мило им казах, че всеки си изкарва прехраната и се забавлява по свой дълбоко личен начин; затова не смятам за необходимо да информирам майката на Хариет или пък дъщерите ѝ в Росмор за естеството на техните работни посещения в Дъблин. Те схванаха посланието ми и после Кено ме похвали, че съм най-умното момиче, подвизавало се някога в конюшната му. Не харесах думата „конюшня“. Почувствах се като подрипващ цирков кон. Но Кено ми харесваше, при това доста. Той се отнасяше към нас с уважение и вършеше всичко това, защото трябваше да издържа бедното си семейство в Мароко. В действителност искал да стане поет, но в поезията нямало хляб. Малките му братя и сестри щели да останат без образование, ако той си прекарвал времето в стихоплетство, така че вместо поезията избрал този клуб.

Разбирах го прекрасно. Понякога двамата седяхме да изпием по едно кафе. Колегите ми от университета го харесваха много. Винаги говореше за поезия и те си мислеха, че е студент. Никога не лъжеше, но и нито веднъж не изрече цялата истина.

Едва ли точно аз имах право да го виня за това. Нямах никакво желание да оповестя пред всичките ми приятели от почетната бакалавърска група, че ме познава от собствения си клуб, където танцувам полугола пет дни седмично.

Той се държеше по същия начин и с Джералдин, която също учеше в университета и, слава богу, си прекарваше достатъчно добре, та не ѝ оставаше време за проучвания на моя така наречен живот на крупие в казино. Аз не бях влюбена в Кено, нито пък той в мен, но често си говорехме за любовта и за брака и за това какво ли представлява той. Проявяваше скептицизъм относно продължителността на романтичната любов. Деловият му опит го навеждал на тази мисъл.

Казваше, че би се радвал да си има деца. Всъщност имал дъщеря, която живеела в Маракеш, но я отглеждала баба ѝ. Майка ѝ играела ориенталски танци в един от тамошните му клубове. От този разговор за пръв път научих, че дъблинското заведение, където работя, е част от цяла верига клубове.

Замълчах си и никога повече не повдигнах този въпрос.

— Ти си прекрасно момиче, Клеър, истинска звезда — повтаряше често той.

— В училище бях златната звезда.

Обясних му по-подробно и той остана очарован.

— Златната звездичка Клеър! Зарежи тази глупост с учителстването и стани управител на моето заведение — предложи той.

Аз обаче му заявих, че стана ли наистина учителка, ще се откажа от клуба му. Бе твърде опасно — рискувах някой от бащите на учениците ми да ме разпознае.

— Е, както самата ти отбеляза веднъж, тяхното място не е в клуба.

Той дойде на дипломирането ми и седя до Джералдин по време на цялата церемония. Усмехнах се, когато взех в ръце удостоверението си. Само ако знаеха, че момичето с почетна диплома е еротична танцьорка... Но това бе известно само на Кено, който ръкопляскаше най-шумно от всички.

След година бях вече пълноправен дипломиран учител и училището, където започнах работа, отговаряше на всички мои изисквания. Поканих Кено на прощален обяд. Не повярва на ушите си, когато чу колко ми е заплатата. За мен обаче тя бе достатъчна.

Джералдин бе спечелила стипендия, аз имах спестявания и почти никакви разходи. Благодарих му от цялото си сърце, че е направил

възможно всичко това. Той изглеждаше мрачен и умислено каза, че съм неблагоприятна.

— Ако някога ти потрябва помощта ми, Кено, ще я имаш — убедено се зарекох аз.

През следващите три години не го видях. Много неща бяха променени, когато се срещнахме отново.

В крайна сметка пианството уби баща ми. На погребението му срещнах възрастен мъж в инвалидна количка, който го познавал. От годините, когато все още бе възможно да се разговаря с него. А значи преди много време. Старецът беше много симпатичен. Синът му, добродушен мъж на име Неди, буташе количката. Работил по строежите в Англия, по-скоро бил мениджър на брат си и неговите приятели, а после се върнал, за да се грижи за баща си.

Излъчваше странно спокойствие и ми бе приятно да си поговоря с него. Хариет Линч каза, че трябва да видя брат му — истински мачо. Щял да ми вземе ума с един замах. Попитах я къде е сега. Бил в затвора за нещо си. В семейството Неди бил кроткият.

— Не е от най-умните, малко бавно загрява, закъснява с миг-два — обясни Хариет.

По-късно тя винаги изпитваше угризения, че ми е дала тези сведения, без да съм ги искала. Големи угризения.

Видях се пак с Неди, понеже ми се наложи на няколко пъти да се връщам в Росмор, докато получа частта, която смятах, че се полага по закон на мен и Джералдин като наследство от бащиното имущество. Ако изобщо може да се използва думата „имущество“ за притежанията на пияница, починал в общински старчески дом. Преди време опитах да изпращам на татко част от спестяванията си от клуба на Кено, но личният му лекар ме посъветва да не си правя труда. Според него баща ми не осъзнавал на кой свят се намира и само щял да изхарчи парите за пиене. Околните вече нямаха никакво желание да му дават каквото и да било.

Застанах лице в лице с чичо Найъл в момента, когато той приемаше съболезнованията за кончината на горкичкия си, нещастен брат. „Онзи, който имаше проблеми с пиенето“ — повтаряха хората и поклащаха скръбно глави.

Помолих го да ми обърне внимание за минутка. Погледна ме озадачено.

— Какво мога да направя за вас, госпожице Клеър? — попита той.

— Просто една трета от това, което си взел за семейната ферма — отвърнах му аз нежно.

Изглежда ме, сякаш съм полудяла.

— Една трета ме устройва. Тук съм записала номера на банковата сметка.

— И защо смяташ, че ще ти дам и едно евро? — поиска да узнае той?

— Нека помисля. Надали би желал аз и Джералдин да разкажем на местния лекар, на свещеника, на половин Росмор и най-вече на някой добър адвокат защо се е наложило да напуснем дома си на такава крехка възраст — отговорих аз.

Изглежда ме невярващо, но аз отвърнах на втренчения му поглед и в крайна сметка той пръв отмести очи.

— Това ни най-малко няма да ни затрудни. Новият млад свещеник ще окуражи отец Касиди да се изправи срещу теб. Господин Бари ще ни намери някой мастит адвокат от Дъблин, лекарят ще потвърди, че съм се обърнала към него за помощ, за да избавя Джералдин от лапите ти. Светът се е променил, даваш си сметка за това, нали? Отминаха безвъзвратно дните, Найъл, когато един богат чичо можеше да прави безнаказано всичко, каквото пожелае.

Това, че го нарекох Найъл, го отрици. Той изстреля към мен:

— Дори и за миг не си помисляй...

— Една седмица от днес нататък — прекъснах го аз — и прилична надгробна плоча за баща ми.

Стана твърде лесно. Хвана се. Това си е изнудване, разбира се, но не ми пукаше. Не гледах на нещата по този начин.

После започнах да излизам с Неди. Един път седмично той идваше да ме посети в Дъблин. Също веднъж в седмицата аз отивах в Росмор при него. Не бяхме правили любов, защото Неди не е такъв човек.

И дори насред Дъблин, където винаги витае нервност, той оставаше непоклатимо спокоен.

Точно тогава получих вест от Кено. Наистина се нуждаели от мен в клуба, положението било отчайващо, иначе нямало да ме моли. Имал си неприятности с момичетата от чужбина, с визите, червените печати и попълването на разни формуляри. Трябвал му човек, на когото да разчита — за танци, разбира се, но и да го замества и да държи под контрол нещата.

Обясних му, че не мога. Или поне се опитах да му обясня. Разказах му дори за Неди и какъв човек е той. Сбърках.

Когато Кено сложи снимките на масата пред мен, изрично наблегна на името му. Не подозирах, че ме е снимал, но на фотографиите очевидно бях аз, при това в доста многозначителни пози. Гледката бе мъчителна.

Не исках да си представям как биха погледнали на това от училищното ръководство или пък милият, невинен Неди.

— Това е изнудване.

— Не възприемам нещата по този начин — отговори ми Кено и сви рамене.

— Дай ми една седмица. Дължиш ми го.

— Добре — съгласи се Кено, любезен както винаги. — Но ти също си ми длъжница. Дадох ти старт в живота.

И, представете си, през същата тази седмица Неди ми предложи да се омъжа за него.

— Не мога. Влада твърде дълга предистория.

— Миналото не ме интересува — отвърна ми Неди.

— Не става въпрос само за миналото. Засяга и бъдещето.

Разказах му всичко до последната подробност. За ужасния ми чичо Найъл и за Джералдин, за това колко изтощителни и мъчителни са били танците. Сложих плика със снимките на масата, но той го хвърли в огъня, без да го отвори.

— Не се съмнявам, че на снимките си прекрасна. Със сигурност си заслужава да си плати човек, за да те погледа.

— Той иска да продължа.

— Разбира се. Но това няма никакво значение.

— Стига, Неди, преподавам на прекрасни, невинни момиченца. Мислиш ли, че ще ми позволят да припаря до тях, ако видят тези снимки?

— Надявах се, ако се омъжиш за мен, да се върнеш в Росмор да преподаваш някъде наблизко.

— Но той може да ги изпрати и там — възразих аз. Помислих си, че Нед май наистина е малко несхватлив.

— Но ти би могла да ги предупредиш. Още на интервюто да им кажеш, че се е налагало да плащаш сама образованието си, че си работила на няколко места, дори в един клуб за екзотични танци.

— Няма да помогне. Няма начин да го превъзмогнем, Неди. Той ме погледна с честните си сини очи.

— Ще помогне, защото е истина.

— Бих искала да не се беше случвало.

— Ако го нямаше този малък проблем, щеше ли да ми кажеш „да“ и да се омъжиш за мен?

— Проблемът е голям, Неди — гласът ми прозвуча изморено.

— Отговори ми, Клеър!

— Да, Неди, щях да се омъжа за теб. За мен би било чест.

— Добре тогава, ще го уредим — заключи той.

Още същата нощ ме придружи до клуба на Кено. Проправихме си път през танцьорите и комарджиите към кабинета в задната част на заведението. Кено бе меко казано изненадан. Запознах ги по всички правила на етикецията и Неди заговори. Обясни на Кено колко му съчувства за възникналите проблемите. Разбирал добре, че неприятностите с персонала спъват много работата му, но не е честно да ми отнема мечтите, защото аз от дете копнея да стана учителка.

— В училище Клеър е била златната звезда — обади се Кено, по-скоро за да поддържа разговора.

— Не ме изненадва — потупа ме Неди гордо по рамото. — Виждаш, значи, че нямаме право — нито ти, нито аз — да я караме да върши странични неща. Тя трябва да се съсредоточи върху преподаването.

Кено извади голям кафяв плик от бюрото си.

— Снимките.

— Прекрасни са. Клеър ми ги показва преди няколко часа — кимна му Неди.

— Наистина ли? — Кено се стъписа.

— Естествено, след като сме решили да се женим, между нас не бива да съществуват тайни. А аз ѝ разказах за брат си Кит, който още е

в затвора. Човек не може да премълчава неща, които са част от него. Убеден съм, че Клеър изпитва огромна благодарност за доброто начало, което си й дал. Тъкмо затова сме тук.

— За какво по-точно сте дошли? — попита Кено, изпаднал в пълно недоумение.

— За да проверим няма ли друг начин да ти помогнем — отвърна му Неди, сякаш това се разбираше от само себе си.

— И какъв да е този начин, за бога?

— Ами, имам например много добър приятел, работи с ковано желязо. Може да ти направи красиви и здрави витрини, за да те пазят от неканени посетители. Какво още? Ако танцьорките ти се почувстват изморени, нищо не пречи да дойдат да отпочинат при нас — край Росмор има много тихи гори. Ако някое момиче има нужда от истинска, спокойна ваканция, би могло да ни погостува. В Росмор има какво да се види. В горите блика прекрасен извор, който изпълнява желанията на хората.

Молех се на Бог да не позволява Кено да се присмее на Неди или да ми каже, че бъдещият ми съпруг е глупак. Отправях му безмълвни пламенни молитви: „Никога не съм те занимавала със себе си. Нима не е така, о, Боже? Никога не съм занимавала Твоята баба — Света Ана — със своите страхове. Напротив, сама решавах проблемите си и се грижех за малката си сестра. Ако не броим танцуването за грях, не съм извършвала и кой знае какви грехове. Сега искам да загърбя всичко това и да се омъжа за един добър човек. А нали затова съществуваш Ти, Отче наш?“. И този път Бог ме чу.

Кено се обърна към машината за рязане на хартия и пхна снимките в нея.

— Няма ги вече — рече той. — Кажете на майстора на обкови да ми се обади, Неди. А вие двамата се прибирайте вкъщи да планирате сватбеното тържество. Чакат ме трудни и неотложни дела.

Излязохме от клуба и хванати за ръце продължихме по павираната уличка.

ТРЕТА ГЛАВА
ЕКСКУРЗИЯ ЗА НЕОБВЪРЗАНИ

ЧАСТ 1 — ВЕРА

Още с прочитането на рекламата „Екскурзия за необвързани — забавления, море, слънце и отмора“ — разбрах, че отговаря напълно на желанията ми.

В Асоциацията на активните пенсионери бяха твърде мудни, а в групата за поддържане на сърдечния тонус реагираха много надменно. В кръжока по градинарство за третата възраст пък се отнесоха категорично враждебно. Но най-възмутено реагираха братовчедите ми в Росмор. Според тях тези екскурзии са само за млади, невъзпитани младежи, които най-вероятно ще правят секс още в самолета, а през следващите дни ще са непрекъснато пияни.

Но нима в рекламата се споменаваше нещо подобно? Съвсем не.

Платих депозита от двеста евро, а когато изпратиха фактурата — останалото. Никой не се поинтересува от възрастта ми. Добър ход. Аз също не ги попитах за възрастта им. Появих се на летището с жълто-виолетова значка с надпис: „Екскурзия за необвързани“. Точно такава бях — необвързана.

Лесно бих могла да се омъжа за Джералд, а вероятно и за Кевин. Ала Джералд бе твърде глупав, така че му отказах. А жена му — онази, която прие — се смахна леко от ужасната скука. Не се опитах да съблазня Кевин, защото на него не можеше да се разчита. Не бих имала и минута спокойствие.

Никога не съм съжалявала, че останах сама. Нито за миг; с едно изключение — от време на време през почивните дни.

Трябва да доплащам за стая само с едно легло; в ресторантите ме настаняват на сбутана масичка, далеч от очите на останалите посетители. Чувствам се малко самотно, че нямам с кого да си поговоря, да се посмея над случките от деня. Затова бях очарована да попадна на екскурзия, предлагаща ми точно това, от което се нуждая.

На летището видях доста значки като моята и наистина спътниците ми изглеждаха много млади, разликата във възрастта ни беше поне четиридесет години. Но може би все още не забелязвах всички. Надявах се връстниците ми да се появят по-късно.

Това така и не стана. На опашката за проверка на багажа ми хвърляха странни погледи. Не ми се случваше за пръв път. Жена над шейсетте, в джинси и с огромна шапка с периферия, често кара хората да се обръщат след нея. Просто за да се уверят дали не си въобразяват, че под памучната цветна капела и над спретнатите джинси се мъдри осеяно с бръчки лице.

Момичето на гишето ме попита сигурна ли съм, че съм избрала правилната екскурзия. Обясних ѝ, че наистина съм неомъжена и очаквам с нетърпение да потеглим. В самолета хората от групата започнаха да се запознават. Присъединих се и аз.

— Казвам се Вера — представих се аз и се здрависах със седящите около мен. Бяха приятни младежи — Глен, Шарън, Тод и Алма. Никой от тях не бе ходил на подобна почивка дотогава. Също като мен, значи помежду ни имаше поне едно общо нещо.

— Къде ходи миналата година, Вера? — попита ме Глен.

Разказах им за туристическата обиколка на Уелс, организирана от Асоциацията на активните пенсионери. Споменах как преди две години обиколих Шотландия с автобус заедно с групата за поддържане на сърдечния тонус. Този път планирах посещение на Корнуол и проекта „Райска градина“ с класа по градинарство за третата възраст, но попаднах на гореспоменатата реклама и реших, че тя ми предлага всичко, което искам.

Шарън, симпатично момиче с прекрасна усмивка, ме попита имам ли близки у дома.

— Не — тъжно обясних аз. — Не съм се омъжвала, едно дете съм. Но имам много приятели. И свободно време да се виждам с тях, защото вече се пенсионирах.

Тод попита откъде съм. Казах му, че живея в Дъблин, но съм родена в Росмор — едва ли го бяха чували. Оказа се обаче, че всички го знаят.

По телевизията давали документален филм за градчето. Видели „страхотния извор на желанията“, както го нарекоха, който изпълнява всичките ти молби. Алма предложи да отидем на екскурзия там, вместо в Италия: „Представете си, че този свят извори изпълни желанията ни!“. Помислих си дали да им обясня, че изворът всъщност не е свят, а го има още от времето преди Свети Патрик да стъпи в

Ирландия. Но реших, че е погрешно младите да се товарят с твърде много информация.

Глен се поинтересува дали съм посещавала Италия преди. Разказах им по малко за Рим, Флоренция и Венеция, но уточних, че никога не съм ходила в Белла Аврора — градчето, към което пътуваме. Не бях чувала за него, преди да ми изпратят брошурата, където пишеше, че е пълно със забележителности. Нямах търпение да ги видя.

— Главно клубове — уточни Алма.

Нейна приятелка ходила там миналата година, било великолепно — отцепвали денонощно. „Отцепвали“? Думата ме хвърли в недоумение, но не го показах. Младежите се дразнят, ако покажете смущение.

— Звучи чудесно — усмигнах се широко аз и сякаш, освен ако не си въобразявах, интересът им към мен нарасна.

Пристигнахме на летището и си взехме багажа. После две полуголи момичета с виолетово жълти бикини отметнаха имената ни в тефтерчетата си и ни качиха на автобуса. На път за Белла Аврора минахме през няколко големи курорта. С огромни, светли, белоцветни хотели с изглед към морето, редици от кафенета, пицарии, лавки за сладолед, барове. Белла Аврора изглеждаше по същия начин.

Недоумявах къде са забележителностите. Но аз никога не започвам да хленча предварително. Не проумявах и как ще се наслаждавам на спокойствие, след като отвсякъде гърми музика. Но е глупаво да търсиш недостатъци, още преди да си се настанил. Като че ли нямаше и много свободно място за забавления — плажът изглеждаше претъпкан. Но да не прибързваме. Бяха ни обещали веселба и несъмнено щяхме да си я получим.

Нови три момичета с оскъдно облекло и тефтерчета ни чакаха пред хотела, за да ни разпределят по стаите. Дадоха ни половин час да си разопаковаме багажа и след това ни поканиха на коктейл за добре дошли край басейна.

Окачих си дрехите, взех душ, сложих хубава чиста тениска и джинсите и слязох долу.

За моя изненада повечето от спътниците ми се бяха разсъблekli подобно на екскурзоводките. Мнозинството бяха доста бели, но някои — като Алма и Шарън — бяха ходили на солариум. Шарън

изглеждаше великолепно — все едно е хавайка. Двете сякаш бяха прекарали тук няколко седмици.

Сервираха ни някакъв плодов пунш — вкусен и освежаващ. Бяхме много ожаднели от жегата и от пътуването. Екскурзоводките ни разказаха за предстоящите интересни неща. По-скоро ни изчетоха списък от клубове, които отваряли в полунощ, били много оживени и страхотни и предлагали какви ли не атракции. Почувствах се странно — сякаш басейнът започна да отплува нанякъде. Полегнах за малко и затворих очи.

Когато се събудих, се беше смрачило. Останалите танцуваха край басейна под звуците на силна музика.

Тод лежеше на един от ракетните шезлонги до мен.

— Бая водка бяха сложили в този пунш — обади се той одобрително.

Водка? По обед в тази жега бях пила водка?

— Бива си те, Вера, можеш да носиш — отбеляза Глен, подпрял глава с ръце. — Харесвам жени, които държат на пиене. Аз лично смятам да се поразходя. Ще се видим на вечеря...

Вечеря? Мислех, че съм я проспала и вече е време за сън. Но храната май щеше да ми дойде добре.

Трапезарията бе украсена с книжни цветя. Насядахме по масите както пожелаем. Настаних се до Шарън, която беше мрачна и нямаше апетит. Сподели, че харесва Глен, но той сякаш не я забелязва. Обърнал ѝ внимание само прекалено шумният Тод, ала той припаднал по време на коктейла. Животът е труден, нали?

Съгласих се с нея, но ѝ обърнах внимание, че е твърде рано и едва ли е най-добре да се ангажира с някого още отсега. Тя се разведри и изяде огромна порция.

Малко след полунощ те хукнаха към един от интересните клубове надолу по алеята, а аз си легнах и май отново загубих сваят.

На следващата сутрин слязох долу и преплувах три дължини в басейна. Почувствах се значително по-добре. Огледах се за някой от новите ми приятели, но никой не се появи. Върнах се до басейна и се зачетох в една книга. По принцип бих се поразходила, за да открия стара църква или музей, не исках обаче необвързаните да сметнат, че страня от тях. И така, чаках ли, чаках, но никой не се появяваше.

Рекох си, че сигурно са организирали нещо много интересно, а аз съм го пропуснала, когато вчера ми се замая главата от водката в плодovия пунш. Една от оскъдно облечените екскурзоводки ни даде визитната си картичка в случай че възникне проблем. Звъннах ѝ и я попитах дали не съм проспала нещо вълнуващо.

Гласът на момичето прозвуча притеснено, почти раздранено, задето го будят толкова рано. Рано ли? Наближаваше пладне. Бях на крак от осем. Не, разбира се, за сутринта не са планирали нищо, обясни тя. Хората не искали сутрешни мероприятия. След два и половина ще сервираат обяд от морски дарове, после ще има водно поло. Било записано на дъската за съобщения в хотела. И ме помоли да я извиня — трябвало да се наспи.

Не ми оставаше друго, освен да си дочета книгата и да чакам обяда от морски дарове. Към три часа спътниците ми започнаха да се появяват, все още изморени и замаяни. Изпиха средно по три чаши черно кафе и по някой портокалов сок, което най-вероятно се брои за закуска. След това минаха на охладена бира и изядоха купища скариди, сепии и миди. И като по чудо събраха достатъчно енергия за играта на водно поло. Не мисля, че следваха никакви правила. Целта по-скоро беше да се смъкват горницата на банските на момичетата.

Наблюдавах ги известно време и заявих, че два часа след хранене не предприемам физически усилия. В добрите стари времена имахме такъв обичай. Те ме слушаха заинтригувано, сякаш им съобщавам новини от планетата Марс.

Шарън ми се похвали, че Глен вече я ухажва малко и това е страхотно. Излязла съм права — трябвало да поизчака. Тод смяташе Шарън за досадна флъорца, а Алма мислеше, че Тод е божествен. Глен намираше екскурзията за възхитителна и ме попита дали и на мен ми харесва. И понеже съм възпитана да се държа учтиво и да казвам, че съм възхитена, дори и да не е така, му отвърнах, че съм във възторг.

Всъщност обаче, не ми се виждаше много интересно и се чувствах старичка за техните забавления. Все пак имаше море, слънце и приятни хора, с които да делия трапезата. Докато те се занимаваха с така нареченото поло, аз отидох да купя картички и ги изпратих на приятелите си от Асоциацията на активните пенсионери, на братовчедите си в Росмор, на групата по градинарство за хора от

третата възраст и на класа за поддържане на сърдечния тонус. Написах им, че тук е чудесно. В основни линии бе точно така.

На втората вечер внимателно проучих плодовия пунш, а Шарън ми довери, че Глен иска да продължат да се виждат и след като се върнем у дома. Тод каза, че Шарън е досадница, Алма пък твърдеше, че Тод е толкова шумен, защото досега никой не го разбирал. Всички заедно се отправиха към следващия готин клуб, а аз — към леглото.

Дадох си сметка, че разполагам с цялата сутрин, за да се забавлявам посвоему. Нямах да липсвам на никого чак до бюфета с морски дарове в три следобед. Отидох в музея на Стария град, който се оказа прекрасен. Видях хотел в старинен стил, коренно различен от останалите по крайбрежието на Белла Аврора — до един шумни, претъпкани с полуголи хора. Затова реших да вляза и да изпия чаша кафе.

Сервираха го в голяма сенчеста градина. Ето място по мой вкус, но тук щях да се чувствам самотна. И нямаше да споделям живота на другите, както правех с групата на моите необвързани екскурзианти.

В градината се натъкнах на възрастен мъж със слънчобран, който рисуваше графика. Кимна ми елегантно и аз отвърнах на поздрава му подобаващо изящно или поне така се надявах. Двете денонощия, прекарани сред необуздани младежи, бяха променили говора ми, дори мисленето ми. Той се приближи и ми показа картината.

— Как я намирате?

Отвърнах му, че е отлична и притежава ненадминато чувство за детайл. Викали му Ник, пристигнал тук преди два дни. Хотелът бил прекрасен, но твърде тих, а и всички били по двойки. Въздъхнах разбиращо — да, това е затруднявало винаги и мен. Бил вдовец, нямал деца, собствената му компания го удовлетворявала, но след като се пенсионира не се чувствал напълно щастлив. Разказах му, че не съм се омъжвала и как заради дискриминацията на самотните пътници съм се записала в екскурзия за необвързани. Той зина от почуда.

— Не се ли организират за много по-млади от нас?

— Не беше споменато в рекламата.

Обяснението го зарадва, посмя се и заяви, че съм хубав човек.

Съобщих му, че те, естествено, спят до три следобед.

— И какво толкова правят? — зачуди се Ник.

— Честно казано, нямам представа.

Едва ли всички правеха секс цял предобед. Сигурно стоят по клубовете до късно и това ги изтощава, предположих аз. Ник пак повтори колко съм забавна и поиска разрешение да ме покани на късен обяд. Обясних му, че е време да се връщам за бюфета от морски дарове в три. Той ме потупа по ръката, сякаш бяхме стари познайници.

— Добре, но обещавай ми утре сутринта да дойдеш и двамата да пообиколим наоколо, докато необвързаните си отпиват.

С удоволствие приех предложението му.

По време на късния обяд Алма сподели, че снощи двамата с Тод са си прекарвали заедно и всичко било прекрасно. Не попитах какво точно означава „прекарвам си заедно“. Само кимнах възторжено. Шарън се чудеше дали ще може да се сближи лесно с Глен. Трудно ѝ било да разбере. Давах им възможно най-добри съвети. Вместо водно поло този път имаше състезание, наречено „Мокра фланелка“. Не успях да открия голяма разлика. На вечеря Тод подхвърли, че Алма е флъорца, а Глен не забелязваше нищо друго, освен полуголите екскурзоводки. Тръгнаха към друг клуб, а аз — към леглото, където слушах музиката, долитаща от всички краища на Белла Аврора.

Очаквах с нетърпение срещата с Ник на следния ден. Оттам насетне дните потекоха в приятен лек ритъм.

Двамата излизахме всеки ден. Понякога ходехме с автобус до различни селца из полето. На два пъти пропуснах бюфета в три, но винаги се връщах навреме за вечеря.

— Може ли някой път да дойда на вечеря? — попита ме веднъж Ник.

Досега никой не бе водил гости, затова трябваше да поискам разрешение.

— Ще си платя, разбира се, и ще донеса вино.

— Ще им кажа — уверих го за.

Една от полуголите екскурзоводки ми обясни, че по принцип не е разрешено, но в моя случай ще направят изключение. И така, поканих Ник да дойде.

— Малко съм нервен, все едно ще се запознавам със семейството ти.

Бях му разказала за Тод, Глен, Шарън и Алма и техните объркани съдби. Пред тях не бях споменавала за Ник. Когато той дойде за

вечеря, Глен, вместо да се храни, целуваше една от екскурзоводките, Шарън плачеше, а Алма тръбеше наляво и надясно, че Тод е пън.

— Какво по-точно означава тази дума? — любопитствах аз.

— Дърво — уточни Алма, което не ми помогна особено.

Ник взе нещата в свои ръце.

— Климатът и пиенето са виновни. Отведи Глен настрани от пиячката и жегата, в някое хубаво прохладно селце, където да си поприказвате, без наоколо ви да се мяркат голотии. И всичко ще се нареди — посъветва той Шарън.

Каза на Тод да спре да се държи като задник, иначе ще се прибере у дома с пръст в устата. Разясни му, че това хубаво момиче го нарича „пън“, защото си пада по него.

Ник идваше на вечеря всяка нощ, освен последната, когато излязохме сами и обсъдихме какво ни свързва.

Той имаше малка кола, но магистралите го изнервяха; обичаше да шофира само по второстепенни улички. Предложи да ме откара до Росмор, за да му покажа прочутите тамошни гори, около които се вдига толкова шум.

— Бих могъл да се запозная с братовчедите ти — вметна предпазливо той.

— Няма да те одобрят, те не харесват никого и нищо.

Според него това било чудесно.

— За какво бихме могли да си поговорим? — попита ме той.

— Ще те подложат на кръстосан разпит. А когато изкопчат достатъчно информация, ще ти проглушат ушите с теорията си, че новото шосе е национално предателство. Ще те накарат да пращаш писма до вестниците по темата.

— А наистина ли е национално предателство?

— Съвсем не. Шосето е болезнена необходимост. Росмор прилича на паркинг, само дето не можеш нито да влезеш, нито да излезеш оттам. Трябваше да направят околоръстно още преди години.

— А какво ще стане със свещения извор?

— Езическо място за поклонение. Смята се, че около белия глог витае някакво вълшебство, фермерите никога не го секат. Чиста проба суеверие.

Според Ник аз съм изключително забавен човек. Намирал за страхотно, че в Дъблин живее само на една спирка от мен. Мечтаел си

да научи нещо за градинарството, но преди смятал, че вече му е късно. Както аз винаги съм искала да рисувам, но не съм знаела откъде да започна. Да харесваш собствената си компания е добре, но да харесваш да общуваш с някой друг е още по-добре.

В деня на отпътуването Шарън и Глен се държаха за ръце, а Тод носеше куфара на Алма.

Като ни настаняваше в автобуса, екскурзоводката с оскъдното облекло ме попита дали и догодина ще се запиша в туристическа група на необвързани. Изгледах я изпод периферията на цветната си шапка и ѝ обясних, че следващата година може би изобщо няма да отговарям на критериите за подобна група.

ЧАСТ 2 — СНЕЗ ШАРЪН

След онази почивка никак не ми се искаше да се прибера у дома. Честна дума. Буца бе заседнала в гърлото ми, докато тикахме количките из дъблинското летище. Бях абсолютно сигурна, че това е краят, просто един летен романс. Ще ми подхвърли: „Доскоро“ или ще ми позвъни по телефона, за да ми каже, че всичко е свършило. Тук няма такива прекрасни места като в Белла Аврора. Само тягостна работа и дъждове. Никой досега не ми беше харесвал повече от Глен. През целия ми живот — двадесет и три години, а това си е много време.

Но стига толкова.

Всички се сбогуваха на висок глас, целуваха се и се кълнях да се видят в еди-кой си клуб. Глен стоеше и ме наблюдаваше. Молах се на Бог да ми помогне да измисля нещо различно от думите, които кръжаха в главата ми: „Не ме изоставяй, Глен, моля те...“, или пък — „Пак ще си бъде същото, нищо, че трябва да ходим на работа и така нататък...“. Хрумваха ми само ужасни, обвързващи фрази, каквито мъжете мразят да чуват.

Накрая изтърсих:

— Ето че пристигнахме.

Не прозвуча много умно. Естествено, че бяхме пристигнали тук. Къде другаде? Глен се усмихна.

— Наистина сме си тук.

— Прекарахме чудесно — надявах се думите ми да не звучат настойчиво или ангажиращо.

— Но това не е краят, нали? — попита Глен развълнувано.

— Не, разбира се.

Почувствах как по цялото ми лице се изписа широка, глупава усмивка.

Тогава се приближи Вера, за да се сбогуваме.

— Ник се връща идната седмица. Ще остане още седем дни. Смятах да поканя неколцина от вас у дома — нещо като семейно събиране. Ще дойдете ли? Тод и Алма също ще бъдат. Имате ми

адреса, значи в петък, идната седмица сте Chez Вера. Към осем вечерта?

— „Шей“ Вера? — не особено умно изтърсих аз.

Тя е страхотна — никога не се надсмива над другите.

— Просто един глупав израз. Означава... в нечия къща. Chez moi — у дома, chez vous — у вас. Така казвахме преди сто години — обясни с извинителен тон жената с чудатата шапка и протритите джинси.

Помаха ни с ръка и се отправи към своя автобус. Смешна малка фигурка, ала всички я харесваха. Наистина взе дейно участие в екскурзията.

Братът на Глен и някакви негови приятели щяха да пристигнат до час от Санта Понса. Имаха среща в бара, за да го откарат chez Глен. Попита ме дали искам да почакам да ме откарат chez Шарън.

Исках и то много; така нашият романс под далечните сини небеса щеше да стъпи по-твърдо на ирландска почва. Но по никакъв начин не можех да му позволя да види chez Шарън. Не че Глен е сноб, нищо подобно, но не бих му позволила дори да зърне къщата ни, ако не мине през най-малко едномесечен основен ремонт. Не се превземам, въпросът е на живот и смърт.

Градината гъмжи от глухарчета и парчета старо желязо, които не могат да бъдат изхвърлени. Кухненският прозорец е закован с дъски след последния път, когато баща ми започна да хвърля, каквото му попадне. Едва ли са сколасали да поставят стъклото, докато ме нямаше. Боята се люци навсякъде. Минималният шанс връзката ми с Глен да продължи щеше да се изпари при вида на chez Шарън.

Затова му отказах, оправдах се, че трябва да тичам, но скоро ще се чуем. Седнах в автобуса и плаках през целия път.

Мама приготвяше вечерята. Изглеждаше изморена. Откакто се помнех, имаше все такъв вид.

— Не разстройвай баща си тази вечер — бяха първите й думи.

— Пак ли са го хванали дяволите?

— Извади лош късмет. Затова бъди добро момиче, Шарън, и не усложнявай нещата. Прекара чудесна ваканция, за разлика от нас.

Нямаше какво да отвърна.

Мама живее кучешки живот, работата ѝ е безнадеждна — чисти офиси от четири до осем сутринта, после мие съдовете в заведение,

което целодневно предлага бърза закуска. Аз се опивах от слънчеви лъчи, сангрия и веселие цели четиринадесет дни. Срегнах едно чудесно момче. Ще се постарая да не усложнявам нещата.

Когато се появи татко, бълвайки ругатни за някакъв кон и за лицемерния си приятел, който го излъгал за въпросния кон, аз си лепнах широка усмивка на лицето.

— Браво на теб, Шарън, поразходи се из чужбината — изгледа ме той възмутено.

— Зная, татко, извадих голям късмет.

При тези думи лицето на мама се поотпусна. Не беше никакъв късмет, просто работех много. В продължение на три години и един месец всяка седмица заделях по двадесет евро от заплатата, която получавах във фирмата за химическо чистене. Всичко отиде за тази екскурзия и за няколко дрешки, купени специално за нея.

През целия си живот баща ми не е спестил и пет пари. Мама изхарчва всичко спечелено за нас и за къщата, а също и да му купи по някоя прилична риза, в случай че реши да се яви на интервю за работа.

По-малките ми братя се прибраха за чая и аз им дадох голяма кутия с италиански бисквити, които им бях донесла. Татко ги топеше в чая си, защото зъбите му са развалени и ненавижда дъвченето.

Представете си да бях довела Глен у дома! В тази стая, където от облегалката на всеки стол висят дрехи, подът е осеян с вестници, отворени на страниците за надбягвания, а на масата няма покривка. Потръпнах при тази мисъл.

На следващия ден се върнах на работа в химическото чистене. Облякох униформата и все едно изобщо не бях ходила на екскурзия. Колежките ми отбелязаха, че съм с тен, но на клиентите не им направи никакво впечатление. Интересуваха се само дали ще се изчисти напълно петното от червено вино върху бялата дантелена блузка или пък как ще махнем катрана от скъпата пола, защото някой си бил седнал на еди-какво си, понеже не го забелязал.

По едно време вдигнах поглед и видях Глен, застанал пред щанда.

— Жълтият цвят ти отива.

Тогава си помислих, че може би ще ми потръгне, че той не ме е забравил и няма да ме изостави.

Глен работеше съвсем наблизно — при чичо си, строителен предприемач. Предложи да се виждаме всеки ден. По-късно щяхме да обсъдим къде да се срещаме всяка нощ. Шест деца са, така че при тях няма свободно място. Аз пък не бих го пуслала да припари на по-малко от километър от chez Шарън.

Изведнъж дори клиентите започнаха да ме забелязват. Отбелязваха колко съм усмихната и ведра. Колежките ми ги уведомяваха, че съм влюбена, и те се радваха за мен. В един свят, изобилстващ от мазни петна, лекета на течна основа и тъкани, които се сбръчкват, само като ги погледнеш, е приятно за миг-два мислите ти да се зареят в любовна посока.

Идният петък отидохме у Вера. Къщата ѝ се намираше в много приятен квартал. Навярно обитателите му никога не бяха виждали хора като мен, Глен, Тод и Алма да се мотаят наоколо. Беше триетажна — твърде голяма за нея и рижата ѝ котка Ротари. Но, разбира се, събитията следваха своя естествен ход и сигурно съвсем скоро Ник щеше да се присъедини към тях. Бяха се сблизили с мълниеносна бързина. След завръщането си той явно я бе посещавал всеки ден. Заливаше се от смях на шегите ѝ и все повтаряше колко прекрасна жена е тя. Произнасяше думата „прекрасна“ със затворени очи.

Оказа се, че живее под наем на една спирка оттук. Най-вероятно щеше да се пренесе в този обширен дом. За да си правят компания, а нищо чудно и да се оженят.

Вера бе приготвила голямо количество спагети „Болонезе“, а Ник — великолепен десерт с много ягоди. Всички прекарахме чудесно, с изключение на Алма, която ми прошепна, че Тод ѝ предложил да забавят малко темпото. Кое то си беше неприятна новина. Тод съобщи, че възнамерява да си тръгне по-рано, а Алма стана да си върви с него. Според мен идеята ѝ не бе добра, изглеждаше, сякаш му се натрапва. Пролича, че е раздразнен, и Алма се смути ужасно.

Накрая с Вера се заехме да измием съдовете, а Глен помогна на Ник да подрежат най-опасните трънаци, щурмували задния вход. Докато бършехме чиниите, ѝ подметнах:

- Вие двамата сте прекрасна двойка и изглеждате много близки.
- Да, той е много, много добър човек — съгласи се Вера.
- Ще се съберете ли?

Нищо не пречи човек да попита подобно нещо Вера, въпреки че приближава деветдесетте или там някъде.

— Не, няма да стане — рязко отсече тя.

Съжалих, задето съм попитала.

— Нямах предвид заради секса, а за да си правите компания — продължих аз, за да изляза от положението.

— Сексът не е проблем. Най-вероятно ще го направим пак, като си тръгнете — изтърси тя с най-обичайния си тон.

Почудих се какъв ли е проблемът тогава. Да не би той да си има съпруга на някое тайно място? Или пък зловни деца, които не му разрешават да се събере с Вера?

Не било това. Причината се криела в навиците им. Когато човек остарее, не му се искало да променя начина си на живот. Дори с усилия на волята не бил в състояние да го направи. Обяснявало се с необходимостта от лично пространство и желанието собствените ти вещи да си стоят по местата.

— Няма да ми пука къде са вещите ми, ако живея с човек, когото обичам до полуда — отсякох аз.

— Да, но сигурно нямаш чак толкова неща и те не са стояли тъй дълго на едно и също място като нашите.

— За какви вещи става дума? — недоумявах аз.

— О, много е смахнато, Шарън, просто има неща, които не бих искала Ник да пипа — например хербариите ми от цветя или кутиите ми с изрезки, които някой ден ще подреда в класьори. А той има странна слабост към тубичките си с бои, дори да са на привършване и нищо да не можеш да изцедиш от тях, също и към разпокъсани скицници, кутии с писма и изрезки, които някой ден, но не точно този път, ще изхвърли на боклука. Не успяваме да синхронизираме тези неща, Шарън. Свадите ще започнат след по-малко от седмица. Имаме нещо много значимо. Ще го подложим на риск, ако се съберем да живеем заедно. Не можем да си го позволим.

По пътя обсъдихме въпроса с Глен. Струваше ни се жалко, че две прекрасни същества отказват да споделят оставащите им години. Въздъгнахме едновременно. Човек не може да има всичко. Ние бихме дали живота си, за да живеем заедно, и никак не държахме на собствените си навици. Просто не разполагахме с пари; затова няхмахме къде да живеем.

— Не мога ли да дойда у вас, Шарън? Ще живеем в твоята стая. Ти поне си имаш собствена стая. Аз дяля моята с брат си — гласът на Глен звучеше умолително.

— Невъзможно е, повярвай ми, Глен. Няма да стане. Баща ми е пияница и комарджия.

— Е, както ти казах, моят пък е религиозен фанатик. Но това няма значение.

— Ще придобие значение, ако заживеем заедно.

— Ще давам някакви пари.

— О, не, Глен. Това означава баща ми да харчи повече за пиене.

— И какво да направим тогава?

Май се беше предал.

— Все ще измислим нещо — думите ми прозвучаха победително, отколкото се чувствах. Животът на мама мина пред очите ми. Бях твърдо решена моят да не протече така. От сутрин до вечер мие подовете на офиси или мазни чинии, или чисти след татко и братята ми.

— Щастлива съм и така, Шарън — уверява ме тя, когато изразявам съмнение. — Обичам го и да не забравяме, че той не си тръгна, когато забременях с теб.

Цял живот признателност, защото припознал собственото си дете. Двадесет и четири години изразяване на благодарности. И тя нарича това любов!

От време на време се срещах с Алма. Беше сигурна, че Тод се вижда с друга жена. Същевременно повтаряше колко го обича и би направила всичко, за да се върне при нея. Значи Тод си има друга, тя го знае, но въпреки това твърди, че го обича.

Понякога разговаряхме и с Вера. Разказваше ми колко обича Ник, радваше се, че в залеза на живота си е срещнала такъв прекрасен човек. И все пак бе готова да го пожертва за сметка на албумите си с хербарии и заради неговите туби с боя. А ние с Глен наистина се обичахме, бяхме отдадени един на друг, но нямаше как да открием място, където да се приютим.

Това ми се струваше много нечестно, абсолютно несправедливо. По радиото обаче чух някаква възрастна жена да обяснява как трябва сами да градим щастието си, то не идвало с магическа пръчица; познавала много хора, чийто живот се променил за добро и желанията

им се сбъднали. Казах на Глен, че от нас се иска точно това — да накараме нещата да се случат. Уви, той не бликаше от идеи. Аз също.

Допитах се до Вера дали пък онова свято място в Росмор не би ни помогнало. Според нея било малко вероятно. Ако Света Ана изобщо съществува, ако ни чува — което е още по-спорно — тя би се позамислила доста, преди да осигури условия за двама души, които смятат да живеят в грях и в изобилие от предбрачен секс. Но в отчаянието си бях твърдо решена да опитам. Накрая Вера се съгласи да ме придружи, да ме упъти към глоговата гора и да посети своите нацупени братовчеди.

Разходката към извора се оказа приятна, но когато стигнах там, се позасрамах. Не знаех коя всъщност е Света Ана, не ходех на литургии. А край извора имаше поне стотина души. Някои водеха деца в инвалидни колички или с патерици; неколцина изглеждаха доста зле. Всички се молеха отчаяно. Не посмях да си пожелаю място, където ние с Глен... просто не изглеждаше правилно. Само измърморих нещо от сорта: „Няма да е зле, ако изскочи нещо. Но май е по-добре да се заемеш първо с проблемите на тези тук...“.

На връщане споделих това с Вера. Отвърна ми, че не би се учудила, ако получа, каквото искам, защото съм по-добра от повечето ѝ познати, включително и от нея самата. Попитах я за братовчедите ѝ. Били като невестулки, с ограничено съзнание, остри зъби и ужасни гласове. През цялото време обсъждали цената на земята и каква компенсация ще получат хората, чиито къщи ще бъдат разрушени. На слизане от автобуса видяхме Глен и Ник. Чакаха ни. Глен бе дошъл с мотора си, а Ник — с малката си кола.

— Липсвахте ни, момичета — провикна се Глен.

Надявах се, че Света Ана го чува. Глен е толкова порядъчен, че никой светец не би се поколебал да ни даде благословията си. Реших да се поразровя и да видя що за личен живот е имала Света Ана.

Четиримата седнахме да изпием по една бира. Попитах Глен за какво са си говорили с Ник. Основна тема бил приземният етаж на къщата на Вера.

Според Ник, въпреки височайшето присъствие на рижавата Ротари, там най-вероятно се подвизава плъх. По-скоро цяла дузина, съгласил се с него Глен. Ник се позамислил дали няма възможност

етажът да бъде пригоден за живеене, а Глен предложил чичо му да хвърли един поглед и да си каже мнението.

Разбрах, че все още обмислят различни варианти. Но и този пропадна, защото беше нужно цяло състояние да се стегне етажът, а и Вера не прие идеята Ник да живее под стълбището. И двамата не спираха да се жалват колко са остарели и да опяват как по-нататък ще им е нужен някой, който да се грижи за тях.

Направо ми приляваше от тези приказки. Та те бяха по-жизнени от хора, два пъти по-млади от тях! А говореха като някакви съсухрени старчоци. Мисълта за промяната ги бе докарала дотам. Бяха си добре със своите хербарии и туби с боя. Излизаха от релси само като си представят какви вреди би им нанесло евентуалното съжителство.

И ето че този прекрасен, пълен с плъхове партер ни се предоставяше сам. С Глен и чичо му можехме да го разчистим в почивните дни и да си имаме дом след по-малко от три седмици. Ще го спретнем за нула време, без да се помайваме.

От прекалено много мисли, прелитаци из главата ми, трудно се съсредоточавах в работата си. Изведнъж осъзнах, че клиентката говори ли, говори, а аз изобщо не ѝ обръщам внимание. Обясняваше ми как за една сватба заела от сестра си костюм, но някакъв кретен разсипал върху него ирландско кафе. Имало ли начин петното да изчезне безследно? Сестра ѝ била същинска хала, особено ако ѝ съсипят дрехите.

— Няма да повярваш, но аз си изкарвам прехраната, като разрешавам чужди житейски проблеми. А сега не зная как да се изправя лице в лице със собствената си сестра.

Тогава ключих сделка с нея — да помоля за съдействие управителя на химическото чистене, а тя да ми помогне да се справя с моя проблем. Разказах ѝ за Вера и Ник, които са влюбени, но не могат да се разделят с вещите си; а също и за мен и Глен — как искаме да заживеем в пълния с плъхове партер.

Попита ме с колко спални е къщата. Разбра, че са четири, и започна да ми обяснява:

— Много са им. На тази възраст едва ли ще създадат рояк дечица. Обзаведете на всеки по един отделен кабинет. Накарай твоя човек да сложи рафтчета за тубичките в единия, а в другия — полички за албумите с хербарии. Ремонтирайте партера, кажете им, че ще

поддържате къщата, ще ги пазите от крадци, ще храните Ротари и ще я поите, когато ходят на почивка, ще се грижите за тях, когато остареят. Нещата са ясни, нали?

Даже смайващо очевидни.

Като по чудо се намери и разтвор, който почисти лекето от взетата назаем дреха.

За нула време Глен и чичо му сложиха поличките в двата кабинета. И както бе предвидила агентката по лични проблеми, Вера и Ник нямаха възражения относно ползването на обща спалня, дневна, баня и кухня, при условие че безценните им притежания се намират на сигурно място.

После атакуваха партера, Ротари следеше надменно улова на гризачи. Тя е от този тип котки, дето не си дават излишен зор. Защо да се нахвърляш върху големи и заплашителни създания, след като хората вършат тази работа вместо теб? Разпитах Вера за личния живот на Света Ана. Отвърна ми, че била омъжена и съпругът ѝ се казвал Йоаким.

— А бракът им щастлив ли е бил?

— Не по-лош от мнозинството бракове, предполагам — отговори ми Вера, която никога не се е омъжвала.

Усети, че съм разочарована. Исках по-хубав край.

— Добре де — продължи с неохота тя — сигурно са били щастливи. Щеше да се разчуе, ако са принесли в жертва някое от децата си или пък времената са били чумави.

Разположихме се нашироко на приземния етаж. Беше превъзходно; свихме си великолепно гнезденце там. Мама ни даде някои стари съдове и препарати за чистене, попаднали ѝ по време на сутрешните смени в офисите. Майката на Глен ни подари завеси. От татко получихме косачка за трева, за да се отърве веднъж завинаги от нея; не че досега я ползваше много често. Бащата на Глен ни подари фиш за надбягване на хрътки; нашата спечели с пет към едно.

Ник ни предостави леглото си, защото с Вера щяха да делят нейното. Алма ни връчи букет цветя, придружен от лекция относно лошотията на мъжете. Тод я беше зарязал.

Глен се държи чудесно, когато посещава родителите ми — мястото, наречено някога chez Шарън. Помага на татко да довърши започнатата през седмицата работа.

Ще се оженим догодина, веднага щом спестим достатъчно за едно хубаво сватбено тържество. Вера предложи да го направим в градината, ако е през топлите месеци, а тя да ми стане шаферка. Уточни, че само се е пошегувала, но идеята ми допадна. Аз пък ѝ казах, че когато двамата с Ник най-после се решат да се венчаят, аз ще им бъда шаферка, най-добре край извора на Света Ана. Думите ми я развеселиха.

Двамата с Ник очевидно нямат намерение да сключват брак. Бил отживелица.

Приятелите ни се смеят, когато им разказваме как сме срещнали Ник и Вера на екскурзия за необвързани.

— Големи майтапчии сте, хубави смешки измисляте.

Сякаш човек би могъл да си съчини подобна история.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ПРИЯТЕЛСТВО

ЧАСТ 1 — МАЛКА

Срещнах Ривка Файн — момент да си помисля, много години ни делят оттогава — през 1960. Прекарахме заедно лятото в един кибуц в пустинята Негев. Аз съм първата жителка на Росмор, осмелила се да се впусне в такава авантюра — да бере портокали и да скубе пилета нейде из Близкия Изток. Спомням си как бедният отец Касиди ми обясни, че да тръгнеш към Светите земи и нозете ти да стъпват там, където Той е ходил, е прекрасно, но трябва да внимавам да не изгубя вярата си при срещите с толкова друговеци.

В началото се съмнявах дали с Ривка ще се сприятелим. Тя изглеждаше някак мудна, дори мрачна, докато аз сияех от възторг и общувах с всекиго. Имаше мароканци, турци, румънци, немци. И всички бяха учили иврит. Малцина говореха английски, така че двете с Ривка трябваше бързо да се ориентираме, че „тапоосим“ означава портокал, а „тода раба“ — „благодаря“. Първо реших да уча по десет думи на ден, но поради голямата жега и многото работа в кухнята се спрях на шест.

Деляхме една палатка, затова научихме доста една за друга. Дошла тук, защото родителите ѝ, с които живееше в Ню Йорк, се чувствали виновни, че не са емигрирали в Израел. Искали поне да могат да казват: „Дъщеря ни замина в пустинята като доброволец“. Аз се озовах тук, защото преподавах латински на две еврейчета в Росмор и в знак на благодарност родителите им — господин и госпожа Джейкъбс — ми подариха екскурзия до Израел. Преживяването бе ненадминато. Семейство Джейкъбс ми намери работа точно в този кибуц, тъй като един от братовчедите на госпожата прекарал тук някое от предишните лета и много му допаднало.

И на мен ми харесваше. Влюбих се в Шимон, който бе родом от Италия. Той също ме хареса и двамата крояхме планове да се заемем с отглеждане на гладиоли, когато отбие военната си служба.

Ривка сигурно е ревнувала мъничко, понеже Шимон непрекъснато се навърташе край палатката ни. Не че спяхме заедно. Е,

да, зная, зная, но по онова време просто не правехме така. Може би от страх. Както и да е, така стоят нещата.

Ривка ме попита дали *наистина* възнамерявам да работя във ферма за гладиоли. Отвърнах ѝ, че много се надявам; остава само да се прибера в Росмор и да склоня семейството ми да приеме тази идея, което нима да е никак лесно. А и отец Касиди положително ще се противопостави на брак с мъж, който не изповядва християнската вяра. Трябва да се справим и с неговото семейство — също толкова тежка задача, защото според еврейските вярвания родът се предава по майчина линия и ще настъпи брожение, ако той им доведе момиче без еврейска кръв.

После Ривка се влюби в Дов — приятел на Шимон. Това разведри атмосферата и четиримата често ходехме на излети. Ривка не правеше дългосрочни планове да се върне пак в Израел и да заживеят там с Дов. Трябвало да се прибере в Ню Йорк и да се омъжи за стоматолог или лекар. Кратко и ясно. Не би могла да вземе със себе си Дов, след като той отбие военната си служба, защото е алжирец. Близките му живеят в шатра. Тя самата няма възражения, но майка ѝ ще се възпротиви. Твърдо.

Беше вълшебно лято. Беряхме портокали, скубехме пилета и отмятахме кичури коса от челата си. Плакнехме косите си с лимонов сок, отслабнахме много, защото ненавиждахме маргарина, с който готвеха — хранехме се само с портокали и с печено пиле. „Де да можеше росморци да ме зърнат отнякъде“, мислех си аз.

Краят дойде по-бързо, отколкото очаквахме. Настана време да се прибираме у дома, аз — да се върна към учителстването в „Света Ита“ в Росмор, а Ривка — в нийоркската туристическа агенция, където работеше. Бяхме станали добри приятелки и ни беше мъчно, че трябва да се сбогуваме. Никой друг нямаше да разбере какво лято сме прекарвали, колко обичахме танците в петък вечер и червените скали на пустинята. И двете си давахме сметка, че приятелите ни ще сметнат историите за Дов и Шимон за глупави летни романи, а родителите ни ще реагират като бик, видял червена кърпа.

Зарекохме се да държим връзка и спазихме уговорката.

Написах на Ривка писмо, мокро от сълзи, когато получих вест от Шимон, че бизнесът с гладиоли няма бъдеще, както и всичко останало. В отговор тя ми изпрати гневни редове как братът на Дон се свързал с

нея и я помолил да спре да го тормози, защото той не може да чете на английски. Разказах на Ривка за предложението на майка ми да ме запише на уроци по голф с надеждата на някое игрище да се запозная с адвокат или с банкер. А Ривка отвърна, че нейната ще я води на някакъв планински курорт, който е нещо като сватбен пазар. Трябвало да е в най-добрата си форма, зарът бил хвърлен — мятал шестлица или губиш.

Заровете сочеха по-скоро поражение, със сигурност не беше ударил часът за щастливото число.

Ривка стана офисмениджър, ала на хоризонта не се задаваше подходящ кандидат за жених. А това очевидно създаваше напрежение в семейството ѝ. За майка ми също настъпиха тревожни времена. На няколко пъти се скарахме сериозно. Чувах реплики от сорта на: „На твоите години, Морийн, вече бях омъжена и бременна“ или „Нали не мислиш, че след като навършиш двадесет и пет, ще изглеждаш по-добре отсега?“. Отвърнах ѝ, че предпочитам да си умра с тази дилема, вместо да се предлагам като стока на любимите ѝ невежи професионалисти, които и без това предпочитат голфа и питиетата пред женската компания. Татко вметна само, че се нуждае от спокойствие и ни моли единствено да му осигурим тишина.

Нещата при Ривка ставаха все по-сериозни. Майка ѝ започнала да ѝ търси съпруг чрез обява в списание. Аз бях сигурна, че ще полудея, ако се наложи да прекарам лятото у дома.

Майка ще ме праща при извора на Света Ана да се моля за съпруг, а аз навярно ще я убия с голи ръце и ще отида в затвора. И тогава никой, включително моят тих и деликатен баща, не би имал капчица тишина и спокойствие. Затова кандидатствах за преподавателско място в летен лагер в Америка.

Преди това планирах да прекарам една седмица при Ривка в Ню Йорк.

— Що за име е това — Ривка? — попита ме мама.

— Нейното си име — измърморих като шестгодишно хлапе.

— Но откъде се е взело? Искам да кажа, това ли е кръщелното ѝ име?

Пак я беше прихванало нещо. Нямах сили да обяснявам, че най-вероятно Ривка изобщо не е кръщавана. Затова измърморих намусено:

— Не зная.

Съзнанието ми отплува надалеч, когато майка започна да обяснява, че въпреки доброто ми образование, всъщност аз никога нищо не зная, а мъжете харесват будни, енергични, живи жени — не такива като мен: мечтателни и отнесени.

Чудно как майка изобщо не проумяваше колко жива и енергична бях с Шимон там, в пустинята Негев. И колко добре ми се отрази това. Както и да е, скоро щях да се махна оттук — в Ню Йорк при Ривка.

Тя ме посрещна на летището и двете се прегърнахме възторжено. По пътя ми обясни колко ѝ е неудобно да ме забърква в това, но каза на майка си, че съм еврейка. Помоли ме, ако не възразявам, да се престоря на такава. Само за една седмица.

Отвърнах ѝ, че това е нелепо. Нали нямаше да се омъжва за мен?!

— Само за да си улесня живота, да си спестя една кавга — умолително продължи тя.

Също като у дома в Росмор. Въздъгнахме дружно при мисълта за майчиното безумие.

— Казах ѝ, че името ти е Малка — призна си Ривка.

— Малка? — почти извиках аз.

— „Кралица“ на иврит — обясни ми тя, сякаш това променяше нещата.

— Добре — съгласих се.

Шестдесетте години на миналия век се смятат за десетилетие на промяна, на светли очаквания. Но това не се отнасяше за мен и Ривка. За майка ѝ аз не можех да бъда Морийн, а според моята тя непременно трябваше да е кръстена.

Хей-хо.

Работата ми при семейство Джейкъбс и пребиваването в Израел се оказаха много полезни. Поне знаех какво е Шабат, Песах и Светлите празници, че честват Ханука вместо Коледа, а блюдата с месо и с мляко се сервират отделно, дори в различни чинии и е забранено да се консумира месо от чифтокопитни.

Госпожа Файн бе красива и облечена много елегантно. Непрекъснато се суетеше, точно както ме предупреди Ривка. Но тя пропусна да ми спомене, че майка ѝ я обожава.

Отбелязах го, когато останахме сами в изящната, украсена с драперии спалня.

— Сигурно, но каква е ползата, след като любовта ѝ ме задушавя. Предпочитам изобщо да не ме обича.

Първият ден мина почти безпроблемно. Госпожа Файн ме попита дали майка ми готви съгласно обичая кашер. Получи утвърдителен отговор. Дори започнах да ѝ описвам синагогата, която семейство Джейкъбс посещават при пътуванията си до Дъблин, макар и да не бях стъпвала в нея. Пропуснах факта, че преподавам с монахини в католическо училище на име „Света Ита“. Вместо това разказах как обучавам децата от основния курс на малката, но активна местна еврейска общност. В действителност в Росмор има всичко на всичко три еврейски семейства, ала не си струваше да притеснявам госпожа Файн с този факт.

Допаднах им и останаха доволни, че аз, също като тяхната Ривка, живея при родителите си. Смятаха за прибързано още на младини момичетата да се отделят в собствени апартаменти.

„Младини!“ — въздъхнахме тежко с Ривка, когато останахме насаме. Нима сме млади? Жалки стари моми, живели почти четвърт век на този свят, а на хоризонта не се задава нито съпруг, нито поне годеник за нас.

Опасявах се, че реагирам твърде бавно, когато се обръщат към мен или просто споменават името Малка. Ривка обаче ме успокои, че се справям добре и още веднъж се извини за създалата се ситуация — дори в онези години тя си беше нелеп фарс.

После дойде време да тръгвам. Отправих се на дълго и изтощително пътешествие с влак към летния лагер, където отново ме наричаха Морийн, а не Малка, при все че тъкмо бях започнала да свиквам с това име. Наблягаха на спорта доста повече, отколкото очаквах — с децата ходехме на много екскурзии и излети, играехме бейзбол с тях и се налагаше до безкрай да успокояваме момичетата, които си мислеха, че майките им ги ненавиждат и затова са ги изпратили тук за лятото.

— Майките не мразят децата си — втълпявах им аз. — Просто са убедени, че правят най-доброто за тях. Винаги объркват нещата, но наистина не се досещат, когато грешат.

Успях, струва ми се, да скрепя отново няколко разрушени връзки и да поуспокоя няколко тревожни сърца. Но пък учителите винаги си

въобразяват такива неща. А може би всъщност никой не обръща внимание на думите им.

Същото правех и в писмата си.

Ривка все повтаряше колко очарована от мен е останала майка ѝ и откакто съм си тръгнала, непрекъснато ме споменава — с повод и без повод: Малка имала много слънчев характер, никога не ядяла между храненията, за разлика от Ривка се интересувала от хората, с които живее, вместо да се прави, че не ги забелязва.

В следващото си писмо изразих убеденост, че животът е игра. Ето, самата аз играех роля, преструвайки се на човек от тяхната общност. И те се хванаха. В това има скрита поука. Трябва да разиграваме шоу за пред хората, да се преструваме, че сме по-спокойни, по-щастливи, по-хладнокръвни, отколкото сме в действителност.

Ривка ми отговори, че дълго обмисляла идеята ми и според нея съм открила Тайната на Вселената.

След около седмица, на състезание между нашия и съседния друг лагер, срещнах Диклан, който се оказа учител в малко провинциално селце на няколко мили от Росмор. Влюбихме се до полуда. Дотолкова, че пожела да се запознае с родителите ми веднага щом се върнем в Ирландия. И въпреки че не бе нито адвокат, нито лекар, а само учител като мен, Диклан бе олицетворение на маминия идеал — католик, от добро семейство, с безупречни маниери.

Преди Коледа ми предложи да се оженим.

Колебаех се дали искам да живея в дивата провинция и да се оплета безвъзвратно в мрежата на многобройното му семейство, но те се държаха много дружелюбно с мен, а и в онези дни никой не очакваше един уважаващ себе си мъж да промени начина си на живот, за да угоди на съпругата си.

Затова постъпих както си му е редът — омъжих се за него и заживях в дълбоката провинция. Информирах детайлно Ривка за всички събития. За късмет точно тогава тя срещна Макс — не точно стоматолог, но имаше процъфтяващ бизнес — ръководеше няколко туристически агенции. Майка ѝ останала запленена от него, така че и на Ривка ѝ предстоеше женитба. Първо тя дойде в Ирландия на моята сватба, което беше много мило. Майка, крайно ангажирана с тоалета си за сватбения ден и силно развълнувана, защото един от чичовците

на Диклан е съдия и щеше да присъства на събитието, не смогна да подложи Ривка на кръстосан разпит относно странното ѝ име. Дори не забеляза надписа на сватбения подарък, изпратен ми от нейната майка — „За скъпата Малка“.

В Росмор Ривка объркваше всичко. Наричаше статуята в църквата „Свято сърце“, вместо „Свещеното сърце“. Учуди се колко дълга е брачната меса и папския благослов, недоумяваше защо повечето жени носят воали вместо шапки.

Не можа да преглътне нито изобилието от напитки, сервирани по време на почерпката, нито желанието на толкова много хора да изпълнят песни за случая.

Но като цяло, сватбеният ден бе великолепен; Диклан не пусна нито за миг ръката ми. Не можех да повярвам, че съм способна да изпитвам такова щастие.

Заминахме за две седмици на меден месец в Испания. След това отидохме да живеем в неговото кътче от света — хълмиста местност, където не се случва почти нищо. Понеже бях омъжена, не можех да продължа да преподавам и времето тегнеше като бreme на плещите ми. Дните си приличаха, монотонността им се нарушаваше само от неделните обеди при майката на Диклан и от посещенията на сестрите му, които наминаваха да се осведомят дали вече съм бременна.

Писмата от Ривка ми бяха спасителен пояс в тези застояли води. Препоръчваше ми книги, предложи ми да основа нещо като любителска подвижна библиотека и да посещавам хора, които не могат да излизат от домовете си. Всички одобриха това занимание. Диклан дори отбеляза, че съм се ангажирала с достойна мисия.

Но не се съгласи да ме придружи на сватбата на Ривка. Било твърде скъпо, твърде далеч, щял да се чувства нелепо сред всички тези евреи и техните обичаи. В този случай наистина предпочитал да пасува — така се правело, когато не можеш да спечелиш играта. Това ме разведри — щеше да ми е по-лесно без Диклан, ако пак се наложи да бъда Малка. Така и стана.

Церемонията бе съвсем необичайна — сенниците в огромната градина на семейство Файн, напевите на иврит, чупенето на чаши, което май символизира рухването на Храма (нямаше как да попитам — нали бях Малка и се предполагаше, че съм наясно с тези неща).

Макс се държа много сърдечно и дружелюбно; прошепна ми, че знае малката ми тайна. Нямах представа какво има предвид. Дали е осведомен, че съм ходила в Дъблин на лекар, за да ми предпише контрацептиви, защото не искам да забременея, преди библиотеката ми да набере скорост? Или пък е разбрал, че според мен майката на Диклан и трите му арогантни сестри са хиляди пъти по-нетърпими от собствената ми майка и полагам неимоверни усилия, за да избегна срещите с тях?

Знаеше, че всъщност не съм никаква Малка, и в жилите ми не тече и капчица еврейска кръв.

— Ние с Ривка нямаме тайни един от друг. И никога няма да имаме — увери ме той.

Незнайно защо ме обзе съмнение. Вярно, без никакво основание — в Макс нямаше нищо подозрително. Беше любезен и тактичен, обичаше Ривка. Държеше се като мило котенце.

Двете продължавахме да си пишем. Но не за дълго. Тя започна да ми се обажда от офиса от време на време. Така било по-лесно, на момента, очи в очи. Правилно, но е и по-скъпо. Не можех по никакъв начин да си позволя да телефонирам отвъд Атлантика. Но Ривка ми обясни, че няма значение — можела да се обажда безплатно от офиса, на който станала мениджър. Не я интересувало, че не съм в състояние аз да ѝ звъня.

Липсваха ми дългите ни, бърбиви писма. Не че тя криеше нещо от мен, напротив — разказваше ми за всеки миг от живота си, явно доста изтощителен. През цялото време спазваше някаква жестока диета. Понякога отиваше цяло телефонно обаждане да ми опише за поредната благотворителна вечеря, за която трябва да отслабне с дванадесет килограма за две седмици, та да се побере в роклята си. Оплакваше се колко изморена се чувства.

Аз ѝ обяснявах колко са ужасни сестрите на Диклан. Трябва да ме канонизират приживе, понеже се възпирам да му кажа що за трио ненормални вещици са те.

— Наистина ли? — полюбопитства Ривка.

— Какво?

— Наистина ли ще те канонизират приживе? — добави тя. Очевидно бе *много* уморена. Дори евреите знаят, че това е шега и не можеш да станеш светец преди смъртта си.

После по едно и също време и двете преживяхме криза.

Кризата на Ривка не беше толкова сериозна — изтощена до крайност, по време на една конференция за туризма в Мексико, докато всички я чакали да се преоблече за тържеството по случай връчването на наградите, на което Макс щял да получи приз за цялостен принос, тя заспа. Наложило се да я разбудят и пристигнала на събитието смутена и в ужасен вид. Макс го възприел като обида към себе си и към туристическата индустрия, а също и към Мексико. Човек би си помислил, че е започнала Третата световна война!

Преживяването на Ривка беше нищо в сравнение с това, което се случи с мен. *Zilch, nada*, както казват в Мексико.

Моята скъпа зълва изпитала непреодолима необходимост да разкрие на Диклан какво е открила в аптеката ни в банята, където надникнала *най-случайно*. Горкият Диклан нямало как да знае, че таблетките, които вземам, са *абортифаценти*. Наричаше ги така, защото не позволяват да се зачене и освен това убиват малкия зародиш. Нямало да го споменава пред майка си от страх да не я шокират; имало опасност да не преживее тази информация. Диклан се разстрои много, че имам тайни от него. Отвърнах му, че плодовитостта ми си е *мой* проблем, но според него проблемът бил *общ* и трябвало да се посъветвам с него. Попита ме дали може да се говори за честност и равенство в нашия брак и как виждам бъдещето ни, при условие че се държа по този подмолен начин.

Част от мен се съгласи с него, но за съжаление не изрекох гласно мислите си. Вместо това нарекох сестрите му глутница нагли хиени, към които изпитвам омраза, сравнима единствено с ненавистта ми към майка му. Думите ми не бяха нито благоприлични, нито разумни. Между Диклан и мен задълго се възцари студенина. Сестрите му непрекъснато душеха наоколо. Изхвърлих таблетките в камината, но Диклан заяви, че няма намерение да ме насилва да му раждам дете, затова не правехме любов, а сестрите се досетиха някак си и започнаха още повече да злорадстват.

Все по-често пътувах нагоре към планините с моята подвижна библиотека, а Диклан все повече говореше за ирландски хокей и двамата с отвратителния му приятел Скънк Слатъри все по-често надигаха халбите с бира в заведението на Калагън. Честно казано, положението не беше никак добро.

Опитах се да обясня всичко на Ривка, но тя смяташе сестрите на Диклан за някакви смешни фермерки и колкото и да се стараеше, така и не успя да схване нищо.

Всячески се мъчех да разбера какво кара Ривка да ходи на всички тези тържества, въпреки голямата ѝ умора. Явно съм пропуснала някоя от книгите по етикеция. Тя пробва да ми обясни, но не намери подходящите думи.

Непрекъснато я наставлявах по телефона:

— Кажу ми, че си изморена.

А тя ми повтаряше:

— Кажу ми, че наистина съжаляваш.

В крайна сметка Диклан се върна в семейното ложе. Не бе както преди, но поне не се чувствах самотна, а и атмосферата въпреки се поразведри. Междувременно Ривка откри някакъв комплекс от витамини, който я зареждаше с невероятна енергия. Като по чудо двете забременяхме едновременно.

Тя роди момиче — Лида, като майката на Макс. Надявах се и ние да имаме момиче. Щях да я нарека Рут и двете с Лида щяха да станат неразделни приятелки. Според Диклан отивах твърде далеч в мечтите си. Той предпочиташе да има момче, което да стане национален състезател по хоккей.

Брендън — кръстен на бащата на Диклан — се роди две седмици след Лида. Сега Ривка не работеше в офиса и двете подновихме кореспонденцията си. Пишихме си за родилните болки, за кърменето, за безсънните нощи, за мънички пръстчета и крачета. И двете сякаш се опитвахме заобиколно да споделим, че животът не е оправдал надеждите ни.

Никога обаче не го изрекохме направо. И защо ли? Та нали имахме деца!

Трябваше, предполагам, да забележа колко късно през нощта се прибира Диклан, и че не изглежда пийнал като след четири часа в кръчмата на Калагън. А също така и да обърна внимание колко често Скънк Слатъри ме пита как е Диклан, макар че уж всяка вечер се виждат за по едно питие.

Не ми направи впечатление, защото бях потънала в грижи по Брендън. Той бе същинско ангелче. Дните ми минаваха в обиколки из селцата с подвижната библиотека. Винаги вземах и едва проходилия си

син — срещаше се с читателите и навсякъде се превръщаше в обект на възхищение. Полагах неимоверни усилия да го държа настрана от ужасните му лели.

Месеците се нижеха един след друг. Пак ходехме да виждаме майката на Диклан всяка неделя. Носехме по нещо сготвено, понеже силите постепенно я напускаха. Не възразявах, защото тя се радваше децата ѝ да са около нея. Ривка често ми изпращаше рецепти от Америка. Майката на Диклан почина тихо, сякаш отплува бавно нанякъде.

Вечерта след нейното погребение Диклан обяви спокойно, че се среща с друга жена. Предполагал, че съм наясно с това. Казвала се Ейлийн, секретарка в училището, и заминавали за Англия, след като свършел срока. Тогава Брендън бе на седем години.

— Достатъчно голям, за да посещава редовно баща си — добави Диклан небрежно.

Ейлийн, увери ме той, щяла да му бъде като втора майка.

Погледнах го, все едно го виждах за пръв път. Всичко около мен изглеждаше мъгляво — сякаш съм припаднала или имам мозъчно сътресение. Казах му, че на другия ден двамата с Брендън ще отидем с влака до Дъблин и като се върнем, ще обсъдим и посещенията, и всичко останало. Вписах Брендън в паспорта си преди две години с идеята да гостуваме на Ривка и Лида в Америка, но на Макс му се отвори работа и отложихме пътуването.

Оставих на Диклан бележка, че съм изтеглила от сметката ни пари за пътни до Америка и за престоя ни там; да направи необходимото относно къщата и да уведоми близките ни за станалото. Написах му да не се безпокои — не възнамерявам да му отнема детето, ще се върна със сигурност.

Няма нужда да алармира Интерпол.

Не споменах и дума за прекрасната Ейлийн, за това какъв гадняр е и колко разстроена се чувствам.

Ривка ме увери, че много ще се радва да се видим.

— А Макс? — попитах плахо аз.

— Той и без това почти не се прибира вкъщи, няма да забележи присъствието ти.

Плакахме в прегръдките си — хлипахме дълго и отчаяно.

Плачех за пръв път от нощта, когато Диклан ми каза. Ронех сълзи за всичко, което бих могла да променя. Но нямаше да го приема обратно, дори и на колене да ме моли. Вероятно беше прав, че краят е настъпил преди много, много време.

Двамата седемгодишни малчугани си играеха весело с играчките на Лида. Моето русо момченце и нейното красиво малко момиче с черни къдрици. Както винаги се съветвахме взаимно. Ривка смяташе, че трябва да го накарам да продаде къщата и да се преместя, а понеже баща ми вече е починал, е добре да заживея при майка.

— Не мога да се върна в нейния дом. Толкова време се борих да се махна оттам — изхленчих аз.

— Е, да, но не можеш да останеш на онова място, далеч от Росмор, с онези сестри и гадната Ейлийн, и всички, които ще те одумват. Време е да проявиш смелост, Малка. Сега или никога. Върни се в Ирландия, ако искаш, премести се в Дъблин. Вземи и майка си, създай си собствен дом. Започни начисто.

Да, на нея ѝ се виждаше много лесно — американците са свикнали да завземат нови територии, пътувайки в каравани. Но в Ирландия е по-различно. Да заживея с мама и да слушам нейните „казвах ли ти аз“. Не, благодаря.

Аз пък посъветвах Ривка да зареже работата в офиса, която пречи на бурния ѝ социален живот, и да се заеме с туризма като Макс — да разработи някой нов аспект от ваканционния бизнес. Майка ѝ да ѝ помага повече за Лида. Бракът ѝ още не бе приключил, но не вземеха ли мерки, неизбежно щяха да стигнат дотам.

Тя, разбира се, възрази бурно, но накрая и двете се посмяхме добре.

С всеки изминал ден укрепвах, от години не се бях чувствала толкова добре. На Брендън също му харесваше много.

— Защо всички там те наричат Малка, мамо? — попита ме той на връщане в самолета.

— Това е американската дума за Морийн.

Обяснението ми го удовлетвори напълно. Остана доволен и когато се преместихме в Дъблин. В крайна сметка мама надмина хилядократно и най-оптимистичните ми очаквания. Нито веднъж не чух от нея думите: „Казвах ли ти аз!“.

Започнах да преподавам в едно училище и основах истинска библиотека. Брендън порасна високо и силно момче. Гледах да гостува от време на време на баща си в Англия. Не без известно задоволство научих, че Ейлийн е много избухлива и се кара на Диклан, задето пие много. Същото му казвал и директорът на училището.

Всяка седмица пишех на Ривка. После тя си купи факс и кореспонденцията ни стана светкавична.

Накрая се появи и електронната поща.

Тя пътуваше до Европа четири пъти годишно, защото ръководеше отдела за културен туризъм във фирмата на Макс и развеждаше групи из галерии и изложбени зали. Включиха и Ирландия в маршрута, та да се виждаме. Е, и заради интересните културни обекти, предполагам.

Ривка говореше все по-малко за Макс и все повече за Лида. Макс непрекъснато имаше делови срещи и рядко се прибираще вкъщи. Не допускахме да има любовница, но очевидно бе загубил интерес към Ривка. Ала това сякаш не ни интересуваше много, не ни интересуваше и Ейлийн с нейния избухлив нрав, нито пък уволнението на Диклан — беше се завърнал в родното си място край Росмор и помагаше на зетьовете си. Печелел толкова малко, че му се налагало да моли Ейлийн за джобни, за да си плаща пиенето вечер при Калагън. За нас значение имаха само Брендън и Лида.

Те бяха нашето бъдеще.

Когато навърши седемнадесет, Лида ми дойде на гости в Дъблин. Имаше нужда да се откъсне за известно време от майка си и ние с Ривка я разбрахме добре. Бихме могли да напишем учебник по въпроса.

Сподели, че майка ѝ и баща ѝ не спят заедно, откакто се помни. Чудела се дали това е нормално, в реда на нещата.

Отвърнах ѝ, че нямам представа как стоят нещата в Америка; може би там е по-различно. И навярно е за добро. С моя съпруг бяхме споделяли една и съща постеля години наред, но това не му попречи да ме напусне заради друга жена.

Тя ми съчувстваше. Седна и погали ръката ми. Призна, че мъжкото племе ѝ е непонятно. Някакъв я нарекъл фригидна, понеже му отказала да правят секс. После подхвърлил, че е обратна като баща си. За пръв път изричала това пред някого.

Успокоих я, че постъпва правилно и е по-добре да забрави за случилото се. Най-вероятно момчето е умирало от желание да я има и понеже му е отказала, е започнал да бълва змии и гущери.

Поддържахме връзка през годините, но тя никога повече не повдигна този въпрос. Аз също.

Лида бе около двадесет и пет годишна — енергична, смугла и красива. Завърши право и през лятото възнамеряваше да замине за два месеца в Гърция, преди да започне работа в някоя голяма адвокатска кантора. Майка ѝ не успя да я убеди да отиде до Израел. Противеше се упорито и толкова.

Двете с Ривка бяхме много разочаровани.

Синът ми бе на същата възраст — светлокос, спокоен и, по мое мнение, много красив.

Скоро щеше да получи диплома за инженер, но преди да се впусне в кариерата, реши да предприеме дълго пътешествие из Италия.

Колко бихме искали да посетят Негев, да поживеят в „нашия“ кибуц. Щяха да проверят дали е излязло нещо от фермата за гладиоли и какви съпруги са си избрали Шимон и Дов. А можеше и да се влюбят един в друг, на фона на романтичните червени скали и долини, да се оженят и да ни дарят с три внучета, за които ние с Ривка да се грижим. Младата двойка щеше да прекарва половин година в Америка, а другата половина — в Ирландия.

И по-странни неща са се случвали. Да вземем например нашите майки, които на стари години се превърнаха в разумни жени и с тях е удоволствие да се разговаря, без да се налага да съчиняваш измислици. Това изобщо не бе предвидено.

И макар да отронваме по някоя въздишка, когато по радиото звучат поздравии за двойки, празнуващи тридесетата си годишнина, или пък в някой хотел се натъкнем на сватбено тържество, в основни линии сме доволни от живота си.

Наближаваме петдесетте. По-стройни и по-добре облечени сме в сравнение с времето, когато бяхме на по двадесет и пет и не изглеждаме никак зле. Ако се наложи пак да излезем на сватбения пазар, ще се справим прилично. Но не изпитваме такава необходимост — и двете имаме работа, която ни удовлетворява, обожаваме децата си и в продължение на десетилетия градихме нашата връзка без всякакъв

фалш и несподелени тайни. Достатъчно мъдри сме и знаем, че такива големи приятелства се срещат рядко.

Някъде прочетох, че си двойно по-щастлив, когато не само имаш нещо, но и осъзнаеш какъв късметлия си да го притежаваш. Ако всеки носи на пръста си огромен диамант, ако залезите винаги са обагрени в огненочервено и златно, изобщо няма да ги ценим. Това се отнася и за нас двете.

ЧАСТ 2 — РИВКА

Понякога се впускам в леки, неангажиращи разговори, съвсем непретенциозни, но го правя или за благотворителна кауза, или за да популяризирам компанията на Макс. Или и двете. Годишите ме научиха, че две теми безотказно задържат вниманието на околните — едната е как да се разделим безболезнено с пет лири преди ваканцията, а втората — за положителната сила на приятелството.

Темата за петте лири е лесна — отнася се до екзотичните плодове, които ще ви сервират на закуска и вечеря: манго, папая и прочее. И малки порции печена риба и пиле за обяд. Подправям диалога с историйки за разни неудачи и изяждам кутия шоколадови бисквитки или фунийка сладолед. Това им харесва.

Но още повече им допадат историите за моята най-добра приятелка Малка. Наричам я така, въпреки че истинското ѝ име е Морийн. Разказвам им как се срещнахме в един кибуц и станахме приятелки за цял живот и как любовта идва и си отива, а приятелството остава завинаги. В някои отношения то превъзхожда любовта, по-щедро е от нея. Не възразяваш, че приятелят ти си има и други близки хора, даже го насърчаваш. Но ако любовникът ти си има друга, оказваш яростна съпротива и правиш всичко възможно да го спреш.

Представям си живо как събеседниците ми кимат в знак на съгласие.

Винаги говоря за Малка с усмивка.

Случайно се срещнахме в този кибуц, а после прекарахме много приятни мигове заедно. Мама я смяташе за образцова еврейка и не предполагаше, че е родена в град на фанатични католици, които почитат някакъв извор сред околните гори. „Само да бяхте видели това“, казвах им аз. Съветвах ги да ценят приятелството и после им пусках трудносмилаемата идея да отидат на почивка с приятелка, вместо с половинката си.

Ако съпругът ви отказва да ходи на изложби, отидете да пазарувате и седнете в някое заведение на открито или спрете на някой

площад, наблюдавайте преминаващите и съчинявайте истории за тях. Приятелката ви охотно ще се присъедини.

Когато започнах да работя в семейната му фирма, Макс се възхищаваше как развивам нови аспекти от бизнеса му — културен туризъм, групи за рисуване или четене, дамски клубове по бридж. Възхищаваше се искрено, но обективно, като страничен наблюдател.

Като се връщам назад в годините, си давам сметка, че Макс никога не ме е обичал истински — както се описва в книгите, както се пее в песните, както рисуваме любовта в мечтите си. Не съм си и помисляла, че обича друга жена. Най-вероятно не се отличава със силна сексуалност, особено в сравнение с мъжа на Малка, казвах си аз. Да, нямаше любовница, сигурна съм, просто гледаше на връзката ни като на делови взаимоотношения. Беше такава натура.

За кратко си мислех, че ще ме заобича, ако се старая повече и се обличам по-елегантно, ако отслабна и стана по-привлекателна. Колкото и да е странно, но точно моята приятелка Малка разколеба усилията ми. „Та нали тогава би трябвало“, разсъждаваше тя, „всички елегантни, наконтени, чаровни хора да са безкрайно щастливи, а всички знаем — тъй като всекидневно се сблъскваме с тях — че повечето са пълни нещастници.“

Малка казваше, че съм „светкавица“, блестяща като мънисто, остроумна като бръснач. Използваше още ред такива налудничави ирландски изрази и аз започнах да ѝ вярвам, станах безпричинно самоуверена в много отношения. И като си направя равносметка, през повечето време бях щастлива.

Но не и през онези години, когато мама ме подхвана и непрекъснато ми натякваше, че трябва да се омъжа. Нито пък по времето, когато се изтощавах до смърт, почти не се хранех, работех по десет часа в офиса, а после се захващах със социална дейност.

Но когато се роди прелестната ми дъщеричка, бях много щастлива. И оттам насетне винаги съм се чувствала така. В една тетрадка си записвах всичко, с което мама ме дразнеше и огорчаваше. Опитвах се да не го повтарям.

Но и светът се е променил. *Представяте* ли си да седна да убеждавам Лида да побърза да си избере подходящ партньор, преди да погрознее. Хайде, опитайте! Ще ме изгледа, все едно ѝ говоря на марсиански!

Странно, но и мама се промени — стана нормална и помъдря. Определено не беше такава, когато бях млада и щях да имам полза от мъдростта ѝ. Все пак е прекрасно, че на старини се промени.

Малка твърди, че и нейната майка се е успокоила, след като се сдобила с внуче. Но аз така или иначе не смятах госпожа О'Брайън за толкова лоша. Беше доста суеверна и все се тревожеше какво ще кажат или ще си помислят съгражданите ѝ, нещо типично за нейното поколение. Но общо взето беше приятна.

Според Малка обаче била съвсем нетърпима на младини, затова смятам, че тяхното поколение е отбелязало голям напредък с годините.

Синът на Малка — Брендън — е истинско съкровище и това е прекрасно, защото съпругът ѝ далеч не оправда очакванията ни. Прекарахме много хубаво, когато двамата с Брендън ни гостуваха за няколко седмици, точно след като неверният ѝ съпруг Диклан избяга с училищната секретарка Ейлийн. Малка пристигна много разстроена, плака дълго. Сподели, че не успяла да се наплаче у дома — не искала да показва слабост пред зълвите си и пред майка си. Но плачеше в кухнята у дома, плачеше и в градината, докато гледахме как децата ни играят край басейна, плака и една вечер, когато двете отидохме на пиано бар и музикантът засвири „Синята луна“ — тяхната песен, на нея и на Диклан.

— Не съм си и помисляла, че ще заобича друга — хлипаше тя. — Винаги ми повтаряше, че съм единствената. Струваше ми се, че само алкохолът може да ми го отнеме. Смятах, че водя битка за вниманието му с постоянните клиенти на Калагън.

В онзи пиано бар я потупвах по ръката и ѝ подавах кърпички. Моментът определено не бе подходящ да ѝ разкажа как годеникът ѝ ме сваляше три вечери подред точно преди сватбата им. Щом ѝ го спестих тогава, когато може би щеше да ѝ бъде от полза, да ѝ отвори очите, да я вразуми, нямаше смисъл да ѝ го казвам, когато и да било.

Въобразявах си, че темпераментът диктува действията му. Не познавах тези хора и културата им. Може би той и приятелите му считаха, че е в реда на нещата да ме приклеци — мен, най-добрата приятелка на булката — до стената и да ме нацелува. Имах само два пътя — да проговоря и да разваля сватбата ѝ или да си замълча.

Вие навярно бихте постъпили другояче, но аз направих своя избор и твърдо го следвам.

Често си повтарям, че ако тогава си бях отворила устата, Брендън едва ли би се появил на бял свят и животът на Малка нямаше да бъде така пълноценен.

Брендън е прекрасен син. Не се вслушва в съветите ѝ, естествено, но кой ли от днешните младежи го прави? Не ѝ създаваше грижи, въпреки че растеше в Дъблин, далеч от баща си. Винаги се хващаше на работа през лятото, за да помага за университетските такси. Веднъж през лятото Макс го назначи в едно от туристическите си представителства и понеже се трудеше така усърдно, решиха да му предложат договор за постоянна работа. Но аз се възпротивих, не исках да лиша Малка от възможността да изрече думите: „Синът ми е инженер!“.

За съжаление това лято той не можа да се срещне с Лида. От всички точки на земното кълбо Лида избра Ирландия. Двете с Малка се харесаха от пръв поглед, но аз го очаквах и въобще не се изненадах. Аз, от своя страна, харесах сина ѝ, когато се отбиваше през почивните дни. Беше спокоен и нямаше никакви задръжки по темата за Диклан.

— Татко винаги е проявявал голям интерес към жените. Никога не се е задоволявал с една. Май се пробва с всяка срещната, за да докаже, че е жив или нещо подобно.

Кимнах в знак на съгласие. Момчето имаше право — Диклан правеше точно това — опитваше се да докаже нещо.

— А ти? Като него ли си? — опитах се да се пошегувам аз.

Очевидно не. Както децата на алкохолиците обикновено са пълни въздържатели. Брендън ми цитира връстниците си, според които можел да се размърда само ако огън гори под краката му.

— Баща ми сигурно се е пробвал и с теб, Ривка.

— Отдавна. Не е важно.

— Каза ли на мама? Имам предвид после, когато се разделиха?

— Не. Смятам го за маловажно, както вече ти казах.

Той кимна одобрително.

Всъщност, това е единствената тайна между мен и Малка. Споделяме всичко. Не допускам тя да е крила нещо от мен. Ала ако я попитаме дали знае всичко за мен, тя също би отговорила утвърдително, така че може и да греша.

Но винаги е имала възможност да ми разказва за всичко преживяно и чуто. За разлика от бившия ѝ съпруг, Макс със сигурност

не се е нахвърлял върху нея. Той няма силно либидо — майка ми обясняваше по този начин дългите му отсъствия от дома. Навярно е била права. Уверяваше ме, че трябва да съм му благодарна. Подозирам, че с това ми подсказваше за живота си с татко повече, отколкото исках да зная.

Никога не съм правила страхотен секс с Макс, поне по моя преценка, но пък и едва ли за него сексът с мен е бил вълнуващо преживяване.

Малка сподели колко ѝ харесвало да бъде с Диклан, но все се притеснявала да не забременее. Сестрите му имали по пет деца и това се брояло за *малко* домочадие.

Малка е единственият човек, с когото съм обсъждала темата секс, при това рядко. Трудно ми е да си представя, че заради любовта са избухвали войни, извършвани са убийства, хора са си изоставяли семействата, за да бъдат после публично порицавани.

Предполагам, че Лида има богат сексуален опит. Преди доста време ми спомена, че е била в женска клиника, за да уреди въпроса. Призлява ми само като си представя как казвам такова нещо на мама. Но сега времената са други.

И кой би си помислил, че аз, Ривка Файн-Леви, ще ръководя собствена агенция за културен туризъм и ще бъда високо уважавана в ролята си на съпруга на великия Макс Леви. При това, за разлика от другите жени, нито за миг не съм изпитвала съмнение, че ми изневерява. Просто бях убедена. Заради начина, по който се отнася с жените — не проявява никакъв интерес. Точно обратното на Диклан — той винаги е на линия. Дори синът му разбира това.

Допускал ли е някой, че вместо да мразя мама, ще се привържа към нея и даже ще ми бъде приятно да пазаруваме заедно? Че ще обичам дъщеря си повече от собствения си живот. Че ще остана вярна приятелка на Малка, с която се запознах преди години, щавейки пилета — онази Малка, която се канеше да приеме юдейската вяра, да се омъжи за Шимон и да създаде ферма за гладиоли. Тогава не събрах смелост да поканя онова алжирско момче — Дов — в щабквартирата.

Искаше ми се Лида да посети Израел, но не си струва да споменавам този факт.

Обясни ми, че се гордее с Израел, но не одобрява сегашните им действия и не смята да им окаже подкрепа, пътувайки дотам.

Такава си е тя — заема позиция, интересува се от различни въпроси, застава в първите редици и гласът ѝ се чува.

Похвално е, дори е достойно за възхищение. Но невинаги улеснява живота.

Макс почти не се мярка, за да го обсъдим. Подхвана ли разговор, той неизменно повтаря колко е смайващо, че има дъщеря. Но така никак не ми помага и звучи твърде натрапчиво. Все пак след четвърт век е редно да е свикнал с този факт.

Това лято планирах двете с Малка да отидем на кратко пътуване — да прекараме една седмица във Флоренция и една — край морето в Сицилия, за да отдъхна от непрестанното разглеждане на забележителности и препускането из художествени галерии. Струваше ни се странно, понеже и децата ни щяха бъдат край Средиземно море, щяхме да плаваме в едни и същи води. Знаехме обаче, че не бива да планираме срещи с тях и да ги притискаме, за да не ни намразят. Бяхме изпитали на гърба си подобно отношение от страна на нашите майки, които се държаха лошо и задушавашо. Познаваме достатъчно добре тиранията и затова им даваме свобода. Децата не бива да разбират, че ни липсват.

Твърде заета с подготовката около пътуването, наистина не усещах липсата на Лида. Вече съумявам да стегна два куфара много бързо и майсторски. Една от любимите ми теми за разговор пред дамска публика — на официален обяд или вечеря — съм нарекла „Интелигентен начин да си стегнем багажа“. Винаги печели сърцата на събеседниците.

Обяснявам как напечатвам списък с главните неща, после добавям дреболии като фенерче, любимата ми калъфка за възглавница, малък дървен клин за подпиране на откренати врати — няма да повярвате колко е полезен.

И изневиделица, както си редях роклите между пластове крепирана хартия, вкъщи цъфна млад, трийсетина годишен мъж. Предположих, че се е отбил да види Лида. Грешка — оказа се, че търси Макс. Обясних му, че Макс го няма и ще се прибере вечерта, а понеже на следния ден заминавам за Европа, по изключение ще хапнем заедно у дома. Попитах го за кого да предам и дали да съобщя нещо на съпруга си.

Помоли ме да му кажа, че се е отбивал Александър. Много съжалявал — очаквал да пътувам за Флоренция днес, а не утре. Значи този човек знаеше за моето пътуване до Флоренция, а аз дори не бях чувала за него. Притесних се. Отказа да пие чай с мен, не спомена какви дела го свързват с Макс и си тръгна припряно.

Вечерта казах на Макс:

— Днес се отби Александър. Мислеше си, че вече съм заминала за Флоренция.

Макс ме погледна втренчено.

— Съжалявам, че си научила по този начин.

Нямах представа какво точно съм научила. Абсолютно, както би се изразила Малка. Погледнах го недоумяващо.

— За Александър — обясни ми той.

И изведнъж всичко ми стана ясно. Доби смисъл. Дългите отсъствия, дискретността му, начинът, по който задължително бивах прикрепяна към него на публични събития, отделните ни спални.

По-късно Малка ме попита дали съм се държала както подобава, дали съм успяла да отреагирам, както бих желала.

И отговорът е „да“; поради огромния шок, поведението ми бе съвършено. Цяла нощ стоях будна в леглото и свързвах отделните нишки. Това, разбира се, обяснява всичко. Защо съм била толкова сляпа? Но как бих могла да предположа?

Опасявам се, че после започнах да се тревожа дали знаят и всички останали. Или съм единственият глупак, който не е разбрал, че половинката му играе в другия отбор. Когато тиктакането на часовника отмери изгрев-слънце, стигнах до решението, че този факт не е всеизвестен, че не съм се превърнала в посмешище. Това ми помогна. Дори и да е нелепо, поне не изглеждах глупаво в очите на другите.

Облякох се старателно и се гримирах. Колата щеше да ме вземе в десет.

Макс изглеждаше ужасно — блед и развлечен. И той не бе спал. Погледна ме като кутре, очакващо да получи наказанието си.

— Какво смяташ да правиш? — попита ме плахо.

— Ще ти отговоря, като се върна, Макс.

Държах се спокойно, учтиво и малко дистанцирано.

Останалото — сълзите, стенанията, въпросите, гнева, оставих за Флоренция, където ме чакаше Малка.

Тя веднага разбра. Трудно е да я подведеш. Наля ми нещо от безмитния магазин и аз ѝ разказах всичко до последната дума. Каквото и да правехме по време на почивката, в крайна сметка всичко завършваше с крясъци и закани по адрес на Макс. Решавахме ту да го убием, ту да го съдим, за да свалим и последната риза от гърба му. Чудехме се дали да оповестим на всеослушание истината, да го превърнем в посмешище, или пък да реагираме благородно и да си кажем, че това няма значение.

Добрахме се до Сицилия напълно изтощени.

Наехме кола и направихме обиколка на острова. Плувахме в искрящото синьо море, изпихме немислими количества вино.

— Когато се завърна към реалния живот, ще ми е нужна дезинтоксикация — констатирах аз, но не исках да мисля за завръщането.

— Не трябва ли да се свържеш с офиса?

Обикновено непрекъснато разговарям по мобилния телефон и проверявам електронната си поща.

Стана ми неприятно, но така или иначе офиса оцеляваше и без мен. Имах писмо от Лида:

„Татко твърди, че не знае в коя точка на Италия се намиращ. От офиса ти казаха, че ще се обадиш, но не си го направила, така че си измивам ръцете. Търсих те навсякъде, за да ти съобщя, че плановете ми се промениха и в края на краищата заминавам за Израел. В Рим срещнах Брендън. Имахме уговорка да се видим там, поддържаме връзка от две години и често се срещаме. Не ви казахме, защото щяхте да вдигнете голяма връва. Искрахме да сме напълно сигурни, преди да ви съобщим. Сега сме убедени. Сто процента.

Той ме моли да предадеш всичко това на майка му, защото тя явно е безнадежден случай по отношение на модерните технологии и очаква някой гълъб да ѝ донесе писмо. Не искам да чувам глупости от сорта на култура, традиции, различия и прочее дивотии. Ще уредиш въпроса с татко и баба, нали? Винаги си се държала страхотно. Брендън твърди, че същото се отнася и за майка му. Ако имате възможност, съобщете ни къде да търсим тази прословута ферма за гладиоли. Ще проучим как стоят нещата с онези двамата, които при друго стечение на обстоятелствата можеха да ни бъдат бащи.“

Двете с Малка знаем това писмо наизуст. Ако бяхте на наше място и вие щяхте да го научите, нали? Едно писмо, което промени всичко из основи и му придаде смисъл.

ПЕТА ГЛАВА

ПЛАНЪТ

ЧАСТ ПЪРВА — БЕКА

Мама непрекъснато ми повтаряше: „Бека, можеш да направиш всичко, стига да имаш добър план“. Чувах тези думи, докато се разхождахме по Касъл стрийт и пазарувахме, докато чакахме чаршафите и хавлиите ни да изсъхнат в пералнята „Свеж като маргаритка“ или пък пиехме кафе в „Скокливото зрънце“.

През годините мама успя да осъществи много планове. Например, когато навършвах двадесет и една години и татко не щеше и да чуе да плати за голямо тържество, тя разработи план. Отиде в един новопостроен хотел в Росмор, показа им списъка с гостите, много от тях влиятелни личности, и настоя пред управителя да смъкне наполовина цената, заради рекламата, която ще им направи с моето тържество. Изстиска от татко малко пари за това, малко — за онова и готово. Получих разкошно парти за двадесет и първия си рожден ден, на което присъстваха абсолютно всички. Постигна го благодарение на плана си.

Скъпата ми майка бе права за много неща. Но не и по отношение на татко. Но пък кой би могъл да предположи как ще постъпи той? Навярно само някой пророк. Татко избяга с Айрис — ужасна и най-обикновена жена. Бях на двадесет и пет, а мама приближаваше стремително петдесетте. Тази неприятна жена дори не беше млада. Носеше жакет и разхождаше някакъв мелез из глоговата гора. Мама казваше, че би било по-поносимо, ако е глупава девойка с огромен бюст. Но тя е нейна връстница. Какво унижение!

Сглуших, че ѝ предложих да отиде на извора на Света Ана, която сбъдва желанията на мнозина. Идеята ми я ужаси. Безумно място, езически суеверия, свърталище на провинциални лелки и моми.

Мама каза, че ако има сили, би убила Айрис.

Помолих я да не го прави.

— Не я убивай, мамо! Ще те заловят, ще те арестуват и ще те пратят в затвора.

— Не и ако го направя както трябва.

— Но ти няма да го направиш както трябва. А дори да успееш, представи си колко ужасно ще е да гледаш как татко вехне по своята Айрис. Помисли си само!

Мама неохотно се съгласи:

— Ако бях по-млада и имах подходящ план, щях лесно да я убия — спокойно продължи тя. — Но, мила Бека, за да е изпипано, трябвало е да започна доста по-отрано. Права си, най-добре да не се захващам с това.

И слава Богу, не го направи.

Почти не поддържахме връзка с татко. От време на време ми пишеше, че майка ми го разорява. А тя твърдеше, че той и ужасната Айрис са й отмъкнали и последното пени. Оставили й само тази съборетина в Росмор. Въздишаше и повтаряше, че само ще се разори, ако наред с Майлс Бери наеме и друг адвокат.

— Моля те, Бека, направи си план, когато пораснеш. Не предприемай нищо, без предварително да го обмислиш, и помни — по-добре да прибързаш, отколкото да закъснееш.

Идеята изглеждаше съвсем на място, защото винаги, когато изчакваше и се бавеше, мама объркваше нещата, а когато изпреварваше събитията, всичко ставаше както трябва. Със сигурност бе права, че желязото се кове, докато е горещо.

Затова се опитвах да си съставям план за всичко. Работех в новия моден бутик, който обслужваше богаташи, и планирах да опозная и да се движа в кръговете на клиентите си. Понякога се получаваше, понякога — не. Завързах приятелство с Кевин — шофьор на микробус, който освен това караше и такси и често ме возеше до разни места. Беше чудесно, защото едва свързвах двата края и не можех да си позволя да плащам за такси.

Кевин беше мил човек. Кашляше ужасно и като истински хипохондрик си въобразяваше, че има менингит, ако го заболи главата, но ме харесваше и казваше, че мога да го викам винаги, когато вали, и той непременно ще дойде. Не злоупотребявах с услужливостта му, но се случваше да се възползвам от него.

Мама не беше в добра форма, но — в интерес на истината — не се ангажирах много с нейните проблеми, защото на мен самата ми се случваха доста неща. Току-що бях срещнала Франклин и всичко се бе променило.

Знаете как хората често не успяват да опишат някакво грандиозно събитие в живота си — среща с филмова звезда, с английската кралица, папата, президента на Съединените щати и прочее паметни случки. Спомнят си всякакви маловажни детайли, но не и същинското събитие.

Сякаш е твърде голямо и умът им не го побира.

Така стана и с мен при срещата ми с Франклин.

Спомням си каква рокля носех — от червена коприна с презрамки, вързани около врата, купена от разпродажба. Също и парфюма — „Обсесия“ на Келвин Клайн. Не бих могла да си го позволя, но за мой късмет една клиентка го бе забравила в бутика.

Не помня защо отидох на това парти. Откриваха нов ресторант. Росмор се бе разраснал и променил от времето на мамините младини. Нови ресторанти, хотели и художествени галерии никнеха като гъби. Нямах покана, но знаех, че ако си добре облечен, винаги те пускат. И така, два-три пъти месечно се появявах на някое парти и се смесвах с тълпата. Измъквах се от мамината опека, а и кой знае — можех да попадна на някого там.

Е, досега се натъквах само на жабоци и започвах да губя надежда, че ще срещна своя принц на подобно събиране. Същата тази нощ се запознах с Франклин. Огромният часовник с розов неонов циферблат сочеше точно 19:43. Тъкмо обмислях да си тръгна в осем. Нямах да се обаждам на Кевин, току пред вратата имаше автобусна спирка. В този момент Франклин ме поздрави. Блондин, синеок, с чуплива коса и съвършени зъби. Изглеждаше зашеметяващо. А също — мил и естествен. Влюбихме се почти на мига. Открихме, че сме си лика-прилика, в буквалния смисъл на думата. И двамата харесвахме Гърция и Италия, тайландска храна, ски, повторенията на стари филми по телевизията, дългите неделни обеда.

По онова време мама изживяваше период на депресия и се изказа скептично относно новия ми романс.

— Всички харесват тези неща, Бека, глупаче такова! Не храни напразни надежди, той просто изрежда азбучни истини. Има ли човек, който да не си пада по Италия, по „Сержант Билко“ или „Татковото войнство“? Бъди разумна, скъпа, моля те!

После я запознах с Франклин и както всички останали, тя бе зашеметена. Той я омая. Всяка негова дума ѝ харесваше.

„Виждам откъде Бека е взела своите прекрасни скули!“, „Сигурно сте извънредно интелигентна, щом така добре играете бридж.“, „Трябва да ми позволите да ви наричам Гейбриъл, твърде млада сте, за да се обръщам към вас с «госпожо Кинг».“

Ако бях циник, щях да кажа, че всичко това е просто сценарий, че Франклин знае как да се представи пред по-възрастни дами. Но не съм такава. Аз съм слънчева натура и оптимистка. Затова не обелих и дума. Само се усмигнах.

И тъй като горкичкият Франклин нямаше къде да отседне, той заживя при нас. За известно време се преструвахме, че спи в спалнята за гости, но скоро ни потърба стая за машинариите му и той се пренесе в моята.

Франклин не работеше, поне не в традиционния смисъл. Двамата с приятеля му Уилфред разработваха някаква идея, концепция. Искане да станат съдружници в бизнес, свързан по някакъв начин с мобилните телефони, но е трудно за обяснение, а, да си кажа право, и за разбиране. Но Франклин и Уилфред се държаха като отличниците на класа, ангажирани със свой проект и се носеха на крилете на ентузиазма.

Мама все ми повтаряше, че трябва да си изработя план как да го задържа, защото съкровища като него не се намират под път и над път. Първо — да създавам уют у дома и да му готвя, второ — да се обличам по-елегантно, да заемам дрехи от бутика, а после да ги давам на химическо чистене и да ги връщам обратно. Да му покажа колко безценна съм сега и колко нужна ще му бъда занапред в живота.

Живеехме много щастливо. Мама ни учеше да играем бридж — мен, Франклин и Уилфред. После приготвих вечеря. Тези четири месеца бяха чудесни.

Двамата с Франклин се разбирахме прекрасно. Бяхме връстници — двадесет и девет годишни, така че и двамата имахме някакви истории зад гърба си, но нито той, нито аз бяхме изпитвали подобно чувство, не бяхме обичали никого даже с една десета от любовта, която изпитвахме един към друг. Уговорихме се помежду ни да няма тайни и заблуди, ако по някаква причина любовта ни започне да помръква или срещнем друг човек. Ще си кажем веднага. Но самата идея ни се виждаше ужасно смешна. Струваше ни се невъзможно да се случи нещо такова.

Една вечер Франклин ми призна, че срещнал момиче на име Джанис и двамата изпитват чувства един към друг. Държал на дадената дума и взаимното разбирателство помежду ни, затова бързал да ме уведоми. Усмиваше ми се с типичната си разтапяща сърцето усмивка.

Гледаше ме очаквателно, сякаш заслужава похвала, че ми е съобщил за проклетата Джанис. Като човек, доказал своята честност и солидност. Стиснах зъби и се насилих да се усмихна. Заболяха ме скулите, които, както твърдеше той, са копие на мамините.

— Може би си въобразяваш, че чувствата ти са истински. Вероятно ще промениш мнението си, когато я поопознаеш.

Възхитих се от собственото си самообладание. Бил напълно уверен. Сто процента.

— Не трябва ли първо да видиш как е в леглото и тогава да прецениш?

Бях горда, че се справям толкова добре.

— О, вече видях.

— Това не влизаше в уговорката ни — първо да правим секс и чак тогава да споделим с другия. Не мислиш ли?

Надявах се гласът ми да не звучи така ледено, както отеква вътре в мен.

— Но ти не беше там! Нямахме как да те попитам — обясни той, сякаш изричаше най-приемливото нещо на този свят.

— И къде по-точно ме нямахме?

— В хотела. Двамата с Уилфред имахме среща с инвеститори и видяхме, че се провежда състезание по бридж. Включихме се и там се запознах с Джанис.

Значи собствената ми майка му бе връчила смъртоносното оръжие. Без нея Франклин щеше да си остане пълен невежа в бриджа. И тогава нямахме да се срещне с Джанис. Животът ни щеше да е чудесен.

Но аз помнех, че е необходимо да си съставя план. А дотогава трябва да запазя спокойствие.

— Е, Франклин, няма какво да се прави, щом така стоят нещата — усмихнах се широко аз. — Искрено се надявам ти и Джанис да бъдете много щастливи заедно.

— Чудесна си — възкликна той. — Разказах на Джанис за нашата уговорка, но тя твърдеше, че няма да я спазиш. Знаех си, че

държиш на думата си, като мен самия. Излязох прав.

Изправи се със светнало лице, доволен, че надеждите му са се оправдали.

Нима беше полудял? Не виждаше ли какво става с мен — че светлината в моя живот е помръкнала? Не чуваше ли как бучи главата ми и свистенето на бурята, завихряща се около мен? Сигурно бях изпаднала в шок. Или срив. Или полудяхах. Никога преди не бях изпадала в такова състояние, сякаш всеки момент ще изгубя съзнание. Светът ту се отдръпваше, ту пак настъпваше към мен.

Но не можех да си позволя да изгубя съзнание, да покажа какъвто и да е признак на слабост. Това бе повратна точка в живота ми. Предстоеше ми да съставя план как да си го върна. Той нямаше ни най-малка представа как моят свят се разпада пред очите ми.

Казах му, че трябва да тичам, да изчезвам, защото тази вечер положението в бутика е критично. Пожелаях му всичко най-хубаво с въпросната Джанис и хукнах. Не бях пушила от пет години, но сега си купих пакет цигари. После влязох в бутика, седнах до една маса и заплаках.

Кевин, страстен пушач, се присъедини към мен и ме потупваше успокоително по ръката. Изпревари ме и започна да ми разказва за своите неволи.

— И аз съм зле, Бека.

Забелязах колко изпито и сивкаво е лицето му.

— Какво има, Кевин?

Попитах повече от учтивост, а иначе в момента не давах и пет пари как се чувства.

Сигурно микробусът му се е повредил или няма достатъчно клиенти за таксито, или пък само две числа не му достигат, за да спечели от лотарията. На кого му пука? Беше ми все едно сега, когато Франклин ме изостави заради Джанис и дойде краят на света.

— Болен съм от рак, Бека. Няма смисъл да ме оперират. Така ми казаха. Остават ми най-много два месеца.

— О, Кевин, ужасно ми е мъчно.

Бях искрена. За цели тридесет секунди забравих Франклин и Джанис, и плана.

— Днес лекарите са много добри. Ще ти дават достатъчно болкоуспокояващи — опитах се да го окуража аз.

— Не смятам да чакам, Бека. Не мога всяка сутрин да се събуждам с мисълта, че днес може да е последният ми ден.

— И какво ще направиш?

— Ще подкарам микробуса с голяма скорост и ще се блъсна в някоя стена. Бум! Бързо е, никакви тревоги, никакво чакане и тръпнене кога ще се случи.

Точно в този момент ми хрумна един план. Мозъкът ми заработи на пълни обороти — бях в състояние да се справя с хиляди задачи едновременно. Планът ми беше дързък до безумие, но залогът си струваше. Щях да разреша проблема с един замах.

Щом е решил да се самоубие, защо да не вземе и Джанис със себе си?

След като така или иначе ще умре и се страхува да дочака този миг, защо да не напусне белия свят в компанията на Джанис?

Трябваше да съм много предпазлива, за да не се досети какво кроя. Не биваше да събуждам ни най-малко подозрение.

— Прав си, Кевин. И аз бих постъпила така на твоето място. И моят ред ще дойде някой ден. И ще го направя. Ще си тръгна, когато преценя, че ми е дошло времето.

Изненадах го. Очакваше да го моля да промени решението си.

— Но знаеш ли какво си мисля, Кевин? По-добре е да бъдеш в таксито, а не в микробуса. Такситата катастрофират често. На разследващите ще им се стори по-правдоподобно. И за застраховката „Живот“ е по-добре така. За майка ти или за когото и да е.

— Разбирам — бавно отрони той. — Значи няма да изплатят застраховката, ако решат, че съм се самоубил.

— Точно така.

— Благодаря ти за загрижеността, Бека. Кажете сега теб какво те мъчи.

— О, нищо. Съвсем маловажно е в сравнение с твоя проблем. Просто една глупава кавга с майка. Ще отшуми.

— А всичко наред ли е между теб и Франклин?

Винаги съм подозирала, че Кевин е малко влюбен в мен. Но никога не съм се издавала, че го забелязвам. За нищо на света не биваше да разбере как е постъпил Франклин.

За всеки случай го уверих:

— Всичко е наред. Безоблачно щастие.

При тези думи сълзите ми спряха от само себе си. Кевин ми подаде кърпичка, за да си избърша очите. Нещата щяха да си дойдат на мястото.

Не беше зле да отделя малко време и да обърна внимание на Кевин.

— Искаш ли да те заведе на вечеря в китайски ресторант?

По лицето му се изписа затрогваща благодарност.

— А Франклин?

— Той не ми забранява нищо.

— И аз щях да постъпвам така, ако беше с мен.

Излязохме и прекарахме дълга и потискаща вечеря. Говореше ми за диагнозата си и за силното си желание да сложи край на всичко това. Кимах разбиращо и повтарях, че е напълно прав. Не чувах какво ми говори. Седях и мислех за своя план. Кевин щеше да ми помогне, да се погрижи за всичко.

Ще демонстрирам неприкрит интерес към ужасната Джанис. Ще станем приятелки.

После ще ѝ дам номера на Кевин — шофьор на такси, на когото може да разчита. Кевин, разбира се, не би се съгласил да вземе в таксито невинен човек, да я убие, с две думи. Затова се налагаше да съчиня някаква история. Например че Джанис също страда от ужасно нелечимо заболяване и ме е помолила да ѝ намеря изход от този свят.

Ролята, която трябваше да изиграя, ме изправяше пред много предизвикателства. Все едно да напиша пиеса и после да я изиграя. Но нямаше връщане назад. Планът беше съвършен. Никой не би ме заподозрял, защото щях да бъда Госпожица Доброта, изпълнена с човеколюбие и благодетелство.

— Не зная какво бих правил без теб, Бека.

Кевин повтори тези думи поне десет пъти, докато вечеряхме.

— И аз не зная какво щях да правя без теб, Кевин — отговарях му напълно искрено аз.

Уилфред, бизнес партньорът и приятел на Франклин, остана поразен.

— Ти си пълна с изненади. Очаквах върху нас да се стовари не просто гняв, а огън и жупел. Но ти ме опроверга.

Засмях се звънливо.

— С Франклин винаги сме се разбирали, Уилфред.

Усмивнах му се. Надявах се усмивката ми да размекне не само него, но и Франклин.

Мама се смая от обяснението ми, че няма никакъв смисъл да се опитвам да задържа Франклин, след като е решил да си върви. Поклати учудено глава и заяви, че преди винаги съм била по-сприхава дори от нея. Радвала се, че сега се държа толкова разумно.

На Франклин казах да не бърза да се изнася, но да се премести да спи в стаята за гости, защото отношенията ни са се променили. Излизах често, най-вече с Кевин. Така беше справедливо. Естествено, най-важната част от плана бе да опозная Джанис.

Стъписах се, когато разбрах, че е само на деветнадесет.

Не се интересуваше от дрехи, затова не можех да ѝ предложа евтини облекла от бутика. Не беше запалена и по готвенето, така че не ставаше да си разменяме рецепти. Как тогава да се сблизим?

Както често се случва, намерих разковничето в играта на бридж. Поканих омразната Джанис да ми партнира на едно дамско благотворително парти. И понеже се държах толкова мило с нея и ѝ предадох Франклин по най-благовъзпитания начин — без никакви възражения — тя нямаше друг избор, освен да приеме.

Прекарахме добре вечерта. На няколко пъти повтори, че е във възторг от разбиранията ми за любовта — моите и на цялото ни поколение. Надявала се някой ден да помъдрее като нас.

Едва се удържах да не я удуша с голи ръце още там, на масата за бридж. Но имах по-добър план.

Всъщност, ние спечелихме турнира и се уговорихме след седмица пак да играем заедно на благотворителна вечер в хотел „Росмор“. В много отношения тя бе доста приятен събеседник — студентка в университета с достатъчно пари и свободно време само за себе си, но с приятно държание и, трябва да призная, майстор на бриджа. Твърде млада и глупава, разбира се, все едно ми беше племенничка или някое съседско дете.

Изпитвах, естествено, известни угризения, разкаяние, загриженост, ако щете, че обричам на смърт едно деветнадесетгодишно момиче. Човешко съществуване съм все пак. Как да остана безразлична? Но тя застана между мен и любовта на живота ми. С думи не можех да ги разубедя.

Не ми оставаше нищо друго, освен тази последна възможност.

Двете с Джанис продължавахме да играем заедно, докато накрая се спрех на една определена нощ.

Франклин отвори дума, че ще се изнася, но го помолих да го отложи с ден-два.

— Винаги можеш да излизаш и да оставаш при Джанис през нощта. Но недей да пренасяш техниката все още.

Гласът ми галеше като коприна.

За да се осъществи планът ми, в деня на смъртта ѝ той трябваше да бъде у дома.

Кевин ми създаде доста проблеми.

Започна да се двоуми. Притесняваше се да вземе друг човек в колата. Реши, че първо трябва да поговори с нея, да я разпита какви са предпочитанията ѝ. Ами ако пожелае да вземе успокоително, преди катастрофата?

Обясних му, че тя няма намерение да се отказва. При всяко обсъждане на подробностите Кевин се заинатяваше по този въпрос. Ами ако в последния момент се разколебае? Тогава няма как да спре. Ще бъде твърде късно.

Уверявах го, че е невъзможно. Повтарях, че ужасната болест на Джанис започва да надделява, а болките стават непоносими. На всичкото отгоре наред с изтощителното заболяване е развила и личностно разстройство. Помолила ме е да уредя нещата, за да не ѝ се налага да ги обмисля и коментира.

Отвърщаше ми, че просто искал да постъпи по най-добрия начин. Наистина бе много мил и грижовен. От време на време у мен се прокрадаваше мисълта колко по-лек би бил животът ми, ако обичах мъж като него, но бързо отпъждах подобни настроения. Откакто Франклин ми разказа за Джанис, не се разсейвах с нищо друго.

Понякога Кевин се колебаеше дали е правилно да отнеме и собствения си живот. Принадлежи ли му той, за да се лиши по своя воля от него?

И с това се справих. Хората се молят на любящия Бог, който разбира всички. А щом е така, значи Бог разбира, че Кевин не може да стои в очакване на неизбежното и само ще ускори хода на събитията. За доброто на всички. Обикновено ми отнемаше не повече от десет-петнадесет минути, но ми костваше много сили.

През този период всички — мама, Франклин, Уилфред, колегите ми, дори клетият Кевин — ми казваха, че не приличам на себе си. Изглеждам някак диво, „разюздано“ по думите на майка ми. Слагах си повече грим и се усмихвах зловещо.

Паметната дата най-сетне дойде. Настъпи нощта на инцидента. По-рано през деня се срещнах с Кевин и за последен път го уверих, че постъпва правилно за себе си, а ние двамата сме избрали най-доброто за Джанис. В уреченото време той се появи пред вратата на хотела, където се провеждаше благотворителния турнир по бридж.

— А, ето ти такси, Джанис! — викнах доволно аз.

— Страхотна си, Бека, всички са се втурнали да търсят такси, а ти ми намери веднага! — възкликна тя с неподправен възторг.

Кевин излезе от колата и отвори вратата от другата страна. С него си стиснахме ръцете.

Джанис се прибираще в апартамента си, където по-късно щеше да отиде и Франклин. Двамата с Уилфред пак имаха делова среща. Извиних се, че трябва да тичам, защото автобусът ми се задава, а така или иначе сме в различни посоки.

— Довиждане, прекрасна Бека — сбогува се Кевин.

— Виждаш ли, Бека, всички са луди по теб — додаде завистливо Джанис и ми помахаша.

Прибрах се вкъщи и дълго говорихме с мама. После си легнах, Франклин позвъни да ме пита по кое време е свършил турнира по бридж, понеже Джанис още не се е прибрала. Престорих се на учудена — мнозина я бяха видели да се качва в таксито преди цяла вечност. На зазоряване той се обади пак — не се върнала цяла нощ.

Съчувствах му, но нямах идея какво е станало.

Следобед се обади да съобщи, че малката прекрасна Джанис е починала, а също и шофьорът на таксито — блъснали се в стена. Хората бяха шокирани, Франклин не се изнесе, защото се чувстваше като разнебитен. Скоро ме заобича отново. Всичко беше чудесно, поточно щеше да бъде, ако не брояхме Кевин.

Оказах се права. Бил е влюбен в мен.

И застраховал живота си в моя полза. Щях да получа цяло състояние. Това, разбира се, провали плана ми. Иначе на никого не би му хрумвало да ме заподозре.

Виновни бяха застраховката и благодарственото писмо, което Кевин ми бе написал.

Всички започнаха да се ровят. Застрахователите, полицията, кой ли не. Цял Росмор заговори за мен. Разказваха, че майката и сестрите на Джанис отишли да посетят онзи смахнат извор в гората, сподиряни от цяла процесия. Сякаш това би я върнало!

Говорят, че съм твърда като стомана. Никога не съм била такава, мека съм като пухкаво котенце.

Естествено, може и да ме оневинят. Присъствието ми обаче изнервя Франклин. Не го изрича гласно, но миналата седмица започна да си изнася нещата.

Планът ми бе съвършен, стига Кевин да не бе решил да постъпи щедро. Да ми направи подарък в края на дните си.

Вместо това ме лиши от целия ми живот.

ЧАСТ 2 — ГЕЙБРИЪЛ

Приятелките ми от клуба по бридж се държат много мило. Несъмнено.

Разменят си втречени погледи, ако някой случайно спомене думата „затвор“, „осъден“, „убийство“ и прочее. Смятат, че проявявам голяма смелост като посещавам Бека в затвора всяка седмица и ходя из Росмор с високо вдигната глава. Всъщност, изобщо не е чак толкова трудно да си самоуверен. Зависи от външния ти вид. Винаги съм го знаела, но не съм имала достатъчно пари, за да изглеждам добре.

Бившият ми съпруг, гадният Еймън, ме обра до грош и избяга с отвратителната, вулгарна Айрис. Разходите за поддръжка на къщата бяха безбожни, вечно ме преследваше безпаричие. Затова изпитвам такава благодарност към таблоидите.

Зная — трябва да се преструваме, че са ужасни, че ги купуваме само заради прислужницата и тъй нататък. Но те проявиха огромен интерес към стореното от горкичката Бека и аз тайно им се наслаждавах. Един от вестниците плати за детските години на Бека и за историята „Какво я превърна в такава жена“. Друг купи правата над живота ѝ в модния бутик. Трябваше да искам процент от префърцунената му собственичка — обзалагам се, че бизнесът ѝ процъфтява, благодарение на мен.

Имаше и материал за промяната, настъпила у Бека, след като баща ѝ, гадният Еймън, ни напусна. С голямо удоволствие съдействах за подготвянето му. Въпреки че името ми не се спомена, източникът на цялата информация, подкрепена със снимки, бях аз. Получи се чудесна серия от статии.

Не одобрявам, естествено, заглавия като „В съзнанието на убийцата“, но те пък продават вестниците. А и повечето хора смятат Бека точно за такава.

При всяко свиждане ме питаше откъде репортерите знаят тези подробности. Уверявах я, че не съм добавяла нищо ново към онова, което е всеизвестно. А останалото си го измислят. Като например че

бедната Бека е ходила при извора в гората, за да моли Света Ана за любовта на Франклин.

— Никога не съм ходила там, мамо, знаеш го — проплака тя.

Потупах я успокоително. Всички знаеха, разбира се, че това са глупости. Измислици от начало до край.

Точно за тази история ми платиха сума ти пари. Даваше възможност на вестниците да публикуват снимки от ужасното идолопоклонническо място. А това продаваше тиража като топъл хляб! Очевидно Бека си нямаше никаква представа как стоят нещата. За да ѝ вдъхна увереност, ѝ напомних още веднъж, че съм успяла да отвлека вниманието им от Франклин. За което тя, естествено, ми е много благодарна. Като излезе отгук, ще се омъжи за него и затова не иска той да попада в светлината на прожекторите и да се шуми около него.

Молеше го да отиде на свиждане, но ѝ казах, че пред затвора по всяко време дебнат репортери — ще го забележат и цялото ни старание да бъдем дискретни ще отиде на вятъра. Разбра ме.

Всъщност, в затвора се държат много мило. Правят всичко за доброто на затворниците. Като си помислиш само с какви хора си имат работа, сигурно никак не им е лесно. Бека, разбира се, е различна от останалите и те го забелязват, не би могло да бъде другояче. Първо — тя безспорно е дама, и второ — съзнанието ѝ не е престъпно. Стои неизмеримо по-високо от всички и въпреки това се държи безкрайно мило с тях, което е истински белег за добро възпитание.

Във времето за отдых една от надзирателките — симпатична жена на име Кейт — я учи да бродира. От думите на Бека разбирам колко успокояващо, почти терапевтично ѝ действа. Подари ми една ужасна калъфка за възглавница, изработена от нея. Казах ѝ, че съм я поставила на почетно място в дневната. Горката Бека! Въобразява си, че някой ден ще се прибере у дома да я види! Опитва се да надмогне случилото се, отказвайки да го приеме. Това е някакъв изход от ситуацията, който работи много добре при нея.

Започнала е да бродира огромна покривка за легло, на която се преплитат имената „Франклин“ и „Ребека“.

Напомням си да не си обличам най-хубавите дрехи, когато я посещавам, защото заради работата в бутика от половин километър различава марковото облекло. И знае, че по принцип не мога да си позволя да нося сака на „Прада“ или „Джоузеф“. Обличам си

„униформа за посещения в затвора“, за да не свърже историите в жълтата преса с новия гардероб на майка си.

С течение на времето самата Бека се разхубавява. Ходи изправена, не попипва косата си и не върти кичурите ѝ между пръстите си, както правеше навремето. Сега я носи права с класическа прическа. Една от надзирателките, Гуен, е приятелка на симпатичната Кейт и е учила за фризьорка. Работи на половин щат в салон за красота. Тя ги подстригва редовно. На тях не им е позволено да държат ножици, естествено. Което в случая с Бека е глупаво — нима би могла да нарани някого с някакви си там ножици?

Не е така тревожна, както когато се подвизаваше из реалния свят; изглежда някак умиротворена. Интересува се доколко си подхождат и как се преливат един в друг различните цветове конци, а също и дали ще я изберат в баскетболния отбор. Ребека — запалена по спорт и бродирание! Кой би предположил? Ала всъщност всичко случило се надминава и най-смелите представи.

Хората от таблоидите понякога ме питат дали съчувствам на горката, нищо неподозираща Джанис, която Бека изпрати в лапите на смъртта. Напомням им, че нямат право да ме цитират, че мнението и дълбоката ми скръб не могат да бъдат описвани. И преди да се настроят срещу мен, им пускам някоя снимка на Бека или споменавам за партитата, промоциите и приемите, на които ходеше без покана. И ето ти нов материал, в който я описват като весела купонджийка.

Представяте ли си?

Нали знаете какво се говори за въдворените? Напълно вярно е. Интересите на Бека не се простират отвъд границите на ужасното място, където се намира. Разказва ми отвратителни лесбийски истории между затворнички, понякога в тях взимат участие и надзирателките. Единственото нещо, което я свързва с външния свят, е бъдещето ѝ с Франклин.

Прекрасно е, че разсъждава така позитивно, но пък изглежда е изгубила връзка с реалността и не осъзнава колко дълго ще остане там. Никога не споменава нито деянието си, нито колко е сериозно. Избягва темата.

А постъпката ѝ наистина е ужасна — уби годеницата на Франклин или организира убийството ѝ, което е еднакво лошо. „Преднамерено и хладнокръвно убийство“ — така се произнесе

съдията, когато я обяви за виновна след единодушното решение на съдебните заседатели. Тя никога не отвори дума за онази нощ, за Джанис или за онзи клетник, Кевин, който е шофирал.

А аз не исках да я притискам. Горката тя — животът не оправда надеждите ѝ.

Затова гледах да не я обезсърчавам, когато говори за Франклин и за бъдещето. Тя престана да пита за него, когато осъзна, че няма как да я посети.

Това беше голямо облекчение.

Даже огромно. Все по-трудно ми ставаше да ѝ разказвам за него. Опитвах се да ѝ говоря за клуба по бридж, но тя не проявяваше никакъв интерес. Почти не реагира, когато ѝ описах големия шлем, който реализирах. Не съм сигурна дали възприе факта, че аз, Франклин и Уилфред редовно играем заедно, а понякога си намираме и четвърти играч. Темата за бриджа, предполагам, е болезнена за нея — нали Франклин се запозна така с Джанис, двете си партнираха в играта и прочее.

Затова е по-добре да не споменавам тази тема.

Притеснителното е, че не бива да говоря за твърде много неща. Обсъждаме дали краят е вишнево или ягодовочервен и колко трудно е на надзирателката Кейт да издържа две деца с нейната заплата. Изслушвам как е завършил романа между Глория и Ейлис, а включването в баскетболния отбор е въпрос на политика. Също и разкази за проститутки, наркопласьори и жени, убили съпрузите си при самозащита. Странен е този начин на живот. Гадният Еймън, моят бивш съпруг, ме попита дали Бека би желала да го види. „В никакъв случай“, гласеше отговорът ми. Не е бил опора за нея, преди да се случи всичко това, а сега само ще я разстрои повече. Това охлади ентузиазма му.

Понякога Кейт ме придърпва настрана, за да ми съобщи колко добре се адаптира Бека и вече е спечелила уважението на другите затворнички. Сякаш очаква да се зарадвам, че тези ужасни жени харесват Бека.

Прави го с добри намерения, а и още от малка Бека винаги гледаше да извлече полза от всяка ситуация. Освен това знаех, че и двете с Кейт сме станали жертви на съпрузите си — и нейният я напуснал. Всички до един са кучи синове.

Затова започнах да ѝ нося подаръчета при всяко идване. По нещо дребно — хубав сапун, лъскаво списание, пакетче ароматизирани свещи. Не че знае какво е това, но въпреки всичко се радва. Според мен тя не носи вина, задето не е израснала в добро семейство. А и се държи много мило с дъщеря ми.

Франклин изпита огромно облекчение, когато разреших проблема със свижданията в затвора. Но Уилфред — добре възпитано момче, което се опитва винаги да постъпва правилно — ме попита дали не е редно да отиде да види Бека. Замислих се за кратко, но го разколебах — за какво щяха да си говорят? Очевидно и на него му олекна. А и не исках да ходи там, току-виж се разприказва и изтърве нещо не на място. Така или иначе го предложи само от учтивост.

Двамата с Франклин все още бяха съдружници в мистериозния бизнес с услугите по мобифон — качваха или сваляха, или доставяха нещо неразбираемо към клетъчните телефони.

По едно време майката на клетата Джанис поиска разрешение да посети Бека, но аз помолих Кейт да уведоми ръководството, че това е нередно. Бедната женица се изживява като божи пратеник или нещо също толкова съмнително и вярва, че дъщеря ми ще намери покой, ако ѝ даде прошка. Но мен ако питате, Бека, честно казано, Бека е забравила напълно Джанис и я разубедих. Кейт сигурно е предала съобщението ми на началството, защото тя така и не посети Бека.

И животът продължаваше да следва своя странен ход — всичко се променя и все пак дните си приличат. Продължавахме да играем бридж два пъти седмично. Бащата на Бека, гадният Еймън, се обаждаше при всяка нова публикация в пресата — явно това е единственото четиво на ужасната му съпруга.

— Откъде научават всичко това? — крещеше ми той по телефона.

Вдигах рамене, нямах идея. Никога не се срещяхме лично, така че нямаше представа как се обличам и че съм си купила спортна кола, че всеки ден идва жена да чисти, а градинар — веднъж седмично. Това така или иначе не го засяга. Не се замисли много-много, когато изостави съпругата и дъщеря си.

Всяка седмица ходех с такси до затвора и го карах да ме изчака на автобусната спирка зад ъгъла. Смесвах се с останалите посетители, показвах чантата си за проверка и позволявах да ме претърсят, преди

да се срещна с дъщеря си. Не исках Бека да разбере, че ме чака такси. Щеше да се почуди откъде имам толкова пари. В крайна сметка правех го за нейно добро, заради душевното ѝ спокойствие. Така можех да я посещавам ежеседмично, без да хабя нерви и сили.

— Кейт е много добра с мен, мамо.

— Наистина.

Питах се накъде клони.

— Може ли някой път да я поканиш на чай в почивния ѝ ден?

— Не, скъпа, невъзможно е.

— Моля те, мамо!

Бека се бе откъснала напълно от реалния живот. Как да поканя в собствения си дом тази нещастна, бедна жена? Та тя живееше в общинско жилище и работеше като надзирателка в затвор!

Отвърнах ѝ рязко:

— Съжалявам, Бека, въпросът не подлежи на обсъждане.

По лицето ѝ се изписа разочарование. Но желанието ѝ бе неосъществимо. Не проговори повече, само продължи трескаво да шие. В таксито си помислих защо изобщо си правя труда да я посещавам. Нима на Кейт не ѝ стигаха подаръците ми? Бека дори не си направи труда да ми благодари за това. Може би надзирателката не ѝ е казала.

Направо не е за вярване! Кейт е някаква си там надзирателка. Как ѝ хрумна на Бека, че ще седна да я забавлявам в собствения си дом? Беше изключено да ѝ позволя да види как живеем!

Когато таксито потегли, ми се стори, че зърнах замисленото лице на Кейт, но вероятно въображението ме подвеждаше. Ако ме беше видяла, щеше да дойде, за да разменим една-две думи. Нямах просто да си стои и да ме наблюдава от разстояние. Надявах се да не спомене пред Бека за таксито. После се взех в ръце — стига мнителност. Този ужасен затвор прави всекиго подозрителен.

Прибрах се, а момчетата ме посрещнаха с уиски и джинджифил. Такива мили деца. Винаги ме питат как е Бека, а аз неизменно им отвърщам, че темата е много потискаща и имам нужда да се потопя за дълго във ваната. Чувстваш се омерзен само при мисълта, че си посетил подобно място. Излежавах се в топлата ароматна пяна и отпивах от хладния скоч с джинджифил. Сега животът ми е несравнимо по-хубав отпреди. Чудно как парите снемат напрежението.

Вече не се тревожа за керемидите на покрива или как да си набавя подходяща дамска чанта за новия костюм, или дали в ресторанта да си поръчам качествено вино с вечерята. Започвам да приемам за даденост коприненото си бельо и обновената си спалня. Тази вечер ще облека прекрасна рокля — струва колкото предишната ни кола, но ми трябва нови обувки. Налага се пак да измислям история за онези ужасни вестници. Нещо от рода на „Бод след бод към бъдещето“, включващо описание на кувертюрата, над която се труди Бека. Звучи добре, ще насочи подозренията към хората в затвора. Да речем към грозноватата Кейт.

Погледнах се в огледалото.

Не изглеждах зле за възрастта си. С новите обувки щях да съм съвършена.

Франклин ме чакаше пред стълбите, Уилфред бе избързал напред, за да ни посрещне до масата. Специална вечеря в новия ресторант. За моя сметка. Както винаги. „Не ставай циция, Гейбриъл“, казвах си аз. Бизнесът на момчетата тепърва прохожда, все още не се е разраснал; горките момчета още не печелят.

— Изглеждаш чудесно — похвали ме Франклин.

Наистина е удоволствие да се обличаш добре, когато има кой да те оцени. Гадният Еймън никога не забелязваше какво нося.

— Благодаря — измърках аз.

— Изобщо ли не ме споменава? — неочаквано изтърси той.

— Не. А и нали решихме, че е по-добре да не те вижда, докато... докато не излезе.

— Но, Гейбриъл... — погледна ме той смаяно — тя ще стои там години наред.

— Зная. Но е учудващо силна. Ако попаднем на такова място, ние ще се сринем. Не и Бека, тя е смела като лъв.

Погледна ме любящо, очите му излъчваха благодарност:

— Толкова ме улесняваш.

— Да не се бавим повече, Франклин.

Слязохме по стълбището на общия ни дом, минахме край новата ограда от ковано желязо, по която се виеха грахови филизи и орлови нокти. Когато влизахме в колата, ми се стори, че виждам Кейт на улицата.

Сигурно халюцинирам.

Какво ли я е довело в нашия квартал?

На следващия ден пак ми се стори, че я виждам. Не беше възможно. Но се разтревожих и реших при следващото си посещение да ѝ подаря нещо и да поговоря с нея. Вероятно глупавата ми дъщеря я е поканила на чай още преди да ме попита. И Кейт е ядосана, понеже не спазвам уговорката.

Звучи нелепо, но кой би могъл да разгадае мислите на тези хора?

Донесох рози от нашите лехи за Бека, а за надзирателката — грах от градината плюс малка, смешна кърпичка с копринен подгъв, на която бе избродирана буквата „К“. Прие подаръците с мълчаливо кимване и излезе бързо, почти без да продума.

— Всичко наред ли е, Кейт?

— Напълно, благодаря — отвърна тя, грабна палтото си от закачалката зад вратата на кабинета и хукна навън. Много странно.

Бека изглеждаше както обикновено, може би малко нащрек и по-предпазлива отпреди. Сякаш ме изучаваше.

— Разговаряме само за мен. А тук не се случва почти нищо. Разкажи ми как минават твоите дни и нощи, мамо.

Стъписах се леко. Свари ме неподготвена. Досега говорех с недомлъвки, а и тя не ме разпитваше.

— Познаваш ме, скъпо дете, занимавам се с това-онова, поигравам по малко бридж, напомням на отвратителния ти баща задълженията му. Така си текат дните.

Тя вдигна ръката ми и разгледа възхитено маникюра.

— Някои от тях минават в салона за красота.

— Де да беше така, скъпа. Евтин лак, поставям си го сама.

— Ясно. Както и прическата. Подстригваш се с кухненските ножици, нали?

Ядосах се. Нямахме как да скрия, че си позволявам разточителството да оформям косата си веднъж на пет седмици при Фабиан, а маникюра — всяка седмица в „Помпадур“.

— Каза ли нещо?

— Не много, мамо. Тук се научих да говоря само когато съм обмислила докрай думите си.

— Това би обрекло света на мълчание — избъбрих аз.

— Не, ще го направи по-сигурно място.

Опитах се да променя темата.

— Кейт беше много забързана днес, почти профуча край мен.

— Днес работи половин ден.

— Да, зная, скъпа, че ме помоли да я поканя на следобеден чай, но ти си се откъснала донякъде от външния свят. Трябва да спазваме благоприличие. Надявам се, че не ми се сърдиш.

— Не. Всичко е наред. Разбрах. Тя също.

— Добре — кимнах колебливо аз.

— Самотна ли си, мамо? Татко те напусна, аз съм тук...

Нямах представа защо ми задава този въпрос.

— „Самотна“ не е точната дума. Вече изобщо не мисля за този кучи син Еймън. Ти ми липсваш и искам да се върнеш у дома. И това ще стане. Някой ден.

— След много години, мамо — отбеляза тя.

— Ще те чакам.

Гласът ми прозвуча уверено.

— Съмнявам се, мамо, наистина се съмнявам.

Изглеждаше все така спокойна, но не говореше както обикновено. Помежду ни се възцари тишина. Сякаш минаха часове, преди Бека да проговори:

— Защо направи това, мамо?

— Не зная какво имаш предвид.

Наистина нямах представа. Имаше много възможности. Дали ме пита за таксито? Или жената, която видях на улицата, наистина е била Кейт и тя ѝ е разказала за прясно боядисаната ни къща? Че цялото място мирише на мръсни пари? Или пък нещо друго?

Станах да си вървя, но ръката ѝ се стрелна и прикова китката ми към масата помежду ни. Една от надзирателките се приближи, но Бека ѝ се усмихна и я увери, че всичко е наред.

— Мама се кани да сподели с мен нещо, затруднява се малко, но ще намери подходящите думи.

Разтрих китката си и подхванах:

— Е, както знаеш...

— Не зная нищо, мамо. Чувам, че живееш с Франклин. Това е.

Започнах да се изчервявам.

— Правя го заради теб, скъпа. Двамата с Уилфред нямаха подслон. Аз живея сама в огромна, полуразрушена къща. Защо да не им предоставя по една стая?

- Чувам, че сега къщата далеч не е съборетина.
- Скъпа, не ставай глупава, те са просто квартиранти.
- Спиш ли с Франклин? — Гласът ѝ беше спокоен.
- Как можа да го кажеш!
- Кейт и Гуен ме осведомиха.
- Гуен?
- Една от надзирателките. Всяка седмица ти прави маникюра.

Облечена си доста по-различно отсега.

Нямах думи. За разлика от Бека.

— Това е отвратително. Той е с тридесет години по-млад от теб.

— Деветнадесет — поправих я бодро аз.

— Той ще се изнесе.

— Може би — съгласих се аз. — Някой ден.

— По-скоро, отколкото очакваш.

И Бека сподели с мен плана си. Припомни ми как съм я поучавала винаги да си съставя план. Кейт ще се свърже с жълтата преса. Двете с Гуен смятали, че към нея са се отнесли несправедливо и предупредили фотографите да причакат мен и Франклин.

Разказът „Убийца, предадена от родната си майка“ удряше в земята всичко, което аз им бях продала до този момент. Щяха да ѝ платят повече от добре.

Докато ми разказваше, се владееше напълно, нито за миг не изгуби присъствие на духа. Чудех се дали щях да избегна всичко това, ако пряко принципите си бях поканила тази проклета жена на следобеден чай. Никога няма да узнаем...

ШЕСТА ГЛАВА

ПРАЗНИКЪТ НА БАНКЕРА

ЧАСТ 1 — БАРБАРА

Понеже съм много забавна и винаги съм в центъра на събитията в офиса, мислех, че участието ми в партито по случай празника на банковия служител се подразбира от само себе си. Даже не ми хрумна, че ще заминат без мен. Невъзможно — та аз, Барбара, бях душата на компанията. Освен всичко друго, именно аз им споменах за хотела в онова провинциално градче, Росмор, на километри оттук — с басейн и поляна, където позволяват на посетителите да си приготвят скара. Аз открих уебсайта, разпечатах информацията и им я показах.

И, естествено, си мислех, че съм част от групата.

Слушах ги как си говорят за партито, с кого ще спят в една стая, в колко часа ще се съберат да пийнат, преди да се качат на влака. Там, сред горите, имало извор, който изпълнявал желаниа; щели да го проучат и да видят дали тамошната светица няма да им се яви.

И тогава изведнъж ме осени мисълта, че съм изключена.

В началото реших, че е станала някаква грешка. Знаете, случва се понякога — всеки си мисли, че друг ми е съобщил. Не е възможно да заминават без мен. Понякога обаче някакво шесто чувство ни подсказва, че сме извън играта. Така се случи и с мен.

Първоначално изпаднах в дива ярост. Как смеят да ми откраднат идеята и да не ме включат? После се разстроих. Защо не ме харесват? Защо ме изолират? Трябваше да възпирам сълзите на самосъжаление. После ги намразих. Смятах ги за приятели. А те се присмиват зад гърба ми. Пожелавах им да прекарат кошмарно, хотелът да е развалина, да вали като из ведро, поляната да гъмжи от ужасни гадини, които да се пъхат в косите и под дрехите им.

Заминавах в петък по обед с влака в два часа. Дойдоха в офиса с пътни чанти. Незнайно защо всички говореха за празника в мое присъствие. Не се стеснявах, че са откраднали идеята ми, без да ме поканят. Не снижаваха гласове, не извърщаха лица, говореха си, сякаш съм преглътнала изолацията си.

В петък сутринта Роузи, едно от приятните момичета, ми довери, че се надява по време на екскурзията да се сближи с Мартин от отдел

„Продажби“.

— Мислиш ли, че си заслужава да опитам, Бар?

— Не разбирам, защо ме питаш?

Гласът ми прозвуча студено.

Роузи изглеждаше изненадана.

— Защото си страхотна и всичко ти е ясно, Бар.

Явно не ми се подиграваше. Чудно защо тогава не е поискала да се присъединя към тях.

— Струва ми се, че имаш голям шанс да спечелиш сърцето му. Дръж го настрана от Сандра, носи ѝ се славата на мъжемелачка.

— Чудесна си, Бар, ще ми се да си с нас. Щях да се допитвам до теб постоянно. Защо точно този път се отказа?

— Никой не ме покани — вдигнах рамене аз. Опитвах се да говоря небрежно.

Роузи се разсмя гръмко.

— Сякаш се нуждаеш от покана! Просто не искаше да дойдеш, личеше си от самото начало. От подигравателния начин, по който говореше за Росмор.

— Нищо подобно. Та нали аз го предложих! — викнах гневно.

— Е, добре де, не си се присмивала, но всички знаехме, че това място не ти приляга. Под нивото ти е. Не че си сноб. А просто така.

— Не ти вярвам.

— Попитай когото щеш — посъветва ме тя.

Послушах я. Попитах Сандра — мъжемелачката.

— Струва ми се, че не е твой тип място. Става за хора от простолюдието като нас, но не и за теб.

— И защо не? — попитах с леден глас.

— Ти си една класа над нас, Бар — не те виждам да печеш наденички, навлякла джинси.

Направо се изумих.

Наистина се обличам елегантно. Грижа се за външния си вид. Минавам за човек с добри обноски. Ходех на логопед, за да подобря произношението си. Но не съм чак толкова извисена, та да не отида на излет с колеги. Не на мен тези. Нима всички до един не са се осмелили да ме поканят от скромност и от страхопочитание? Едва ли.

Нямаше да им позволя обаче да забележат притеснението и недоумението ми. За нищо на света.

— Както и да е, Сандра, пожелавам ви приятно прекарване — смотолевих бодро. — Набелязала ли си някого?

— Не съвсем. Май Мартин от „Продажби“ си заслужава. Ще видим.

Сандра може да има всеки мъж, когото пожелае. Роузи няма този късмет. Надмогнах разочарованието си и реших да поизравня малко силите.

— Не бих си губила времето с него. Чух, че погледнат отблизо е скучен като пън.

— Благодаря, Бар. — Сандра добави още един слой блясък за устни. — Добре е да се играе с открити карти. Между впрочем, ти как ще прекараш празника?

— Аз ли? Нищо особено — промърморих смутено.

— Е, хайде, хайде.

— Организирам голямо обедно парти — изтърсих аз.

— Да не ме будалкаш? За колко души?

— Дванадесет, ако броим и мен.

Полудявах ли? Та аз нямам толкова познати! И дори да имах, не мога да готвя.

— Дванадесет! Чудесна си, Бар. Нали ще донесеш снимки следващата седмица.

— Непременно — отроних нещастно. Винаги можех да се оправдая, че лентата се е осветила. Освен жалка и самотна, бях и лъжкия. Празникът започваше чудесно.

Помахах им, когато тръгнаха за влака в два. Мислех ги за приятели — сексапилната Сандра, невинната Роузи, милия Мартин от „Продажби“ и още половин дузина колеги, които ме смятаха за високомерна и много ангажирана. Погледнах се в огледалото в тоалетната. Бледо лице с ореол от стилно оформена коса и изящно сако, което всяка вечер изчетквах и почиствах с гъба. Отдолу носех евтини блузки — всеки ден с различен цвят. Нищо в мен не подсказваше, че съм сноб или от по-висока класа. Дали?

Пристигнаха двете чистачки, понесли кофи и парцали. Поздравиха ме любезно, под широките им усмивка блестяха златни зъби. Не бяха ирландки, но сега тук работят много чужденци и нямах представа откъде са тези двете. Демонстрираха завидно настроение с оглед на предстоящото им тричасово миене и лъскане.

А аз си позволявах да се самосъжалявам, въпреки че имах добра работа в сферата на маркетинга, голям апартамент с градина, телевизор с плосък екран и бутиково сако.

— Очаквате ли с нетърпение празника?

— Не много — отвърна едната.

— Неделя често самотен ден в голям град — добави другата.

Разбирах добре как се чувства.

— Искате ли да дойдете на обяд у дома?

И двете зяпнаха смаяно.

— Да ядем на обяд с вас?

— Да. В неделя към един у дома. Ето, ще ви напиша адреса.

Извадих малкия си кожен тефтер. Двете жени в жълти работни облекла ме зяпаха, сякаш им пишех покана за полет към луната.

— Трябва да се запознаем, за да ви представя на останалите гости.

— Ще има и други?

Изглеждаха притеснени. Бодро им обясних:

— Да, общо около дузина.

Били сестри, родом от Кипър, с гръцки имена — Магда и Елени.

Елени развълнувано отбеляза, че досега никой не ги е канил у дома си.

Магда се безпокоеше:

— Може би искате да ви почистим къщата?

Почувствах се много засрамена, едва успях да смотолевя:

— Не, не, ще ми бъдете гости.

— Ще направим баклава, хубав гръцки десерт — предложи Магда, след като се бяхме изяснили.

Когато си тръгнах, ги оставих да си говорят развълнувано на гръцки — за пръв път им се случваше такова чудо в новата им родина.

На път към моя офис, преди още да осъзная какво направих токущо, се натъкнах на шефа — Алън — напрегнат, нервен работохолик на около четиридесет и пет. Малкото, което знаехме за личния му живот, бе от инцидентните му избухвания, когато той разпалено заявяваше, че ненавижда бившата си съпруга. Сега го сварих точно в такъв момент.

— Тя е зла усойница! — изкрещя Алън в коридора. — С порочен и лош характер.

— Какво ти е сторила този път?

Алън бе доста симпатичен и ако изключим изблиците за бившата, много приятен събеседник.

— Тръгва нанякъде и ми натресе Хари и двамата му десетгодишни приятели за почивните дни. Плюс инструкции да не ги храня с полуфабрикати. Явно се налага да им готвя пълноценни манджи.

— Доведи ги у дома в неделя. Към един — предложих аз и надрасках небрежно адреса си.

— Не мога, Бар.

Очевидно беше обаче, че му се иска.

— И защо не? Ще бъдем дванайсетина и ще има много домашни ястия.

Помислих си, че май наистина полудявам.

— Тогава аз ще донеса вино.

Гласът на Алън преливаше от благодарност.

Влязох в кабинета си, събрах си нещата и прелистих за последно бележника. Разделяхме се до вторник, трябваше да проверя дали не пропускам нещо важно. Оказа се, че в неделя леля Дороти — голямата сестра на баща ми — има рожден ден. Тя не одобряваше никого, никой не бе чувал добра дума от нея.

Имах време да изпратя поздравителна картичка, за да предотвратя обвиненията в престъпна небрежност, когато се срещне с родителите ми. После ми хрумна по-добра идея — да я поканя на обед. И без това всичко ставаше все по-абсурдно.

Сварих я в един от най-черногледите ѝ моменти. Трите приятелки, с които играела бридж, забравили за рождения ѝ ден. Тя самата винаги помнела техните, но те не отворили и дума да отпразнуват нейния.

— Защо не отвърнеш на лошото с добро, лельо Дороти? Покани ги на обяд при мен.

Явно не ми бе останала и капка здрав разсъдък. Идеята ѝ се понрави много. Така щели да се притеснят, дори да се почувстват унижени и посрамени.

— Какво да донеса, скъпа? — попита тя с почти цивилизован тон. Замислих се. Не бях решила какво ще е менюто, но винаги е нужна салатата.

— Салата за петима?

— За дванадесет — уточних с извинителен тон.

— Няма къде да сместиш дванадесет души — срязва ме леля Дороти.

— Ще обядваме в градината — отвърнах аз и затворих. Преброих наум — бяхме единадесет. Оставаше още един. Появи се Лари от охраната. Канеше се да заключва. Поканих го на обяд и, естествено, той охотно прие. Обеща да дойде по-рано с микробуса и да донесе сгъваема маса и столове.

Компанията беше осигурена.

На път за вкъщи се отбих в една книжарница и купих ръководство за лесно организиране на празници. В събота напазарувах. Купих три евтини покривки за маса, готови сосове и чипс, няколко ярки балона, съставките, необходими за приготвянето на „Лесен пилешки пай“ и „Лесен вегетариански специалитет“. Като добавим гръцкия десерт, салатата на леля Дороти и виното на Алън, храната щеше да е достатъчно.

В събота спях непробудно и дори за миг не си помислих как колегите ми си пекат агнешко месо и наденички сред рояк комари и общуват с говорещи статуи в горите край Росмор.

Верен на обещаното, Лари се появи с масите, в багажника на микробуса се мъдреха и дървените шезлонги от работилницата в офиса. Не възнамерявах да определям предварително местата на гостите — нека се разполагат както пожелаят.

В дванадесет и половина вече се питах дали ще се появят. Точно в един пристигнаха всички. Алън донесе вино за половин квартал. Още с появата си всички завързаха оживен разговор.

Освен десерт, Магда и Елени донесоха маслини.

Хари — синът на Алън — и неговите приятели демонстрираха голям интерес към парите.

— Колко ще ни платиш, ако се цаним за сервитьори? — поставиха те ребром въпроса.

Погледнах безпомощно Алън.

— Не повече от две евро на човек — отвърна той.

— Пет — отпуснах им аз и се разположих удобно, докато те вършеха цялата работа.

Леля Дороти царстваше доволно над приятелките си.

— Барбара има широк кръг приятели — отбеляза гордо тя и се просълзи, когато подканих всички да изпеят „Честит рожден ден“ в нейна чест.

Магда сподели, че Елени винаги си е мечтала за силен и способен мъж като Лари и с всички сили се опита да ги сближи. Хари и приятелите му измиха съдовете и попитаха колко ще им платя, ако оплевят цветните лехи.

— По едно евро — обади се Алън.

— По три — додадох аз.

Магда и Елени научиха Лари да танцува сиртаки. Леля Дороти и приятелките ѝ изпяха „Песничка по здрач“. Алън се обърна към мен:

— Винаги съм те харесвал, но те смятах за малко надменна. И през ум не ми е минавало, че си такава. Ти си просто прекрасна.

Забравих за колегите, които не ме поканиха да пека наденички на празника, уреден лично от мен. Алън забрави за бившата си жена.

Май че някой направи снимки, но това няма никакво значение. Защото така или иначе всички ще запомним този ден.

ЧАСТ 2 — КОЛЕГА ОТ ОФИСА НА ТАТКО

Много мои съученици са деца на разведени родители. Разбираемо е — вкусовете на човек се менят. Аз самият не харесвам вече нещата, които съм обичал на седем години. Та нали вече съм десетгодишен! Ужасните играчки „Плейстейшън“ ми бяха любими навремето, но сега ми се виждат страшно скучни.

Наясно съм, че на мама и татко им е писнало един от друг и са се запалили по нещо друго. Нищо лично. Поне така трябва да бъде. Но не и в нашето семейство. Мама все говори колко е стиснат татко, как заради него живеем в немотия.

Не мисля, че сме бедни, но не върви да го кажа, затова си мълча.

Татко винаги ми повтаря, че тази моя майка ще ни докара до просяшка тояга. Това също не е вярно, защото татко кара голяма кола и е шеф в офиса. Няма да прозвучи добре, ако му кажа, че не изглеждаме като просяци от картините по чарлздикенсово време. Така че си мълча и по този въпрос.

И двамата не спират да повтарят колко ме обичат. Безкрайно.

Според мама „единственото хубаво нещо на това олицетворение на егоизма е, че ме дари с теб, Хари“.

По думите на татко: „Трябва да й се признае на тази сприхава, себична жена, че ме дари с прекрасен син“.

Чудя се дали са искрени, защото аз съм вечният проблем, тревога, нещото, което трябва да бъде заведено еди-къде си или прибрано отнякъде си.

Джордж изобщо не се вижда с баща си. В сравнение с него съм бил късметлия. Уес казва, че техните вечно си крещят и че ние двамата сме щастливци в сравнение с него. Явно самата идея за семейство е прецакана.

Както и да е. Мама си има нов приятел. Ужасен е, разбира се. Опитва се да се държи мило с мен, преструва се, че съм му интересен, а всъщност ни най-малко не му пука. Казва се Кент. Не че е родом от Кент в Англия или нещо подобно. Просто така му викат.

Джордж казва, че Кент има много скъпа кола — явно е червив с пари и докато ни е в ръцете, трябва да изстискаме от него колкото е възможно повече. Заръча ми да му кажа, че спестявам за нов джобен компютър или за мобилен телефон, или за екстри за компютъра. Посъветва ме да се спра на нещо, което ще го отърве от мен задълго, за да го накарам да извади с готовност десетачката.

Първия път бях малко нервен, но мина като по ноти. Спазих моята част от сделката — не се мярках пред погледа му и щом пътищата ни се пресичаха, се държах много учтиво. Мама ме попита харесвам ли го. Отворих широко очи — добър трик, когато се каниш да изречеш неистина — и отговорих утвърдително. Мама ме похвали, че съм добър, направо чудесен син, очите ѝ се навлажниха и аз побързах да се омета.

Според Джордж майките така или иначе се омъжват за такива типове, независимо дали ги харесваме, или не. Така поне направила неговата. Посъветва ме да си улесня живота, да се съглася, че след фабрично нарязания хляб той е най-великото нещо на света и оттам нататък да се погрижа въпросният човек да допринася активно за моите проекти. Уес призна, че би се радвал, ако родителите му се разделят и се намери кой да му купи МП-тройка.

Смятахме през почивните дни да обработим Кент да ни заведе на увеселителен парк. Старците можеха да си седят в ресторанта, докато ние се возим на влакчетата. Тъкмо се канех да му пусна мухата, когато той с много сериозен тон ми обясни, че ще води мама на дълга екскурзия в разкошен хотел до някаква глогова гора. Не ми се ходеше никак в прекрасен крайгорски хотел. Напомних си обаче да бъда учтив. Чувах гласа на Джордж, сякаш стоеше до мен и просъскваше предупредително в ухото ми.

— Няма ли да ти излезе скъпо да ни заведеш и тримата — мен, Уес и Джордж?

По лицето му премина някакъв трепет при мисълта, че ще се наложи да ни мъкне и тримата в прекрасния хотел край рекичка в гора.

— Виж, Хари, ще отидем само двамата с майка ти. Искам да ѝ задам един въпрос.

Обясних му, че тя е в кухнята и може още сега да я попита, но не, не ставало, този въпрос трябвало да се зададе на подходящо място.

Увеселителният парк се стопяваше нейде в далечината — очевидно бе съвсем неподходящ за задаване на въпроси.

Но аз бях поканил Уес и Джордж да ми гостуват. Това трябваше да се уреди. Има ли някакъв шанс да ни оставят сами вкъщи? Не, няма начин. Трябвало да отидем при баща ми.

— Но сега не е негов ред — опитах се да възразя.

— Ще стане — отвърна Кент.

Чувах как мама крещи по телефона в кухнята:

— Винаги си бил егоист, Алън, спор няма. Но да отказваш да вземеш сина си по изключение... повечето бащи биха се радвали. Но не и ти. Няма значение с кого отивам и къде. Не съм ти жена, Алън Блек, и всеки ден благодаря на бога за това. Потръпвам само при мисълта за брак. Чуй ме добре. Хари и неговите приятели ще бъдат оставени в къщата ти в петък. Не ме интересува, че не разполагаш с достатъчно легла, имат си спални чували и трябва да се хранят здравословно. Не с аламинути. Чуваш ли ме?

Сигурно я чуваше половината квартал.

Кент се въртеше неспокойно на мястото си и я чакаше да приключи. Изглеждаше притеснен.

— Няма страшно, Кент, те са си така, не го взимай навътре.

— Никак не ми хареса какво каза за брака.

Звучеше разтревожено. Май схванах каква е тази екскурзия в необитаемата пустош, наречена Росмор. Поразмислих. Той беше по-малкото зло.

— О, тя има предвид брака с татко. Едва ли по принцип има нещо против.

Кимах мъдро, сякаш съм запознат с всички житейски тегоби.

— Просто си мислех, че по това време на годината няма по-съвършено място от Росмор. Но не искам да изтъряся нещо неподходящо.

Той хапеше устни.

— Росмор? Там ли вдигат толкова шум за шосето, което щяло да минава през гората? Учителят ни накара да обсъдим темата. Някои трябваше да подкрепят шосето, други — да са против.

Исках само да му отвлека вниманието, но явно му стана приятно.

— Да, по телевизията даваха дълъг документален филм. Майка ти подхвърли, че мястото изглежда много романтично и аз се

надявах...

— Правилно, Кент, не губи надежда. Сигурно всичко ще бъде наред — окуражих го аз. — Наслаждавайте се на хотела, горите, въпросите и така нататък. В сравнение с нас ще си прекарате разкошно. Аз ще слушам хленчовете на баща ми чак до вторник — заключих подличко.

От чувство за вина Кент ми даде двадесет евро — да ги изхарча както намеря за добре.

Когато отидохме при татко, в сравнение с Кент той ми се стори много посивял, остарял и изморен. Кент има постоянен загар, а през баща ми сякаш е минал валяк. Сготви ни пиле със замразен грах и отбранително подчерта:

— На пакета пише „Пресен замразен грах“.

Ние казахме, че е супер.

Ядохме и ябълкова торта, домашно приготвена в местната бакалница, както отбеляза татко. Също и сладолед. Съгласи се да ни заведе в парка на другия ден.

— Имате ли си някоя бройка, с която да се позабавлявате заедно, господин Блек? — попита учтиво Уес.

— Бройка? — недоумяваше татко.

— Да. Уес има предвид компания от женски пол — поясни Джордж.

— О, не — смутено отговори татко.

— Няма значение, може пък да си намерите на място — успокои го Уес.

Ако беше Кент, щяхме да го изнудваме за повече пари, но татко прояви щедрост в границите на разумното, а и разполагахме с неочакваните средства на Кент и си прекарахме чудесно.

Оказа се, че в неделя сме канени на обяд в дома на някой си от татковата служба. Попитах дали къщата му е голяма, а татко ми отговори, че домакинът е жена. Уес и Джордж се спогледаха многозначително. Аз обаче знаех, че са тръгнали по грешна следа. От работа татко се прибира вкъщи, суети се и се кара с мама по телефона. Няма приятелки. Гостуването навярно е делово.

Попитахме дали можем да пропуснем обяда, но нямало начин. Осведомихме се дали жената има деца и ще присъстват ли бебета.

Татко не знаеше кой друг е поканен, но дълбоко се съмняваше, че ще има бебета. Потеглихме без особени надежди.

Татко носеше вино — няколко кашона. Помислихме си, че сигурно са големи пияндета. Началото бе отчайващо — първо видяхме някаква старица на име Дороти, разположена на един стол. Лицето ѝ бе като кожена чанта, която ту се отваря, ту се затваря. Край нея бяха наредени и други старици, излъчващи неодобрение. Две чужденки редяха чинии с маслини, а някакъв Лари разпъваше столове и се тухкаше:

— О, боже, господин Блек е тук, ще забележи столовете. Недоумявах защо баща ми не бива да ги види като всички останали. Нали и той щеше да седне.

Наистина не бях попадал на по-откачена сбирщина.

Татко нареждаше алкохола на малка масичка, а Лари не спираше да повтаря колко е изненадан, че господин Блек е тук.

— Как ще устискаме да сме любезни цял ден? — попитах Джордж, който винаги измисляше мъдри решения.

— Най-добре да започнем от домакинята.

Тя се суетеше в кухнята. По-млада от всички други, но все пак на възраст. Знаете какво имам предвид. Изглеждаше притеснена. Казваше се Барбара.

— Искаме да ви помогнем — подхвана Джордж.

— Не взимаме скъпо — добави Уес.

— Мислех, че сте ми гости — объркано промърмори тя.

— Приятелите ми имат предвид, че сме гости, разбира се, и се радваме да сме тук, ама нямате ли нужда от помощ при сервирането, много ни бива.

Джордж се пулеше срещу мен, но не схващах защо. Мислех си, че ме окуражава.

— Имаме доста опит, наистина... — продължих аз и тогава разбрах, че татко е в кухнята.

— Придобит нелегално, предполагам — обади се той.

— Неформално, господин Блек — поправи го Джордж.

— Не повече от две евро на калпак и то, ако си свършат добре работата — предложи татко. Барбара вдигна надницата на пет евро и уточни, че ще се трудим като роби. Татко излезе да налее вино на гостите, а ние останахме за инструктаж. Трябваше да се въртим

непрекъснато около старицата, която седеше на стола с изправен гръб. Да повтаряме, че партито е в нейна чест и да я наричаме „леля Дороти“.

— Но тя не ни е леля — логично вметна Джордж.

— Зная, но това е нещо като почетна титла.

От това не ни стана по-ясно.

— Но тя едва ли би искала Уес да я нарича „лельо“.

Исках да изясня въпроса. Уес е чернокож. Барбара явно не бе забелязала този факт или пък го смяташе за маловажен.

— Не приличам на неин племенник — добави Уес.

— Никой от вас не ѝ е племенник. Обясних ви, че е почетна титла. Какво възнамерявате — да продължаваме да спорим с часове или да ми помагате?

Леля Дороти ни похвали, че сме извънредно мили и услужливи момчета — приятно изключение на фона на днешната младеж. Уес отговори, че ни е оказана висока чест да присъстваме на това парти и да се запознаем с почетния гост. При тези думи ужасните приятелки на леля Дороти потръпнаха от завист и яд. Отидох в кухнята да рапортувам на Барбара и я попитах има ли за какво още да се погрижа. Помоли ме да обясня на Магда и Елени, че ние сме платените помощници, а не те.

— Ама защо си мислят, че това е тяхна работа — попитах възмутено аз.

— Защото хората са луди, Хари, повечето са направо за връзване, ще го разбереш като пораснеш.

— Разбирам го още отсега.

Засмяхме се и двамата като добри приятели.

Тръгнах да се разправам с тези побъркани гъркини или каквито там бяха. Настаних ги удобно и им напълних чашите.

— Вие не работа днес. Ние работа — повторих няколко пъти, за да съм сигурен, че са ме разбрали.

Джордж изрови някакъв атлас и ги помоли да ни покажат къде се намира Кипър. Останаха очаровани, явно никой досега не им бе задавал такъв въпрос. Оказа се, че сред нас няма вегетарианци и Барбара се притесни, защото си бе направила сметка шестима да обядват от постното ястие. Предложих ѝ да сложим във всяка чиния от двете, за да има предостатъчно за всички. Остана много доволна.

— Ти си съкровище. Защо не си при майка си тези дни? Лично мен това ме радва много. Просто ми е любопитно.

— Замина за Росмор, за да чуе въпроса на Кент. Не зная що за въпрос е, но по всичко личи, че се задава край река и гора.

Кимна разбиращо.

— Сигурно ще ѝ предложи да се оженят. За това е нужна реката.

Мина ми през ума, но защо пък да не я попита у дома в кухнята?

Разбрах колко е права Барбара — хората полудяват все повече с всяка изминала минута.

— Хари, ще направиш ли още нещо за мен? Кажи на Лари, че господин Блек, искам да кажа татко ти, не би разпознал тези столове, дори да го ударят по челото с тях. Затова да спре да се суети.

— Трудно е да обясниш на някой възрастен да спре да се суети. От години все това повтарям на баща ми, а той заявява, че е нагло да му говоря така.

— Добре тогава, ти нарежи магданоза и го поръси върху всяка порция, а аз ще поговоря с Лари, докато ги настанявам.

Уес и Джордж влязоха при мен.

— Те са побъркани — констатира Уес.

— Така е. Тя го знае. Току-що го обсъдихме. И спри да ядеш от магданоза.

— Може би са от някой дом — разсъждаваше на глас Джордж.

— Тогава какво правим ние тук? — поиска да знае Уес.

Нямах отговор.

Пилешкият пай беше много вкусен, всички го похвалиха и казаха, че сосът е чудесен. Барбара махна с ръка — било дреболия. Знаех, че е използвала консерви с гъбена супа, половин бутилка вино и замразена паста, защото ѝ помагах да разчисти боклуците. Но си замълчах. Татко притичваше наоколо и пълнеше чашите на гостите. предложи на Лари да си свалят саката, ако, разбира се, дамите не възразяват. Лари спря да се суети и започна да ухажва една от кипърските дами. Леля Дороти се бе разположила удобно и разказваше, че няма по-хубави от старите песни. Докато раздигахме чиниите от пудинга, Джордж, който винаги подбира най-подходящите думи, каза на Барбара, че партито тече по мед и масло и трябва да е горда със себе си.

После ни разказа как тя го хванала за реверите и в един ужасен миг си помислил, че ще го целуне, затова ѝ изкрещял, че цветните лехи са в окаяно състояние и за още някое евро отгоре ние ще ги окопаем. Тя го пуснала и сделката била сключена.

Уес повтори, че тези хора положително са от някакъв дом, включително и Барбара и е прекрасно от страна на баща ми, дето е отделил един ден да ги наглежда. Но аз гледах как татко седи на масата по къс ръкав и пее „Бесните кучета и англичаните излизат по пладне“ и никак не ми приличаше на участник в благотворителна кампания.

После двете побъркани жени подхванаха гръцки танци, леля Дороти запя стари песни, а приятелките ѝ запригласяха, ние окопавахме цветните лехи с греблата и лопатите, които Барбара изрови отнякъде. Честно казано, беше си направо ужасно.

Но похапнахме добре и изпихме останките от бяло вино в чашите на големите, преди да преминат към червеното. Освен това щяхме да изкараме добри пари. Татко спря да се суети, а жената, която май се наричаше Бар, а не Барбара, беше много приятна. И тя се напи като останалите, но пак си остана мила. И, представете си само — видях я да хваща татко за ръката, когато той запя нова песен — „Бай, бай, мис американски пай“ — и всички я подеха в хор.

Казах на Уес, че мама никога няма да ми повярва.

— Няма да я заинтересува — отвърна ми той.

Странно. Тя винаги ме разпитваше какво е казал и направил татко, или както го наричаше тя — „онзи кучи син Алън“.

— Не и сега, когато са ѝ задали онзи въпрос — обясни ми Джордж.

Незнайно защо се почувствах страхотно. Най-вероятно от бялото вино, което допихме. Или понеже бяхме измили така старателно, че кухнята светна и в добавка оплевихме цветните лехи. Изглежда приятелчетата ми са прави — Бар май наистина е татковата бройка.

Аз лично нямам никакви възражения.

СЕДМА ГЛАВА

ПОСЛЕДНАТА ДУМА

ЧАСТ 1 — ДОКТОР ДЪРМОТ

Познавам ги всички до един. Не преувеличавам. Ако са под тридесет и пет годишни, съм асистирал при появяването им на бял свят. На всички други съм преслушвал гърдите, лекувал съм ги от шарка и заушка, шил съм разкъсаните им уши, вадил съм стъкла от коленете им.

Дуун е малко населено място на двадесет мили от Росмор по тесен и неравен път, но не се налага да пътуваме често до големия град. Имаме си всичко, от което се нуждаем. Градчето е малко и спокойно. Зная историята на всяко дете, мъж или жена в него.

Затварял съм очите на майките и бащите им, на бабите и дядовците им, съобщавал съм им добри и лоши новини, намирал съм думи, когато останалите не са знаели какво да кажат. Боже мой, та тези хора ме притежават. Затова се почувствах предаден и разочарован, когато се втурнаха към новия млад лекар.

Доктор Джими Уайт.

Млад досадник, който ме нарече Дърмот още при първата ни среща. Всички ми казват доктор Дърмот, но не; на доктор Джими Уайт това не му харесва. Старае се да угоди на всички, непрекъснато снове насам-натам. Естествено, ходи на домашни посещения денонощно, има си мобилен телефон и може да бъде открит по всяко време. Изследва старателно всичко — изпраща пациентите си на другия край на страната за скенер, рентген и кръвни тестове за какво ли не. Те са обикновени хорица, мислят си, че това е някаква магия.

Дори болницата в Росмор не задоволява доктор Джими Уайт. Изпраща ги на специалисти в университетските болници в Дъблин. Ни повече, ни по-малко. Вместо да се обърне към дългогодишния опит на човек, който ги познава като пръстите на ръцете си от поколения насам.

Като мен например.

С нищо не показвам колко съм разстроен. Никак даже. Винаги хваля доктор Уайт. Умен млад мъж, казвам им аз, действа по книга, прави справки в учебниците си по медицина. Когато натрупа години и

опит, няма да му се налага да го прави, но пък е съвестен — назначава изследвания винаги когато се усъмни.

Хората си въобразяват, че му се възхищавам и го харесвам, а аз сея семената на съмнението — защо ли му трябва да се рови из книгите, да се допитва до специалисти, да изпраща пациентите си за кръвни проби и скенери?

Един бърбърив американец — Честър Ковач — бе отседнал в хотела, явно имаше сума ти пари. Дядо му се казвал О'Нийл, бил родом оттук, не че някой си го спомня. Естествено, страната ни гъмжи от о'нийловци. Споделих с него, че младият доктор все някъде трябва да се научи на занаят, ала ми е трудно да приема хората от нашата енория да му бъдат опитни зайчета. Честър отвърна, че той със сигурност има необходимата квалификация, но аз му обясних какво значи да си учил, и какво — да имаш опит. Честър закима усърдно, явно схвана идеята.

После сподели намеренията си да купува земя в Дуун, за да строи. Разпита ме от какви услуги имат нужда съгражданите ми. Какво ни липсва, каква ниша би могъл да запълни. По лицето му бе изписана истинска загриженост. Направо ми призля. Подобна сантименталност няма място при нас. Престорих се на заинтригуван, знаете как е в малките селища като нашето. Измърморих нещо за апартаменти на поносими цени, социални жилища и прочее. Такива като него говорят с носталгия за миналото, как горките им дядовци нямало да емигрират, ако си имали собствен дом.

Кимнах и отпих от халбата. Наум си рекох, че ако дядо му не беше си вдигнал задника оттук, за да потърси препитание другаде, Честър едва ли щеше да носи дизайнерски костюми и ръчно изработени обувки. Но няма смисъл да изричам на глас мислите си. Нека изживеят мечтите си. Искал да построю голяма сграда, някакъв си център. Тук в Дуун, моля ви се! На няколко пъти повторих, че това е страхотно и после се върнах на темата за доктор Уайт и пропуските в образованието.

Известно време стратегията ми срещу съперника действаше и за двама ни имаше достатъчно работа. Поне за мен. После нещата се влошиха.

Заради една глупава жена — Маги Киърнан. Беше бременна и сякаш на бял свят за пръв път щеше да се появи дете. Бременността ѝ

край нямаше, гестационният ѝ период бе най-дългият в царството на бозайниците. Цъфваше при мен по два пъти седмично, ту се чувстваше зле, ту пък много добре, нормално ли било да мърда бебето, значи ли, че е умряло, когато спре да рита? На нейно разположение трябваше да има цял отбор гинеколози и акушерки, които да тръпнат в очакване в собствената ѝ къща.

Три седмици преди термина ми позвъни в два сутринта — бебето било на път. Посъветвах я да изпие чаша силен чай и да ми се обади пак на сутринта. Сигурна била, че ражда, повтори го сто пъти. Трябвало да отида. Четири мили нагоре в планината! Луда жена! Опитах се да я успокоя, но тя тресна слушалката.

На следващата сутрин чух следната история: обадила се на доктор Джими Уайт и той, разбира се, отишъл. И, представете си, бебето било тръгнало, имало усложнения и той повикал линейка и ако не бил до нея по целия стръмен път до спешното отделение на болницата в Росмор, бебето щяло да умре. Самата Маги щяла също да умре и след нея от съжаление да се спомине половината гражданство.

Чух тази история петнадесетина пъти. Колко нещастна и изплашена трябва да е била горката Маги Киърнан! Колко милостив е Господ, че младият доктор Уайт е бил така отзивчив. И, естествено, зад думите им прозираше, че аз съм я оставил на произвола на съдбата.

Дразнех се, разбира се, но не се издавах — хвалех доктор Уайт и демонстрирах загриженост за Маги. Повтарях, че бебетата си имат собствено мнение и биха ни улеснили много, ако споделят с нас своите планове. Не дадох обяснения, не се извиних. Надявах се да са схванали посланието ми — аз си оставах техният мъдър и добър доктор Дърмот.

Всяка събота по обед при мен идва една неомъжена дама — Хана Харти, която води счетоводството ми. Тя е квалифициран счетоводител, олицетворение на дискретността и се занимава с деловодството на мнозина от градчето. Пет седмици след театро на Маги Киърнан, Хана прочисти гърло и изтърси, че губя много пациенти за сметка на младия доктор. И следователно средствата ми са доста намалели.

Отначало не ѝ повярвах. Хана винаги е била малко черногледа. Мълвеше се, че ме е набелязала от доста време. Едва ли отговаря на истината.

Никога не съм ѝ давал аванси. Години наред се грижих за майка ѝ. Всъщност, Хана си я гледаше сама, но аз често им звънях, за да им вдъхна кураж. А те ме канеха често на вечеря.

Никога не съм се женил. Навремето се влюбих в една жена, но тя ми каза, че не съм амбициозен, а не би свила гнездо с провинциален лекар. Е, аз съм си аз. Не бих се променил заради никого, тъй че не губих време в мисли по нея и думите ѝ.

Изслушах внимателно Хана и започнах да действам след по-малко от половин час. Наминах у семейство Фоули. Старият им баща бе на смъртно легло. Но аз бях оптимист, казах им, че има лъвско сърце и сила и скоро ще се възстанови. Оставих ги в прекрасно разположение на духа. Казах си, както обикновено, че тъкмо в това се състои работата на един лекар — да ободрява и окуражава хората. А не да ги плаши със статистики, тестове и скенери.

На път към къщи срещнах младия доктор Уайт.

— Това, което се случи с Маги Киърнан... — започна да заеква той.

— Да?

От въпроса ми лъхаше хлад.

— Не искам да си мислиш, че навлизам в твоята територия — поясни той, пристъпвайки от крак на крак.

— А дали не го правите? — попитах с леден глас.

— Строго погледнато, тя е твой пациент и трябваше да преценя дали случаят наистина е спешен. Реших, че се налага да действам.

— Значи съвестта ви е чиста, доктор Уайт?

— Казвай ми Джими. Аз те наричам Дърмот.

— Да, забелязах.

Пуснах една от характерните си усмивки.

— Има достатъчно работа и за двама ни, Дърмот. Тук няма да умрем от глад.

Както винаги говореше като дребен хитрец.

— Убеден съм — заключих аз и продължих по пътя си.

Прибрах се у дома и се замислих по-сериозно. Обади се Хана Харти. Предложи да донесе стейк и пай с бъбреци. Откакто майка ѝ почина, не ме канеше у тях. Тези посещения ми липсваха, най-вече в почивните дни, които понякога са доста самотни.

Имам си домашна помощница, една жена с вечно изморен вид, но тя само чисти, пере и глади. Пазарува, естествено, и приготвя зеленчуците, но ястията ѝ не са така вкусни като ханините. Отвърнах ѝ, че за мен ще бъде чест да споделя пая с нея и да ѝ предложи бутилка бордо. Появи се с подноса и с нова прическа, очевидно направена след сутрешната ни среща. Носеше елегантна бяла блуза и брошка. За мое учудване си бе сложила и грим.

Възможно ли е да храни някакви надежди за нас двамата?

В такъв случай е по-добре да се направя на сляп и да мина без комплименти, за да не си навлека неприятности. Обсъдихме парливата тема за росморското околоръстно шосе и дали ще го построят след толкова години празни приказки. Дали тихото ни градче ще се промени, или ще игнорират разбития тесен път, който ни свързва с Росмор. Никой не знаеше.

Вечерята бе приятна. И понеже Хана бе донесла и поднос с подобрани сирена, отворих втора бутилка вино.

— Какво, за бога, смятате да правите по въпроса с младия лекар, доктор Дърмот? — попита ме тя без заобикалки. Беше видимо разтревожена. Наистина се притесняваше какво ще стане с мен, когато целият град премине в противниковия лагер. Протегнах се и я потупах по ръката.

— Няма причина за безпокойство, Хана. В такива случаи е необходимо да се запази самообладание и да се изчака бурята да отmine.

— Но тя може и да не отmine, доктор Дърмот. Знаете, че работя за няколко фирми, мнозина се прехвърлят към младия ви колега. Господин Браун от банката смята да се консултира с него за пневмонията на баща си. Адвокатът господин Кени се притеснява, че майка му се обездвижва и доктор Уайт може да ѝ предпише по-добри съвременни лекарства. Не може да наблюдавате безучастно как вашата лекарска практика и целият ви труд отиват на вятъра.

Изглеждаше искрено разтревожена за мен. А вероятно и за себе си, ако наистина виждаше бъдещето си с мен.

— Не, Хана, няма да наблюдавам отстрани. Всъщност, смятах да си дам кратък отдих.

— Сега? Отдих? Посред тази криза? Не сте с ума си, Дърмот. Не отреагирах. Вместо отговор ѝ се усмигнах.

— Зная какво правя, Хана — повторих неколkokратно.

През следващата седмица се обадох на този-онзи. По моя преценка на стария Фоули му оставаха около две седмици, майката на господин Кени щеше да изживее спокойно оставащите ѝ няколко месеца, без да се изнервя с промени в лечението, а бащата на господин Браун навлизаше в последната фаза на пневмонията, която ще го отнесе мирно и тихо от този свят.

После обявих на всеослушание, че заминавам на кратка екскурзия. Посъветвах семейство Браун, а също и Фоули и Кени да се обръщат към доктор Уайт, докато отсъствам. Подчертах изрично, че нямам нищо против. Та нали животът е да даваш и да вземаш. А и младежът е много добре образован. Ще се грижи чудесно за тях.

Метнах стиковете за голф в багажника и отпътувах на сто и петдесет мили до един тих крайморски хотел. Лесно намерих игрище и изигравах по осемнадесет дупки всеки ден.

Вечер играех бридж във фоайето, а сутрин, с втората си чаша чай прелиствах страниците с некролози във вестника.

Първо видях съобщението за кончината на стария Фоули, после се спомина госпожа Кени и накрая господин Браун. Сбогувах се набързо с новите си голф и бридж партньори и се върнах в Дуун.

Отбих се в домовете на опечалените. Клатейки глава, изразих смайване и недоумение от сполетялата ги загуба — оставих Фоули в прекрасна форма, имаше много години живот пред него, както и пред госпожа Кени и господин Браун. Каква тъжна ирония на съдбата — да се споминат точно когато аз, техният най-стар познайник, отсъствам от града. Поклацах старата си мъдра глава и повтарях, че това е истинска загадка.

Не се наложи да чакам дълго. Всъщност, стана по-бързо, отколкото очаквах. Мълвата се разнесе.

Говореха, че е много странно как трима пациенти в отлично здраве са починали през десетте дни отпуска на доктор Дърмот. Жалвах се, че са прибързали и са се подлъгали по новото, вместо да се придържат към изпитаното и сигурното. Към човека, който познава целия им живот — и в старост, и в младост, в болест и в добро здраве. Започнаха да се завръщат при мен дори онези, които ми бяха поискали медицинските си досиета, за да ги отнесат на доктор Уайт. Някои се възмутиха от оръфания вид на папките и отказваха да приемат, че

всичко е записано в главата ми. Зная кое дете е карало варицела и кое — заушки, по дяволите. Не се нуждая от компютри и принтери.

Отнесох се благосклонно към тях. Не се цупех, не показвах разочарование. Чувстваха се облекчени, че ги приемам отново. Мислеха да съдят доктор Уайт. Но аз отново проявих благородство. Не исках да чувам лоша дума срещу момчето. Наричах го „младеж“ и се усмихвах опрощаващо. Казвах, че не е натрупал години и няма как — ще прави грешки. Възхищавах се колко широко съм скроен.

Доктор Уайт се отби у дома, преди да си заmine. От учтивост, както се изрази. Да ми съобщи, че напуска. Бях осведомен, но се престорих на изненадан. Пожелал му успех и казах, че съжалявам, задето губя един съратник.

— Ще си намерите по-подходящо място — уверих го аз.

— Не се съмнявам.

— Подходът ви е много добър, а това е най-важното — похвалих го аз.

— Подходът е незначителна част, Дърмот.

Потръпнах, както винаги, когато си позволяваше да фамилиарничи с мен. Ала едва ли ми пролича. Предложих му питие, но той отказа.

— Това, разбира се, няма да продължи дълго, Дърмот, няма как. Искаш ли да ти дам един съвет на сбогуване?

Съгласих се, за да го разведря. Нали в крайна сметка самият аз го прогоних от града. Защо да не си позволя известна щедрост.

— Когато се появи следващият млад лекар, го направи свой съдружник, продай къщата си и си вземи кабинет в клиниката на Честър, оттегли се на половин работен ден, ожени се за Хана Харти и заживейте в голямата ѝ къща. Така ще си спестиш някое сериозно дело за лекарска грешка и унижението някой от старите ти приятели да си помисли, че си небрежен.

Младото нахално пале се изправи и си тръгна, без да поглежда назад.

Минута-две поразмислих върху думите му. Нямах и капчица разум в тях. Спомена клиниката на Честър. Щял да строи медицински център, някакво смехотворно място, пълно със скъпи машинарии, където хората ще губят време и пари. С кабинети за ароматерапия и други щуротии от така наречената Нова Ера. Ама че време беше

случил! Ще построят новото шосе и всички пациенти ще отпътуват към Росмор. Проектът му е обречен още преди да се е появил на бял свят. Така че нямах основание за тревога.

Хората от нашия край са здраво стъпили на земята, няма да се подвеят по измишльотини в името на Дани О'Нийл — някакъв неудачник, за когото никой не си спомня. Но едно е ясно — името ми определено се свързва с горката Хана Харти. На това трябва да се сложи край. Планирахме утре да ми сготви деликатес — съомга в тесто. Най-добре да й се обадя още отсега и да й съобщя, че съм зает.

Нещата тъкмо се наредиха, няма смисъл да ги усложняваме.

ЧАСТ 2 — ПЛАНЪТ НА ЧЕСТЪР

Обещавах на дядо ми Дани О'Нийл да отида в Ирландия, но така и не го направих, докато беше жив. Разказваше ни често за родния си дом в Дуун, на няколко километра от Росмор и за голямата глогова гора. Там имало свещен извор, край който се случвали чудеса. Но така и не успях да посетя Ирландия преди неговата кончина. Имах други неотложни ангажименти — да се изуча, да си изкарвам прехраната.

Баща ми Марк Ковач е поляк. Работеше като дърводелец, но не му стигаха силите заради туберкулозата и аз, като първороден син, трябваше да помагам на семейството. Понякога казвах на мама, че животът ни щеше да е по-лек, ако не са сметнали за необходимо да си родят девет деца. Но тя само се засмиваше и ме питаше кого бих върнал обратно. Работехме здраво, учехме се добре. Започвахме да работим, когато израснехме достатъчно, та да достигаме рафтовете в супермаркета, да сгъваме кашоните и да ги подреждаме на спретнати купчини.

Извадих късмет, че срещнах един банкер, който ми предостави средства да започна собствен строителен бизнес. Така дадох работа на всичките си братя и сестри, а баща си направих председател на борда. Той се радваше безкрайно на камионите с надписи „Строителни предприемачи Марк Ковач & фамилия“.

Не исках да кръцавам на мое име компанията. Вярно, аз съм собственикът, но с името на родоначалника звучеше някак по-солидно. Вдъхваше доверие и респект. Роднините от таткова страна произхождат от несъществуващо вече градче, но бащата на мама от сутрин до вечер говореше за прекрасното си родно място в Ирландия. Ето защо, когато навърших петдесет, реших да се възнаградя с три месеца отпуска.

Никога не съм се женил. Просто не остана време. Бях твърде зает, докато бизнесът ни проходи и се стабилизира. След това стана твърде късно. Братята и сестрите ми имат щастливи семейства с много деца, следователно няма опасност да остана без близки хора.

Един ден лекарят ми каза, че страдам от свръхнапрежение и трябва да намаля темпото. По време на погребалната церемония на дядо звучеше ирландска музика, всички говореха за Росмор и околните гори. Замислих се за родината му и реших, че е назрял моментът да замина за Ирландия и да си отпочина далеч от работата.

Същевременно, понеже не мога да стоя със скръстени ръце, щях да проуча възможността да построя там нещо в памет на дядо О'Нийл, та хората от родните му места да видят, че отпътуването му за Америка и животът му са дали плодове.

Всички одобриха идеята ми и ме увериха, че „Марк Ковач & фамилия“ ще успеят криво-ляво да се оправят и без мен.

— Може пък да си намериш някое ирландско девойче — подхвърли мама.

Помислих си, че бих могъл да заплена само някоя доста попреминала мома, но не го казах. Изминалите години ме бяха научили да се усмихвам на хората и да се съгласявам с тях, а не да ги затапвам. Не смятам за толкова важно да имаш последната дума.

Така пристигнах в родното градче на дядо Дани О'Нийл. Място, идеално за почивка. За мое съжаление никой в Дуун не помнеше дядо.

Помнеха малките колиби, където бе израснал, но те били съвсем занемарени и накрая ги съборили. Много години бяха минали оттогава, а и фамилията О'Нийл се среща често в Ирландия.

Реших, че ще ги накарам да го помнят. Непременно щях да се погрижа за това. Щях да му издигна паметник, но не някаква безполезна статуя, а нещо, което ще служи на съгражданите му. Поразпитах за предложения. Получих най-различни. Малък театър, художествена галерия или паркче, където децата да играят, а възрастните да посядат надвечер. Някои предложиха църква или музей. Колкото хора — толкова идеи.

Една възрастна жена каза, че ако отида да се помоля на извора в гората край Росмор, ще ми стане ясно като бял ден какво трябва да сторя. Паркирах колата до самия край на гората и тръгнах пеш. Натъкнах се на голямо дружелюбно куче, което пое след мен, и явно знаеше как се стига до извора, защото при всяко отклонение свиваше във вярната посока. Влязох във влажната, тъмна пещера, а то приседна почтително пред входа.

Изворът бе необикновен. Това е точната дума. Аз съм доста религиозен човек. Не би могло да е другояче, при положение че майка ми е ирландска католичка, а баща ми полски католик. Но за пръв път виждах подобно нещо.

Навсякъде по стените висяха бележки с пожелания, листчета, прикрепени към детски обувчици и чорапки, отправяха молба за бързо възстановяване от ревматична треска, други, закачени за розови пъпки, молеха за здравето на нечия обична майка.

Впечатлението бе едновременно гротескно и трогателно. Цяла сбирка от крехки надежди, побрана на толкова тясно пространство. Не усетих страхопочитание или благоговение. Откъм статуята не струеше мъдрост. Почувствах се по-скоро неспокоен и побързах да се махна. Кучето — овчарско или коли — все още чакаше отпред, сякаш сме отдавнашни добри познайници. Почесах го между ушите и замислено закрачих по обратния път.

Изведнъж ме озари идея.

Щях да построя лечебен център, за да не се налага тукашните хора да молят коленопреклонно за здравето на любимите си същества светица, живяла преди две хилядолетия.

Може би, мислех си аз, изворът действа по този начин — оставяш проблема си там и се освобождаваш от него. Кучето доволно подтичваше след мен. Не смяташе да ме оставя.

Отведох го до най-близкия приют за животни. Там го поогледаха замислено — нямаше каишка и изглеждаше занемарено. Някой явно го е довел в гората, за да се отърве от него. Направо не ми се вярваше — да изоставят такова хубаво и приятелски настроено животно!

— Не искате ли да го приютите? — попита ме младата служителка.

— Разбира се — съгласих се аз и кучето скочи с готовност в колата.

Реших да го кръстя Злоти — като някогашната полска валута. Откликваше на мига, човек би помислил, че това е истинското му име.

Върнах се в Дуун, решен да осигуря здравен център за местните хора. Когато се налага да им правят рентген, скенер или да ги прегледа специалист, те поемат по разбития път към Росмор. Бях чувал, естествено, че има проект за ново шосе. Но то може би ще остане в сферата на мечтите още няколко десетилетия. А дори и в Росмор не

разполагат с всичко необходимо. Тогава се налага пациентите да бият път чак до Дъблин, което още повече ги стресира и изнервя.

Би било прекрасно, ако всичко необходимо е на една крачка разстояние.

Местните хора бяха много мили и приятни събеседници. Отседнах в хотела, а Злоти спеше в голямата пристройка. Срецах се с банкера Сиъран Браун и местния адвокат Шон Кени, както и с Маги Киърнан, която отчаяно искала да забременее и накрая желанието ѝ се сбъднало. Запознах се и с Хана Харти — изискана жена, работеше като счетоводител и бе олицетворение на дискретността, макар в малките градчета слуховете да са начин на живот. Когато купих парче земя с посредничеството на Шон Кени, той ми предложи да помоля Хана да се занимава с деловодството, ако искам да запазя в тайна бизнеса си.

В града имаше двама лекари. Един кисел старец — Дърмот — и един доста по-симпатичен младеж на име Джими Уайт. За съжаление се бях записал при доктор Дърмот още преди появата на младия лекар и нямаше как да се прехвърля при него. Възрастният, мудар, мързелив медик, само хвърли един поглед на предписаните ми отпреди лекарства и каза да продължавам да ги вземам. После замина на почивка. Изведнъж започнах да се задъхвам. Консултирах се с доктор Уайт, който ме изпрати на стрес — тест и ехограф. Специалистът по сърдечни заболявания ми смени бета-блокери и веднага се почувствах по-добре.

Настанаха лоши времена. Почина старият Фоули, след него си отиде майката на Шон Кени, а накрая — и бащата на Сиъран Браун. Погребалните процесии се точеха една след друга към църквата.

Горкият Джими Уайт не бе на себе си.

— Предвидил е, че ще стане по време на моето дежурство — довери ми той една вечер. — Хората си мислят, че той е царят — слънце и старците нямало да се споминат, ако той си беше тук.

— Не е възможно. Та те и тримата бяха болни и на възраст. Дошло им е времето.

— Иди и го кажи на семействата им — мрачно вметна той.

— Лошо стечение на обстоятелствата.

Съчувствах му.

— Да, може би, но параноята ми подсказва, че е било планирано.

Погледнах го учудено и той се коригира. Наистина не било възможно, не е по силите дори доктор Дърмот да ги убие с вуду магия от километри разстояние. Поразмислих малко. Вероятно старата невестулка е изчакала да дойде моментът, когато старците ще се отправят на своето последно пътуване.

Нима и мен ме обзема параноя?

Както и да е, имах си достатъчно грижи. Наех ирландска строителна фирма, но нещата вървяха бавно. Отчайващо мудро. Фин Фъргюсън обичаше да казва, че когато Бог сътворил времето, той направил несметни количества. За да ти дадат разрешително, се ходи по мъките; наемането на хора е много по-трудно, отколкото при нас в Америка. Всички сякаш работеха на още сто места. Понякога се оплаквах на симпатичната Хана Харти, а тя винаги ми даваше ценни съвети.

Предложи ми да спомена на управителя — Фин Фъргюсън, че ако жена му иска да пообиколи магазините из Америка, сестрите ми ще се погрижат да я разведат в най-добрите. Идеята сработи като с вълшебна пръчица — съпругата му се върна не само с три пълни куфара, но и с новината, че „Марк Ковач & фамилия“ са огромна отвъдокеанска компания, Фин спря да ме третира като изкуфяло старче и въведе обръщението „сър“. Често се отбиваше да пийнем бира и донасяше кокал за Злоти. Споделяше тревогата си относно неяснотите около новото шосе — дали ще се строи, или не.

Ако някоя от големите фирми сключи договор за строителството на шосето и се установи в Росмор, неговата малка компания щяла да остане без работа. Могъщите фирми с техните огромни булдозери и кранове ще му отнемат клиентите и той ще остане на улицата. Посъветвах го да се специализира. Да си спечели име в някоя конкретна област.

Когато центърът „Дани О’Нийл“ е готов, ще излезе лъскава брошура, с която Фин би могъл да си направи реклама.

За мое облекчение това го накара да се раздвижи.

— Ти си много почтен човек, Честър, тоест сър. Всички мислят така. Чух как Хана Харти разказваше на отец Касиди миналата седмица, че вие сте ангелът, който градът чака толкова години.

Харесвах Хана и бях разочарован от аспирациите ѝ към доктор Дърмот. Веднъж я попитах дали е била влюбена и тя ми отговори

отрицателно. На петдесет и пет години едва ли щяло да я сполети такава щастие. Майка ѝ често повтаряла, че доктор Дърмот е добър избор. Отнело ѝ много време да проучи въпроса. Но той бил независим и егоцентричен мъж.

— По-скоро егоистичен — уточних аз.

Грешен ход.

Хана започна да го защитава. Работел неуморно за съгражданите ѝ. И дума не можело да става, че е егоист.

Съгласих се, нали бях външен човек, следователно — неосведомен. Но си знаех, че е егоист. Много неща го доказваха.

Приемаше да пийнем заедно в хотела, но никога не плащаше своята част от сметката. Хана често ми казваше, че му стотвя по нещо — пай, пържола или печено пиле, понеже мъжете били безнадежден случай. Но в ресторанта на хотела готвеха чудесно и нищо не му пречеше да я изведе на вечеря; никога обаче не го правеше. Държеше се арогантно с младия доктор Уайт. Джими сподели, че заради него ще вдига платната и ще се изнася. Градът бил тесен за двамата.

Междувременно моите планове напредваха, Фин, управителят на строителната фирма, ме заобича като брат и нае хора от цялата страна, за да вдигнат дуунския здравен център „Дани О’Нийл“. Сградата растеше като гъба пред очите ни с всеки изминал ден.

Хората не можеха да повярват, че ще има рентген, електрокардиографи, терапевтичен плувен басейн и още дузина кабинети, които ще се дават под наем. И всичко това току под носа им! Вестниците го определяха като медицинското заведение на бъдещето. Имаше запитвания от стоматолози, за групи по йога и Пилатес. Различни специалисти искаха да приемат пациенти по два пъти седмично. Здравната помощ щеше да дойде близо до хората, вместо болните да се товарят допълнително, изминавайки стотици километри. Надявах се Джими Уайт да се включи в проекта, но той си замина преди откриването на центъра.

Хана Харти прехвърли деловодството на голяма счетоводна фирма, но все още ръководеше личните ми финанси. Приятно ми бе да се срещам с нея.

Фин се отбиваше за едно питие в хотела към шест часа всеки петък, за да ми разкаже новините от седмицата. По-късно към нас се

присъединяваше и Хана Харти, преподписваше по някой чек за Фин. След това вечеряхме заедно.

Винаги преди срещите ни си правеше хубава прическа във фризьорския салон. Обичаше да ми разказва за доктор Дърмот и понеже съм сговорчив човек я оставях да си говори спокойно. Срещаха се в събота, така че прическата явно бе в негова чест. Забелязах обаче, че доктор Дърмот все по-често е зает в съботните дни.

Налагало се да обсъди диагнозата на някой пациент, не можел да пропусне игра на голф, защото зависела изцяло от него, дошли му гости отвъд океана — приятели, които винаги идваха и си отиваха инкогнито.

Хана започна да се чуди дали не я избягва нарочно. Уверих я, че греши. Точно това искаше да чуе.

— А и нали все още водиш счетоводството му?

— Да, но ми оставя папките в един поднос, никога не присъства лично.

Явно бе много притеснена.

— Вероятно е зает със спешни случаи.

— О, Честър, знаеш какъв е Дърмот. За него няма неотложна работа. Сигурно се бои да не започнат да говорят за двама ни.

— Но той трябва да се гордее с това!

Тя прехапа устни, очите ѝ се навлажниха и поклати тъжно глава. Прищя ми се да сграбча този гаден доктор Дърмот за кльошавите рамене и здравата да го пораздрусам. Как може да разстройва така тази мила жена? Всеки нормален мъж би се гордял да върви редом с Хана Харти. А даже и да споделя живота си с нея.

Веднага след тази мисъл в ума ми се породиха друга. Тази стара невестулка не заслужава Хана. Аз самият бих се радвал, ако двамата с нея прекарваме повече време заедно. Защо ли го осъзнавах чак сега?

Надявах се, че не ме възприема само като доверено лице и все още има шанс да ме опознае като личност. Налагаше се да дам тласък на отношенията ни, иначе никога нямаше да узная. Затова ѝ предложих на следния ден, след като вземе папките на доктор Дърмот, да се поразходим с колата.

— При условие че той не е там, разбира се — уточни Хана.

Не си беше у дома и двамата с нея отидохме до един стар замък, край който имаше водопад. Следващата седмица — на изложба, а по-

следващата — на сватба. Омъжваше се дъщерята на Фин Фъргюсън. Напоследък споменаваше по-рядко Дърмот, а хората определено говореха за нас двамата. Или както там се изразяват по тези краища.

Тримесечната ми екскурзия стана шестмесечна. И въпреки усърдието на предприемача Фин, строежът на сградата сякаш щеше да продължи вечно. Все по-рядко се замислях, че трябва да се прибирам в Америка при семейство Ковач. Тук ме задържаха много неща. Нуждата да свържа дядовото име с един съвършен медицински център, който ще стане туптящото сърце на земята, тъй обичана и жадувана от него през дългите години в Америка.

Съобщих на братята си, че възнамерявам да остана за постоянно. Радвах се за мен, щели да се справят и сами. Отдавна разбрали, че животът ми вече е обвързан силно с Ирландия. Не знаеха колко са прави.

Не им бях споменавал за Хана Харти.

Оказваше ми неоценима помощ; намери дизайнер да аранжира спокойна атмосфера в центъра „Дани О’Нийл“, ангажира новоизлюпения зет на Фин да проектира околното пространство, организираше скромни вечери, на които канеше банкера Сиъран Браун и адвоката Шон Кени с техните съпруги. Понякога, ако намереха детегледачка, се присъединяваха Маги Киърнан и мъжът ѝ.

От време на време канеше и доктор Дърмот, но той винаги отклоняваше предложението. Накрая спря да го кани.

Един ден той ме заразително за новия център. Беше си все така самодоволен. Чул, че на откриването ще присъства министър. Избивало го на смях. Нима нямали с какво друго да си запълват времето?

Напомних му колко пъти съм му предлагал да си наеме кабинет в центъра. Мислех си, че ако скенерът и лабораторията са му на разположение, най-сетне ще започне да назначава на пациентите необходимите им изследвания. Изобщо не ме послуша.

Даже ми се надсмя. Имал си прекрасна хирургическа зала. Много благодаря.

Обясних му, че в такъв случай ще предложи кабинетите на други лекари. Желаел ми успех в начинанието — скубане на пари от шарлатани и неудачници. Но не това целях аз. Медицинският център „Дани О’Нийл“ щеше, естествено, да се погрижи хората да получават

възможно най-доброто медицинско обслужване. Не биваше да се повтаря историята на дядо и разпръснатите по цялото земно кълбо негови братя и сестри, тръгнали болнави и окаяни да търсят нов живот в чужди страни.

Доктор Дърмот прояви интерес чак сега, когато осъзна, че истински министър от правителството ще открие клиниката.

— Навярно ще я превърнеш в печатница за пари, Честър.

Подхилваше се както обикновено.

Не си заслужаваше да споря с него. Не желаше да разбере, че съм инвестирал свои средства, после поканих и други да се включат и така изградих цял екип. Идеята, че не гоня печалба, надхвърляше възможностите му.

— Знаеш как е — вдигнах рамене. Усвоих доста от безсмислените им фрази, откакто живея тук.

— Нямам представа. Аз винаги научавам последен — рязко ме прекъсна той. — Един пациент ми каза тази сутрин, че си хвърлил око на госпожица Харти. Това също е новина за мен.

— Обожател съм на Хана Харти, пациентът ти е добре осведомен — отвърнах помпозно аз.

— Е, никой не възразява, стига обожанието да е от разстояние.

Отправяше ми предупреждение, предявяваше права над една жена, която унизи и пренебрегна. В гърлото ми се надигна жлъч. Но аз дължах постигнатото на своята сдържаност. Не смятах точно сега да поставям всичко на карта. Осъзнах, че у мен се пробужда някакъв праисторически гняв към този мъж, защото сме съперници.

Неведнъж обаче бях виждал как гневът погубва хората. Нямах да му позволя да се разрази.

— Трябва да тръгвам, доктор Дърмот.

Усещах, че гласът ми звучи приглушено.

Той се усмихна с дразнещата си, снизходителна усмивка и вдигна чашата като за на здравица.

— О, да, разбира се, без съмнение.

Тресох се целия, докато пресичах площада. Злоти тръгна с мен — за компания или за кураж. Не зная. Никога в живота си не съм усещал такава ненавист. Към никого. А следователно никога преди не съм бил толкова влюбен. Но не знаех дали тя споделя поне донякъде

чувствата ми. Спокойната, мека и възпитана Хана може би ме възприемаше само като приятен събеседник.

Има ли на света по-окаян мъж от мен? Как е възможно да не усещам дали тази жена ме харесва, или не?

Насочих се право към елегантната ѝ, покрита с бръшлян къща. Сигурно нейните прародители са живели тук, когато бедният ми дядо е събирал скромния си багаж, за да напусне разнебитената си колиба, която вградих сега в медицинския център „Дани О’Нийл“.

Изненада се, като ме видя. Никога не се появявах без предупреждение. Но все пак ме покани и ми наля чаша вино. Не изглеждаше ядосана, по-скоро ѝ стана приятно. Дотук добре.

— Чудех се, Хана... — подхванах аз.

— За какво? — наклони глава тя.

Аз съм безнадежден случай. Някои мъже просто знаят какво да кажат, намират подходящите думи на мига. Но пък Хана нямаше опит с такива мъже. Искам да кажа — нали ухажваше онзи злобар, доктора. Трябваше просто да бъде искрен, да говоря без заобикалки. И изтърсих:

— Чудех се дали смяташ, че би могла да живееш с мъж като мен.

— С някой като теб или с теб, Честър? — взе ме на подбив тя.

— С мен, Хана — простичко ѝ отговорих.

Тя се отдалечи в другия край на елегантната дневна.

— Твърде съм стара за теб — констатира тъжно.

— По-голяма си само с две години и половина.

Усмихна ми се като на дете, направило очарователна забележка.

— Разбира се, но още преди да се родиш, аз съм се разхождала наоколо, опознавайки света.

— Може би си ме очаквала да се появя, за да ти правя компания — додадох с надежда в гласа.

— Е, Честър, доста е трябвало да почакам.

Тогава разбрах, че всичко е наред. Гневът ми към доктор Дърмот стихна. Нямаше смисъл да се ядосвам.

Ако не го бях срещнал, едва ли щях да се реша да споделя открито чувствата си. И те постепенно щяха да се стопят като много други, отлетели неосъществени в миналото.

— Налага ли се да дойда с теб в Америка?

— Не, предпочитам да живеем тук. Искам центърът да заработи с пълна пара, да видя дали ще построят околоръстното край Росмор, ще разрушат ли извора на Света Ана. Запленен съм от това място. Да живея тук с теб би било... би надминало всичките ми мечти.

Изглеждаше очарована.

— Но се надявам да те запозная с роднините ми.

— Ще се ужасят от мен.

Пооправи нервно косата си.

— Ще те харесат, а мама ще бъде на седмото небе. Тя предвиди, че тук може би ще срещна някое девойче.

— Е, малко престаряло...

— Моля те, Хана...

При тези думи тя дръпна завесите на големия еркереен прозорец с изглед към площада. Преди да го закрият, зърнах доктор Дърмот, който излизаше от хотела. Спря и погледна насам, после се обърна гърбом и се упъти към самотния си дом. Малко му остава. Когато медицинският център „Дани О’Нийл“ отвори врати, никой вече няма да се нуждае от остарелите му, безотговорни методи на лечение. Освен това изгуби жената, която би могла да направи приятни последните години от живота му.

Зная, винаги са ме смятали за прекалено добър и загрижен за другите.

Но този път наистина ми дожаля за доктор Дърмот.

ОСМА ГЛАВА

ШОСЕТО, ГОРАТА И ИЗВОРА — 2

Отец Брайън Флин отиде на гарата да посрещне сестра си Джуди. Десет години тя не се беше връщала вкъщи и по лицето ѝ ясно се четеше отпечатъкът им. Той направо се стресна от бледия ѝ, измъчен вид. Тя беше на тридесет и девет, най-много на четиридесет, а изглеждаше, сякаш приближава шестдесет.

Видя го и му помахаша.

— Колко мило от твоя страна, че ме посрещаш!

Прегърна го.

— Съжалявам, но не мога да те поканя у дома. Сигурно е ужасно да плащаш за хотел, при положение че в Росмор имаш майка и двама братя.

— Дали мама изобщо ще ме познае, Брайън?

— Да, по свой начин.

— И какво означава това?

Бе забравил колко директна е Джуди.

— Не зная, Джуди. Казвам го просто така, за да избегна темата, предполагам.

Тя стисна любящо ръката му.

— Толкова си мил. Съжалявам, че не нямахте през всичкото това време. Непрекъснато ме спираше някоя дреболия.

— Но ти пишеше често. И си много добра към мама.

Джуди се поразведри.

— Хайде, разведи ме из Росмор да ми покажеш всичко ново и ми препоръчай най-добрия фризьор.

— Има един елегантен салон — „При Фабиан“, въпреки че няма нищо общо с името на собственика. Когато бяхме съученици, съвсем другояче се казваше, но така или иначе хората се тълпят при него.

— Добре. Ще го запомня. Както виждаш, не смятам да разчитам само на Света Ана. Откривам и втори фронт — ще си купя нови дрехи и ще си оформя косата. Ще се понаконтя, както се казва.

— Тук ли смяташ да си търсиш съпруг?

Отец Флин не вярваше на ушите си.

— Ами да, защо не. В Лондон не направих кой знае какво за десет години.

— Направи кариера.

Джуди бе илюстратор на детски книги.

— Да, но не идвам да моля Света Ана за кариера — рязко му напомни тя. — О, боже, гледай ти какво движение — сякаш сме край Хайд Парк!

— Вероятно не за дълго. Говори се усилено за ново шосе, което ще отведе камионите и товарните автомобили извън града, а и преминаващите няма да задръстват тесните ни улици.

— Ще стане ли, или са само слухове?

— Ще стане. Ако писанията във вестниците са поне наполовина верни. Много се спори — хората са разделени на две.

— А ти как мислиш, добре ли е, или зле?

— Не зная, Джуди. Наистина. Според проекта шосето трябва да мине през глоговата гора и извора на Света Ана.

— Значи идвам тъкмо навреме — заключи Джуди Флин с мрачна решимост, която разтревожи брат ѝ.

Паркираха и тръгнаха пеш по многолюдната Касъл стрийт към хотел „Росмор“. Джуди се смая как едва ли не всеки срещнат поздравява Брайън. Някаква жена слизаше по стълбите на местното вестникарско магазинче. На лицето ѝ грейна усмивка.

— Здравей, Лили — поздрави я отец Флин.

— Това сигурно е сестра ви, отче — отвърна му радостно тя.

— Положително не си е намерил нова приятелка — намеси се Джуди. — Иначе щеше да се разчуе за десет секунди.

— Не съм си и помисляла такова нещо — възрази Лили Райън. — Отец Флин е светец!

Тогава Джуди си я спомни. Жената, чието дете изчезна преди много години. Помнеше как стотици хора обикаляха из глоговата гора да търсят тялото или да се молят край извора. Безуспешно. Почувства се неловко и предположи, че лицето ѝ я е издало. Но сигурно за двадесет години е свикнала. Две десетилетия е гледала как хората пристъпват от крак на крак и се боят да споменат колко съжालяват за случилото се да не би думите им да не прозвучат неуместно.

— Събирам смелост за посещението при мама — довери й Джуди. — Опасявам се, че товарим Брайън с цялата черна работа.

— Не го отлагайте — посъветва я Лили. — Започнеш ли с трудното, после ти олеква.

— Сигурно си права. Брайън, ще оставиш ли куфара в хотела? Отивам да я видя още сега.

— Да дойда ли с теб? — предложи той.

— Не, искам да отида сама. Всичко добро, Лили!

Проследиха я как свива в малката странична уличка, където майка й живееше сама.

— Най-добре да я последвам — реши отец Флин.

Ала Лили му напомни, че Джуди пожела да отиде сама. Той вдигна рамене и отнесе куфара в хотела. Ще я почака, седнал в някой от големите фотьойли, после ще я почерпи с едно питие, защото тя положително ще се нуждае точно от това.

Госпожа Флин наистина не позна Джуди и нищо не можа да опресни паметта й. Взе я за здравен работник и нямаше търпение да й види гърба.

Джуди се огледа безпомощно наоколо, но не видя фотографии нито по стените, нито на бюрото. Клетият Брайън явно дава най-доброто от себе си, за да поддържа някакъв ред и всяка седмица носи прането в „Свеж като маргаритка“, ала Джуди усети неприятния дъх, а и майка й изглеждаше много занемарена. От години изпращаше чек на Брайън и не се съмняваше, че парите отиват до стотинка за нуждите на майка им. Но ютията стоеше като музеен експонат, фотьойлът бе потънал под купчина стари вестници. Госпожа Флин не си създаваше удобства.

— Няма как да не ме помниш, мамо. Аз съм Джуди. Родена съм по средата. По-малка от Еди, по-голяма от Брайън.

— Брайън? — изгледа я с празен поглед.

— Е, познаваш Брайън, нали? Всяка сутрин идва тук да ти приготви закуска.

— Нищо подобно. Закуската е от „Храна на колела“ — отсече майка й.

— Не, мамо, те идват по обед. Брайън ти вари яйца всяка сутрин.

— Той твърди така — не бе убедена майка й.

— Спомняш ли си Еди?

— Разбира се, да не мислиш, че съм побъркана? Не разбираше от дума. Ожени се за онази Кити. Лоши хора — и тя, и целият й род. Нищо чудно, че после стана така.

— Еди я напусна заради по-млада жена.

— Да ти прощава Господ, която и да си! Да говориш така за семейството ми. Кити изхвърли сина ми на улицата и заграби дома му. Отбележи си това.

Майка й стисна устни.

— А какво мисли Брайън по този въпрос?

— Не познавам такъв човек.

— А нямаш ли дъщеря?

— Имам, млада е и живее в Лондон. Рисува май. Никога не ми се обажда.

Това значи е благодарността за ежеседмичните писма, картички и за чека, който изпращаше всеки месец на Брайън. „Тя никога не се обажда!“

— Аз съм твоята дъщеря, мамо. Джуди. Изключено е да си ме забравила.

— Я престани! Дъщеря ми е млада жена! А ти си ми връстница.

По пътя към хотела Джуди си мислеше, че май е крайно време да посети елегантния фризьорски салон „При Фабиан“. Дори спря за малко пред един нов салон за красота, наречен „Помпадур“. Няколко козметични процедури и един маникюр щяха да й дойдат добре. Бе заделила достатъчна сума за това пътуване, а на Света Ана със сигурност й е необходимо едно рамо, преди да я постави на видно място сред кандидатките за жених.

Брайън бе великолепен екскурзовод. Придружи я в „Помпадур“ и „При Фабиан“, за да си запази час и й показа малък бутик.

— Тук не работеше ли Бека Кинг?

— За бога, не споменавай това име.

Отец Флин хвърли поглед наоколо.

— И защо не?

— Тя е в затвора. Накара един от мъжете, които зареждаха бутика със стока, да убие новата приятелка на любовника й.

— Боже мой, а казват, че в Лондон било опасно да се живее! — възкликна изумено Джуди.

Заведе сестра си при стария отец. Йосиф и Анна бяха направили малки сандвичи в чест на гостенката. Поддържаха изрядна чистота в къщата на стареца, а самият той изглеждаше свеж и спретнат. За разлика от собствената ѝ майка си я спомняше прекрасно. Бе присъствал на първото ѝ причастие, наред с епископа бе участвал в конфирмацията на момичетата от „Света Ита“ и бе изслушвал изповедите ѝ, въпреки че едва ли помнеше детинските ѝ грехове.

— Все още не съм имал удоволствието да присъствам на сватбата ти.

Отец Касиди отпиваше от чая и хапваше от вкусните сандвичи.

— Да, но се надявам скоро и това да стане. Дошла съм със специална мисия. Девет дни ще моля Света Ана да ми прати добър съпруг.

— Най-подходящата жена, към която можеш да се обърнеш — отбеляза отецът. Вярата и убедеността му бяха непоклатими.

Отец Флин му завидя с цялата си душа.

— Време е да вървя. Снаха ми ме очаква — въздъхна Джуди.

— Не възлагай големи надежди — предупреди я брат ѝ.

— Как мислиш, какъв подарък би я подразнил най-малко?

— Да видим... цветята ще бъдат възприети като ужасно разхищение на средства, сладкишите ще развалят зъбите на децата. Списанията са пълни с глупости, книга може да се заеме от библиотеката. Ако ѝ купиш самун хляб и кило шунка, поне ще се прежали да ти направи сандвич.

— Толкова ли е зле? — попита Джуди.

— Даже по-зле.

Отец Флин не бе в добро настроение. Тревожеше го големият протестен митинг след десет дни. Канеха го да произнесе реч. Много от съгражданите му споделиха с какво нетърпение очакват да го чуят. А той просто не знаеше какво да каже.

Сърце не му даваше да се изправи и да анатемоса проект, който ще облекчи трафика и ще улесни живота на мнозина, независимо че заплашва да унищожи намиращата се в гората ужасна статуя, пораждала открай време опасни идолопоклоннически чувства у енориашите.

Дали, когато е бил кюре, животът на отец Касиди е бил по-лесен? Или и тогава е било същото? Може би свещениците наследяват

проблемите заедно с територията.

Но с характерния си оптимизъм отец Флин се успокои, че засега шосето е само в сферата на слуховете. Все още нямаше никакво официално изявление. А и до митинга оставаха цели десет дни. Достатъчно време да измисли какво да каже. Междувременно имаше доста по-неотложни домашни тревоги.

Като например какво ще прави, ако Света Ана не намери съпруг за Джуди? Как ще се грижат за влошаващото се здраве на майка си? Докога отец Касиди ще може да изпълнява функциите на енорийски свещеник? Как утре да посети отново Ейдън Райън в затвора и да се опита да му обясни, че жена му не е злосторница, продала детето им.

И, най-наболелият проблем — как ще протече днешната среща между гневната Кити и напрегнатата, нервна Джуди?

Въздъхна тежко, прокара пръсти през острата си червена коса и тя щръкна като ореол около главата на щур пънкар.

* * *

Всъщност, срещата протече гладко.

Джуди реши да ѝ предложи като подарък нова прическа. Отначало Кити се засмя подигравателно — Фабиан не бил по джоба на такива като нея. Джуди я помоли да отиде с нея за подкрепа.

— Опитваш се да ме покровителстваш, така ли? — сопна се Кити.

— Съвсем не. Няма значение, че Еди постъпи зле с теб; ние с Брайън не ти мислим лошото. Не съм си идвала от години и си мислех да донеса голяма кутия с шоколадови бонбони, но се сетих, че не са полезни за зъбите на децата. Затова реших да ти предложа нещо, което сама не би си позволила.

— Сигурно си червива с пари — измърмори Кити.

— Не съм. Но работя здравата и спестявах специално за това гостуване у дома.

— И какво всъщност те води насам? — не се предаваше Кити.

— Искам да се омъжа. Това е. В Лондон попадам само на женени мъже и е излишно да ти обяснявам колко е глупаво да се захващаш с

такива. Изпитала си го на гърба си от другата страна на барикадата. Помислих си, че ако ходя на извора девет дни...

Не довърши.

— Подиграваш ми се. Вземаш ни на подбив с твоите лондонски маниери.

— Нищо подобно. Но всъщност животът е твърде кратък и ако това е гледната ти точка, не мога да я променя.

Незнайно как думите ѝ улучиха право в целта. С тон, забравен от години, Кити рече:

— Ще ми бъде приятно да си направя прическа, ако предложението все още е валидно. Онази млада мръсница Наоми, с която избяга брат ти, има коса като миши опашки. Ще бъде точка в моя полза.

В свещеническия дом отец Флин завари малка делегация. От другия лагер бяха дошли да го молят за подкрепа. Разделението се задълбочаваше. Група загрижени граждани щяха да организират шествие със запалени свещи в подкрепа на новото шосе, което ще спре опасните камиони, профучаващи ежедневно по улиците на Росмор. Оживеният трафик вече бе причинил немалко инциденти, дори смъртта на петгодишно дете. Искаха отецът да води шествието.

„Великолепно“, помисли си той, „а аз още не съм отговорил на противниковата страна.“

После челото му се проясни. Ето го разрешението. Ще им отговори, че църквата не бива да се меси в местни политически въпроси. Дали така ще постъпи по соломоновски, или просто ще избяга от проблема като безпомощен слабак? Няма как да разбере.

Искаше му се нещата да излязат на светло. Чувстваше се нестабилен върху несигурната почва на слуховете. Всеки ден някой наливаше масло в огъня. Говореха за големи строителни предприемачи, обяждали в хотел „Росмор“. Значи са одобрили проекта за шосето. Оставало само да се реши кой ще строи, фермерите, чиито земи граничеха с гората, си придаваха важност. Дано най-сетне земята, от която с мъка изкарваха хляба си, да бъде оценена подобаващо. Остава само да намерят спекулант, на когото да я продадат. Особено ако няколко акра от парцела не влизат в регулацията, но пък

осигуряват пряк достъп и следователно ще се окажат неоценими. Откъдето и да минеше, го преследваха гласове. Всеки си имаше мнение.

Собственикът на гаража бе паднал духом. Новото шосе щеше да убие бизнеса му. И без това паркирането тук бе почти невъзможно, а обратният път към улицата — игра на руска рулетка.

Съдържателката на малък мотел в покрайнините на града имала готовност да строи нови бани и да разшири трапезарията в момента, щом стартира проектът. Безброй инженери, съветници и консултанти ще се нуждаят от квартира близо до строежа.

По телевизията вървяха дебати за окаяното състояние на пътищата в Ирландия, финансовият напредък на страната щял да спре, ако на европейките износители се налага да се движат по претъпкани шосета като в Третия свят и стоките им пристигат по предназначение с огромни закъснения. Ще пострада и туризмът, ако чужденците, взели коли под наем, трябва да пълзят по шосетата зад трактори и други тежки селскостопански машини.

В пералнята „Свеж като маргаритка“ не проявяваха нетърпение относно появата на новото околоръстно. И без това бизнесът им разчиташе само на тукашните хора. В „При Фабиан“ считаха, че ще е добре, ако клиентите им намират по-лесно място за паркиране.

От оранжерията в края на града гласуваха против. Имаха малък бизнес — пътуващите и в двете посоки поспираха при тях, за да се поразтъпчат, да пийнат кафе и понякога да напълнят багажника с градински растения или красиво аранжирани азалии за подарък на онези, при които отиват. Построят ли новото шосе, никой няма да се отбива натам.

Други нямаха изградено мнение — в хотел „Росмор“, Скънк Слатъри и мис Гуен от „Помпадур“ например.

Разбира се, имаше и такива, които се отмятаха и се прехвърляха ту в единия, ту в другия лагер.

Търговията щеше да пострада, защото потокът от преминаващи ще секне. Но от друга страна, това ще стимулира местните да излизат по-често и да пазаруват, да посещават козметичните салони, да обядват в хотела, понеже ще имат повече свободно пространство и няма да се притесняват, че някой забързан шофьор на камион ще ги отнесе, както си се разхождат.

Да не говорим за стотиците, на които Света Ана бе помогнала. Те не можеха да повярват, че сънародниците им са готови да обърнат гръб на светицата и да позволят изворът ѝ да бъде разрушен. Говореше се, че някои не биха се поколебали да легнат пред булдозерите и фадромите, за да ги спрат.

Това бе най-малкото, което можеха да направят за светицата в знак на благодарност за вълшебствата, случили се край нейния извор. Не ги интересуваше, че за разлика от Фатима и Лурдес тези чудеса не са официално признати и приети от Рим. Хората — от близо и далеч — просто знаеха.

И неспирно прииждаха на тълпи чак от другата страна на океана.

Въпреки това алчни сребролюбци бяха готови да разрушат това благословено и благодатно за мнозина място, само за да ускорят движението и да напълнят още повече джобовете си.

Старият отец, съвършено неосведомен по тези въпроси, само апелира и в този случай, както и всякога, да се молим Бог да ни води. Йосиф и Анна довериха на отец Флин, че според тях старецът се нуждае от целодневни грижи.

— Не че ламтя за допълнителни часове, отче. Просто трябва да си наясно. И, разбира се, опасявам се, че наближава денят, когато ще ми съобщиш, че той отива в старчески дом и аз съм излишен. Дано не ви звуча егоистично, просто искам да съм подготвен.

Отец Флин го увери, че го разбира много добре и че въпросът наистина е сложен. Старецът е щастлив тук и ще е жалко да го преместят. Животът му ще изгуби смисъл, ако напусне свещеническия дом. Ала се налага да се примири, щом наистина има нужда от повече грижи.

— Мислех си дали да не си потърся работа покрай строежа на шосето — довери му Йосиф.

— Значи наистина започва? — учуди се отец Флин.

— Имам приятели поляци. Те ми казаха. Ще се настанят при нас с Анна. Не е за вярване, отче, каква надница ще получават!

Лицето му доби мечтателен вид. Изглеждаше обнадежден.

— Но това са просто пари, Йосиф.

— Пари, с които ще купим малък магазин за братята ми в Латвия. Ние си имаме всичко тук, но те живеят в лишения.

Без никаква връзка отец Флин си помисли за своя приятел Джеймс О'Конър, с когото ги ръкоположиха в един и същи ден. Джеймс се отказа от свещеничеството, ожени се за Роузи, родиха им се двама синове. Работеше в областта на компютърните технологии. Твърдеше, че му е леко и приятно — прибереш се вкъщи и забравяш за работата.

Съвсем различно от енорийската служба. Не се налага да се бориш за изгубени каузи или да си мълчиш по теми, които те вълнуват.

Отец Флин си помисли колко много би му допаднала подобна работа.

Скънк Слатъри погледна към Кити Флин, която влезе в магазина му, придружена от хубава непозната жена.

— Как си, Скънк? — осведоми се Кити. — Ще си купим няколко лъскави списания и отиваме при Фабиан да се понагласим.

— Да подсилим снаряжението, Кити. Никога не е късно — Скънк не бе много тактичен.

— Скънк винаги ще намери добра дума.

— Няма ли да ме запознаеш с новата си приятелка?

— Не ми е приятелка, Скънк, това е зълва ми. Не можа ли да я познаеш?

— И Кити винаги ще намери добра дума — намеси се Джуди. — Аз съм сестрата на Еди и Брайън — Джуди Флин.

— Приятно ми е — казвам се Себастиан Слатъри.

— Айде бе! — Кити би спорила и със сянката си. — Винаги си бил скънк^[1] и такъв ще си останеш.

Двамата с Джуди си размениха отчаяни погледи, докато Кити ровеше из лъскавите списания.

— Чудя се как така не съм те срещал досега? Задълго ли ще останеш?

— Колкото е необходимо — отвърна тайнствено Джуди.

Наоми се приближи към отец Флин. Обикновено го заобикаляше отдалеч. Беше й станало навик — налагаше се да избягва доста хора.

Например жената на Еди — Кити, децата им, майка му, а също и брат му Брайън, местния свещеник.

— Брайън? — поде тя.

Отец Флин едва не припадна.

— Да... ммм, Наоми?

Какво ли, за бога, я води насам?

— Брайън, искам да ми обясниш как Еди може да анулира брака си.

— Много, много трудно, Наоми.

— Със сигурност може, питам те какъв е начинът.

Наоми впери в него огромните си невинни очи.

— Не може. Бракът се анулира, когато не е консумиран. А аз лично те уверявам, че Кити и Еди са живели като семейство и в резултат на това имат четири деца.

— Семейството им не е било истинско.

— Напротив, Наоми. Ти още не си била родена. Аз съм свидетел. Няма как да отречеш съществуването на нещо, което се е случило. Казвал ли съм ти лоша дума за това, че живееш с Еди? Не съм. Ваша си работа — твоя и на Еди. Но не замесвай религията и църковното право в това. Моля те.

— Той не е знаел какво върши. Бил е само на двадесет, за бога. Какво разбира един двайсетгодишен мъж от жена и деца? Трябваше да го възпрете.

— Как се стигна дотук, Наоми? — попита отец Флин с равен глас. Нищо, разбира се, не пречеше да преглътне и тази грижа наред с многото, стоварили се една след друга върху главата му тези дни. Но му бе любопитно какво е накарало момичето да се сети да иска официално признание и одобрение от държавата и църквата след две години.

— Искам нещата да бъдат открити и честни...

— Нима? — усъмни се отец Флин.

— А и родителите ми разбраха, че съм прекъснала следването. Мислеха, че уча в колеж и започнаха да създават проблеми...

— Несъмнено.

— И затова им съобщих, че се омъжвам за Еди. Сдобрихме се и те се готвят за сватбата. Та трябва да я уредим.

Отец Флин я изпепели с поглед. Въобразяваше си, че е майстор на безсмислените, успокоителни клишета. Но в този случай умът му не можа да роди и една-едничка дума.

Една седмица Неди Нолан доведе баща си при стария свещеник. Двамата често играеха шах, а Йосиф им сервираше кафе с бисквити.

— Кажете, отче, ако ни се удаде възможност, всички ли трябва да гласуваме против шосето? — попита Марти Нолан.

— Едва ли ще имаме такъв шанс.

Отец Касиди бе в неведение.

— Разбирате какво искам да кажа, отче. Да гласуваме с телата си. Да участваме в митинги, да разпъваме плакати и така нататък. Нима не дължим това на Света Ана?

— Защо не попиташ отец Флин, той е мозъкът тук.

— Питам го, отче. Но той само измърмори да правим каквото ни диктува съвестта.

Марти Нолан поклати разочаровано глава.

— Това е безсмислено. Ами ако съвестта на другите им подсказва нещо различно? Тогава какво? Трябва ни водач.

— Знаеш ли, Нолан, дните на водачеството май са отминали. Не съм си и помислял, че ще стигна дотам, та да кажа такова нещо. Но изглежда е така.

— Тревожим се много. Идват хора и предлагат да купят земята ни. За чудовищни суми. Неди по цяла нощ стои буден и се чуди какво да прави.

— Но нали още нищо не е потвърдено? Защо ви предлагат сделки?

Отец Касиди се обърка.

— Нямам представа, отче. Навярно знаят повече от нас. Но Неди наистина се двоуми. Собствената му майка се изцели край този извор. Парите не могат да компенсират това.

— Къде е Неди? — опита се да смени темата отецът и успя.

— Знаете го какъв е мечтател, шляе се из Росмор с ръце в джобовете, интересува се от какво ли не и нищо не разбира.

— Ами тогава да си продължим играта. Кой беше на ход? — попита старият свещеник.

Всъщност Неди Нолан бе в офиса на адвоката Майлс Бери. Тъкмо започваше:

— Знаеш, че схващам малко бавно, Майлс.

— Не бих казал. Нима не уреди добре живота си? Ожени се за страхотно момиче. И си приятел с всички в Росмор.

— Да, Майлс, но може би не задълго. Идват всякакви и ми предлагат да им продам имота ни.

— Това не ти ли харесва?

— Не съвсем. Сигурно разполагат с вътрешна информация или както там се нарича. Знаят, че строежът предстои и ще минава през земята ни.

Неди изглеждаше много разтревожен.

— Не мога да продавам на спекуланти, хора, които изкупуват тук-там по някой акър. Действията им са безсмислени, освен ако не смятат после да изнудват властите с тези парцели. Накрая, когато му дойде времето, ще препродадат всичко с огромна печалба на държавата и строителните компании. Не искаме да се забъркваме в това.

— Разбира се, разбира се...

Майлс Бери се чудеше накъде клони Неди.

— Някои от тях споменаха, че се съветват с теб — развълнувано обясни той.

Майлс се опита да спечели време.

— Така е. Но виждаш ли, не е незаконно да предложиш да купиш нечия земя. Определяш цена и ти я плащат, влагаш парите в банката, после те я препродават за по-голяма сума, защото разполагат с множество парцели на различни места. Или пък отказваш и държавата ти дава по-малко, когато му дойде времето. Това е. Така работи системата. Какъв е проблемът?

— Проблемът е, че всичко се прави само за пари.

Майлс въздъхна и реши да кара направо.

— Да, вярно, мои клиенти ме помолиха да ти предложа определена сума, но им казах, че първо трябва да си намериш собствен адвокат или брокер, който да те съветва, а аз не мога да работя като посредник и да ти извивам ръцете.

— Ще ни станеш ли адвокат, Майлс? Познавам те от край време. Беше съученик на брат ми Кит — Неди го гледаше доверчиво.

— Може, Неди, но ти предлагам да наемеш някой по-влиятелен от мен. Някоя адвокатска фирма от Дъблин, да речем. Става въпрос за сериозни суми. Трябва ти екип от истински професионалисти.

— Не искаш да предадеш другите си клиенти, като смениш отбора и станеш мой пълномощник. Така ли е?

— Не, няма конфликт на интереси. Никой не ми е споменавал конкретна сума. Не съм преглеждал никакви оферти и документи. Казах им само, че не мога да направя нищо, докато не намериш кой да те представлява. Това е всичко.

— Значи, можеш да се съгласиш, ако поискаш? — Неди бе отчайващо директен.

Естествено, че може. Но щеше да спечели повече, ако представлява консорциума от местни бизнесмени. От Неди и баща му не можеше да иска големи проценти. Особено, ако нещата се развият според очакванията и Ноланови продължат да изчакват. Земята така или иначе ще бъде продадена, ако стартира проектът за шосето, а това изглеждаше много вероятно. Бизнесмените, които го потърсиха, не биха разпитвали за фермата на Ноланови, ако не разполагат с информация от общината. Дадоха му да разбере, че са готови да платят всякаква цена в границите на разумното.

Разбира, че са спекуланти. Но такива са законите на икономиката. Хората поемат рискове. Или губят, или печелят. Само Неди Нолан вижда нещо съмнително в системата.

Майлс седна и се загледа в деликатния мъж от другата страна на бюрото. Този човек бе постигнал всичко с пот на чело. Заслужаваше да изтегли печелившата карта.

Майлс Бери знаеше прекрасно, че слуховете са достоверни и колелото ще се завърти съвсем скоро.

Кейтъл Чеймбърс от банката му разказа как двама общински съветници, доскоро бедни като църковни мишки, се появили при него с големи пачки и си открили спестовни влогове. Кейтъл останал поразен — било повече от очевидно, че става въпрос за корупция.

Можел да се позове единствено на банковия закон, според който произходът на парите следва да се докаже. Погледнали го, без да им мигне окото, и казали, че са спечелени на покер. Проектът за шосето щеше да се гласува първо в местния парламент, а после — на държавно равнище. Въпросът изглеждаше предрешен.

Майлс Бери погледна към Неди. Той се нуждаеше от човек, който да защити интересите му. Нагазваше в мътни води, но не искаше дъблински тузари от страховитите адвокатски фирми, които само гледат как да те прецакат. Не, той бе избрал съученика на брат си Кит, който в момента излежава присъда в английски затвор по волята на Нейно Величество.

— Разбира се, Неди — съгласи се с въздишка Майлс. — За мен ще бъде чест да те представявам.

Джуди Флин се отправи сама към глоговата гора. Бе облякла най-хубавия си тоалет — тъмносиня копринена рокля с шал в бяло и тъмносиньо. Косата ѝ, боядисана на кичури, изглеждаше елегантна и блестяща. Искаше да представи пред Света Ана суровия материал, с който да започне.

Още шестима, освен нея мърмореха и се молеха до статуята в пещерата. Джуди коленичи и започна без предисловия:

— Ще бъда напълно откровена с теб, Света Ана. Не знам дали съществуваеш или не, и ако те има, дали се занимаваш със случаи като моя. Но си струва да опитам. Девет сутрини поред ще идвам тук и ще се моля за мир на земята и за всичко, което намиращ за подходящо. Това си е солидно количество молитви. В отплата ти ще ме водиш натам, където бих могла да срещна мъж, с когото да се оженим и да имаме деца. Знаеш, че по цял ден илюстрирам детски книжки, а още нямам свои деца. Илюстрациите, които правя, ме накараха да повярвам във вълшебствата, в магични светове, където стават чудеса. Значи тук бих могла да си намеря съпруг, нали?

О, може би искаш да знаеш защо досега не съм открила? Отговорът е лесен. Търсих на грешно място. В света на издателствата, медиите и рекламата. Лош избор. Вероятно бих се спряла на някой от този град, за да не се чувствам толкова отчуждена и виновна, че все ме няма. Така ще помагам на брат си Брайън да се грижи за мама, а също и на Кити. Сигурно и тя е идвала при теб и те е молила да ѝ върнеш съпруга. Не го прави — нещата няма да потръгнат.

За да се ожениш, едва ли е нужно непременно да си красив и да се обличаш добре, но все пак е честно да те предупредя, че ме виждаш в най-добрата ми форма. Имам склонност да избухвам и съм

нетърпелива, но мисля, че успявам да се владея. Това е. Сега предлагам на вниманието ти една молитва. Утре ще дойда пак. Бях напълно честна с теб.

* * *

Еди Флин излезе от бара на хотел „Росмор“. Настанаха трудни времена. Бе на път да сключи добра сделка с неколцина, които знаеха какво правят. Щеше да си набави тъй нужните му средства. Точно сега му трябваха много пари.

Малката Наоми лъжеше на поразия родителите си. Била студентка втори курс в Дъблин. Сега добави и нови измислици — щели да анулират брака на Еди и той да се ожени за нея. Това нямаше да стане за нищо на света. На девойката ѝ хлопаше дъската.

В много отношения животът му щеше да бъде по-лесен, ако бе останал при Кити. Най-малкото винаги когато се прибираще, вечерята щеше да го чака на масата. А също и забавленията с децата. В момента нещата бяха доста неприятни и объркани. Хората го смятаха за долен човек, зарязал семейството си. Кити му разрешаваше да води децата на кино в сряда, а Наоми настояваше да излизат през почивните дни. И всички му натякваха, че не посещава достатъчно често майка си.

Беше му писнало. Ако се прибере сега, Наоми ще го посрещне с журнали на булчински рокли и списък на гостите, които трябва да поканят. Явно разговорът ѝ с Брайън бе протекъл крайно незадоволително и затова реши да се обърнат направо към стария отец, очакваше той да бъде по-благосклонен към тях. А и нали в крайна сметка е шеф на Брайън?

Видя Кити на другия тротоар. Тя ли беше? Със сигурност носеше същото яке, но прическата бе съвсем различна и си беше сложила грим. Отдръпна се в сенките и я проследи с поглед. Тя беше. Но променена. Най-вероятно си е боядисала косата.

Изглеждаше много подмладена.

Разговаряше оживено с Лили Райън, онази жена, на която ѝ откраднаха детето, и след това мъжът ѝ побесня. Кити продължи нататък. Дори пред себе си не смееше да признае, че животът му би

бил много по-лек, ако сега можеше да поеме към къщи, за да изпие чаша чай с Кити.

* * *

Шествието срещу новото шосе премина из целия град и се насочи към глоговата гора. Някои носеха плакати с надписи „Спасете нашата светица“ и „Не на новото шосе“. Екипи от националната телевизия и репортери от централните вестници пристигнаха да отразяват събитието.

Отец Брайън Флин знаеше, че ще му се наложи да дава изявления. Не можеше да съзерцава безучастно отстрани. Прилошаваше му при мисълта, че ще се появи по телевизията.

— Косата ми е отчайваща. Изглеждам като четка за тоалетна — спомена той пред сестра си.

— Отиди при Фабиан. Страхотен е — посъветва го тя.

— Да не си полудяла? Едно семейство може да се храни цяла седмица с парите, които ще ми вземе.

— Ти не изхранваш семейство, Брайън. Хайде, отиди. За моя сметка.

Почувства се безкрайно глупаво, влизайки във фризьорския салон. Не разбра какво направи така нареченият Фабиан с косата му, но сега определено изглеждаше по-нормално.

Интервюираха го, каза, че изворът на Света Ана е свято място, почитано от местните хора, а той винаги се натъжава, когато енорияшите му са огорчени и чувствата им — накърнени.

След седмица пак го интервюираха — този път на митинга със свещи, който призоваваше да се вземат мерки за извеждането на трафика отвъд Росмор. Отец Флин каза, че е ужасно да умират деца и властите са длъжни да направят всичко по силите им това да не се повтаря.

— Хората, които са ме слушали и двата пъти, сигурно ще ме вземат за смешник.

— Не, ще си кажат, че когато си в дупка, имаш право да спреш да дълбаеш — успокои го Джуди.

Тя се оказа много по-приятен събеседник, отколкото очакваше. Разказа му, че смахнатият стар извор я успокоява много, колкото и безумно да звучи това. Боядиса кухнята на майка им и ѝ намери котенце. То я разведри неимоверно, ала тя все още не искаше да признае, че познава Джуди.

Всяка вечер двамата изпиваха по едно питие в хотел „Росмор“. Веднъж видяха Еди и му помахаха да се присъедини към тях. Никой не спомена Кити, Наоми или майка им.

Побъбриха си приятно.

— Изглежда всички ние сме доста помъдрели — отбеляза след това Джуди Флин.

— О, дано, дано.

Отец Флин знаеше, че трудното тепърва предстои — след като огласят вота на местната власт. А това беше въпрос на дни.

Гласовете за и против шосето и онези, които долитаха откъм гората, набираха сила. Още нищо не бяха видели.

[1] На английски skunk означава скункс. — Б.пр. ↑

ДЕВЕТА ГЛАВА
РАЗГОВОР С МЕРСЕДЕС

ЧАСТ 1 — ХЕЛЪН

Ето те и теб, Мерседес. Бях позадрямала. Сънувах, че съм в Росмор, и се разхождам по многолюдната главна улица. Често ми се присънва. Не си го чувала, намира се в Ирландия, отвъд морето. Ирландия е само на петдесет минути път от Лондон със самолет. Трябва да отидеш там някой ден. Ще ти хареса, ти си религиозна, а там всички са вярващи католици. Поне преди беше така.

Винаги съм те харесвала, Мерседес, повече от сестрите, които дежурят през деня. Ти обръщаш повече внимание на хората, изслушваш ги, приготвяш им чаша чай. Те не разговарят с мен, чувам само „стани“, „събуди се“, „изправи се“, „раздвижи се“. Ти никога не употребяваш такива изрази.

Ръката ти е приятно хладна, мирише на лавандула, а не на дезинфектанти. Интересуваш се от мен.

Твърдиш, че името ти е Мерседес, и би желала да се омъжиш за лекар. Искат ти се да изпращаш повече пари на майка си. Само толкова разбрах за теб през всички тези седмици, защото държиш да говорим за мен и как се чувствам.

Предпочитам да ме наричаш Хелън, вместо „мадам“. И не ми казвай „госпожо Харис“. Толкова си мила, толкова ти е интересно да ти разказвам за хората от моето семейство, които ме посещават всеки ден — високият ми, красив съпруг Харис, изисканата ми свекърва Наташа, прекрасната ми, чудна дъщеря Грейс.

Разпитваш ме за какво ли не и аз ти отговарям. За мен е удоволствие да ти разказвам. Толкова си усмихната. И не си любопитна, не ме подлагаш на кръстосани разпити. Като Дейвид. Познаваш го — приятелят на Грейс. И ти го усещаш, често го отпращаш тактично. Знаеш, че ме притеснява.

Но с теб мога да разговарям с часове.

Харесва ти историята за онази вечер преди двадесет и седем години, когато срещнах красивия Джеймс Харис. За партито бях заела роклята на една от съквартирантките си. Той каза, че цветът ѝ е същият

като цвета на очите ми и сигурно съм артистична натура. Всъщност, това бе най-красивата дреха, с която трите разполагахме.

Казвам ти истината. Бях откровена и когато ти обяснявах колко се страхувах от първата си среща с майка му — Наташа. Домът им бе огромен и респектиращ, въпросите ѝ — пронизателни. Никога преди не бях яла омари. Бях шокирана. Не съм крила нищо от теб. Истина е и че в сиропиталището, където израснах, всички се отнасяха много добре с мен. Предложиха да приготвят сватбената ми торта. В началото Наташа възрази, защото се опасяваше да не изглежда аматьорски, но дори и тя остана приятно изненадана.

Често посещавах сиропиталището. Казвах ми, че единствена аз не съм разпитвала за родителите си. Останалите непрекъснато разпитваха, чудеха се дали майките им ще дойдат да ги приберат.

Аз не любопитствах. Това бе моят дом. Някой ме бе оставил, мен, Хелън, и явно е имал основание да го направи. Какво повече ми трябваше да зная? Да разпитвам? Не съм казала на сестрите колко е тежко заболяването ми. Няма да го понесат. Излъгах ги, че с Джими заминаваме за чужбина и ще им се обадя след известно време. Споменала съм ги в завещанието си и им оставям благодарствено писмо. Важно е да благодариш на хората за грижите им. Наистина. Как иначе ще разберат колко високо ги ценим. Това се отнася и за теб. Често ти благодаря, защото ми е хубаво, че изслушваш с такъв интерес историите ми.

Ти винаги си работила много и си спестявала, затова ще разбереш колко старание вложих в секретарските курсове, тук, в Лондон. Останалите от класа губеха часове в кафенета и обикаляне по магазините, а аз учех и се упражнявах упорито.

Живеех в един апартамент с още две момичета, които готвеха добре и ме научиха и мен.

В събота работех на козметичен щанд в голям супер и освен заплата получавах безплатно гримове и кремове. В неделя — в цветарница, където научих много и аранжирах цветните градини по балконите на съседите. Когато си намерих хубава работа с добра заплата на финансовата борса, вече бях завършена личност, за разлика от повечето момичета от сиропиталището. При посещенията ми казваха, че изглеждам като истинска дама, че много се гордеят с мен и стига да поискам, бих могла да се омъжа за някой аристократ.

Но аз пожелах да се омъжа за Джеймс Харис.

В книгите бях чела за хора като него, но не знаех, че наистина съществуват.

Той е джентълмен в пълния смисъл на думата. Никога не повишава тон, държи се любезно, усмивката му озарява цялото лице. Решена бях да се омъжа за него и с привичното си усърдие работех по въпроса. Не скрих миналото си. Не исках Наташа да се рови и да разпитва за мен в сиропиталището, затова им разказах всичко. И бях възнаграден. Тя се съгласи да ни даде благословията си. По някакъв свой начин, струва ми се, изпитваше уважение към мен.

Бях красива булка. Показвах ли ти снимките? Разбира се. Просто ми се прииска да ги разгледам още веднъж. Решихме да имаме дете.

Дете, което да наследи голямото състояние на Наташа. Богатите използват тази дума вместо „пари“. Бяхме женени от три години, а аз така и не забременявах. Притеснявах се, Джеймс бе загрижен, а Наташа — вбесена.

Отидох да се прегледам в най-отдалечената част на Лондон.

Оказа се, че нямам овулация и трябва да премина лечебен курс за фертилитет.

Знаех, че Джеймс няма да се съгласи. Докажеше ли се, че причината да не зачевам е в мен, отношенията ни щяха да се променят. А разбереше ли Наташа, светът ни щеше да рухне.

Давах си сметка, че е невъзможно с Джеймс да прибегнем до инвитро процедура като другите нормални двойки с подобни проблеми. Нямах как да отида сама и да се подложа на изкуствено осеменяване. Подобни варианти бяха изключени.

Джеймс не би дал и дума да се издума за приемна майка. Нито за осиновяване, ако изобщо се намереше дете. Немислимо бе да кажа на Наташа, че ще вземем у дома бебе от други географски ширини. Представях си как ще се изопне лицето ѝ. Един малък Харис от Африка! Азиатски Харис! Не ме разсмивайте!

Не, Мерседес, много мило от твоя страна, но не се разстройвам. Зная, винаги си загрижена, особено когато приятелят на Грейс — Дейвид — ме подпитва за това-онова. Но сега не се чувствам така. Опитвам се да ти обясня. Искам, а и имам нужда да ти го разкажа. Представи си, че четеш писмо от мен. От Хелън за Мерседес.

Да, ще си пийна глътка чай, благодаря ти, скъпа, ти винаги си на разположение.

Стигнах дотам, че трябваше да измисля какво да правя по-нататък.

Това се случи преди двадесет и три години, ти си била малко момиченце и си тичала под лъчите на филипинското слънце. Нали е слънчево там? А аз бях в Лондон, изплашена повече от всякога.

Винаги съм успявала да намеря разрешение, нямаше да се предам и сега. Една от колежките ми отиде на екскурзия до Дъблин. Посетили и онова градче — Росмор: малко, но много красиво, със стар замък, а в околната гора бликал извор на желанията. Свят извор точно. Ти си католичка и сигурно са ти ясни тези неща. Хората се молели на светицата и тя изпълнявала желанията им. Оставяли разни неща за благодарност.

Попитах за какво ли се молят хората?

Вероятно за всичко, светицата сигурно е много заета да осигурява съпрузи и добро здраве, както и много бебета. Клоните на храстите били отрупани с детски обувки и играчки, оставени от хора, дошли да молят за наследник. Представи си само!

Е, представих си го прекрасно. По цял ден и по цяла нощ все това си представях. Как да намеря дете за нас.

Онези хора едва ли биха ходили там, ако молитвите не дават резултат. И така, веднъж, щом Джеймс замина в командировка, си взех отпуск и тайничко се отправих към Ирландия. До Росмор пътувах с автобус.

Мястото е необикновено. Наистина странно. Съвременен град с хубави магазини и ресторанти — дори си направих прическа в един фризьорски салон — ала само на миля от шосето се натъкваш на този езически извор, сякаш си в някоя от развиващите се страни. Извинявай, Мерседес, не искам да те обиждам, но знаеш какво имам предвид.

Заварих десетина души, всеки с различен проблем. Възрастна жена се молеше на Света Ана — така се казва светицата, майката на Дева Мария, която е родила Исус. В сиропиталището имаше нейна статуя. Но ти сигурно знаеш тези неща.

Та тази жена искаше синът ѝ, който бил наркоман, да се излекува. Едно момиче се молеше приятелят ѝ да не научи, че е имала

кратък флирт с друг мъж. Някакво момче обясняваше колко е важно да си вземе изпита на всяка цена, защото цялото семейство разчитало на него. Четиринадесетгодишно момиче молеше баща му да спре да пие.

Затворих очи и заговорих на светицата. Обещах ѝ, ако ми помогне да забременея, да се върна в лоното на моята религия, която занемарих, откакто срещнах Джеймс и Наташа.

Наоколо цареше покой, всичко изглеждаше възможно. Бях сигурна, че светицата ще се погрижи. Разходих се из Росмор, докато дойде време за следобедния автобус. През онези години нямаше много коли и човек можеше да се движи спокойно. Вероятно сега е съвсем различно. Всички по главната улица — Касъл стрийт — се познаваха и се поздравяваха. Сякаш до един бяха роднини. Помислих си, че когато се върна тук с детето си някой ден, и аз ще бъда част от тяхното семейство. Щях да дойда пак, за да благодаря на Света Ана.

Много майки оставяха децата си като на паркинг пред магазините, защото количките бяха твърде големи и тромави, та да ги вкарат вътре. Минувачите спираха да се порадват на многобройните сладуранчета. Скоро и нашето бебе — моето и на Джеймс — щеше да спи в количка. Наташа ще си има внуче. А когато това стане, никога няма да изпускам детето си от поглед.

Месеците се нижеха без никакъв знак за намеса от страна на Света Ана. Ядосвах се, че само си изгубих времето с пътуването до нейния извор. Този град, където майките оставят без надзор бебетата си като на изложба по главната улица, не ми излизаше от ума. Как могат да са така небрежни, докато такива като мен болят да си имат дете.

И тогава ми хрумна идеята.

Ще отида в Ирландия и ще си взема бебе от някоя количка. Без значение дали е момче, или момиче. Дори да беше наше собствено дете, също не бихме могли да избираме пола, така че всичко изглеждаше съвсем естествено.

Налагаше се да обмисля всичко старателно.

За пътуване до Ирландия не е нужна виза, но все пак на летището или в самолета има по-голяма вероятност да те забележат. Затова реших да пътувам по море с ферибота. Казах на Джеймс, че съм бременна, но предпочитам да ходя на преглед в женска клиника,

вместо при техния семеен лекар. Той прояви разбиране и се държеше много мило с мен. И, естествено, очарован от прекрасната новина.

Помолих го засега да не съобщава на майка си. Защото ми е нужно време. Съгласи се да го пазим в тайна, докато се убедим, че всичко върви по реда си. След три месеца му казах, че предпочитам да спя отделно. Прие, макар и неохотно.

Разигравах симптомите на бременността, описани в книгите. Отидох при театрален костюмиер и поръчах възглавнички, имитираща корем на бременна. Обясних, че ролята ми изисква коремът да изглежда правдоподобно под нощница. Започнаха да стават твърде любопитни и за да не им хрумне да дойдат на постановката, им отговарях все по-уклончиво.

Наташа преливаше от щастие. Преди, когато идваше на неделен обяд, стоеше като истукана, а сега ми помагаше да измия чиниите.

— Хелън, мое скъпо момиче, нямаш представа колко щастлива се чувствам — повтаряше тя и слагаше ръка на корема ми. — Кога ли ще го усетим как мърда?

Отвърнах ѝ, че ще попитам лекарите.

Давах си сметка, че когато настъпи момента на „раждането“, трябва да замина нанякъде. Нямаше да е лесно, но успях да го уредя. Обясних на Джеймс и Наташа, че предстоящото майчинство ми вдъхва носталгия по сиропиталището, единствения дом, който някога съм имала. Джеймс предложи да ме придружи, но настоях да пътувам сама. А и се налагаше да остане в Лондон, защото по онова време бе много зает с антикварния си бизнес. Обещах да се върна до седмица, много преди термина. Уговорях ги дълго и най-накрая склониха.

Вече бях излязла в отпуск по майчинство. Бях нащрек, можех да постигна всичко.

Наистина посетих сиропиталището. Всички останаха очаровани, че съм бременна. Радвах се, че съм избрала най-подходящия момент, понеже биологичната ми майка била на смъртно легло в болницата. Отчаяно искала да ме види поне само веднъж, за да ми обясни.

Заявих, че не искам никакви обяснения.

Дала ми е живот. Много хубаво. Това ми стига. Вече съм свикнала.

Сестрите и всички останали бяха изумени. Имах си прекрасна работа, богат съпруг, хубав дом, сега очаквах и дете. Защо не искам да

отворя сърцето си за една жена, която не е имала моя късмет?

Аз обаче бях непреклонна. Имах си достатъчно грижи. Канех се да замина за чужбина, да си открадна бебе — да осигуря на Джеймс дете, а на Наташа Харис — наследник. Не исках да слушам разкаяното бръщолевене на някаква напълно непозната жена, появила се твърде късно.

Сбогувах се и оставих колата до фериботния терминал. Носех перука, фалшивият ми корем бе в багажника. Купих евтин шлифер, одеяло и кукла, досущ като живо бебе. Бях готова. По онова време нямаше камери за наблюдение, но исках да съм сигурна, че ако се вдигне шумотевица никой няма да ми обърне внимание във ферибота за Великобритания, защото вече ще са ме видели да преминавам с бебе в другата посока. Седнах на чист въздух, притиснала куклата към себе си.

Една-две майки се приближиха да се порадват на бебето, но аз се измъкнах под предлог, че тя не обича непознати. Вече я възприемах като собствена дъщеря.

Стиснала куклата плътно до себе си се качих на автобуса за Росмор. В събота градът бе оживен. Разхождах се по цялото протежение на Касъл стрийт, докато ме заболяха краката.

Понапазарувах — талк, кърпички, успокояващи кремове. И този път пред магазините имаше безброй колички. Някои ще си кажат — нищо неподозиращи жители на спокоен град. Намирах ги за престъпно небрежни родители, които не заслужават да имат деца.

Трябваше да внимавам.

Автобусът ми тръгваше в три. Два часа след това — фериботът. Щях да взема детето точно преди да тръгна, за да не давам шанс на властите да ме издирят.

Странно. Мога да нарисувам картина на хората, които крачеха по онази многолюдна улица. Някакъв стар свещеник с черно расо, което се спускаше до стъпалата му. Ръкуваше се с всекиго. Сигурно половината град се бе стекъл да пазарува, всички си разменяха поздрави. От стълбите на хотел „Росмор“ забелязах бебето в онази количка. Спеше си, а един йоркширски териер бе привързан с каишка към дръжката на количката. Пресякох улицата и всичко стана за секунди. Хвърлих куклата в кофата за боклук, грабнах бебето и го увих в одеялцето. Очите му бяха затворени, но чувах как сърчицето му бие

близо до моето. Почувствах, че съм постъпила правилно, сякаш така е било писано и Света Ана ми е посочила това дете.

Качих се в автобуса и хвърлих последен поглед назад към Росмор. По неравния път през полята стигнахме ферибота. Двете с дъщеря ми отплавахме. Преди да вдигнат тревога, щях да бъда на безопасно разстояние. А и кой би се сетил да претърси тутакси фериботите? Още преди да разберат, че детето е отвлечено, аз вече щях да бъда в колата.

Направих каквото исках — държах в ръцете си нашето дете.

Малко момиченце, което можем да кръстим Грейс Наташа. Беше на три-четири седмици. „Какъв позор“, мислех си, „да оставиш само толкова малко бебче!“ Колко хубаво, че се появих аз, за да ѝ осигуря по-добър живот. Вече няма опасност да ме открият, успокоявах се аз, докато приготвих първото ѝ шише с мляко на газовото котлонче отзад в колата.

И за щастие, Мерседес, никой никога не ме разкри.

Бях се погрижила за всичко, както виждаш.

Сложих си пак корема и оставих бебето в колата, за да се регистрирам в някакъв мърляв мотел. Към полунощ се престорих, че имам родилни болки и настоях да шофирам сама до болницата. В действителност се упътих към сиропиталището.

Казах им, че бебето се е родило в колата и няколко дни се оставям на техните грижи, за да се възстановя от изживяния шок.

Една от жените вметна, че е невъзможно да имам толкова бебе, нали ме бяха видели само преди няколко дни. А бебето не изглежда на три дни, а на две седмици. Друга поиска да извикат лекар. Но аз бях живяла седемнадесет години с тези жени. Знаех как да се справя с тях. И не забравяй, че ме обичаха. Не им бях създавала никакви грижи. Помнех ги и им идвах на гости. Даже направих дарение за строителния им фонд. Не биха подложили на кръстосан разпит горкото сираче Хелън, чиято рождена майка бе на път да се спомине.

Те разбраха, естествено. Край тях денонощно щъкаха деца. Ще си кажеш, че е било редно да съобщят. Но те пък си мислеха, че съм купила това бебе и прикривам сделката от аристократичния си съпруг и майка му. Затова се включиха в театъра.

Изгорих тайно корема, перуката и евтиния шлифър в пещта за смет. Обадиха се на Джеймс да му съобщят, че си има дъщеря, а на

Наташа — че ѝ се е родило внуче. Дори извадиха удостоверение за раждане. Джеймс се разплака по телефона. Каза ми, че ме обича повече от всякога и до края на дните си ще се грижи за нас двете. Грейс спеше кротко, доволна от себе си и заобикалящия я свят и не създаде никакъв проблем на никого в продължение на двадесет и три години.

Толкова си приличаме, нямам предвид физически, разбира се, а по характер. И на теб самата ти е направило впечатление. Тя е моя дъщеря в пълния смисъл на думата.

Силно момиче със стабилен характер. Точно като майка си.

Като мен.

Не, Мерседес, не съм разпитвала за изгубилото я ирландско семейство. Знаеш, всичко там е различно, включително вестниците им, затова не съм се ровила.

Там и без това са многодетни. Не се притеснявам за тях.

Естествено, никога няма да кажа на Грейс. За нищо на света.

Тя си има приятел. Знаеш, разбира се. Джеймс не е във възторг от него, не е споделял с мен, но си личи. И аз не го харесвам много, но такъв е изборът на Грейс и затова си мълча и само се усмихвам.

Дейвид е ирландец. Колко странно, нали? А Грейс още не е ходила там. Оттогава. Но вчера се изплаших много, когато Дейвид неочаквано започна да разказва как в Ирландия сега се шумяло много за някакъв околоръстен път край Росмор. Имало големи протестни митинги.

— Росмор?

Кръвта ми се смрази.

— Да. Малък град накрая на света. По-добре да направят околоръстно. И без това никой не би се отбил там.

Той отписа мястото с две думи.

Потърсих по лицето му издайническа следа, че знае. Ами ако той е от Росмор? За един ужасен момент си помислих, че може би сестра му е изчезнала като бебе от количката си. Възможно ли е двамата с Грейс да са брат и сестра?

Призля ми. Спомняш си, както винаги ти беше до мен.

Не припаднах. Усетих как се завръщам в реалния свят. Случайно ли спомена точно този град? Или има нещо друго? Дали не ме е преследвал години наред? Трябваше да разбера.

— Ти бил ли си там, Дейвид? — попитах го и зачаках със страх отговора.

Ала той каза, че дори да е преминавал през него на път към западната част на Ирландия, никога не е спирал. Говорили си с Грейс за него, защото там имало нещо, което би могло да ни заинтересува. Но не било сигурно. Не довърши мисълта си. Опитвал се само да поддържа разговора.

Грейс го изгледа с обожание.

— Ще ти кажа какво обсъждахме, мамо. Дейвид спомена за някакво място за поклонение, нещо като извор на желанията. И хората оздравявали там...

Погледна ме обнадеждено.

— Не, деца, благодаря ви, добре съм си така. Както ви е известно, подобни места са безполезни.

— Но, мамо, казват, че имат някаква сила. Вдъхват живец и смелост на хората и те се подобряват. Всеки взема, колкото може.

— Аз взех, каквото исках... — започнах аз, но усетих втренчените им погледи. — Взех каквото можах от живота и това ме прави много силна. Чувствам се наистина прекрасно — завърших аз твърдо.

Грейс вдигна слабата ми ръка и я целуна.

Ще получи парите на баба си след две години, когато навърши двадесет и пет. Цялото състояние на семейство Харис ще бъде нейно. А какво щеше да има, ако я бях оставила в количката с привързаното към нея куче? Аз самата няма да видя как наследява всичко, но това е без значение. Дадох ѝ добър старт в живота. Направих за нея всичко, което е по силите на една майка. За нея, за баща ѝ, за баба ѝ.

Няма за какво да се обвинявам. Никога в живота си не съм лъгала Джеймс, само този едничък път. И го направих от любов. Бракът ни бе прекрасен. С цялото си сърце усещам, че и той никога не ме е мамил. Нито веднъж. Но, както казах, няма за какво да се обвинявам.

Стига си плакала, Мерседес, моля те. Ти трябва да вдъхваш сили на такива като нас, а не обратното. И без да подгизваме от сълзите на сестрите, ни е достатъчно трудно.

Така е по-добре.

Харесвам тази усмивка.

И дали е останал още чай?

ЧАСТ 2 — ДЖЕЙМС

Мама винаги се обажда точно в девет сутринта. На много хора това би им се сторило странно, но аз се чувствам по-спокоен така. Не ми се налага да помня, че трябва да ѝ позвъня. А и научавам новините от нейния свят, който е доста интересен. Пълен е с адвокати, писатели, банкери и политици.

С Хелън винаги сме живели затворено, затова ми е интересно да получавам информация от първа ръка за личностите, населяващи вестникарските рубрики. Хелън никога не вдига телефона по това време, защото и двамата знаем, че е мама. Не че жена ми не обича да разговаря с майка, те се разбират чудесно и Хелън се държи очарователно с нея. Още в самото начало реши, че трябва да приобщим мама към съвместния ни живот и веднъж седмично да я каним на обяд или вечеря. И, разбира се, винаги намира правилния подход към мама. Бихме могли да обвиним мама, че от време на време се държи високомерно, но Хелън пак намира изход. Поглежда я с тюркоазеносините си очи:

— Толкова съжалявам, госпожо Харис, но се налага да ми помогнете. В сиропиталището никога не са ни хранили с омари...

Или „никога не сме използвали купичка за потапяне на пръстите“, или каквато там щуротия е хрумнала на мама. Държи се обезоръжаващо. Мама откликва бързо, по-точно след кратко първоначално колебание. Искрено се възхищава на неподправеното и директно поведение на Хелън.

Знаеше също, че никога преди не съм се влюбвал и никога няма да обичам друга. Скоро след първата ни среща ѝ заявих категоричното си намерение да се ожена за Хелън. Тогава носеше рокля с цвета на очите ѝ. Има много дрехи в тюркоазеносиньо — копринени шалове, туники. Също халати и кимона, които напоследък са единствените ѝ тоалети.

Цялото ми семейство, всички чичовци и братовчеди настояваха да започна работа на лондонския борсов пазар. Като татко. Но на мен ми се повдигаше само като си го помисля. Не ставах за това. Настоях

да стажувам при един дилър на антики. Учих история на изкуството и скоро след сватбата ни се изстрелях като от трамплин. Хелън ме посъветва да сменя леко старомодните си костюми с по-елегантно облекло. Да се рекламирам по-агресивно. Да изнасям кратки беседи за мебелировката от осемнадесети век. Да уведомявам пресата, когато ми попадне някоя интересна вещ. А останалото, както се казва, е история.

Притежавам антикварни магазини из цялата страна и често се появявам по телевизията в ролята на експерт.

Сам си проправих път и се гордея с това. Както и че се ожених за Хелън. Преди няколко дни имахме годишнина — двадесет и шест години брак. Тази вечер в болницата Хелън даже се престори, че отпива малко шампанско. Занесохме кристални чаши. Изглеждаше прекрасна като в деня на сватбата ни.

След това отидохме на вечеря. Аз, Грейс и мама. За щастие дъщеря ми не настоя да доведе недодялания си приятел. Заведох ги в малък френски ресторант, където двамата с Хелън често похапвахме, преди да се разболеет.

Мама вдигна тост: „За един от най-щастливите бракове на света“. Произнесе думите с присъщия си звънлив глас, а аз се усмихнах разбиращо.

Същата тази жена хлипа и крещя преди четвърт век, заклинайки ме да не взимам момиче без предистория, без минало, за което знаем единствено, че е оставена за отглеждане в сиропиталище.

Грейс се съгласи с баба си по въпроса за брака ни. Мечтаела си семейният ѝ живот с Дейвид да е поне наполовина толкова добър. Приятелите ѝ споделяли, че родителите им непрекъснато се карат и си пишат черни точки. На нея това не ѝ се било случвало. Не помнела някога да сме спорили.

— Аз също — казах простичко.

Не усещах вкуса на храната, със същия успех бих ял нарязан картон. Цялото ми сърце роптаеше срещу тази несправедливост. Защо идваше краят на брачния ни живот? Още следващата година тя ще бъде моята „покойна“ съпруга. Или още идния месец. Защо умира Хелън, която не е наранила и една муха през целия си живот, а други, чиито дни са изпълнени с алчност и злини, се радват на дълголетие? Защо стоя на тази маса, разменяйки клишета с майка си и дъщеря си, докато всъщност искам да приседна до леглото ѝ, да я държа за ръка и да ѝ

говоря, че е направила дните ми вълшебни, че не помня минало без нея и не виждам бъдеще, когато си отиде?

Говорехме несвързано — здравецът трябва да се сади на китки, да нося саката си на химическо чистене всяка седмица, а ризите — в китайската пералня, да си слагам скъпи ръкавели, въпреки че закопчаването им отнема три минути. Обичам я толкова много, никога не съм помислял за друга. Това е истината — и през ум не ми е минавало.

Онази филипинка с големите тъжни очи непрекъснато ме уверяваше колко щастлива била Хелън тази вечер. Разказвала й много за нас, показала й снимки от сватбата ни и фотоси на Грейс като малка. Хелън ме молеше да опитам да живея „нормално“, както се изразява. Да изляза и да вечерям приятно в компанията на майка си и дъщеря си. Но това е невъзможно. Виждам ги как и двете ме поглеждат крадешком. Предупредителен сигнал. Трябва да се поразвеселя. Ала е толкова изморително да се преструвам на весел.

Но точно това иска Хелън. Това бил единственият начин да й помогна. Да продължавам пътешествието. Да не забравям да каня мама редовно, да съм учтив с Дейвид — нетърпимия приятел на Грейс — и никога да не изричам гласно, че би могла да направи и по-сполучлив избор, даже и да си го мисля. Затова се насилих да изправа гръб, да идентифицирам ястието в чинията си, и отново да се впусна на пътешествие.

И двете са много красиви жени. Майка изобщо не прилича на седемдесет и няколко годишна. Дори аз не зная точната й възраст. Майка ми — Наташа Харис е гордост за своя фризьор и за салона за красота в добавка към собствения й вкус. Носеше виолетово сако и рокля, шити за жена с четиридесет години по-млада от нея. Въпреки това й стояха чудесно.

Грейс винаги е била впечатляваща със своята руса коса и тъмни очи. Но тази вечер — в аленочервена рокля с тънки презрамки — бе просто ослепителна. Този Дейвид определено не я заслужава, твърде умна и красива е за такъв като него. Но да не се задълбочавам.

Пак говореше за него. Както винаги. Той също е борсов агент. Бил умен, така му се носи славата. Има вроден нюх — като букмейкърите на конни надбягвания, а не като другите от кръга на Грейс — банкери, счетоводители и финансови експерти.

Младият Дейвид е от друга порода.

Но тя несъмнено го обича. Този нахакан младеж е първият мъж, когото ни представи официално.

— Дейвид дойде да види мама днес — произнесе името му, сякаш самото му споменаване ѝ доставя удоволствие. — Удиви се колко съм различна от вас. Как за две минути изгарям на слънце, а вие двамата и цял месец да се печете, само ще хванете бронзов загар. Той е абсолютно копие на баща си, изглеждат като близнаци, имат еднакви носове, усти, по един и същ начин отмятат косата си от челото.

Въздържах се да отбележа, че в това им е бедата. Успях да изстискам от себе си някакъв блед интерес, за да насърча Грейс да продължи темата за обекта на своето обожание.

— Та така... и той попита мама не е ли странно, че не приличам на нито един от вас двамата.

— И какво му отговори майка ти?

Постарах се да вложа топлина и интерес в гласа си. Думите едва излизаха от гърлото ми. Как смее този пубер да разпитва една жена на смъртно легло! Да внася смут в последните ѝ седмици, ако не и дни, с нелепите си въпроси?

— Е, познаваш мама, съгласи се с него, после се почувства зле и повика Мерседес.

— Вината не е негова, болките на Хелън идват и си отиват на пристъпи. Така твърдят лекарите. — За мое голямо учудване Наташа винаги застава на страната на малкото пале.

— Да, и после се почувства добре, тате, нали? За празника ви.

Грейс ме погледна въпросително с големите си, прекрасни, тъмни очи.

— Да, беше добре — насилих се да отговоря аз.

Още цял час се насилвах да се правя на какво ли не. Да им се усмихвам, да им разказвам историйки от по-щастливите ни времена. Успях да се включа в обсъждането дали да закрием вечерята с арманяк, или с коняк. Най-сетне майка ми се прибра във високата си градска къща, а дъщеря ми — в своя апартамент, където несъмнено спяха в едно легло с Дейвид, който е одрал кожата на баща си.

Бях свободен. Най-после можех да отида при Хелън.

Пускаха посетители по всяко време.

Това е предимството да имаш пари за частни лечебници. Можех да мина през големите врати, които се отварят безшумно и да вляза във фойето, напомнящо по-скоро на грандхотел, отколкото на болница.

— Обещавам ви да не я безпокоя, ако спи — казах аз с отработената си неискрена усмивка.

С Хелън често си бяхме говорили, че животът до голяма степен е игра. И през повечето време се налага да се преструваме. Въздъхвахме облекчено, че поне ние двамата не сме се лъгали. Но не е така. Разбира се, че крием нещо. Ние двамата сме най-големите актьори.

Тя никога не ми каза за Грейс, а аз не ѝ разкрих, че съм разбрал. Че винаги съм знаел.

От момента, когато влязох в стаята, където бе предпочела да спи сама заради така наречената бременност. Мяташе се насън, явно заради поредния кошмар. Сложих ръка на челото ѝ, за да я успокоя и видях бялата възглавничка, която се подаваше изпод нощницата ѝ. Повдигнах чаршафа, красивият ѝ кремаво златист халат бе отметнат настрани и откриваше фалшивия корем от стиропор.

Бях шокиран. Хелън, моята жена, ме лъже. Но после ме заля друга вълна — на съчувствие и обич. Горкото ми момиче, колко ли е ужасена от майка ми, а и от мен, за да стигне дотам. И какво смята да прави, когато настъпи моментът, или по-точно, когато тя самата обяви, че е време.

Най-вероятно е уредила да купи нечие дете. Но защо не го е споделила с мен? Аз бих ѝ признал всичко, каквото и да е то. Защо не е събрала сили да ми каже?

Върнах се разтревожен в стаята си. Как ще се справи без моята помощ? Знаех, че ще ѝ бъде необходим за безумния план, който е измислила.

Но също така бях наясно, че трябва да изчакам и да я оставя да продължи необезпокоявана. Няма нищо по-лошо от унижението да разбере, че съм разкрил измамата.

Дните си течаха. Хелън изглеждаше възбудена и бледа, мама го отдаваше на бременността. Единствено аз знаех, че причината е много по-сериозна. Испитах облекчение, когато поиска да посети сиропиталището, където е отрасла. Значи възнамеряваше да вземе детето оттам и да го представи като наше.

Останах повече от изненадан, че хората от тази достойна за уважение институция са съучастници в измама, не само незаконна, но и противоречаща на принципите им. Открай време там се грижат педантично за децата. Положително са открили законен начин Хелън да осинови дете, не биха участвали с някаква подмолна игра. Знаех, че никога няма да предадат Хелън.

Сред персонала все още работят жени от времето, когато тя самата е била бебе.

Ще ѝ съчувстват и ще им бъде мъчно за нея.

Въздъгнах облекчено, когато ми съобщиха, че бебето ни се е родило неочаквано — малко момиченце, здраво и красиво — и всички се грижат за тях двете. Заех се с документите — попълвах със замах формулярите, подписвах ги, без да споря и не задавах никакви въпроси.

Когато прегърнах Грейс, дори аз — един неопитен мъж — разбрах, че е твърде едричка за новородено. Държах останалите настрана от майката и детето, докато мина достатъчно време и разликата стана недоловима. Непрекъснато повтарях колко едро бебе съм бил, и, колкото и да е странно, мама, която обикновено винаги е готова да поспори с мен по тези въпроси, се съгласяваше, че съм се родил огромен.

Хелън никога не говореше за раждането — дори с мама и с най-добрите си приятелки, въпреки че настойчиво я молеха да им разкаже по-подробно. Казваше им, че всичко е станало като в сън, но сега, когато държи в ръцете си своята малка Грейс, това ѝ се струва маловажно; извадила голям късмет, че се озовала на място, където успели да ѝ окажат компетентна помощ. Изглеждаше им съвсем в реда на нещата.

На всички.

А и защо не?

Шест месеца Хелън се закръгляше постепенно пред очите им, подготвяше се за бъдещото събитие. Знаех само аз, но никому не бих разказал.

Покритите с килими коридори ме отведоха до стаята на Хелън. Оставаше ми да ѝ подсказва само едно — че тайната ѝ е на сигурно място, при мен, а думите на онова глупаво, нечувствително момче нямат никакво значение; никой не ще разбере, че Грейс не ни е родна

дъщеря. Но не можех да ѝ го кажа направо. Трябваше да ѝ го внуша неусетно.

Щях да почакам, да постоя до нея, докато нещата се избистрят и думите дойдат от само себе си.

Осветлението в стаята бе приглушено, в сумрака се различаваше само едрата фигура на филипинката, приседнала до леглото. Мерседес държеше ръката на Хелън. Очите ѝ бяха затворени.

— Господин Харис! — възкликна изненадано Мерседес.

— Будна ли е?

Спеше. Току-що ѝ дали болкоуспокояващите. Медицинската сестра, която ѝ поставя инжекциите, минала преди половин час.

— Струва ми се, че Дейвид я е разтревожил днес.

— Не ми е казала, господин Харис.

Но дълбоко в сърцето си знаех, че се притесни, по лицето ѝ се изписа тревога, когато той бърбеше за някакво място в Ирландия с извор на желанията или магическа гора, не помня. Чета по лицето ѝ като по отворена книга. Сестрата стоеше безмълвна.

Вижда и чува всичко, но почти не говори.

Трябваше да узная.

— Спомена ли ви нещо? Каквото и да е?

Осъзнавах колко неадекватно се държа, но исках да разбера дали момчето я е разтревожило. Сега, в самия край.

— Не, разказа ми само, че сте донесли шампанско за годишнината от сватбата ви.

Мерседес погледна към Хелън, сякаш въпреки лекарствата би могла да ни чуе.

Значи е превъзмогнала страха, че дълго пазената ѝ тайна може да излезе наяве. Отдъхнах си.

Помолих да постоя сам при нея. Не можело, наредено било да я наблюдават неотлъчно цяла нощ. Притеснявали се за белите ѝ дробове.

— Моля те, Мерседес, искам да си поговоря насаме с нея, когато се събуди.

— Господин Харис, когато отвори очи, ще отида в другия край на стаята и няма да чувам нищо.

Така и направих — седях до нея два часа и милвах слабата ѝ бяла ръка.

Навярно очакват да си отиде днес или утре, щом са назначили двадесет и четири часово наблюдение.

После тя отвори очи и ми се усмихна.

— Мислех, че си на вечеря.

Думите ѝ излизаха с мъка.

— Бях. Прекарахме чудесно.

Разказах ѝ, че сме си говорили за най-различни неща и сме се чувствали чудесно, а аз съм бил най-щастлив от всички. Споменах как, когато Грейс разказа за учудването на Дейвид защо тя е тъмноока, а ние сме светли, аз ѝ обясних, че навярно е наследила черните като маслини очи на дядо си. Мама се съгласи и добави, че може би прилича и на някой роднина от страна на Хелън. Грейс вдигна рамене и смени темата.

Хелън ме гледа дълго и изучаващо.

— Все така не го одобряваш — нахвърли ми се тя.

— Напротив — излъгах я аз.

— Няма да ме заблудиш, Джеймс. Никога не сме се лъгали, нали, нито веднъж досега?

— Зная.

После ѝ казах последната лъжа:

— Не че не го харесвам, скъпа. Просто толкова много обичам малкото ни момиче, че според мен никой не я заслужава. Тя ми е дъщеря, моя плът и кръв. Нищо не е в състояние да ме убеди, че с друг мъж би била по-щастлива, отколкото когато бе с нас.

Усмивката на Хелън беше прекрасна. Можех да я съзерцавам навеки, но изразът на лицето ѝ внезапно се промени. Мерседес се втурна към главната сестра. Преди да излезе, се обърна към мен:

— Вие сте чудесен мъж, господин Харис. Думите ви я направиха много щастлива.

Макар да изглежда нелепо, стори ми се, че тя знае тайната ни. За Грейс.

Но това, разбира се, е невъзможно.

Хелън не би ѝ казала за нищо на света.

Никога.

ДЕСЕТА ГЛАВА
РОЖДЕНИЯТ ДЕН НА ДЖУН

ЧАСТ 1 — ДЖУН

Ясно е като бял ден, нали? Навършвам шестнадесет на 16 юни, а името ми е Джун. И къде другаде да отидем за празника на Блум^[1], ако не в Дъблин? „Ще бъде вълшебен ден“, казваше мама.

Не вярвам във вълшебства, но тя бе много развълнувана и разказваше на всеки срещнат.

— Дъщеря ми ще стане шестнадесетгодишна сладурана^[2] в деня, когато Леополд Блум срещнал Моли.

Повечето нямаха представа за какво става дума, но това не би спряло мама.

Подготовката започна кажи-речи отпреди година. По цели часове висеше в интернет, за да купи изгодно билети и да намери евтин хотел. Басирам се, че сме единствените американци от ирландски произход без роднини в Ирландия. Наистина недоумявам какво е направила мама с всичките си близки. Може би ги е отблъснала. Хвалела се е наляво и надясно, че живеем прекрасно отвъд Атлантика, което далеч не е вярно.

Родена е в Росмор, на хиляди километри отгук. Но семейството ѝ се преместило в Дъблин. Само това успях да изстискам от нея. Като дете си играела в някаква гора. Момичетата ходели при един свещен извор да го молят за съпрузи.

— Истински извор на желанията ли? — попитах аз.

В крайна сметка изворът ѝ изпратил баща ми, затова едва ли искаше да си спомня за това природно творение. Най-вероятно хората ходели там и до ден-днешен.

Мама била единадесетгодишна, като напуснали Ирландия. Нормално е, за бога, да има там братовчеди, приятели, лели, чичовци.

Едва ли някакъв тайфун ги е изличил до един от лицето на земята. Защо да не отседнем при тях като всички нормални хора?

Нямаше смисъл да я питам. Щеше да вдигне рамене, да се разбъбри колко е труден животът, как всички са се разпилели по земното кълбо. Но никога не ставаше ясно кой е заминал, закъде и

защо. Оставах с впечатлението, че само нашето семейство е отпътувало, а другите са си останали там.

Не си струваше да ѝ искам обяснения и да ѝ задавам сериозни въпроси. Не знае нищо за Росмор и не помни детството си в Дъблин. Винаги сменя темата, говори с недомлъвки, става неспокойна и тревожна.

По същия начин реагира, когато стане дума за дати, възраст и други подобни. Изнервя се и не си заслужава усилията. Мама е на четиридесет и четири. Разправя на всички, че е на тридесет и пет, значи ме е родила само на осемнадесет, а на седемнадесет вече е била бременна. Не разбирам къде тогава се вместили годините в колежа, който твърди, че бил далеч отгук, там, където живеели някогашните ѝ колеги и приятелките ѝ от женския клуб. По-добре да не разпитвам.

Два пъти годишно виждам татко, когато идва от Изтока. Италианец е, много темпераментен. Има си ново семейство и две малки момчета, чиито фотографии ми показва и ги нарича мои полубратя. С мама никога не се срещат, когато идва да ме вземе и да ме отведе в мотела, където отсяда. Ако си е вкъщи, тя го наблюдава от прозореца на горния етаж. Но обикновено е на работа. Явно хората, които продават напоителни системи и градински басейни нямат почивни дни.

Татко не може да ми помогне, когато го разпитвам за ирландските ни роднини.

— Не питай, Джун. Всеки път историята е различна.

— Но, татко, трябва да знаеш поне нещичко. На сватбата ви нямаше ли гости оттам?

— Неколцина, Джуни, но човек не бива да гледа към миналото, а към бъдещето. Твърдо вярвам в това.

Канеше се за пореден път да ми покаже снимки на полубратята ми, затова го насочих към отбивката.

— Тази година ще си карам рождения ден в Дъблин. Ти срещна ли се с роднините на мама, когато бяхте в Дъблин?

— Не.

— Но защо? Нали тя се е запознала с цялото ти италианско семейство?

— Никога не съм ходил в Дъблин, скъпа. Исках, но така и не отидохме. Май е имало някаква свада между дядо ти и неговия баща.

Разменили си обиди, а дядо ти бил много горд човек, грабнал семейството си и заминали за Щатите. Не позволявал на никого да се обръща назад.

— Но нали това е било преди много години?

Не ми се вярваше, че някаква си свада може да продължава толкова време.

— Знаеш как се наслагват нещата — като снежни топки. Растат ли, растат — заключи татко, всеопрощаващо както винаги.

— Защо не са се сдобрили, след като баща й и дядо й са починали?

— Може би е смятала, че ще постъпи нечестно спрямо него. Както и да е, никога не съм виждал нито Росмор, нито Дъблин. Затова няма как да ти помогна.

— Ще ти разкажа всичко, тате — обещах аз.

— С Джина ти подаряваме фотоапарат за рождения ден. Направи много снимки и ми ги покажи следващия път. Ще прекараш страхотно. Когато и да срещнеш, мама ще се гордее с теб. Ще се забавлявате чудесно.

Татко е толкова добър, иска всички да се обичат. Очите ми изведнъж се напълниха със сълзи.

— Никога не си ми казвал защо сте се разделили с мама.

Не се надявах особено да чуя нещо смислено.

— Е, Джун, знаеш, случват се такива неща и никой не е виновен — отговори той с широка усмивка. — И, пак повтарям, нищо няма да постигнеш, ако гледаш назад. Ще мислим за бъдещето, за твоята чудесна ваканция в Ирландия. А някой ден ще дойдеш на Източния бряг да видиш своите полубратя и...

Трябваше да му помогна:

— Ще се радвам да се запозная с Джина, татко, а също и с Марко и Карло.

Лицето му светна, като ме чу да произнасям имената им.

* * *

— Как прекарахте с баща ти?

Мама говореше рязко и напрегнато. Явно днес не ѝ бе провървяло много в продажбите на басейни. Мечтаех си да ѝ кажа колко мил и щедър е татко, как мисли доброто на всички. Но нямаше смисъл, защото щеше да се притесни и изнерви. И аз се предадох като татко, който се отказал от желанието си да посети Дъблин.

— Добре беше — вдигнах рамене аз. — Не ми разказа кой знае какво.

— Нищо ново — констатира радостно мама.

Заподсвирква си весело и тръгна да вземе голямата папка с материали за пътуването ни. Отгоре се мъдреше надпис с дебел зелен флумастер: „Джун — шестнадесет“.

— И какво ще правите там? — питаха ме съучениците ми. Не знаех какво да им отговоря. Нямах идея какво ще правим. Но за разлика от мама, не ми пукаше какво ще си помислят.

— Ще има ли парти в твоя чест? — попита приятелката ми Сузи.

Отговорих ѝ, че не зная. Може би ми готвеха изненада, а може би не.

Така или иначе, със сигурност ще го отпразнуваме, когато се приберем у дома. Надявах се да отида в Росмор и да посетя онзи извор на желанията. Но не смятах да го споменавам пред мама, преди да сме пристигнали. Единствено бях сигурна, че на шестнадесети юни ще участваме в обиколка, посветена на Джеймс Джойс. Мама се бе записала в групата.

Щяхме да тръгнем от брега на морето, в подножието на някаква кула, после да посетим музей, да закусим обилно с бъбреци и черен дроб, а след това да отидем в старата част на Дъблин с влакче. И така, след много суетня, опаковане и разопаковане на куфари, настъпи денят на опътуване.

Самолетът беше претъпкан, а евтиният хотел — не особено впечатляващ, но все пак приятен. Магазините бяха малки в сравнение с тези в Америка, банкнотите им — различни. Непрекъснато питах мама дали си ги спомня, дали изобщо помни нещо, а тя отговаряше, че няма представа, толкова много време е минало оттогава.

— Не чак толкова, мамо, забрави ли, че си само на тридесет и пет? — отбелязах аз и за пръв път тя нямаше какво да отвърне.

— Чувствам се на сто тридесет и пет сред тези младежи, в тази страна сякаш живеят само тийнейджъри — измърмори мама. По вида

й личеше колко е изморена и угрижена. Реших да не се заяждам повече с нея.

— Изглеждаш не по-зле от тях, мамо, честен кръст.

— Ти си добро дете, Джун, наследила си оптимизма на италианския си баща, няма спор.

— А какво ще кажеш за другата страна — семейство О'Лиъри? Какво съм взела от тях?

Стъпвах на несигурна почва, но къде, ако не в родния им град, щеше да ми се удаде възможност да спомена това забравено име?

— Слава богу, нищо. Те помнят само кавгите.

— Затова ли няма да им отидем на гости? — демонстрирах лъвска смелост.

— Семейство О'Лиъри са чудаци. Произхождаме от малък град — Росмор, но сме се установили в Дъблин. После са си казали онези лоши думи в къщата до северното околоръстно.

После рязко смени темата:

— Да се връщаме към Джойс.

Бе уредила да видим входа на номер 7, „Екълс стрийт“ — най-известният адрес в английската литература. После щяхме да ходим в „Дейви Бърнс“, а по пътя да се запознаем с джойсовата атмосфера, за да сме готови за голямата обиколка в самия празничен ден.

— Знаеш за какво става въпрос, нали, Джун? — попита притеснено мама.

Наясно бях — един четвъртък през юни 1904 година много дъблинчани излезли по улиците, срещали се, шляели се безцелно и, въпреки че всичко било някаква литературна измислица, те се запалили и оттогава всяка година се наконтват и правят същото. Предпочитах да пообиколя из Дъблин, за да открия братовчедите си от реално съществуващото семейство О'Лиъри. Но нямаше такива изгледи.

В Деня на Блум, моят рожден ден, градът бе в празнична премяна. Хората — облечени като от епохата на принц Едуард — носеха сламени шапки и караха старовремски колела. Беше и смешно, и забавно. Опитвах се да възприемам нещата откъм добрата им страна, като татко. А също и като приятелката си Сузи, за която всеки купон е потенциален източник на великолепии, неоткрити още приятели от мъжки пол. Опитвах се да не гледам смутено мама, която се държеше

безкрайно глупаво и се перчеше с оскъдните си познания за Джеймс Джойс пред останалите от групата. Придвижвахме се от място на място и навсякъде имаше журналисти и телевизионни екипи. Млада жена от някакво радио насочи към мен микрофона си и ми зададе няколко въпроса.

Казах ѝ, че днес е шестнадесетият ми рожден ден, името ми е Джун Арпино, наполовина италианка, наполовина ирландка, поназнайвам нещичко за Джойс и обиколката ми е интересна, но бих предпочела да намеря своите братовчеди от семейство О'Лиъри.

Репортерката, красиво момиче с големи кафяви очи, се държеше приятелски и изглежда моята история я заинтригува. Попита ме защо не зная къде живеят братовчедите ми.

Разказах ѝ, че са дошли в Дъблин от някакво градче, наречено Росмор, в дълбоката провинция. Обясних, че на една сватба преди тридесет и три години до северното околоръстно са си разменили гневни думи. Скоро след това семейството на мама заминало за Америка. Вероятно заради същата тази свада.

Остана очарована от моя разказ, затова продължих, че ми е интересно да науча какво се е случило със Стивън Дедалъс, Леополд Блум и Моли преди сто години, но право да си кажа ми е любопитно какво е станало с нашата фамилия преди тридесет и три години, някой от тях помни ли мама и дали е възможно вече да са забравили думите, изречени навремето.

Остана много доволна и ме попита в кой хотел сме отседнали. Каза, че ѝ било много приятно да разговаря с мен, пожела ми успех, чудесно било да навършваш шестнадесет и кой знае как щял да завърши този ден. Нямах големи очаквания — оставаше само да довършим обиколката, но мама се забавляваше много и разправяше на всички, че днес съм рожденичка.

Все пак денят мина добре. Останалите от групата бяха приятни — шведи, германци и американци като нас. Черпеха ме със сладолед, снимаха се с мен. Мама се усмихваше непрекъснато. Спряхме в центъра „Джеймс Джойс“, купих две картички и ги изпратих на полубратята си Марко и Карло. Никому нямаше да навредят и щяха да зарадват татко, Джина и малчуганите.

Обиколката завърши и се прибрахме в хотела. Краката на мама се измориха и затова се наложи да ги накисне в ароматни соли, преди да

излезем да празнуваме в някоя пицария. На рецепцията ни посрещнаха развълнувано. Цял ден звънели по телефона и оставяли съобщения. Никога преди хотелът не се бил радвал на такова внимание. Повече от десет души с фамилията О'Лиъри твърдели, че са от Росмор, а понастоящем живеят до северното околоръстно. Оставили телефони за връзка, а още толкова си бяха направили семейна сбирка в бара и очакваха Джун Арпино, за да я зарадват с един незабравим рожден ден.

Погледнах ужасено към мама. Постъпката ми бе непростима. Свързах се с хората, изrekli „обидните думи“.

Бяха огласили по ирландското радио истинската ѝ възраст, съобщавайки, че е напуснала страната преди тридесет и три години. От това по-лошо — здраве му кажи.

Странно обаче — в някои дни май наистина се случват чудеса.

— Днес цял ден си мисля за думи. Самият Джойс е изтъкан от думи, нали? Някои от тях си заслужава да се помнят цял век, други трябва да бъдат забравени на мига. Хайде, Джун, братовчедите ни чакат — каза тя и ме поведе към бара.

[1] „Празникът на Блум“ — на 16 юни 1904 г. Джеймс Джойс среща любимата си Нора Барнакъл; описанието на този ден е тема на романа „Одисей“, където Леополд Блум среща Моли, а денят е символ на голяма и страстна любов. Всяка година на тази дата повсеместно се организира и четенето маратон на романа. — Б.р. ↑

[2] „Sweet Sixteen“ — „Сладураниите на шестнадесет години“ — заглавие на популярна песен на Бийтълс. — Б.р. ↑

ЧАСТ 2 — КЪСМЕТЛИЙКАТА О'ЛИЪРИ

Зная, че името ми е нелепо, но как да се отърва от него?! Няма как просто ей така да обявя на всеослушание, че от сега нататък ставам Клеър, Анна или Шели или каквото там име си избира. Не. Собственото ми име винаги ще бъде Лъки, Късметлийката, а фамилията О'Лиъри. Това е моето проклятие.

Мама и татко ме кръстили Лукреция — на някаква си богата леля. Тя не им завещала нищо и усилията им отишли на вятъра, но татко открай време ме нарича „моята малка Лъки“, защото според него „Лукреция“ е твърде тежко бреме за плещите на дете, независимо от наследството, което може да донесе.

Да знаете само колко ми се подиграваха в училище за това име. Получех ли лоша оценка за някое есе, не успеех ли да отговоря вярно на учителя по математика, пропуснех ли пас на хоккейното игрище, някой винаги ми подвикваше: „Този път не извади късмет, Късметлийке“, сякаш ми съобщава кой знае каква новина.

Както и да е. Нямах обаче късмета да осъществя мечтата си да замина за Ню Йорк и цяло лято да работя в закусвалня. Мислех си, че ще останат доволни. За разлика от половината ми съученички, след изпитите не пожелах да замина за Средиземноморието, където да се натискам с момчетата и да правя секс. Нито пък да кандидатствам в скъп университет, който да ги разори. Или да тръгна на пътешествие за някакво опасно и диво място.

Исках единствено да нося бели чорапи, удобни обувки и розова униформа в Манхатън. Да сервирам палачинки и малцов сироп. Да слагам пред клиентите леко препържени яйца с кафява коричка около тях, а те да ме поздравяват: „Здравей, Лъки“.

Дори можех да си променя името там и да си измисля някакво нормално ирландско име — Орла или Диърдри.

Нямаше нищо нередно в мечтата ми, нали? Исках да си изкарвам прехраната с почтен, достоен за уважение труд — да сервирам закуска на хората. А не да танцувам гола по масите. Но сякаш ги молах да отлетя сама до луната. Как изобщо съм си помислила да отида в опасен

град като Ню Йорк? Въпросът изобщо не подлежал на обсъждане. Чудех се защо нямаме никакви роднини в Америка — някакви мили братовчеди, които бих могла да посещавам през почивните дни, да ходим заедно на излети, да си правим барбекю, да гледаме баскетболни срещи и други подобни неща, които си бях харесала от холивудските филми.

Но не. Ние — семейство О'Лиъри — бяхме единствените ирландци без роднини емигранти. От Америка никога не пристигаха колети с шикозни дрехи. Нямах чичовци и лели със смешен акцент и износени кремави дъждобрани. А мама и татко изобщо не проумяваха какво съкровище съм аз. Искаха да отида с тях в някакъв град, наречен Росмор.

Трябваше да благодарят коленопреклонно на Господ Бог, че на седемнадесет години съм все още девствена, не пуша и пия само от време на време. Сред връстниците ми такива добродетели са рядкост. Взех си изпитите, не водях вкъщи гръмогласни приятели. В границите на разумното се държа мило с ужасната ми сестра Катриона дори когато се опита да отвори чекмеджето на скрина ми с нож, за да се добере до гримовеите ми. Също и с досадното ми малко братче Джъстин, което, за да не го спипат нашите, всеки път носи чипсове в стаята ми и я усмърдява цялата.

Така че какво още искат от първородната си дъщеря? Да бъде Майка Тереза ли?

Този юни семейната атмосфера бе доста мрачна поради ред причини. Много учтиво им заявих, че не искам да участвам в прекрасната семейна ваканция в Росмор. Още по-любезно уточних, че не отвърщам с неблагодарност на проявената от тях щедрост. Просто не си падам по разходки край реката и излети из трънливи гори. И не горя от желание да наглеждам Катриона и Джъстин да не си строят главите в някой лунапарк. И не смятам, че ще завържа приятни познанства през тези две седмици. И ако не възразяват, вместо да им се пречкам в краката, ще работя в своята закусвалня в чудния Ню Йорк, оплескана до лакти в тесто за бухти и палачинки.

Отидох си в стаята, заключих вратата, за да предотвратя набезите на Катриона и Джъстин и се погледнах в огледалото. Не изглеждам зле, не съм дебела, космата или пъпчива. Не съм и хубавица, но лицето ми е миловидно — клиентите в закусвалнята биха го одобрили, още

повече че имам добра памет и още щом ги зърна, ще зная дали искат капучино, или повечко мармалад върху препечената филийка.

Нямам навик да слушам радио, пускам си моите дискове с музика. Помолих ги да сложат в стаята ми някой най-обикновен телевизор, но татко обясни, че не сме богаташи и да не ставам смешна. Както и да е. Този път си пуснах радиото. Някаква старица даваше съвети в ефир. От тези, дето си въобразяват, че са в крак с времето, използват модерен жаргон, а всъщност няма и една вярна дума. Някакво умопомрачено момиче ѝ написало, че майка му е подозрителна вещица и не ѝ позволява да ходи никъде и да прави, каквото си иска. Отегчено помислих: „На мен ли ще ми ги разправяш тия!“. Но се зачудих защо очаква старицата от радиото да ѝ даде смислен съвет.

Тя обясни колко е тъжно, че младите и старите не се разбират, но все пак имало разрешение. „Е, има си хас“, рекох си аз. Да отстъпваш, да се отказваш, да губиш спорове, да губиш надежда.

Очаквах да започне да изрежда нещо такова, но вместо това, тя каза: „Майка ти е самотна, скъпа, самотна и объркана. Довери ѝ се, направи я свой съюзник“.

Чудесна идея, няма що! Още при първия ми опит да се сближа с нея, мама ще ме отреже: „Не си мисли, че ще ми се качиш на главата!“.

„Споделете с майка си своите житейски тревоги и проблеми. Поискайте да узнаете нейните. Дори да не откликне веднага, след време, мило момиче, ще го направи. Майките на тийнейджъри изглеждат само на пръв поглед самоуверени, всъщност по-скоро се чувстват объркани и като в небрано лозе. Поинтересувай се от нея, първо симулирай интерес, после той ще стане искрен. Малко се иска да превърнеш майка си в своя най-добър и верен приятел. Първо се престори, че сте си близки, истинското приятелство няма да закъсне...“

На кой свят живеят тези старци? Представете си само — дават ѝ пари, за да говори глупости по радиото. Не на мене тези!

Тя продължаваше — разказа за две добри приятелки, които се скарали. Посъветвала онази, която ѝ написала писмо, да протегне ръка, да направи първата крачка, да каже: „Виж, хайде да не се караме повече...“. Съветът ѝ, естествено, е правилен, сигурно го е прочела в някоя книга. Майките били самотни и объркани. Ха!

Бяха се карали, мама и татко, веднага го разбрахме, лъхаше от прекалената им любезност по време на вечерята. Не знаех за какво са спорили и не ми пукаше.

— Свали си лактите от масата, Катриона, покажи някакво уважение към вкусната вечеря, която мама е приготвила...

— Не говорете едновременно, деца. Денят на баща ви е бил дълъг и много изморителен ден.

Наистина недоумявах за какво са си говорили и, честно казано, пет пари не давах. Понякога се държат студено един с друг. Но им минава. Преструвах се, че не забелязвам. Но Катриона и Джъстин, които имат мозък общо колкото на една муха, усетиха и започнаха да подпитват.

— Карали ли сте се с татко? — подхвана Катриона.

— Не, скъпа, не, разбира се — отговори ѝ мама с ужасен звънлив гласец.

— Ще се развеждате ли, татко? — почуди се Джъстин.

— Не, яж си вечерята.

— Аз при кого ще остана? — Джъстин поглеждаше притеснено ту единия, ту другия.

— Не говори глупости, нима е възможно да се разведат хора, които имат такъв чудесен син като теб, Джъстин? — вметнах аз. Казах го саркастично, но брат ми не схваща ирония.

— А, добре тогава.

Той щастливо се зае да унищожава порцията си. Помогнах на мама да сложи чиниите в съдомиялната.

— Постъпи добре, Лъки.

— О, знаеш какви са мъжете, мамо! — въздъхнах аз.

Погледна ме внезапно и ми се стори, че забелязвам сълзи в очите ѝ. Но не исках да се размеквам и да я правя своята най-вярна приятелка, както се изрази онази старица по радиото.

На следната сутрин татко ми каза, че съм страхотна дъщеря. И понеже през последните няколко седмици все ми повтаря, че съм таралеж в гащи, сериозно се усъмних дали не са на път да се разделят.

Нищо не му отговорих. Вече съм майстор във вдигането на рамене.

На следния ден татко не се върна за вечеря, а мама и леля се затвориха в дневната. Опитах се да ги подслушам, но като видях, че и

Катриона слухти, заповядах ѝ да се качи горе. Заявих ѝ, че е ужасно да подслушваш личните разговори на хората.

Татко се прибра много късно. Промъкнах се до вратата на спалнята им, но не се чуваше нищо. Само гробна тишина.

На следващия ден реших да опитам нещо различно. Настанала бе пълна скука, нещата бяха достигнали мъртвата си точка.

Мама работеше в бутик за детски дрехи. Само сутрин, та следобед да ни надзирава. Нямах друго занимание и затова се отпратих към бутика (беше ни забранено да го наричаме магазин). Тя се стресна — старците винаги губят ума и дума, когато видят някой от семейството. Уплаши се да не се е случило нещо лошо.

Обясних ѝ, че всичко си е наред, но наблизко са открили спагети — бар и можем да обядваме там, ако иска. Лицето ѝ светна като морски фар.

Докато се хранехме, мама подхвана:

— Зная колко ти е мъчно, че тази година трябва да пътуваш с нас до Росмор.

Все още не ѝ бях заявила категоричното си решение кракът ми да не стъпи в този скучен град. Незнайно защо обаче си спомних думите на онази старица за майките — че били самотни и объркани. Заслужаваше си да опитам да получа каквото искам.

— Навярно и на теб не ти е лесно, мамо.

Погледна ме изпитателно.

— Да, Лъки, понякога ми е трудно.

Млъкна, сякаш се кани да изрече нещо много съществено. Зачаках. Чудех се дали ще сподели с мен, че татко я отегчава до смърт, или пък че си има любовник, а може би щеше да ме пусне в Ню Йорк. Нищо подобно.

— Нещата следват своя ход — изтърси тя в края на краищата.

Репликата, толкова тъпа и безполезна, ме довърши; не знаех как да продължа. Най-сетне измислих:

— Сигурно си права, мамо.

Тя ми се усмихна и ме потупа по ръката. Събори всички спагети от вилицата ми. „Животът ми няма смисъл“, мислех си аз, „щом само това ѝ се откъсна от сърцето.“ По целия път към къщи подритвах един камък — много глупаво от моя страна, понеже си ожулих най-новите обувки.

Мама тръгна да пазарува, но аз се оправдах, че имам друга работа. Опасявах се да не я убия, ако я придружа до супера. Прибрах се у дома, проснах се на леглото и си пожелах да съм на четиридесет и три години — древна старица, чийто живот е вече зад гърба ѝ. Включих радиото, говореха за Джеймс Джойс и ненормалните чужденци, надошли тук.

Млада журналистка интервюираше някакво янки, което навръх шестнадесетия си рожден ден трамбовало с майка си по стъпките на героя, описан в „Одисей“ на Джойс. Рекох си, че колкото и да е зле мама — а тя си е доста побъркана — все пак никога не би ме накарала да направя такова нещо.

Това момиче — Джун с италианска фамилия — Арпино или нещо подобно — говореше за ирландските си роднини. Казвали се О'Лиъри и произхождали от Росмор. Също като нас — и ние бяхме от този скупен град. Добави, че живеели до северното околоръстно, където е родният дом на татко. Внезапно ми щукна дали пък не сме братовчедки.

И семейството на Джун Арпино би могло да ми помогне да замина за Ню Йорк и да работя в мечтаната закусвалня.

Попивах всички детайли. Бяха отседнали в евтин хотел, знаех го, изглеждаше като източноевропейски затвор. Позвъних в радиото, но Джун Арпино не била при тях, интервюто било взето по-рано през деня. Дадох ми обаче телефона на хотела. Имали чувството, че половин Ирландия им е звъняла и всички са се юрнали към този хотел.

Представете си само! Сигурно целият този народ се надява да му намерят работа в някоя закусвалня. Хората са толкова странни.

Трябваше да отида и аз, поне щях да се посмея.

Мама почука на вратата. Мерила поли за себе си, но никоя не ѝ станала и затова купила една за мен. По изключение се оказа хубава — от розова коприна. Обикновено ни купуваше дрехи, които и просячетата от деветнадесети век биха се срамували да облекат.

— Някой от татковия род, живял на северното околоръстно, да е заминавал за Америка?

— Да, чичо му заминал заради някаква обида, която вече никой не помни. Никой не знае къде живеят. Опасявам се, че това едва ли ще ти помогне да реализираш плановете си, скъпа.

Съжалението ѝ ми се стори искрено.

— Май ги открих.

Разказах ѝ всичко. Колкото и да е странно, тя изглеждаше приятно изненадана и заинтригувана. Дори развълнувана.

Съгласи се да дойде с мен.

И отвътре хотелът бе не по-малко ужасен от грозната си фасада. Гъмжеше от хора, заварихме и някои от татковите гадни братовчеди. Всички крещяха възбудено, а в центъра стояха две американки — вероятно Джун и майка ѝ.

С Джун си приличахме като две капки вода. На всичкото отгоре и тя носеше кадифена розова пола. Мама и останалите продължаваха да викат — тя нетактично им разказваше разни лични подробности за свадите ѝ с татко, как той никога не се извинявал и ѝ било писнало все тя да поема вината, за да се сдобрят.

В този момент се намеси майката на Джун и каза, че ако може да върне времето назад, положително би се извинила на бащата на Джун, вместо да го остави да си замине с онази грозна млада жена, която му родила още две деца...

С Джун завързахме разговор, за да се абстрахираме от техните допотопни истории. Беше една година по-малка, но пък американчетата съзряват по-бързо и това компенсира разликата. Чудехме се колко е необикновено — роднини сме, а чак сега се срещаме за пръв път.

Мама позвъни на мобилния телефон на татко и той се появи след половин час. Първите му думи бяха, че съжалява, знаел колко тежък характер е, а мама го целуна пред всички. След минута той се ръкуваше наред с братовчедите си и разправяше, че мама е най-прекрасната жена на света.

Джун ми харесва много.

Казах ѝ, че в стаята ми има две легла и я поканих да ми гостува. Бях готова дори да отидем до Росмор — при извора, дето сбъдвал всички желания. Майка ѝ пожела да си размени още някоя дума със светицата, понеже първият съпруг, който ѝ изпратила, не бил много добър. Нищо чудно той да бил само репетицията за другия, когото още не е открила. На нейната възраст това звучеше малко не на място, но ние с Джун успяхме да го преглътнем.

Майка ѝ добави, че ще презаверят самолетните билети, а после — като се върнем от Росмор — ще ме вземат на гости в Ню Йорк.

Сещали се за една страхотна закусвалня, където да започна работа. Фамилно заведение с добра репутация.

В началото нашите не бяха много навити, но Джун ми прошепна да им припомним за резервните варианти Кипър и Майорка, където момичетата си свалят бикините още на летището. Това им помогна да си съберат мислите. Все още не бяха категорични, оставаше да ги пообработя още малко, но с помощта на новооткритата си братовчедка не се съмнявах в успеха.

Мама ме гледаше малко отнесено.

— Да не си пияна? — попитах я загрижено.

— Съвсем не. Помниш ли какво ти казах тази сутрин, Лъки? — гласът ѝ звучеше ужасно в стил Мери Попинс.

С Джун бяхме обсъдили колко е лесно да ощастливиш една майка — достатъчно е просто да повтаряш репликите ѝ. Никога не осъзнават, че се държим като папагали.

— Нещата следвали своя ход.

Лицето на мама грейна от удоволствие.

— Значи си спомняш! Ти наистина си най-добрата ми приятелка, Лъки! Толкова ще ми липсваш, докато си в Америка.

Отвърнах ѝ с усмивка, наситена с най-различни нюанси.

Първо — цветът на облекчението. Бях спечелила битката, щях да работя в нийоркиска закусвалня. Мама току-що го потвърди.

Второ — цветът на приятелството, както ни съветваше онази старица по радиото. Твърдеше, че приятелската усмивка прави чудеса, в началото щяло да е само имитация, но накрая ще осъзнаем, че е истинска.

Когато си пораснал, времето тече по-бързо.

Аз вече усещах, че не се преструвам.

Говорех истината, когато казах на мама, че тя също е най-добрият ми приятел. Не прозвуча като на сцена. В действителност го мислех.

Сигурно наистина съм късметлийка и няма защо да си променям името.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА
ПИТАМ СЕ ЗАЩО

ЧАСТ 1 — ЕМЪР

Питам се защо ми трябваше да си купувам такъв огромен електронен часовник. Цифрите му се виждат, дори ако сте зад хотел „Росмор“? Защо не си купих малък настолен часовник като нормалните хора, вместо тази вещ с размерите на огромна табла и червени цифри, сменящи се всяка минута?

Следях го от четири минути и половина — от 9:08 до 9:13. Смътно се досещах, че съм го настроила да звъни в девет и половина. В замъгленото ми съзнание се въртеше някакъв спомен, че смятах да стана по това време, за да имам време за душ и кафе. После да се облека и да тръгна в десет.

Много е важно днес да съм в добра форма. Предстои ми интервю за работата на моите мечти — директор на художествената галерия „Хартфелт“, чудесно място, за което копнея от години. Имам необходимата квалификация, но винаги ме измества някой друг. Сегашният директор работи три години и замина за Австралия. Днес е моят шанс.

Питам се защо тогава не си легнах рано, трезва и сама?

Не смея да се помръдна, за да не го разбудя.

А и може да го схване като сигнал, че искам да повторим всичко още веднъж. Затова трябва да остана неподвижна, докато будилникът нададе ужасния си вой, с едно движение да го смълча, да изскоча от леглото и да хукна към банята.

Гола съм, естествено, затова трябва да бъда бърза като светкавица. Не мога да си позволя лукса да се излеждавам, докато газираната напитка прояснява ума ми, а от кафемашината се носят успокоителни аромати и шумове. Напротив — трябва да действам изключително бързо и делово. Сякаш най-естественото нещо на този свят е да поканиш у дома таксиметров шофьор и да си легнеш с него.

Питам се защо не го оставих да си седи в колата, както биха постъпили деветдесет и девет процента от хората? Защо не направих като тях?

Мога да виня приема, предполагам. Сервираха ужасно, резливо вино, направо пареше в гърлото. И никаква храна, разбира се. Нямаше дори бисквитка или чипс, които да угасят огъня. Спускаше се право в стомаха и вършеше жестокото си дело — пробиваше си път по вените, жилите и мускулите, за да стигне безпощадно до мозъка ми и да го парализира. Прибавете и омразата ми към Моника, художничката, чиито картини представяше изложбата.

Винаги съм я ненавиждала, още в колежа по изкуства, много преди да започне да прави мили очи на Кен точно на рождения ми ден, по време на платената от мен почерпка. При това знаеше колко го харесвам.

Мразя как се усмихва — само с устни, а очите остават безизразни. Също и как се фука, как я покровителстват и я хвалят. Хората се редяха на опашка да купуват картините ѝ. Навсякъде светеха червените точки, сигнализиращи, че платното е продадено. Като пъпки от шарка по отвратителните ѝ захаросани картини.

Питате се защо тогава отидох? Защо не отказах и не си останах вкъщи да се подготвя за интервюто? Наистина. Защо ли?

Тогава ми изглеждаше правилно. Исках да покажа на Моника, че не съм се уплашила, не ѝ завиждам и не ми пука, дето двамата с Кен са приятели. Или нещо повече. И така нататък.

Също така за предстоящото интервю си направих нова прическа, купих си ленено сако, което можех да облека под красивото си велурено манто. Реших следователно да им ги демонстрирам. А и нямаше да навреди, ако Кен види колко страхотно изглеждам.

Претърпях пълно фиаско. Тази сутрин Кен изпитва към мен едно-едничко чувство — на облекчение; радва се, че предпазливата му канадска жилка е надделяла над слабостта му към мен, ако изобщо е имал такава. Днес Кен се е събудил с усещането, че от гърба му е паднал товар. За разлика от мен. Леглото ми носи двойна тежест — мен и един таксиметров шофьор. От мястото, където лежа — ръба на леглото — виждам лененото си сако, а върху предницата му има леке от поне половин бутилка вино. Що се отнася до скъпата ми прическа, вероятно прилича на кошница, нищо, че днес още не съм се поглеждала в огледало.

Не само виното, цялата изложба беше отвратителна. Картините не струваха. На всички им беше ясно. Когато ме назначат в галерия

„Хартфелт“ (по-точно, ако ме назначат), никога не бих допуснала таква изложение. Мърмореха, неодобрително си разменяха остро забележките, но после ги купуваха, защото не искаха да си развалят отношенията с Тони, собственика на галерията. Той би могъл да представи и техните картини някой ден, стига да си изиграят добре картите.

Моника се държа отвратително с мен — откровено грубо и обидно. Нищо чудно, че посегнах към алкохола. Преструваше се, че името ми ѝ се губи. А то е лесно за запомняне, дори най-несхватливите успяват да го научат. Емър не звучи нито префърцунено, нито е трудно за произнасяне.

Но Моника така и не успя да се справи. Всеки път, когато ме запознаваше с някого, потъваше в дълбок размисъл.

— Не е за вярване, но с тази дама учехме заедно в колежа по изкуства — гукаше тя. Сякаш съм толкова стара и недъгава, та никой не би предположил, че двете с младоликата Моника сме връстнички.

Хайде сега! И тримата — тя, Кен и аз — сме на тридесет и една, необвързани.

Кен преподава история на изкуството, тя рисува грозни сладникави пастели, аз съм администратор в същата област. И тази сутрин може би ще ме назначат в една от най-добрите галерии в страната. Ще се водя директор, въпреки че бих могла да мина и за уредник.

Много искам да ме одобрят. Питам се защо се забърках в тази каша?

Дори не смея да помръдна, за да се пооправя и да посмекча пораженията. Да си намеря други дрехи. О, боже! Току-що забелязах, че освен вино, по сакото има и спагети.

Естествено, след това се запътихме към италианския ресторант. Вместо да се кача на автобуса като нормално човешко същество, аз се разкрещях от удоволствие, когато Кен ни покани. Моника също се присъедини, как иначе! Каза, че щяло да бъде забавно и доведе собственика на галерията Тони с още неколцина от гръмогласните си приятели. Е, в крайна сметка аз излязох най-гласовитата. Един от сервитьорите се приближи и ми подаде бутилка вино — почерпка за табелата на работилницата за велосипеди на баща му, която нарисувах.

Моника заяви, че това е невероятно. Представете си само — Емър рисува табели за работилници. Колко прекрасно, неподозирано!

По едно време Кен ми прошепна да не ѝ обръщам внимание, задето се заяжда с мен.

— Но защо? — недоумявах аз.

— Защото ти завижда.

Поне си мисля, че каза това. Възможно е. Не е изключено обаче и да си въобразявам. Честно казано, цялата вечер ми е доста смътна. Съвсем мъгляво си спомням как сервитьорите застанаха в редица и запяха „Край вавилонските реки“, а аз им запригласях. Май всички ме похвалиха. Или може би греша.

А как платихме? Платихме ли изобщо? Моля те, боже, дано сме си уредили сметката.

Да — спомних си. Кен поиска всеки да му даде десетачка. Всички се съгласиха, освен аз. В някакъв проблясък на трезвеност се обадох, че е редно да съберем по петнадесет, за да покрием сметката. И той, *мисля*, каза, че удоволствието да ме види, няма цена. Моника май също го чу и не остана никак доволна. С характерния си миличък гласец, от който ми се повдига, заяви, че едва ли някой очаква тя да плати, след като в галерията сме се черпили с вино за нейна сметка. Тони се разядоса и отсече, че всъщност той е купил виното. Вметнах, че не си струва да спорят кой е почерпил с това вино, понеже е било отвратително. Кен набързо плати с кредитната си карта и ни изкара навън.

Почувствах се много замаяна от чистия въздух, би било чудесно Кен да ме изпрати, не за друго, а просто да ме наглежда, да ми сипе чаша мляко или вода, или каквото там се пие в такива случаи. Но не, разбира се. Мадам Моника настоя да изпрати нея, а живеем в различни посоки. Той ми извика такси, закопча елегантното ми велурено манто и помоли шофьора да се грижи за мен, защото съм много специална дама.

Божичко, как само се погрижи човекът!

Но не е честно да стоваря вината върху Кен, колкото и да ми се иска. Той не помоли шофьора да дойде у дома и да легне в леглото ми. Не, за съжаление не мога да го обвинявам. Сама съм си виновна.

Но защо? Питам се защо. Нямам навика да си лягам с непознати, всъщност сега ми е за пръв път. Дали защото се разочаровах от Кен?

Шофьорът ли се е възползвал? Аз ли съм взела инициативата?

Мисли, Емър! Мисли и се опитай да си спомниш пътя към къщи. Но тихо, внимавай да не го събудиш.

Беше млад, едва-що навършил двадесет, фино лице с остри черти, прилича малко на лисица — хитър малък лисугер, дебнещ плячката си.

— Изглежда добре сте си прекарали — отбеляза той, когато се строполих в колата му. Опитах се да се наместя бързо, за да помахам на Кен, преструвайки се на по-трезва, отколкото съм.

— Ако искаш да знаеш, прекарах отвратително — студено отговорих аз.

— Какво би предпочела?

— Да си бях останала у дома. Да не бях пила това евтино вино, да не бях разговаряла с тази скучна жена, да не бях виждала противните ѝ безвкусни картини.

— Звучи ужасно.

Не исках да ме съжаляват.

— А ти как прекара вечерта? — попитах го надменно. Отговори, струва ми се, че и тази вечер била като всички останали. Вдигна рамене и смени темата. Отбелязах, че отношението му към вечерните удоволствия явно е сбъркано.

Боже господи, защо го изтърсих? Защо не го оставих да си прекара и тази нощ като всички останали, вместо да си легне с клиентка. Но пък може би навикът му бе такъв? Та какво знаех аз за него? Много малко.

Спомена, че трябва да си изкарва хляба, а аз го попитах дали си има приятелка. Като че ли ми отговори утвърдително — някоя си Хиси, Миси или друго подобно смехотворно име. Е, явно не е много запален по нея, щом в края на краищата се е озовал тук до мен.

Каза, че тя е съвременна жена, знаела много за човешките отношения, защото работела в цветарски магазин. Всичко било изтъкано от чувство за вина, страсти и лъжи. Не искала да се обвързва, оставяла го да следва своя път, а той ѝ позволявал да си върви по нейния. Отваряли си очите на четири. И прочее алабализми.

Светнах го, че му е наговорила куп лъжи: петимна е да свият гнездо, но се преструва. Просто така се прави в наши дни. Казах му, че го зная от личен опит. Ето, държа се хладно с Кен, а всъщност го

обичам и ако имам някакви надежди нещата между нас да потръгнат, съм готова да се откажа от всичко друго. Но понякога човек губи, няма как.

— Спечели ли поне едно полувреме тази вечер? — опита се да ме поразведри той.

— Да, изпях една песен със сервитьорите.

Подкарах отново „Край вавилонските реки“, за да ме чуе и да разбере колко съм добра. Той ми припяваше. После ме попита дали знам „На своя мъж бъди опора“. Отвърнах, че я зная, но не мога да се съглася напълно с внушението на песента. Изпях я обаче с него заради спорта. После предложих „Хей, Джуд“ и стигнахме до вкъщи.

Защо, питам се, не се сбогувах с него тогава, защо не се задоволих с концерта — чудесен завършек на тази скапана нощ? О, не, аз никога не правя нещата по лесния начин. Явно съм го поканила у дома и за мой срам не помня какво е последвало.

Дали съм му пуснала някой от дисковете си? Дали съм продължила да пия? Той трябва да е бил трезвен, нали караше такси. Веднага ли сме скочили в леглото?

Само да можех да си спомня какво ме е подтикнало да го направя! Тогава щях да се измъкна от ситуацията по-лесно и с по-малко неудобство.

Протегнах ръка към огромния часовник точно преди да завие като сирена. Слава богу, не се събуди. Спеше си като заклан в другия край на леглото. Поне не хъркаше и не се мятеше насън.

Къде ли е оставил таксито? Наоколо е пълно със знаци „Паркирането забранено“. Задръстванията са отчайващи. Щели да строят околостроително и най-добре ще е да побързат. Но понеже още не са го построили, сигурно е обикалял километри, за да намери място за колата. Или пък, обзет от луда страст, е спрял току пред входа?

Както и да е, това си е негов проблем.

Казал ли ми е как се казва? Сигурно, по някое време. От тези мисли ме побиват тръпки. Трябва да престана и да се замисля какво да облека за интервюто. Ако си вържа един шал, велуреното манто ще свърши работа.

Боже мой, мантото ми!

Да не би да съм го оставила в таксито? Не го виждам на закачалката зад вратата, където винаги виси. О, Господи, зная, че не си

доволен от мен. Не биваше да прелъстявам таксиметровия шофьор. Постъпих глупаво и грешно, но аз не върша много грехове, поне не генерални. И ходих да се моля за любовта на Кен край извора на Света Ана. Все още не е изпълнила молбата ми и с оглед на случилото се, ми се струва, че въобще няма да я разгледа. Но, погледни ме — чувствам се ужасно, ще оплета конците на това интервю, съсипах си новото ленено сако, а на всичкото отгоре, за капак, се оказва, че съм си изгубила велуреното манто.

Толкова се притесних и за момент забравих, че трябва да внимавам да не събудя таксиметровия шофьор.

Изправих се рязко в леглото и обърнах измъченото си угрижено лице към него.

Там нямаше никого.

На леглото до мен лежеше омачканото ми манто. Беше се проснало — тежко и обемисто — на неприлично голяма площ. Преструвайки се на таксиметров шофьор, за да ми изкара ангелите.

Скочих въодушевено от леглото. Имам бъдеще. Предстои ми обилна баня, гаргара, а после ще потърся из апартамента някаква чиста дреха. След това ще се преборя за работата в галерия „Хартфелт“, ще занеса на химическо чистене съсипаното си сако, ще звънна на Кен и ще го поканя да отпразнуваме назначението ми. Така ще си го върна.

Това евтино вино наистина може да съсипе човека. Да му докара халюцинации.

Като че ли бих поканила в къщата си някакъв непознат таксиметров шофьор!

ЧАСТ 2 — ХЮГО

Не че е лошо да караш такси. Приятна професия е и сам си определяш работното време. Изморен ли си, тръгваш си по-рано, ако събираш пари за екскурзия, навърташ по три допълнителни часа всяка вечер. Ежедневно возиш всякакви хора и трябва да си пълен темерут, ако поне половината от тях не ти допадат.

Карах една жена на парти в Бъкингамския дворец в Лондон и на два пъти спирах колата, защото ѝ се гадеше от нервното напрежение. Друг път качих актьор, който не можел да си запамети репликите. Репетирахме ги четиридесет минути, без да изключвам брояча. Двама току-що се бяха сгодили, пет пъти ми подаваха пръстена да го разгледам. Всеки път повтарях, че в живота си не съм виждал по-голям диамант.

Та, няма нищо лошо да си изкарваш хляба като таксиметров шофьор.

Чичо ми Сидни също караше такси и ме въведе в бизнеса; казваше, че гледа да научи по малко от всеки клиент. Така човек се образова многостранно, без да напуска работното си място. Прибираще се у дома добре осведомен за метеорологичната прогноза, информиран откъде да се купят зеленчуци на половин цена точно преди сергиите да затворят и как да си намериш дамска компания за бридж и други забавления по интернет.

Криси, тя работи в цветарски магазин и е много приятно момиче, твърди, че историите ми са много забавни и ме насърчава да напиша книга за работата ми като таксиметров шофьор. Аз, Хюго! Писател! Не ми трябва такова нещо.

Честно казано, предпочитам да стана певец, в мечтите си се виждам как пея пред огромни тълпи. Не се плаша от публика, не се срамувам, работата ми ме научи да запазвам самообладание. Хващам мелодиите по слух и свиря на китара, но никога не съм имал стимул да продължа.

Имайте предвид, че все пак се опитах. Участвах в конкурси, изпращах касети с демо версии, после дискове с мои песни. Но никой

не ги хареса. Не че съм по-малко талантлив от мнозина други, които изтеглят печелившия билет. Сам композирах песни, правех кавъри на хитове. Но безуспешно.

Нямах приятели от музикалните кръгове. Звучи странно, зная. След като си запален по нещо, редно е да си намериш приятели със сходни интереси. Ала незнайно защо аз продължих да се движа с компанията от ученическите ми години.

Те, разбира се, ходеха по клубове, обичаха да танцуват с момичета под акомпанимент на хубава музика, но всъщност не са никак музикални. Нямаха желание да свирят, да създават свои песни, да влязат в кухнята на това изкуство. Този въпрос изобщо не стои на дневен ред.

Работят на различни места, неколцина също са таксиметрови шофьори като мен. Когато се събираме, говорим за работа, обсъждаме как ще прекараме отпуските си, коментираме отборите, на които сме фенове. Често си обещаваме да започнем да тичаме за здраве и да ходим на фитнес, защото до един сме започнали да пускаме шкембета от целодневното заседяване в колите. В неделя сутрин играем мач, а после обръщаме по някоя бира. Един след друг те си намериха приятелки и се изпожениха. Сега вече сме на по двадесет и пет — двадесет и шест години и аз съм единственият ерген в компанията.

Общите ни теми за разговор намаляват. С часове се съветват за заеми за закупуване на къща, пренареждане на покриви, циментови замазки, строеж на веранди. Понякога им завиждам, задето са толкова запалени, и по цяла събота човъркат нещо по къщите си. Някои имат деца, които досущ си приличат.

Ще дойде ден и аз ще се ожения, и ще си имам деца, но моментът още не е настъпил. Трябва да срещна подходящия човек, за когото ще бъда готов на всичко.

Надявам се тази жена да има връзки в музикалната индустрия, защото все още не съм се отказал напълно от мечтата си. Почти, ако трябва да бъдем честни, но не съвсем. Когато ги интервюират, всички звезди заявяват, че са имали късмет да срещнат точния човек, който им е дал рамо.

Макар да съм на двадесет и шест, все още живея при родителите си, но това не е чак такъв повод за притеснение. Не съм се замонашил.

Знаете — има си родители и родители. Вкъщи си имаме микровълнова фурна и голям хладилник с надписани рафтове — „Татко“, „Мама“, „Хюго“.

Сестра ми Белла, която се отдели да живее сама с още две феминистки, твърди, че нашият дом е най-тъжното нещо на света. Поскръбно дори от документален филм за инвалиди, защото те са увредени само физически, а ние — умствено. Според нея сме три тъжни, недъгави създания, уловени в примката на своето жалко съществуване. Потръпвала само като си помисли за нас — трима души на достолепна възраст, които биха могли да живеят пълноценно, стига да поискат.

Откровено казано, така и не разбрах накъде бие. Животът ни си тече съвсем нормално. Всеки месец внасям в пощенския клон прилична сума на тяхно име — фондът им за черни дни. Баща ми работи като помощник в малка ветеринарна лечебница. Винаги е правил това, няма квалификация за ветеринарен фелдшер, но разчитат много на него. Успява да удържи котенцата, за да ги ваксинират, знае как да успокои всяко куче, почиства неразборията, която хамстерите оставят след себе си. Той обожава животните, но за жалост мама е алергична към тях — изрива се цялата, започва да подсмърча и очите ѝ се насълзяват. Затова той общува с тях само в работно време и почти всяка вечер разхожда съседските кучета из парка.

Мама работи в туристическа агенция, по цял ден търси евтини екскурзии за хората, вече е спец. Винаги може да ви осигури почивка с голямо намаление. Докато мигнете, сте в Индия на половин цена или на дълга екскурзия във Венеция извън туристическия сезон. Татко обаче не може да пътува със самолет, пробвал веднъж, но ушите му бучали през цялото време и затова не повторил. Мама ходи на екскурзии с колегите си, което не е толкова приятно. В сравнение с мнозинството семейни двойки обаче те са щастливи, даже много щастливи.

Татко е вегетарианец, а мама непрекъснато спазва някаква глупава диета, затова е добре, че всеки си има отделен рафт в хладилника. Разпределили сме разумно и останалите вещи вкъщи. Имам два телевизора — по един в кухнята и в дневната. Така че няма разгорещени дебати какво да се гледа. За прането се редуваме през три седмици, не гладим, защото носим дрехи от немачкаеми материи. Този

факт също натъжава сестра ми Белла. Сякаш нейният живот с онези двете, които държат на естествените тъкани, хранят се екологично и говорят органично, не е достоен за оплакване!

Мама и татко са си много добре. Достатъчно дълго съм бил зад волана на таксито и зная, че живеят по-хубаво от повечето си връстници. От шофьорското място ставате свидетели на доста човешки трагедии, уверявам ви.

Тази сутрин мама ни съобщи, че идната събота заминава за осем дни в Дубай. Татко каза, че това е страхотно и сигурно ще си прекара чудесно. Той пък се канел да посети някаква лечебница за пострадали животни. Отдавна си мечтае да се погрижи за магаренцата, на които им се броят ребрата, и за трикраките наплашени кученца със скръбни очи. Попитаха ме дали ще се справя и аз им казах да не се притесняват. И без това тази събота и неделя е мой ред за прането, нека бъдат спокойни.

— Ти си чудесно момче, Хюго — похвали ме мама.

— Мъж, по-точно — поправи я татко.

— Може би като се върнем, вече ще си си намерил булка — предположи мама.

Каза го като на шега, но аз усетих, че говори сериозно. Би се радвала да ме види задомен. Почувствах се, все едно съм се провинил пред тях. На моята възраст са имали две деца: аз — на четири и Белла — на пет. Аз мога да се похваля единствено с прилична банкова сметка.

— Май ще остана тук и след като остарееете и побелеете.

— Дано не е така, сине. Би било прекрасно да заживееш с човек, когото сам си харесал, вместо с нас, дете не си имал възможност да ни избираш.

Внезапно ме хвана страх, че не ще успея да намеря подходящия човек, понеже съм много нерешителен.

Винаги съм се задоволявал с възможностите, които ми се предоставят сами. Чичо Сидни ме въведе в таксиметровия бизнес, излизах с едно момиче, понеже е сестра на еди-кого си, после с друга, защото е приятелка на гаджето на мой съученик. Играя футбол в неделя, защото някой друг урежда игрището и ме включва в отбора. Купувам си дрехите от магазина, в който работи един мой приятел — Гери. При всяка разпродажба ми запазва по нещичко.

— Стига да решиш, би могъл да изглеждаш много добре, Хюго — повтаряше ми той. — Имаш остри черти, а жените си падат по такива лица. Достатъчно е да носиш хубави кожени якета.

Гери е пълничък добряк, който винаги поощрява околните.

Пред него бих могъл да мина за хубавец, дори да изглеждам като задницата на автобуса от Росмор за Дъблин. Затова и не си давам труда да се грижа много-много за така наречения си добър външен вид.

Колкото и да е странно, единствено с Криси бих желал да се сбliжа повече. Но дори и за нея не съм сигурен.

И за двама ни е глупаво да таим напразни надежди, при условие че не сме уверени. Криси е забавна, говори увлекателно за цветя и прочее, но завинаги? Всеки ден и всяка нощ? Не зная.

Честно да си призная, и тя се чувства така. Често си говорим, че няма нищо по-лошо от двама души, уловени в капана на безлюбвието. Криси непрекъснато вижда такива хора. Твърди, че животът на шестдесет процента от жените, на които е правила булчински букети, е съсипан.

Голяма част от клиентите ми са нещастни и воюват непрестанно с половинките си. Най-много се карат онези, които са тръгнали на почивка. Те най-често изглеждат сякаш се мразят.

Както и да е. В нощта, когато мама замина за Залива, за да събира тен и да си купи златна гривна, а татко тръгна да храни малки нещастни сърнички с биберон и да превързва раните по магарешките гърбове, аз работех извънредно. Мислех си колко е прекрасно да те обожава някой и да се бори за теб с нокти и зъби, както е по филмите.

Точно тогава минах край един италиански ресторант. От входа излизаха хора, повечето сериозно подпийнали. Трябва да си много предпазлив с такива клиенти. Чичо Сид ме съветваше в такъв случай първо да се уверя дали могат да се държат на краката си, да си платят сметката и да съм особено бдителен да не ми оповръщат седалките.

Симпатичен младеж излезе напред и ми помахаше. Той поне беше трезвен. Канадец или американец. Много учтив.

— Имате ли нещо против да откарате тази млада дама до дома й? — подаде ми десетачка; курсът щеше да излезе доста по-малко.

Младата дама се олюляваше, но не приличаше на човек, който се кани да драйфа — умеех да ги надушвам тези — тя просто нямаше

такова излъчване. Но пък се свлече на колене, докато влизаше в колата, а това е лошо начало.

Той се качи и много внимателно я изправи.

Попитах го дали случайно не би могъл да ни придружи. Стори ми се, че няма да е зле да помага, когато я издърпвам навън.

— Не, бих искал, но, видите ли... Моника... е с нас, а това е нейната нощ, пък и живеем в една посока. Всичко е наред. Емър, събуди се, скъпа, поговори си с този симпатичен младеж.

— Не искам да разговарям, Кен, искам да му изпея нещо — промърмори тя.

— Става ли, момче? — разтревожено ме попита той.

— Разбира се, Кен. Аз ще припявам.

— Мразя Моника, Кен, тя не те заслужава. Лицето ѝ е като краставица и рисува сякаш е потопила корнишон в розови, сини и жълти боички. Много е недодялана, но ти не го забелязваш.

Кен се притесни да не би Моника да чуе тези думи и ме погледна объркано. Винаги съм си мислил, че работата ми изисква да съчетавам ролите на дипломат и брачен агент.

— Потегляме — обявих аз.

— Грижи се за нея, тя е много специална дама — помоли ме Кен. И тръгнахме. Тя мърмореше отзад — защо, след като е толкова специална, той ще изпрати Моника, чието лице е надупчено като бадемова черупка.

— По-скоро прилича на краставица — поправих я аз. Тя изпадна във възторг.

— Това е точната дума. Браво! Колко си наблюдателен!

Тя се усмихна и заповтаря: „Като краставица“, сякаш забравила, че тя самата измисли сравнението. После изтърси:

— А! Кен ме помоли да ти попея. Какво искаш?

— По твой избор — бях учтив както винаги.

Беше хубава жена, приближаваше тридесетте, с руса права коса. Беше пила доста, но се отнасяше позитивно към всичко, с изключение на онази Моника с порестото лице.

— Кен е много мил, разбира, че е скучно да караш такси и затова ме помоли да те позабавлявам. Ще ти изпея „Край вавилонските реки“.

Изпя я доста добре.

Предложих да изпеем „На своя мъж бъди опора“. Отвърна ми, че мъжете са глупаци и нямат нужда от подкрепа, а от някой, който да им отвори очите. Но в крайна сметка изпяхме и нея, и още няколко други.

По едно време се уплаших да не заспи и да пропуснем къщата ѝ или пък блока, ако живее в апартамент. Затова се помъчих да поддържам разговора. Попитах я за какво трябва да им се отворят очите на мъжете.

— Че току под носовете им се разхожда някоя прекрасна жена, а те не я забелязват — лаконично отговори тя. Заразказва ми дълго и объркано за Кен, как бил подведен от глупостта на Моника и си въобразявал, че някой трябва да покровителства тази тъпачка. Едва ли правели секс, но човек никога не е сигурен, когато си има работа с мъже. А може би точно тази нощ ще си легнат в отвратителната ѝ къща на Ориндж Кресънт 35. Тази мисъл я съкруши.

— Може би е твърде пиан — реших да помогна аз.

— Не, той не пие. Остана трезвен и плати по-голямата част от сметката ни.

Беше съсипана. Ходила да се моли на Света Ана, но тя не ѝ обърнала никакво внимание. Светицата оставяла такива като Моника да се размотават необезпокоявани и да рушат живота на останалите. Канят мъжете им в къщите си и ги изнасилват.

— Сигурно ще я изпрати само до входа и ще се прибере у дома — опитах се да я успокоя.

— Но той не ме забелязва, това е проблемът. Как се казваш, между другото?

— Хюго.

— Малко префърцунено, не мислиш ли?

— Не зная. Винаги съм си мислил, че ще изглежда добре на обложката на диск или пред залата, където изнасям концерт. Мечти, какво да правиш...

Обикновено не говоря за себе си. Изненадах се. Но пък какво толкова, по дяволите, тя е само една пиана жена. Със същия успех бих могъл да рецитирам и правилника за движение.

Бе настроена иконоборчески.

— Защо тогава не направиш нещо, за да осъществиш мечтата си?

Сякаш на задната ми седалка седеше дребен ядосан териер.

— Нашите държаха да стана учителка или медицинска сестра, не искаха да се занимавам с изкуство, но аз се борих и утре се явявам на интервю за страхотна работа. Надявах се тази нощ Кен да придружи мен, а той се отпрати към Ориндж Кресънт 35 да дундурка онази тъпа краставица, както правилно я оприличи.

Лицето ѝ се обля в сълзи. Трябваше на всяка цена да сложа край на това.

— Слушай — започнах аз. — Ние, мъжете, сигурно сме безнадежден случай, твърде предпазливо племе... Просто не желаем да се забъркваме в каша, от които се излиза с цената на много нерви и огорчения. Това обяснява всичко.

— Говориш пълни глупости! Обзалагам се, че някое хубаво момиче копнее по теб, Хюго. Някое глупаво невинно девойче, убедено, че от теб ще излезе добър певец, стига да не си толкова нерешителен. Кое то си мисли, че би те направила щастлив, стига да ѝ позволиш. Не зная докъде ще се проточи редицата, ако такива като нас двете застанат една до друга.

Поклати скръбно глава.

Погледнах в огледалото и ми се стори, че очите ѝ се затварят.

— Имам си приятелка, казва се Криси — викнах аз, за да я събудя. — Но не съм сигурен, че тя е любовта на живота ми. Май и тя не е убедена, а е глупаво да се впуснем в нещо, без да знаем къде ще му излезе краят.

— О, за бога, Хюго, ти си кръгъл глупак. Та нима има нещо сигурно на този свят! Отговори ми! За пръв път срещам подобен страхливец! След четиридесет години ще се видим пак и ти ще си бъдеш все същия, само малко по-стар и оплешивял, естествено, и острите черти на лицето ти, дето ще изглеждат така добре на обложката на диск, ще плувнат в мазнина. Погледът ти ще стане мнителен и ще носиш мазно таке. Но, общо взето, няма да си много променен.

Нямаше смисъл да ѝ се връзвам. Попитах я как ще ме посъветва да постъпя. О, тя знаеше и това!

Да отида още тази нощ в къщата на Криси, да ѝ съобщя, че съм готов да опитаме, защото животът е кратък, а любовта е прекрасно нещо и си струва усилията, които и двамата ще положим.

— Възможно е да те послушам.

— Едва ли.

— Защо не кажеш всичко това на Кен? — попитах я бодро аз.

— Защото, ако не се получи, това ще е краят.

Звучеше искрено.

После слезе, залитайки. Излязох от колата, за да ѝ помогна да изкачи няколкото стъпала до входното антре. Засуетихме се с ключовете, но в крайна сметка успя да се вмъкне в жилището си.

— Пееш добре — каза ми тя в заключение, преди да се строполи вътре. — Даже доста. Трябва да порботиш по репертоара си, но имаш данни.

Движех се безцелно в тихата нощ. Неочаквано забелязах, че съм близо до Ориндж Кресънт. Спомних си, че ме нарече страхливец. Ще види тя!

Позвъних на входната врата.

Краставицата Моника ми отвори. Беше боса, но дрехите ѝ си бяха по местата. Може би пристигах тъкмо навреме.

— Идвам да взема Кен.

Кен се появи. Беше изненадан.

— Поръчахте такси — обясних му аз.

Той се държеше любезно, но недоумяваше. Предположи, че е станала грешка, но аз бях непоклатим. Откъде ще знам адреса? Бил съм толкова път специално, за да го взема.

— Е, Моника, май трябва да вървя, след като шофьорът е дошъл да ме прибере.

Краставицата се нацупи, но аз го примъкнах в таксито. Отправихме се към дома му.

— Емър те обича.

— Нищо подобно, обича кариерата си — тъжно измърмори той.

— Грещиш. Много. Когато не пееше, ми разказваше колко е влюбена в теб.

— Беше пияна като пън.

— В този случай няма значение дали си трезвен, или не. Утре ѝ предстои някакво изпитание. Няма да е зле да наминеш и да ѝ вдъхнеш кураж за онова интервю.

Позамисли се.

— Да не би в свободното си време да се занимаваш с терапия или с разрешаване на психологически проблеми?

— Не. Когато ми остане време, се занимавам с музика. Да се сещаш за някое място, където бих могъл да изляза на сцена?

Колко странен е животът! Оказа се, че утре студентите на Кен щели да организират диско — вечер в колежа по изкуства. Но китаристът им ги напуснал. Прослуша ме в колата. Изпях му три парчета и той ме одобри. Каза ми на кой адрес да отида. Попита ме имам ли приятелка, защото след това щяло да има хубава почерпка.

Отговорих му, че имам прекрасно момиче — Криси, а той може да доведе Емър, за да отпразнуваме назначаването ѝ в галерията. Погледна ме, сякаш за пръв път му хрумва подобна идея.

Така е, Емър беше права.

Мъжете нямат нужда от опора. Никак даже. Имат нужда от един хубав ритник в задника, когато нарее моментът да се действа.

Изворът навярно върши всякакви чудеса, ала все пак не можем да очакваме подобно нещо от Света Ана.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА СРЕБЪРНАТА СВАТБА

ЧАСТ 1 — ПЪРЛ

Винаги съм се интересувала от разни дребни факти; обичам да изчитам всякаква ненужна информация, при наличие на компютър, по цял ден щях да вися пред екрана. Ако съм от хората, които се явяват на състезания, безспорно щях да се представя доста добре. Дори да спечеля награда. Не ми стиска да се явя в играта „Стани богат“, иначе щях да спечеля доста. Честно. Обикновено отговарям на въпросите, които затрудняват състезателите.

Пърл Умницата — така ме наричаха в училище, но прякорът си остана на училищната скамейка. Момичетата от нашия квартал рядко продължават образованието си. И моето семейство, както мнозина други през шейсетте и седемдесетте години на миналия век, напусна Ирландия и дойде в Англия с амбицията да спечели състояние. Произхождаме от Росмор, който навремето бил бедно градче. Но сега се е променил коренно. Няма да повярвате как живеят някои от братовчедите ми там. Съпругът ми Боб е от Галуей, запознахме се на тържество с традиционни ирландски танци.

Татко беше работник в пътното строителство; до един ни назначиха в заводи или магазини и бяхме щастливи, че не се налага да слугуваме по чуждите къщи като майките ни в така наречената „Стара родина“. Оженихме се на по седемнадесет. Най-късно. Просто такъв беше обичаят.

Като всички останали и ние имахме две деца още преди да навършим двадесет и една. Продължавахме безропотно да работим, защото съпрузите ни не смогваха да ни изхранят само с една заплата. Никой не се оплакваше.

Бяхме по-скоро англичани, отколкото ирландци. Поддържахме английските футболни отбори. Веднъж годишно двамата с Боб се качвахме на влака, после на ферибота, после пак на влака, за да се върнем в Росмор. С Лили — първата ми братовчедка — сме връстници. Навремето те бяха много бедни и тя завиждаше на „елегантните“ ми дрехи.

Еlegantни дрехи! Мама получаваше като по каталог старите дрехи на децата от нашата улица. Ето как се обличахме. В Росмор се присмиваха на английския ни акцент, но на нас не ни пукаше. Баба беше много мила жена. Водеше ни двете с Лили до един извор в гората, където имаше статуя на Света Ана, за да се помолим да ни даде добри съпрузи. Аз трябваше да се моля по-усърдно, понеже живеех в Англия и имаше опасност да срещна друговец.

Сигурно свещеният извор си е свършил работата, защото срещнах Боб, а Лили — Ейдън. И двамата бяха мъже за чудо и приказ. Тогава нямахме достатъчно пари, за да гостуваме на сватбите си, но и двете бяхме много щастливи и си разменяхме писма с подробности как живеем.

Дъщеря ми Ейми и нейното първородно дете — Тереза — щяха да се родят почти по едно и също време, така че имахме какво да си споделяме. После стана онзи ужасен инцидент.

Мислиш си, че такива неща не се случват на близките ти, а само на другите. Някой открадна Тереза от бебешката ѝ количка. Така и не успяха да я намерят и да я върнат у дома. Клетото малко куче се скъсвало от лай, наоколо имало стотици хора, но никой нищо не видял.

Нещата се промениха. Имам предвид, че след това, което Лили преживя, не можех вече да ѝ разказвам за Ейми. Пътуванията ни до Ирландия секнаха, след като почина баба. Живеехме си щастливо в Северна Англия и след раждането на Джон нямаше какво повече да желаем.

Всяка седмица си купувахме фиш от тотото и от лотарията и обсъждахме как ще похарчим спечеленото. Несъмнено щяхме да отидем на околосветско пътешествие, да си купим вила на Средиземно море, голяма къща в някой от тузарските квартали, а за родителите ни — малка къщичка с градина. А за децата! За тях имахме големи планове.

Щяха да учат в най-скъпите училища, да ги запишем на музикални уроци, курсове по танци, тренировки по тенис и езда. Щяха да имат всичко, което ние не можехме да си позволим. Даже повече!

В действителност грижите ни за децата не се изчерпваха с напразни мечти. С Боб си знаехме, че може и да не уцелим джакпота, а отчаяно желаехме децата ни да имат по-големи възможности от нас. Затова си отворихме сметка и всяка седмица внасяхме известна сума.

Още от деня на раждането им. Влогът в пощенската банка на името на Ейми и Джон малко по малко набъбваше.

Четох някъде, че децата трябва да се кръщават с кратки, класически имена, за да успеят в живота. Онези, които сега са на мода, впоследствие може да се окажат изтъркани, масови имена. Затова ги нарекохме Ейми и Джон. Две чудесни деца, ала така си мисли всяка майка.

Когато му дойде времето, и двамата получиха по един хубав чисто нов велосипед, а не някакво колело от битпазара. Водехме ги на увеселителни паркове, на рождените си дни канеха приятели вкъщи, а ние ги черпехме със сандвичи и им купувахме видеокасети. На Джон подарихме компютър. Той го инсталира в неговата стая. Щеше ни се и ние да го ползваме, но синът ни бе много любознателно петнадесетгодишно момче и не исках да му се пречкам из краката.

Изучихме Ейми в много скъп колеж за секретарки. Задлъжняхме доста, защото аз работя като касиерка в супермаркет, а Боб е шофьор на микробус — все нископлатени длъжности. Но всъщност инвестицията в децата си струваше.

Оказа се, че Джон има талант в сферата на новите технологии и си намери добра работа в областта на информатиката. Заслужаваше си да му подарим компютър на толкова ранна възраст. Скъпоструващите курсове на Ейми също дадоха плодове — назначиха я като администратор в голяма компания, а после се издигна до поста личен асистент.

И двамата са в Лондон! Представете си само!

От време на време ни идват на гости, но вече не водят приятелите си вкъщи. Живеят независимо, като успели хора, а точно за това се борехме ние. Пък и знаехме, че няма как да доведат приятелите си тук, в малката ни къща. Както си му е редът, преди Ейми да навърши двадесет и четири, а Джон — двадесет и три, те вече живееха в апартаменти, които делиха с други млади хора.

Приятелите ни питаха как смятаме да отпразнуваме двадесет и петата годишнина от сватбата си — тоест сребърната сватба. Отговаряхме им, че не знаем, защото най-вероятно децата ни готвят някаква изненада. Няма как да забравят деня — първи април, защото винаги сме го отбелязвали, когато бяха малки.

Денят на шегата!

Представете си — дадохме най-големия обет в живота си точно на този ден! Често се шегувахме, че сигурно има нещо символично в датата. Купувахме голяма сладоледена торта, та всеки да получи и допълнително парче. Съседите ни, сестрата на Боб и моят братовчед отпразнуваха пищно сребърните си сватби. Събраха много гости, слушахме стари песни от времето, когато са сключили брак.

Чудех се какво ли са намислили Джон и Ейми.

Сигурно близките и приятелите вече знаеха тайната, но ни питаха, за да направят изненадата още по-голяма. Понеже бяхме свикнали да спестяваме за детския фонд, продължихме да заделяме по малко. С тези пари купих на Боб нов тъмносив костюм, а за мен — тъмносиня рокля от креп и дамска чанта в тон. Денят приближаваше, но нямаше и намек, че нещо се подготвя. Всъщност, Ейми продължи да поддържа напрежението — съобщи ни, че двамата с Тим — мъжът, на когото е лична асистентка — заминават за Париж през почивните дни. Престорих се, че го приемам насериозно. По същия начин реагирах, когато Джон ни се обади, че заедно с колегите от офиса заминава на гмуркане. Купил си нов водолазен костюм и пълно оборудване.

Два дни преди датата започнах да се притеснявам. Две семейства, наши близки, ни поканиха на вечеря — едните на индийски, другите — на италиански ресторант.

Настояваха да отбележим деня. И когато им отговорих, че непременно ще го отпразнуваме, ме обхвана съмнение. Реших да си изясня нещата, за да спестя разочарованието на Боб. Той обличаше през ден новия костюм и заставаше пред огледалото в спалнята. Позвъних на служебния телефон на Ейми.

— А, майко — преди ме наричаше „мамо“, но явно е въвела ново обръщение.

— Исках да те питам за почивните дни. Наистина ли ще пътуваш? Точно сега ли?

Тя се ядоса.

— Виж какво, майко. Моля те. Отдавна вече не ми се месиш, оставяш ме да живея както намеря за добре. Не ми казвай, че си решила да запригласяш на онези, които не одобряват връзката ми с Тим. Бракът му се е разпаднал, майко, няма нищо нередно в екскурзията ни до Париж. Недей сега да започваш и ти...

Обясних ѝ, че нямам намерение да критикувам пътуването ѝ до Париж, дори не знаех, че Тим е женен. Звъня по съвсем друг повод.

— И какъв е той, майко?

Дъщеря ми бе много рязка. Заболя ме.

Но се съвзех.

— Чудех се, да не би да сте забравили, че в събота имаме сребърна сватба?

Прибързах.

— Вашата какво?

— Навършват се двадесет и пет години, откакто с татко се оженихме. Мислехме си, че двамата с Джон ще... организирате нещо по този повод, някаква парти може би. Съседите само ни подпитват и...

Чух как си пое дълбоко дъх.

— О, да, майко. Денят на майтапа, първи април! Разбира се, боже мой!

Тогава се уверих, че тя наистина е забравила. А също и Джон. И няма да има парти в наша чест.

Вече беше четвъртък — твърде късно да разпращаме покани и да празнуваме у дома. Боб ще бъде съсипан, той понася по-тежко от мен факта, че малкото му момиче ни посещава все по-рядко. С такова нетърпение очакваше деня, в който, облечен с новия костюм ще изпее „Караш ме да се чувствам толкова млад“. Мислеше, че са резервирали салона на ресторанта „Жълтата птица“, защото дочул, че в събота ще организират някакво събитие там.

Сетих се за сестра му, която винаги е настроена критично към децата ни; за моя сърдечен братовчед и шумните парти за техните годишнини. Също и за тъмносинята рокля с дамската чанта в тон. За годините, прекарани в името на детския фонд край касата в супермаркета. От него купихме красивото сако, с което се яви на първото си интервю за работа. Винаги канехме приятелите на Ейми и Джон у дома за тържествата по случай рождените им дни. Помислих си колко часове бе изкарал на пътя Боб със зачервени очи и вдървен гръб, за да може да им купи колела, радио и музикални уредби с дискове. Колко пъти ги водихме в Леголандия и на зоопарк, и на едnodневни екскурзии до Франция!

За един кратък миг се поддадох на грозното усещане, че не ме интересува дали въобще ще ги чуя повече — нея и Джон.

Бързо се мобилизирах. С общи усилия бяхме работили и спестявали четвърт век, за да им осигурим по-добри условия, отколкото сме имали ние. Не можем заради някакъв мимолетен гняв да зачеркнем с кръст всичко това. Трябва да им помогна да се измъкнат с достойнство от това провинение, да ги уверя, че то е маловажно. Трябва бързо да кажа нещо, преди да е започнала да ми се извинява.

Прекъснах я по средата на думата:

— Дватама с татко заминаваме за почивните дни и исках да зная дали не сте намислили нещо...

— Майко, толкова съжалявам.

Сега пък тя ме прекъсна, но аз не ѝ позволих да продължи.

— Всичко е наред, ако решите да ни подарите цветя, ги изпратете на адреса на леля ви, защото няма да си бъдем у дома.

— Разбира се, майко.

— А истинското парти ще отложим за перлената сватба.

— Перлена?

— Да, така смятахме с баща ти. Сребърната не е толкова важна. Но понеже името ми означава перла, пищното тържество ще е по този повод...

Постарах се гласът ми да прелива от възторг и светло очакване.

— Който се пада... ммм...?

— Тридесетият юбилей — бодро изчуруликах аз. — Само след пет години, така че с Джон започвайте да се готвите още отсега. Трябва да бъде партито на хилядолетието!

В гласа ѝ прозвуча непресторена благодарност.

— Благодаря ти, мамо.

Старото обръщение явно пак влезе в сила.

Реших да заведа Боб на малка екскурзия до Блекпул и направих резервация. Сестра му ще бъде впечатлена от цветята. Знаех, че ще ни изпратят огромни букети, за да изкупят вината си. В крайна сметка така бе по-добре, отколкото да се оставя в лапите на самосъжалението.

Ненапразно в училище ме наричаха Пърл Умницата.

ЧАСТ 2 — ДЖОН ЩЕДРИЯ

В офиса ме наричат Джон Щедрия.

Заради моето глупаво начинание — всеки петък да ги черпя с по чаша шампанско и парче пушена съомга върху солена бисквитка. Добро начало за почивните дни. Допада много на онези, които няма къде да отидат, другите също се отбиват край бюрото ми за малко. По-приятно е, отколкото да се тъпчеш в някой бар, каквато е традицията в други офиси. И не изисква много средства — две, най-много три бутилки не особено скъпо вино. Добавете и съомга от „Маркс и Спенсър“, няколко пакета бисквити за мезе и резенчета лимон и хоп! — спечелих си репутация на много щедър човек.

Ние сме си добра компания. Офисът ни не е нещо забележително. Повечето от нас мечтаят да се преместят в по-лъскав, преди да навършат тридесет години.

Но все пак имаме работа и добро име в нашия бранш, така че всичко е тип-топ.

На мен ми харесва; с двамина колеги си делим просторен светъл апартамент.

Един ден сестра ми звъннала в офиса и поискала да я свържат с Джон.

— С кого от двамата — Джон Щедрия или другия? — попитали я.

Отговорила им, че май с другия, но сгрешила. Беше много изненадана:

— Та ти не си щедър! — звучеше обвинително.

— Да, но не съм и стиснат.

Съгласи се и нататък разговорът протече гладко.

Близки ли сме си с нея? Не бих казал. Е, свързва ни това, че преживяхме заедно детските си години. Имаме общи спомени. Но живеем различно.

Ейми учи в модерен колеж за секретарки — как да се облича, социални умения, организаторска работа. Добре са я образовали —

слаба е като вейка, носи елегантни маркови сака. Изглежда безупречно, държи се овладяно. Има само едно слабо място — онзи тип Тим.

Той си има богата съпруга, огромна къща, няколко деца, които ходят в безбожно скъпи училища. Има перспективна работа — отговорник на офиса за Централна Европа в компанията. Не би заложил на карта всичко това, като направи връзката си с Ейми обществено достойние, макар да е прекрасна и всеки мъж би се гордял да има такава съпруга до себе си. Но Ейми не иска или не го разбира. А когато ѝ светне, ще бъде твърде късно.

Опитах се да ѝ го обясня веднъж, докато вечеряхме заедно, но, боже мой, думите ми удариха на камък. Рязко ме прекъсна — не било моя работа, нищо не разбирам.

Подкани ме да се погледна в огледалото, за да осъзная, че не мога да бъда трибун на истинската, неувяхваща любов. Никога досега не съм имал приятелка.

Това не отговаря напълно на истината. Ядосах се. Но двамата скърпихме положението и оттогава не обсъждаме личния си живот.

После срещнах Линда. И, разбира се, вече ми се искаше да тръбя пред всички за личния си живот.

Линда изглежда зашеметяващо, прехвърлиха я за шест месеца при нас от главния офис. Но така и не се върна обратно. Ирландка е, ала не в традиционния сладникаво-сентиментален смисъл на думата. Тя е завършена личност — умът ѝ реже като бръснач и всички я уважават.

И от всички мъже, с които би могла да бъде — тоест повечето — избра мен. Бях поласкан.

Един петък, докато се черпехме със сьомга, тя ме попита без заобикалки как Джон Щедрия прекарва остатъка от вечерта. Отговорих ѝ с пресекващ глас, че Джон Щедрия ще откликне на всяко предложение на Линда Прекрасната. Отидохме на италиански ресторант. След това двамата започнахме да излизаме често.

Заведе ме у тях и ме запозна с родителите си. Баща ѝ е високопоставен ирландски banker. Живеят в огромна къща с цветя и овощна градина, из която се разхождат лабрадори.

Не ме разпитваха за семейството ми. За разлика от самата Линда.

— Кога ще ме запознаеш с тях? Надявам се да е през този век. Какво ще кажеш?

Не съм глупак, не се преструвах, че семейството ми е от висшата класа като нейното. Така само отлагаш проблемите. Разказах ѝ, че съм роден в малка къща, родителите ми са обикновени работници. Но не можех да я заведа при мама и татко. Не още.

Отвратителната ни леля Дервла, сестрата на татко, ще настоява да дойде, за да я проучи. И шумният братовчед на майка ще намери повод да се изтърси. Ще бърборят за разни места в „старата“ родина, ще се опитват да се изкарат рода със семейството на Линда. Ужасно.

Ще се наложи да измислям оправдания за поведението им и после ще се чувствам виновен.

Не, най-добре ще е да ги държа настрана възможно по-дълго.

Но пък защо да не я запозная със сестра си? Поканих я в суши бар, а тя доведе и гадния Тим. Непрекъснато прокарваше ръка през косата си и повтаряше, че трябва да тича нанякъде. Ейми го гледаше, все едно от способна лична асистентка внезапно се е превърнала в кокер шпаньол.

Когато си тръгнаха, вдигнах рамене и поднесох своите извинения.

— Не зная защо го търпи.

— Аз зная — отговори Линда.

Учудих се, но за нея сякаш бе очевидно:

— Защото го обича.

За голямо мое съжаление Линда отказваше да остава нощем в стаята ми в нашия просторен слънчев апартамент, въпреки че там често се подвизаваха момичета. Щях да се чувствам горд пред приятелите си, гледайки я как отпива портокалов сок на закуска, облечена в моя халат.

Но тя бе непоклатима. Аз също не можех да оставам в апартамента, в който живееше с още една жена. Понякога след вечеря отсядахме в хотел, така че ми липсваше не сексът, а онова, което Линда наричаше „битова скука“.

Според нея трябвало да почакаме да се убедим напълно и после да си наемем обща квартира.

Непрекъснато я уверявах, че съм напълно сигурен. Тя ми се присмиваше и ме засичаше с въпроса кога ще я запозная с родителите си. Чудех се дали няма да е по-добре, ако ги поканя в Лондон, вместо да я водя у дома. Дилема. Поне тук нямаше опасност леля Дервла и

половината ни съседни да ни шпионират. Но пък нашите щяха да са на тръни в Лондон.

И така, отлагах ли отлагах.

Един ден Линда ми се обади — беше в командировка. Намирала се на петнадесетина мили от родния ми град, искала да намина и да се обади на майка и татко. Излъгах, че ги няма. Когато се върна, започнах да пелтеча колко е жалко, че са се разминали, но тя ме прекъсна.

— Не се разминахме, Джон, срещнахме се.

— Но те не бяха там — изхъхрих аз.

— Явно са се прибрали.

— И?

— Пийнахме чай с препечени филийки и сирене, разказах им за работата ни. Леля ти Дервла намина и спомена, че може би всички ще се съберем на „Сребърната“. Какво е това, Джон? Хотел, кръчма?

— Не зная. Вероятно — измърморих аз.

Линда се е запознала с нашите, ходила е у дома, срещнала се е с леля Дервла и го е преживяла. Сигурно това се нарича любов.

Опитах се да разкажа на Ейми, но тя, крайно възбудена от предстоящото пътуване до Париж с Тим, изобщо не ме слушаше. Чудех се дали наистина да не поканя някой ден майка и татко в Лондон. Вече се бяха запознали с Линда, най-лошото мина. Нямах да се притесняват като при среща с напълно непозната жена. Но все не намирах време, непрекъснато изникваше нещо друго.

Работехме извънредно, а в почивните дни цяло лято ходехме да караме сърф. Неколцина планираха да отидат на гмуркане през есента. Понякога се чувствах зле, като си мислех колко малко имат те в сравнение с мен. Но такъв е животът. Погледнете африканците — те пък нямат нищо! И не се е намерил лек за този проблем. Нима трябва да си тровим живота с угризения?

Линда посещава често родителите си, но то е друго. Освен това те са наблизо. Непрекъснато им звъни по телефона и си говорят глупости. А аз не се обаждам на нашите, защото Пърл и Боб са от хората, които се паникьосват, когато телефонът извъни. Все си мислят, че е станало нещо лошо. Дори когато се обаждам от офиса, ми казват да не си харча парите. Но наистина искам да ги заведа на някакво шоу, мюзикъл или нещо подобно. Ще им бъде приятно да отседнат в хотел за една нощ. Както споменах обаче, времето минава неусетно.

Тогава ми се обади Ейми — като гръм от ясно небе. Обясни ми, че очаквали да им организираме тържество по случай сребърната им сватба. Значи това са имали предвид, когато са казали на Линда, че ще се срещнат на сребърната. Не било име на кръчма, а някакъв двадесет и пет годишен юбилей.

— По дяволите! — на няколко пъти повторих аз и Ейми се съгласи с мен.

— Да бяха ни напомнили — не спираше тя. — Мълчат си и очакват идеите сами да ни осенят.

Сетих се за големите поздравителни картички, които изпращаха всяка година за рождения ми ден, плюс ленена кърпичка или лента за отбелязване на страниците. Но пък родителите са длъжни да помнят рождените дни на децата си. Когато имам деца, тоест когато Линда ми роди син и дъщеря, и аз ще помня рождените им дати. Въпреки че тя и сега непрекъснато търчи за разни юбилеи или тържества у тях. Но при момичетата е друго.

И точно това ме ядосва — Ейми трябваше да се сети за тази проклета годишнина. Било каквото било, предложих да се опитаме да замажем положението, да им организираме нещо тук, в Лондон — вечеря, шампанско, лимузина. Но не, тя нямало да е тук. Заминавали за Париж с Тим и не могли да отменят пътуването. Понякога сестра ми се държи като глупава егоистка. Много глупава.

Продължи с някакви откачени приказки за голяма церемония по случай перлената сватба, понеже било свързано с името на мама. Показа се, че така се нарича тридесетгодишнината.

Бог знае на кой свят ще сме тогава! Със сигурност ние с Линда ще сме сключили брак, а Тим несъмнено ще е скочил в леглото на нова хубавица, по-млада от сестра ми.

Затова да изпратим по един букет до ужасната леля Дервла, а те по-добре да си прекарат само двамата в Блекпул, пък за перлената сватба ще измислим нещо грандиозно. Но някак си не звучеше убедително. Нито пред мен, нито пред Ейми.

Разказах това на Линда още същата вечер. Тя ме изслуша мълчаливо. Гледаше ме, сякаш ме вижда за пръв път.

Не ми хареса този поглед. Взираше се в мен, все едно съм жигосан.

— Какво има? — попитах притеснено.

— Нищо. Продължавай.

И така — мама и татко, както самата тя знае, защото ги е виждала, наистина са солта на земята. Но се задоволяват с малко. Как само кътат някакви дреболии! Не е ли трогателно!? Майка все се докарва пред съседите, братовчед си, всички околни. Тя е скучна жена без стил, без вкус, без принципи. Гледат със зяпнала уста леля Дервла, властната кака на баща ми, която си мисли, че знае всичко, но само два пъти в живота си е напускала границите на Уотфорд.

Харесват малката си къщурка и не искат да си потърсят по-просторен дом. Времената се менят, хората не стоят на едно място, но те не го осъзнават. Ако повечето бяха като тях, все още щяхме да живеем в пещери.

Лицето на Линда остана безизразно. Обикновено тя спори оживено с мен. Но сега мълчеше, а, както е известно, колкото по-малко говори събеседникът ти, толкова по-бъбрив ставаш ти. Обясних ѝ, че според родителите ми пиле с картофи е най-великото пиршество, а на Коледа украсяват къщата с хартиени гирлянди и се спъваме на всяка крачка.

Линда мълчеше. Затова ѝ разказах как мама работеше допълнително, за да ни купи велосипеди, а ужасната леля Дервла ни навестяваше да ни черпи с мляко и бисквити. По едно време видях как Линда спусна крака от канапето и си нахлузи обувките. Странно — апартаментът бе на наше разположение, не беше време да си тръгва.

Каза, че ще си върви.

— Как така? Нали купих фазан и бутилка чудесно бордо за вечеря?

Без никаква връзка Линда ме попита дали съм готвил фазан за мама и татко. Ами в тяхната кухня няма никакви условия, а и те се хранят с такива гадости, че ще им призлее от фазан. Лицето ѝ коренно се промени.

— Какво има, Линда? Да не ти е лошо? — попитах глупаво.

Преди да тръгне, тя леко докосна дланта ми. Изглеждаше много тъжна.

— О, Джон, Джон Щедрия, ти наистина не разбираш, нали?

И излезе.

Не разбрах. И досега съм в неведение. Това е проблемът с хората — никога не можеш да бъдеш сигурен.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

КРЪЧМАТА

ЧАСТ 1 — ПОПИ

Когато бях малка, баба живееше с нас. Обожавахме я, защото бе много по-забавна от родителите ни и ни разбираше по-добре. Историите ѝ бяха много интересни — през дългия си живот бе видяла какво ли не. Извеждаше ни с Джейн на дълги разходки из глоговата гора и винаги ни показваше нещо любопитно. Я някоя къщичка за птици, направена преди много години от братята ѝ, я цветя за хербарии. Най-често ни разказваше за извора на Света Ана. Предупреждаваше ни никога да не се присмиваме на хората, дошли тук да се молят, защото нищо чудно някой ден и ние да се озовем пред извора с молба.

Често се случвало така. На младини и тя смятала за лудост да се сричат молитви и да се оставят паметни бележки край извора, но на старини започнала да намира покой тук. Научи ни да изслушваме околните. Поне мен. Сигурно затова ми хрумна да работя със стари хора.

У дома не посрещнаха възторжено идеята ми.

— Първо трябва да се квалифицираш — произнесе се татко.

— Възрастните понякога са доста взискателни — напомни мама.

— Никога няма да си намериш мъж, ако се подвизаваш само сред старчоци — заплаши ме по-голямата ми сестра Джейн.

Двете никак не си приличаме. Тя си слагаше руж и сенки за очи и гладеше дрехите си с парна ютия. Грижеше се старателно за обувките си, тъпчеше ги с вестници и ги излъскваше с боя. Приятелите ми я наричаха Джейн Елегантната.

Въпреки че всички въкщи се противяха, аз не им обърнах никакво внимание, защото те по принцип реагират негативно на всичко. Изкарах курсове за медицинска сестра в болницата „Света Ана“ в родния си град — Росмор. Помолих ги да ме назначат в отделението за възрастни хора.

Пациентите бяха чудесни и споделяха с мен житейската си мъдрост.

Един ми обясни всичко за фондовия пазар и акциите, друг — за засаждането на декоративни цветя. Възрастна жена, получила седем предложения за женитба, ме научи как да привличам мъжете, друга — как да полирам медни съдове. Бях натрупала доста опит, когато видях обявата, че се търси управителка на старческия дом „Пирен и папрат“, на пет мили от Росмор.

Навремето собственичките на къщата — две забавни, симпатични старици — били много запалени по градинарството. Когато починали, имотът им бил превърнат в дом за възрастни. На тридесет и седем вече бях успяла да се възползвам от получените съвети. Имах неголяма, ала задоволителна сума в акции. Ухажвах ме доста мъже, но за нещастие избрах Оливър, който бе извънредно влюбчив; разделихме се след една година брачен живот.

Медните ми тигани блестяха като скъпоценни камъни. Благодарение на златните ми ръце цветята в сандъчетата по прозорците ми грееха целогодишно в различни багри. Това, разбира се, не е истинска квалификация за длъжността управител на старческия дом „Пирен и папрат“, но понеже съм опитна и енергична медицинска сестра, четиримата директори ме одобриха на интервюто и ме назначиха. Полагаше ми се и малка къщурка със запусната градина, но аз лесно щях да се погрижа за това.

Щом ме назначиха, отидох да се срещна с персонала и с обитателите на „Пирен и папрат“. Изглеждаха щастливи. Харесвали много предишната управителка, но тя отишла да работи в телевизията.

— Надявам се да не използвате този дом като трамплин за медийна кариера като нея — измърмори Гари. За не повече от десет секунди схванах, че той е рупорът на недоволните тук.

— Не, ако исках да върша това, щях да го направя директно — бодро отговорих аз.

— Или пък да се омъжите и да ни напуснете — заяде се крехка старица на име Ив. Отбелязах си, че ще ми създава проблеми.

— Да се омъжа? О, не. Зная какво е и не бих опитала повторно.

Зяпнаха. Явно бяха свикнали на по-щадящ подход.

Попитах ги дали са съгласни три дни да носят значки с имената си. Ако дотогава не успея да ги науча, значи не ставам за тази работа. Предложих им да ме наричат Попи — доста глупаво име, но записаното в акта ми за раждане е още по-нелепо, та, ако не възразяват,

нека се обръщат към мен по този начин. Уверих ги, че обичам да изслушвам другите и с удоволствие се уча от тях. Ще ми бъде много приятно, ако попълня белите петна в образованието си благодарение на техните идеи.

Това им допадна. Слушах ги да си говорят по време на чая, че съм малко странна.

С голямо удоволствие се поразходих из мястото, което занапред щеше да бъде мой дом в пълния смисъл на думата. Все по-далечна ми се струваше стряхата, под която израснах.

Осъзнах го, когато не изпитах никаква необходимост да се обадя на мама и татко, за да им разкажа за новата си работа. Не ми се слушаха възраженията им — каква тежка отговорност поемам и как вината ще падне върху мен, ако някой от старците си счупи тазобедрената става.

Не позвъних и на сестра си Джейн, понеже за пореден път щеше да ми обясни, че не е трябвало да прогонвам своя красив и богат мъж Оливър. Вината не била в него. Просто трябвало да приема факта, че всички мъже кръшкат по малко; заложено е в природата им.

Не се обадох и на Оливър, понеже никога не разговаряме.

Телефонирах на най-добрата си приятелка — Граная, която освен това ми е и адвокат и ми помага при подписването на договорите. Казах ѝ, че мястото е страхотно и я поканих някой ден да намине да се видим.

— Навярно по-скоро, отколкото предполагаш. Казаха, че татко не може повече да живее сам.

Баща ѝ — Дан Грийн — бе прекрасен човек. Обичах да им ходя на гости. Той винаги беше в добро настроение, лицето му аленееше и се смееше гръмогласно.

— С удоволствие ще го взема в „Пирен и папрат“. Веднага щом решиш, ще му приготвя стая.

— Не е толкова лесно. Твърди, че кракът му няма да стъпи в дом. Искал да си стои вкъщи и всяка вечер да ходи в кръчмата за по халба бира. За съжаление това вече е невъзможно, Попи.

Звучеше угрижено.

— Все ще се намери разрешение.

Не биваше да го оставя на произвола на съдбата, но и не трябваше да го гали с перце.

— Покани го на чай при мен. Ще гледам да свърша черната работа.

— Ще опитам — обеща тя не особено обнадеждено.

Една от първите ми задачи в „Пирен и папрат“ бе да се занимаем със запуснатата градина.

— Управителката е добра, когато е доволна — заявих им аз. — А аз не съм никак доволна от тази градина. Ще разкопая няколко цветни лехи, но имам нужда от помощ да ги засадим.

Гари отвърна, че плащат солидна сума за дома, затова няма никакво намерение да рови из пръстта и да си цапа ръцете. Съгласих се, че има право да постъпи както желае. Скоро обаче той запя нова песен — зарази се от радостната суетня покрай изчитането на указанията върху пакетите със семена, наглеждането на разсада и като добавка — чашите с леден чай, с които възнаграждавах усилията на градинарите.

Като допълнително поощрение им раздадох саксии и им обясних как да ги засадят. Започна надпревара, всички молеха гостите си да им носят екзотични растения от оранжерията. Преди първото посещение на директорите вече бяхме обсъдили сериозно как да си инсталираме малък фонтан. Наричахме го „водна атракция“. Всичко вървеше по мед и масло.

Граная доведе баща си. Дан Грийн си беше все същия сърдечен и преливащ от доволство мъж.

Но заради болестта силите го напускаха. Той не беше глупак. Осъзнаваше, че не след дълго няма да може да живее сам. А нямаше как да отиде при Граная, защото у тях бе пренаселено. Двамата се поразходихме малко. Показах му градината, разказах му, че през зимата ще организираме кръжок по рисуване и после ще подредим картините на изложба.

— Искаш да дойда да живея тук, нали, Попи?

— За съжаление няма как да те взема, тук се влиза много трудно.

— Всичко е написано на челото ти, с Граная сте приятелки от десетгодишни. Ако се наложи да избирам, бих дошъл тук. Но сърце не ми дава да се откажа от най-любимото си занимание в този живот — питието в кръчмата вечер.

— Ще си пиеш и тук, Дан. Всяка вечер ще си правим компания на чаша вино. И аз имам нужда от това, повярвай ми.

— Не е същото — отсече той, без да се замисли. Явно се беше сблъскавал и преди с този аргумент. — Жените не разбират какво е да отидеш на кръчма. Наливната бира си е цял ритуал.

Беше прав. Наистина не го схващаш. Не разбирам защо човек да ходи на места, където си умираш от скука от тъпи шегички, барманът мрънка изтъркани фрази под носа си, редовните клиенти разказват безкрайни истории, има опасност да пострадаш от някой пияница или да се почувстваш самотен и изолиран, понеже нямаш компания, за разлика от всички останали. По-добре купи една-две бири и отиди на гости у приятели или пък ги покани у дома. Ала моментът не бе подходящ за дълги спорове по тази тема.

Потърсих по-спокойни води. Разказах му за новия ни голям телевизор с плосък екран и как планираме да си обзаведем една стая като истински кинозал от старо време: ще ядем пуканки, а някой от персонала ще показва местата на зрителите с фенерче. Описах му и нововъведенията в библиотеката: опънали сме голям плакат с надпис „Пазете тишина“ и всекидневниците стоят там на купчина, за да могат всички да ги прегледат; каталогизирахме съвместно всички книги, които техните роднини и приятели ни носят.

Споменах и за ежеседмичните екскурзии с микробус до глоговата гора. Аз им разказвам историите на баба, а местните ги допълват със свои преживявания; събираме дървесни кори, листа и цветя. Запознах го с Матюрити, красивото рунтаво куче, което Скънк Слатъри ни помоли да приютим. Матюрити е идеален за старчески дом — позволява на всички да го гаят и потупват по главата, без да се привързва по-специално към никого.

Показах му и моята радост и гордост — кокошките, които кудкудякаха весело в кокошарника в задния двор. Седем бели легхорни, всяка с име и рекордърка по снасяне на яйца. Макар и заинтригуван, Дан ме увери, че никакви съблазни няма да подействат — „Пирен и папрат“ има един съществен недостатък: твърде е далеч от кръчмата. На цели пет мили от Росмор и цивилизацията.

— Граная ще те води с колата, когато идва да те посети — примолих се аз.

Много бих искала баща ѝ да заживее тук. Но явно и собствената му дъщеря не разбираше психологията на кръчмата. Мъжете се нуждаели от свобода на движение, за да си намират сами средата.

Стори ми се, че си тръгна с неохота, защото долови съблазнителната миризма, която се носеше откъм кухнята.

В четвъртък имахме курсове по готварство и се редувах на групи да приготвят вечеря. Днес темата бе индонезийска кухня, така че щяхме да ядем „nasi goreng“.

Както винаги, и през следващите дни бях много заета. За няколко седмици забравих за Дан, но Граная се обади и ми събщи, че на излизане от болницата паднал лошо и като го изпишат, ще се нуждае от неотлъчни грижи. Помоли ме да го взема — за няколко седмици, докато види какво ще прави.

Само една голяма ъглова стая бе свободна. Смятах да я превърна в музикален салон, но я преустроих, за да настаня Дан в нея. Беше паднал духом, отказа да се запознае с останалите обитатели на дома. Нямаше и помен от гръмогласния му смях, червендалестото му лице изглеждаше сивкаво и смалено. И въпреки това нямаше как да му отделям специално внимание, не ми оставаше време да се тревожа колко се е променил някогашният веселяк Дан. Непрекъснато се случваше нещо ново.

Гари, гласът на дисидентите, организира протест срещу Дан, защото живеел в по-голяма стая от техните; Ив, която се кахъреше за всичко, заяви, че някои от новите книги в библиотеката са с откровено порнографско съдържание. След дълбок размисъл бившият ми съпруг Оливър разбрал, че жените не осъзнават идеята за свободата на духа, и затова щял да бъде щастлив да се съберем отново в напълно моногамен съюз. Сестра ми, винаги елегантната Джейн, както обикновено се изказа, че е лудост да не го приема обратно. Но животът ми бил доказателство за неспособността ми да взимам мъдри решения. От директорския борд на „Пирен и папрат“ ми съобщиха, че един от акционерите се кани да осребри дяловете си и предстои експертиза, която да установи стойността на дома.

Изпратих Гари да поговори с Дан на четири очи. Знаех, че Дан пределно ясно ще го уведоми за намерението си да не остава за постоянно и това ще го успокои.

Придружих Ив в библиотеката и прегледахме откровената порнография. Оказаха се няколко безобидни снимки на корсажи. Написах на Оливър, че му желая успех и достигане на дълбоки прозрения в духовните скиталчества, но нямам намерение да се

сдобрявам с него. Припомних му за съдебните възбрани да ме посещава — така че е невъзможно да обсъдим лично проблема.

Пред управителния съвет изразих радостта си да закупя една четвърт от акциите в „Пирен и папрат“, когато са готови с оценката. Да заповядат на инспекция по всяко време, стига да не тревожат подопечните ми. И ще видят достоверна картина, защото, ако целя да купя евтини акции, мястото трябва да изглежда непривлекателно, но пък за да не загубя длъжността си на управител, съм длъжна поддържам дома в изряден вид.

Планът ми сработи. Дан и Гари се сприятелиха много бързо. Ив организира феминистка дискусия по темата за мъжката душа, която, изначално непоковарена, впоследствие кривва от правия път.

Оливър посещаваше сестра ми и плачеше на рамото ѝ толкова често и така продължително, че ѝ излязоха пришки на езика да ми обяснява колко идиотско е от моя страна да го отхвърлям.

Съветът на директорите мина на тайно посещение един ден, докато бяхме из гората. Останаха много доволни и ми поискаха огромна сума за една четвърт от акциите.

Но аз бях подготвена.

Обясних им, че като купя дял, гарантирам да остана в дома. Изброих какви подобрения съм направила досега и очертах бъдещите си планове. Посъветвах ги да се обърнат към обитателите на дома и откровено да ги попитат биха ли останали, ако аз напусна. Признаха неохотно приноса ми и се съгласиха да намалят значително първоначалната цена.

— Доста си нетрадиционна, Попи. Внимавай само да не нарушим някой закон и да отнемат лиценза на „Пирен и папрат“.

Според мен не нарушавахме никакви правила. Кокошките се гледаха много хигиенично, в библиотеката нямаше книги с порнография. Едно нещо обаче не ми даваше мира.

Отнасяше се до бащата на Граная.

Дан беше твърде весел.

Не биваше да откъсвам очи от него.

По никакъв начин не би могъл да се измъкна и да ходи на кръчма. Най-близката се намира на четири километра и реши ли да извика такси, ще го спипам за десет секунди. И въпреки това бе възвърнал предишното си добро настроение и цветущ тен на лицето.

Взе решение да остане в дома и си отиде вкъщи да си донесе багажа.

Предложихме да му помогнем да си подреди вещите, но той твърдо отказа. Ако зачитаме и малкото му останало достойнство, трябвало да му позволим да си нареди сам нещата.

Новият му приятел Гари щял да му помогне.

Вярваме дълбоко, че достойнството и личното пространство на подопечните ни трябва да бъдат уважавани, затова се съгласихме с него. Чуваше се тътрене, но нищо не изпопада. Край стената сложи стар бюфет с огледало, окачи няколко репродукции с ловни сцени, дъска за бележки и мишена за дартс на вратата. Оставаха още малко мебели, покрити с килими и кадифени покривки. Навярно бяха скринове или шкафове.

Стаята му обаче бе достатъчно голяма да ги побере. Спомена, че е донесъл сгъваеми столове, за да си кани гости, а също и две високи табуретки, върху които подреди вази с цветя. Забелязах, че няколко души се отбиват при него за около половин час преди обед и го посещават отново надвечер.

Жените се издокарваха повече, по-често си правеха прически, когато ни навестяваше фризьорът, слагаха си парфюм и бижута. Мъжете понякога носеха вратовръзки и си приглаждаха косите.

Нещо ставаше.

Отне ми повече време, отколкото би следвало, да разбере, че Дан е отворил кръчма в стаята си.

В шкафа държи мерилки за течности; покритите с килими мебели се превръщат в барплот, маха вазите от високите табуретки, а сгъваемите столове подрежда около масички.

Ив пиеше малко сухо мартини, останалите дами си поръчваха шери в тумбести чаши. Мъжете наблюдаваха на бирата, която точеха от метален варел, умело дегизиран извън работното време на кръчмата като поличка за списания.

Как ги разкрих?

Шпионирах ги.

Изглеждаха много щастливи. Никога не се напиваха и никому не пречеха. Но, разбира се, нарушаваха закона. Забранено е да се продава алкохол без лиценз. Където и да било. Още по-малко в старчески дом

със строги правила и изисквания, забраняващи на обитателите да работят като съдържатели на кръчма, в която се плаща в брой.

Но те бяха много доволни. Жал ми беше да ги спра. Реших да се преструвам на неосведомена.

Понечеше ли някой от персонала да ме уведоми, аз се измъквах. Кой знае колко тайни съм пропуснала несъзнателно. Управителният съвет продължаваше да ни посещава, а аз гледах своевременно да уведомя Дан за датата, защото понякога директорите се отбиваха в стаите на обитателите да ги попитат как са. Не исках да го сварят, докато коктейлбарът работи с пълна пара.

Още един от акционерите продаде дяла си и така вече бях собственичка на половината акции.

Сестра ми Джейн се намуси и изрази недоволство, когато ѝ съобщих новината. Поканих я на вечеря, за да отпразнуваме събитието. Но Джейн не спря да мърмори и да повтаря колко е нелепо медицинска сестра, обучавана на държавни разноски, да стигне толкова далеч. Всъщност, не ми остана време за притеснения. Трябваше да се погрижа часовете по рисуване да не съвпадат с работното време на Дан. В деня на изложбата мнозина се подкрепиха в кръчмата.

На следния ден отидох да се поразходя сама из гората, придружена само от кучето.

Матюрити обича гората и на всяка крачка открива нещо любопитно. Наближихме извора и тръгнах да поогледам наоколо.

Навсякъде висяха бележки с мнения за новото шосе: „Няма да им позволим да те унищожат, Света Ана“, пишеше на една. Някой бе прикрепил химикал към лист хартия с молба несъгласните с околоръстното да си напишат имената в списъка. Реших да се подпиша. Повечето от хората в дома не приемаха строежа. После се зачудих дали пък няма да започнат да ги посещават по-често, ако се разреши въпросът със задръстванията по улиците.

Точно тогава звънна мобилният ми телефон. Около мен се чуха възмутени въздишки — сякаш да ми намекнат, че в наши дни никой не тачи светите места.

Обаждаха се от дома. От здравната инспекция пристигнали без предупреждение.

Трябваше да мисля бързо.

Погледнах към статуята за съвет. „Моля те, Света Ана, не ми помогна особено по въпроса с мъжете, измъкни ме поне от тази каша.“

После помолих да ме свържат със стаята на Дан.

— Господин Грийн? — започнах аз с целия авторитет, на който бях способна. — Има малка промяна в плана. Уговорката ни да проведем художествена дискусия се отменя. Моля ви незабавно да се преместите в трапезарията. Пристигнаха са здравни инспектори, а аз не съм в сградата. Ще се върна бързо, за да ги разведа из дома. Ще ме улесните много, ако се заемете с обяда без никакво отлагане. Преди да тръгнете, разчистете творческото си ателие. Знаете какво имам предвид. Благодаря ви за съдействието, господин Грийн.

След това прекъснах връзката. Знаех, че Дан ще ме послуша. Двамата с Матюрити изтичахме към колата и подкарах бясно към „Пирен и папрат“.

Инспекторите пиеха кафе и хапваха бисквитки в приемната. Разглеждаха изложбата на местна флора, подредена в стъкленици, разучаваха съобщенията по стената, напомнящи за демонстрациите по готварско майсторство, сутрешната постановка „Кратко запознанство“, която винаги обираше овациите, и предстоящия дебат относно околоръстното шосе.

Извиних се за отсъствието и предложих да ги поразведа наоколо. По коридора на първия етаж се натъкнахме на подкрепилите се с обеден аперитив, които хихикайки се нижеха в редичка към трапезарията. Забавлявах се повече от хлапета, пийнали джин от нелегален казан по време на Сухия режим.

Оставаше ми само да се погрижа Дан никога да не разбере как съм спасила дребния му кръчмарски бизнес и собственото си работно място.

— Здравей, Попи — весело поздрави той. После кимна на здравните инспектори. — Чудесно място! Но, боже мой, тя бди над закона като копой! Всяка алинея се спазва стриктно — пожарна безопасност, хигиена... Просто невероятно! Но на нас ни харесва, а това е най-важното, нали?

Инспекторите останаха впечатлени. Веселящите се заеха с обяда. Знаех, че безпрепятствено ще продължим да си живеем така до второ пришествие.

ЧАСТ 2 — ДЖЕЙН ЕЛЕГАНТНАТА

Когато бях по-млада, казваха, че съм перфекционистка. Това определение ми харесваше. Наистина се стремях да изпипвам всичко до съвършенство. Но с годините спряха да използват тази дума. Вероятно заради другите ѝ значения — дребнав, педантичен, скептичен.

А също и стара мома.

Никой не определяше Попи като перфекционистка. Боже опази! Коленете ѝ винаги бяха разранени и покрити със струпеи. Косата ѝ падаше на очите, дрехите ѝ — целите раздърпани от катерене по дърветата из глоговата гора или пързаяне по какво ли не. Въпреки това другите я харесваха. Нещо крайно несправедливо.

Къщата бе пълна с нейните приятелки — онази шумна Граная направо живееше при нас! И още стотици като нея. Същото се отнася и за момчетата, когато им дойде времето, тоест — доста рано. Край дома ни се навъртаха цели тълпи. Когато завърши „Света Ита“, можеше да отиде в университет като мен — имам научна степен и съм библиотекар — но Попи, винаги наясно какво иска, настоя да учи за медицинска сестра.

На мама и татко им олекна, понеже нямаше да плащат такси, но какво от това? Нали са работили и спестявали, с цел да ни образуват! Попи се прибираше вкъщи и разказваше такива истории за отделението, че косите ми настръхваха. А на нея това ѝ беше работата, моля ви се! Недоумявах как пациентите се оставят в ръцете на ненормалната ми сестра.

Когато завърши (противно на всякаква логика — не очаквах това някога да се случи), започна работа в отделение за старци. Повечето ѝ пациенти бяха умопомрачени клетници, блуждаещи из някакъв друг свят. Според Попи били очарователни и жизнени. Човек би си помислил, че работи с Айнщайновци и Питърустиновци, а не със склерозирали старци, които не знаят кой ден сме днес.

Сред безкрайната върволица ухажори на сестра ми бе и един младеж на име Оливър. Родителите му притежаваха доста имоти из

Росмор. Красавец; подозирах, че си пада малко Дон Жуан. Не работеше, защото нямаше нужда. Семейството му се разкъсваше между облекчението, че най-сетне ще си седне на задника, и загрижеността, че избраницата му е медицинска сестра на име Попи без никакво родословие. Предупредих я да не се надява на верен съпруг в негово лице, но тя само повдигна рамене: човек цял живот поемал рискове. Някой ден самата тя можела да кривне с друг мъж, така че бракът не бил нищо повече от огромна оптимистична стъпка в неизвестността.

Не мисля така. Считам, че за да не сбъркаш, трябва да си помислиш добре предварително. Странно, но аз никога не съм имала и най-бледа възможност да се задълбоча в този проблем. С изключение на онзи път с Кийт — библиотекар като мен. Наистина си подхождахме, но стана голямо недоразумение. Дори не мога да си го обясня.

Обмисляхме дали да не се стодим и аз му описах какъв годежен пръстен съм си набелязала — с малък квадратен изумруд. Не беше много скъп, нищо подобно, но той се разстрои някак си, като разбра, че вече съм го избрала и изпробвала. Тъкмо му казвах, че в дома ни непременно трябва да има дрешник, защото иначе дрехите ни ще се мачкат неимоверно, когато той... всъщност, не зная какво му стана. Обяви, че му е нужно време за размисъл и постепенно се изпари в небитието.

Сватбата на Попи и Оливър оправда напълно очакванията ми. Хаотична, неорганизирана, смехотворна. Черпиха с изобилие от шампанско и малки сандвичи с пилешко месо. И торта. Толкоз. Нямаше истински банкет със столове с имената на гостите.

На нашите им хареса. На мен — никак.

Шумната Граная се хилеше през цялото време, доведе и червендалестия си баща. Мама и татко казаха, че Попи не им е създала нито една грижа през целия си живот.

По мое мнение преувеличавах достатъчно.

Не са имали ядове с Попи? Я стига!

А мога ли да попитам какви грижи съм им създавала аз? Живеех самостоятелно и наминавах да ги видя. Не чак толкова често, колкото им се иска на родителите, но достатъчно. От време на време. Попи и Оливър живееха в разкошна къща, поне в сравнение с малкия ми

апартамент изглеждаше като царски палат. Но беше безнадеждно запусната, понеже Попи продължи да слугува на онези в гериатрията.

Честно ви казвам — ако се бях омъжила за Оливър и цялото му състояние, щях да си стоя у дома, да се грижа за домакинството и да организирам приеми. За да не му давам възможност да кръшка.

Много скоро разбрах, че изневерява на сестра ми. Видях го да се натиска с някакво момиче в един вино — бар. Той, естествено, също ме забеляза и се освободи от прегръдките ѝ. Приближи се към мен. Пусна в ход целия си чар:

— Възрастни хора сме, Джейн.

— Така е, Оливър — отвърнах му ледено.

— А възрастните не разправят прибързано глупави историйки, нали?

— Стига да не се натъкнат на друг възрастен, който върши глупости в баровете — засякох го, горда от себе си.

Той задържа поглед върху мен.

— Всъщност, прецени сама, Джейн — заключи той и се върна при момичето.

Платих и си тръгнах.

В крайна сметка не казах на Попи.

Опитах се да я предупредя още преди сватбата, но тя реагира нехайно и безотговорно. Нека разбере сама.

Това се случи шест месеца по-късно — прибрала се у дома по-рано и сварила Оливър с някакво старо гадже, отдадени на носталгични занимания. Помолила го да си върви. Още същия ден.

Той, естествено, вдигна голяма врява.

Каза ѝ, че е фанатичка, което донякъде е вярно. Не желаела никакви обяснения, извинения, обещания за изкупуване на греховете. Обяснила му, че иска единствено къщата; дори се отказва от издръжка, което си е далавера, както ще го светнат адвокатите и разведените му приятели.

И сякаш загубата на този златен телец не ѝ стигаше, ами Попи зарязва и сигурната си работа в болницата и отиде в някакъв отворителен старчески дом — „Пирен и папрат“.

Ама че име! Но Попи, върна на себе си, обяви, че ѝ харесва. Било по-добре от Свети някой си, както кръщавали повечето домове. Така обитателите не се чувствали все едно са ги подкарвали с остен към оня

свят. Други пък носели безогледно сладникави имена, затова „Пирен и папрат“ я задоволява. Непрекъснато просната на четири крака, разсаждаше въпросните растения из градината, та домът да си отговаря на името.

Естествено, Попи надмина всички очаквания.

Противно на всякаква логика, ужасният старчески дом процъфтяваше и жънеше успехи. Мама ми съобщи, че сега Попи притежава голяма част от него и двамата с татко щели да се радват да отидат там, когато остарееят. Попи ги посъветвала да не чакат много, за да могат активно да се включат в чудесните занимания на подопечните ѝ.

Мразя да ходя там.

Отбивам се от време на време от солидарност, но ми прилява само при мисълта за сбръчканите им лица и турнирите им по тенис на маса.

Понякога Попи изтърсква по свойствения си идиотски начин, сякаш е единадесетгодишно момиченце:

— Нима ти правиш нещо по-вълнуващо от мен, Джейн?

Няма как да отговориш на подобен въпрос.

Мама и татко твърдяха, че никой не е в състояние да спре Попи. Незнайно защо го казват с възхищение.

Повечето от старците в дома са много чувствителни по темата за околоръстното. Някои приветстват идеята и я намират за прогресивна, доколкото могат да съдят от редките си посещения в града. Ще се улесни пресичането на улиците, понеже движението няма да е толкова натоварено. Други са на противоположното мнение — роднините им щели да профучават по околоръстното, без изобщо да се отбият при тях. Попи организира дебати в дома, а после води поддръжниците на двата лагера на съответните протести в града. Звучи налудничаво, нали? А дори и Оливър твърди, че тя е безценна жена, когато се отбива вкъщи.

Започнах да зареждам хладилника с големи сочни маслини и резени колбас, в случай че намине. Видът ми винаги е изряден, така че няма опасност да ме свари като повлекана. Клетата Попи обикновено изглежда, сякаш цял ден е вършила тежка физическа работа. Което си е така — в онези отделения за старци. Преди да се премести в дома. Приятно ми е да ми идва на гости.

И, разбира се, че спя с него. Искам да кажа — мъже като Оливър не вземат насериозно тези неща. В края на краищата съм му балдъза, по-скоро бивша балдъза. Не гледам на него като на кандидат-съпруг. Света Ана едва ли би отвърнала на молбите ми, изпращайки ми бившата половинка на Попи.

Дразня се, че говори непрекъснато за нея. Веднъж споменах, че освен Попи вече имаме и други общи теми за разговор, но той ме погледна стъписано. Все ме разпитва дали тя излиза с друг. Отговарям му, че Попи вечно се вижда с всички, но никого не забелязва. Това го стъписа още повече. Поиска да знае дали тя пита за него.

В интерес на истината, случи ли се да спомена името му, Попи поглежда с въздишка към небето. Но му го спестих. Въобразява си, че двете сме били близки на младини и непрекъснато ме подпитваше за онова време. Като че ли си го спомням!

Реших да се отбия в онова идиотско място — „Пирен и папрат“, за да се видя с Попи и да посъбера материал за разговорите с Оливър. Щеше ми се да поддържам илюзията, че в детинството си сме били много привързани една към друга.

Посрещна ме следната гледка — задникът на Попи, която дълбаеше някаква дупка в земята. Край нея се бяха наредили всички старчоци, включително гръмогласният червендалест баща на Граная — Дан. Той пък какво прави тук? Смехът им секна, когато сянката ми се спусна върху тях.

— О, ами че това е Джейн Елегантната — викна отвратителният Дан. Останалите ме огледаха недоволно. Попи се измъкна от дупката в земята — с черни ръце и полепнала по лицето ѝ кал.

— Здравсти, Джейн, какво има?

Сякаш не мога да се отбия при сестра си, без непременно да се е случило нещо лошо!

— Няма нищо извънредно! — рязко отговорих аз.

На всички им стана ясно, най-вече на Дан.

— Затегнете коланите! — провикна се той и последва всеобщ смях.

— Изгаряйте доказателствата и излизайте в пенсия! — добави един почти беззъб старец, очевидно пенсиониран се много отдавна.

Намразих ги, задето усетиха студенината помежду ни, а също и Попи, която допусна да ни разкрият.

— Добре, приятели, оставям ви за малко. И, за бога, стойте далеч от дупката, не желая да ви вадя оттам със счупени крайници!

След като даде това разпореждане, Попи ме поведе към малката си къщурка. Изми си ръцете, наля ми чаша шери и седна да си поприказваме.

— По лицето ти е останала кал — осведомих я аз.

Направи се, че не ме е чула.

— Да не би да е станало нещо с татко?

— Не, защо трябва да му има нещо?

— Миналата седмица беше вдигнал кръвно.

— Ти пък откъде знаеш?

— Меря му го всяка седмица. Когато ходя у тях в почивния си полуден.

Попи посещава мама и татко всяка седмица!? Колко странно!

— Какво има тогава? — погледна с копнеж към градината. Искаше ѝ се да е там, вместо да стои тук, вътре със сестра си.

— Говорих с Оливър — подхванах аз.

— Оливър? — почуди се тя.

— Да. Съпругът ти, човекът, за когото бе омъжена.

— Но сега не съм, Джейн — поясни ми като на бавноразвиваща се. С онези дъртаци говори на равна нога, но не и с мен.

— Зная, но ме разпитва за теб.

Чудех се как съм позволила нещата да излязат до такава степен извън контрол.

— За какво по-точно?

Беше ѝ напълно безразлично. Искаше ми се да не бях идвала.

— Не зная. Какво ли не. Дали си била добра на разни игри в училище, как сме празнували рождените ти дни...

— Оливър ти е задавал такива въпроси? Сигурно е по-откачен, отколкото си мислех — заключи весело Попи и пак погледна през прозореца, сякаш умира да е навън и да копае дупки.

— Не смятам, че не е с всичкия си. Напълно нормален е. Сигурно тогава, навремето, е искал бракът ви да потръгне.

— Да, разбира се, затова вкара бившата си приятелка в леглото ми — напомни ми Попи.

— Е, леглото на двамата все пак — изтърсих аз като кретен.

— А, да, това обяснява нещата.

Възцари се мълчание. Опитах се да го наруша. Искях да демонстрирам интерес към откачената ѝ работа.

— За какво копаеш онази дупка?

— За масов гроб. Спестяваме от погребения.

За миг ѝ повярвах. В библиотеката не си разменяме такива тъпи шегички.

— Извинявай. За една голяма палма. Пристига днес следобед. Искяхме да ѝ подготвим мястото.

— Тогава да не те задържам — припряно избъбрих аз.

— Първо си допий шерито.

Стоеше срещу мен разчорлена и мръсна. Отпихах мълчаливо от чашата.

На два пъти ме погледна и сякаш понечи да ми довери нещо, но се въздържа.

— Казвай — окуражих я аз.

— Добре. Първо — нямам никакви намерения относно Оливър, така че пътят ти е свободен. Не ме изместваш. И второ — той наистина е много сучен, прилепчив и досаден. Сама ще го усетиш. Богат е, вярно, и е красив, но в дългосрочен план това е маловажно. Богаташите често са стиснати, а красавците — празноглави. Накрая си тръгваш с чувство за вина, задето си го окуражавала. Освен това си няма и идея какво е да бъдеш верен на някого. Ти ме предупреди преди много години, ала не ти повярвах. Сега поне ти ме послушай.

Попи си седеше — самоуверена и изплескана с кал, с чаша шери в ръката и цяла тълпа луди старци, които я чакаха да се появи, за да продължат да копаят дупката.

— И това тук е за предпочитане? — кимнах с глава към градината, старците и целия мизансцен.

— Без никакво съмнение.

Тогава осъзнах, че не я разбирам и никога няма да я разбера. Тя се гавреше с усилията ми, макар и позакъснели, да се сбlijим, да станем приятелки.

Докато се качвах в колата, до ушите ми стигнаха радостните им възгласи при нейната поява. Получи, каквото поиска. И ми заяви, че пътят е чист.

Направих си прическа и купих пушена съомга. За всеки случай — ако Оливър се отбие.

Така и стана. Но на следната вечер.

Никога не носи подаръци, твърде често се заглежда в огледалото. Заседява се до късно, поне по мое мнение, защото ставам много рано за работа. Понякога остава през цялата нощ, но и така е доста изморително.

Никога не предлага да излезем. И наистина има нещо прилепчиво в него. Но понеже не сме сключили брак, няма как да поискам развод или съдебно запрещение срещу него, макар понякога да ми се приисква да ме остави на мира.

В библиотеката, както и у дома, не е никак весело. Дните изглеждат безкрайно дълги. В онази лудница „Пирен и папрат“ часовете отлитат неусетно, а обитателите ѝ непрекъснато се заливат от смях.

Възможно ли е сестра ми да е права? Попи, която не полага никакви грижи за кожата си, и никога не си прави прически, а гардеробът ѝ е лоша шега. Едва ли точно тя е успяла да открие тайната на битието. Просто не би било справедливо.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА
КЛИЕНТКАТА В ЕДИНАДЕСЕТ ПРЕДИ
ОБЕД

ЧАСТ 1 — ПАНДОРА

Надявам се днес в салона да не можем да си поемем дъх. Времето се влечи бавно, когато се налага да чакаш дълго следващия клиент. Трябва да съм заета с друго, за да не мисля за разговора, който водихме на закуска.

Пристигнах както обикновено в девет без четвърт. Фабиан, превърнал се в легенда не само за Росмор, ами и за четири съседни околии, държи да прави „инспекция на външния вид на персонала“ преди началото на работния ден. Често повтаря, че салонът му процъфтява или пропада в зависимост от това. Нащърбени нокти, ниски токчета и неизрядна прическа са абсолютно недопустими.

Предупреждава ни от самото начало. Фабиан иска косите ни всяка сутрин да блестят, самият той ни подстригва и оформя прическите ни. Това е един от бонусите ни тук.

Униформите ни се перат на място, затова винаги изглеждаме много изтупани. Смешна дума, винаги съм се чудила откъде е дошла. Фабиан държи да се усмихваме и неизменно да изглеждаме очаровани при появата на поредния клиент. На нацупените не им е мястото тук. Грижите се оставят пред вратата на салона. Това е аксиома.

Фабиан твърди, че клиентите плащат високите му тарифи заради по-специалната обстановка. Който е угрижен, има мигрена, трудни деца или нещастна любов — да си търси работа другаде.

Невероятно, ще кажете вие. И Фабиан ще се съгласи с вас.

Според него да посещаваш луксозен фризьорски салон е своего рода бягство. Клиентките не искат да ги занимават с проблемите на простосмъртните. Теми като улични задръствания, болести и обири са забранени. Преди да отворим, салонът се пръска със скъп парфюм; тази процедура се повтаря още няколко пъти през деня. Така се гради атмосферата на работното ни място. Разкош, спокойствие, изящество — приказен палат, който преобразява пристъпилите прага му, стига да е по джоба им да си платят.

Получаваме добри бакшиши. Ако работиш при Фабиан две-три години, те приемат, където пожелаеш. Или, както най-често се случва,

си отваряш собствен салон. Само да споменеш, че си „чиракувал“ при Фабиан, и хората се стичат отблизо и далеч.

Не че бих могла да го направя. Някога си мечтаех за това, а Иън ме подкрепяше и твърдеше, че има хляб в мен.

Но днес сутринта всичко се промени.

Стига, Пандора. Усмихни се. Не само с устни, и очите трябва да участват. След минута започваме.

Пандора е името, което използвам в салона. Когато съм тук, мислено се наричам така. А у дома съм Вай. Но да не мисля за вкъщи. Усмивка — денят започва, Пандора!

Клиентката в девет нахълта в салона като освободена от каишката хрътка. Идва всеки четвъртък и е все едно пришита за мобилния си телефон. Фабиан държи строго на изискването в салона телефоните да са включени само на вибрация. Никакво звънене не бива да безпокои останалите клиентки.

Лепнах си усмивка на лицето. Говореше като картечница, директно. Поиска ли отговор, кимам утвърдително в точния момент.

Тук не е позволено умът ти да блуждае. Трябва да изтикам от главата си всички мисли за Иън и гузните му, неправдоподобни обяснения къде е бил цяла нощ.

Клиентката в девет вечно недоволства от колегите си. Еди-кой си глупак направил еди-какво си, някакъв идиот не се справил с нещо си, проклетият му куриер закъснъл, а спонсорът — кучият му син — пристигнал по-рано от уреченото. Росмор бил краят на света. Нуждае се от състрадание и низ успокоителни слова. А също и от бързина. Точно в десет без четвърт трябва да е на улицата, крещейки за такси.

Клиентката в девет и половина чака с измита коса, потънала в статия за лейди Даяна.

— Колко жалко — и в гроба не й дават мира. Искам да прочета още нещо за нея, ако имате.

И тя е редовен клиент. Всяка седмица пробва нова прическа, за да открие съвършения вариант за сватбата на дъщеря си, която щяла да е много пищна. Но не я поканили да участва в приготовленията. Наели сватбен агент. Това бил най-големият удар в живота й. Единствената й дъщеря я игнорирала в най-значимия ден от живота си. И тук се налага да лекувам рани. Уверявам я, че това е жест на внимание, а не на отхвърляне от страна на дъщеря й. Наговарям куп глупости как сега

има време да се погрижи за собствената си прическа и облекло, да се наслади спокойно на тържеството. Всъщност, клиентката в девет и половина иска да е център на събитията, да се суети и да раздава команди, докато подлуди всички.

— Недей да се омъжваш, Пандора — предупреждава ме тя на тръгване. — Не си заслужава, повярвай ми, казвам го от личен опит.

Стотици пъти в отговор на въпросите, зададени само проформа, съм ѝ обяснявала, че съм семейна и съпругът ми се казва Иън. Но тя не си спомня и, както казва Фабиан, нямаме право да очакваме да помнят какво им говорим за себе си. Тук те са първа цигулка. Ние сме само спретнати и чаровни манекени. Моментът не е подходящ да ѝ обяснявам колко е права относно брака. Съдейки по това как се развиха събитията тази сутрин, определено не си струва.

Клиентката в десет не е от Росмор. Прочела за Фабиан в някакво списание. Дошла да търси дамаска за мека мебел и ѝ хрумнало да си направи прическа. Не искала нещо ново, не, благодаря, знаела какво ѝ отива, както и каква дамаска ѝ трябва. Монотонният ѝ, скучен живот ме просмуква до мозъка на костите. Мисля си дали всъщност не са за предпочитане напрежението и неприятностите ми в момента с Иън пред живата смърт на тази жена.

Клиентката в десет и половина е модел. По-скоро е манекен за каталог с бельо, но тя се определя като модел. В действителност е доста мила, идва на всеки шест седмици да ѝ боядисвам корените.

— Днес май са ти потънали гемиите — констатира тя.

Определено заслужава да ѝ пиша червена точка — повечето от дамите дори не ме забелязват. Но начинът, по който ме описа, не говори добре за мен. Интересна фраза — използват я в британските сапунени сериали за някой на смъртно легло, когато героинята забременее или пък гаджето ѝ реши да я напусне.

Да ти потънат гемиите.

Лошо сравнение. Дано Фабиан не я е чул. Усмихнах се по-широко от всякога, за да неутрализирам отрицателните, мъртвешки вибрации, които излъчвам.

— О, зная, зная, всяка вечер се усмихвам като теб — съчувствено продължава тя. — Понякога имам чувството, че ще се разрева с глас. Точно тогава се усмихвам най-широко.

Много е мила, загрижена, стори ми се, че наистина ѝ пука за мен.

Сигурно си върши много добре работата, учи дамите как да се чувстват комфортно в бельото, което носят. Обзалагам се, че ѝ се доверяват, защото изглежда искрено загрижена за другите. Огледах се да видя дали Фабиан е наблизо. Имаме строги разпореждания да не товарим клиентите с личните си проблеми.

— Заради съпруга ми. Изглежда си има любовница.

— О, бъди сигурна — обяви тя, докато си слагаше червило.

— Какво? — сепнах се аз.

— Скъпа моя, работното ми място всяка вечер е претъпкано до козирката с женени мъже, които си взимат каталози, само за да зяпат. Това е практика. И не е проблем, стига да си затваряш очите.

— Какво имаш предвид?

— Виж какво — те обичат да разглеждат снимки и да бройкат мадами. Но не защото смятат да изоставят съпругите си. Не съжالياват, задето са се оженили, просто не могат да преглътнат, че това е краят и изпускат другите оферти. Понякога ги наляга чувството, че са им лепнали етикета „Женен мъж“ с бележка под линия: „Тъпанар“. Никоя разумна жена не бива да прави от мухата слон. Ала често вдигат връва до небето и в резултат развалят всичко.

Погледнах я учудено. Как е събрала толкова житейска мъдрост? На работното ѝ място я наричат Катерина, но най-вероятно и тя като мен се казва Вай, когато си е вкъщи.

— С други думи да се примиря с изневерите и да се преструвам, че нищо не се е случило? Сериозно ли го мислиш?

— Да, нещо подобно. Поне докато не си сто процента уверена. А дори и тогава, прецени дали този малък флирт е апокалипсис, или като мине малко време, ще се превърне в мъгляв спомен.

— Но ако не е само флирт. Ако наистина я обича. Тогава?

— Е, тогава ще си тръгне — отвърна Катерина. — И никой не може да го спре. Просто ти казвам, че най-лошият сценарий е да вдигнеш връва още сега. Разбираш ли?

С това, изглежда, изчерпа темата, затова пак минах на автопилот. Изплакнах ѝ косата и я оформих съвършено със сешоара. Остави ми огромен бакшиш.

— Ще се справиш, Пандора. Ще се видим след шест седмици.

Излезе навън, гъвкава като пантера.

— Клиентката в единадесет още ли не е дошла, Пандора?

Всеки военачалник на бойното поле би завидял на начина, по който Фабиан контролира салона. Знае какво се случва или не се случва във всяко кътче. Двамата прегледахме книгата с часовете. Не я познавахме. Някаква си госпожица Дезмънд. Нищо не ни говореше.

— Разбери как е научила за нас.

Фабиан е в бойна готовност двадесет и четири часа в денонощието.

— Разбира се — отговорих машинално аз.

Всъщност през свободното време възнамерявах да се опитам да разбера как се разпадна петгодишният ми брак с Иън.

Най-напред случайно открих гривна в чекмеджето му. „За моята любов, по случай новолунието. С обич — Иън“ Нямах идея какво означава това. Наскоро, а май и никога, не сме съзерцавали новолунието.

Дали пък не се отнася за някакво бъдещо събитие? Проверих в календара — новата месечина ще се появи следващата събота. Сигурно мисли да ме заведе някъде да отбележим този ден. Не исках да развалям изненадата. Но той не само не спомена за екскурзия в събота, а напротив — съобщи ми неприятната новина, че през почивните дни отива на конференция. Ала аз не загреях. Може би съм несхватлива? Или прекалено доверчива? Наречете го както желаете.

Снощи обаче Иън закъсня много. Легнах си в единадесет, защото бях изтощена. Събудих се в четири. Още не се беше прибрал. Притесних се. Има мобилен телефон, можеше да ми звънне. Опитах се да му се обадя, но се включи гласовата поща. Точно тогава ключалката се превъртя. Бях ужасно ядосана, реших да избегна скандала, като се престорях на заспала. Той се забави много, но аз не отварях очи. По едно време се приближи до скрина и извади гривната от чекмеджето, където си държи чорапите. Вдигнах леко клепачи и видях как се усмихва при вида на гравирания върху нея надпис. После я пъкна в куфарчето си.

Иън винаги тръгва преди мен. Пътят до офиса с кола му отнема много време, но тя му е нужна за работата. И кой знае за какво друго? Едва ли е спал повече от три часа. Попита ме кога съм си легнала.

— В единадесет, припадах от умора. А ти кога се прибра?

— По първи петли, спеше толкова дълбоко, че ми дожаля да те будя. В офиса е пълна лудница...

— Е, мисли за допълнителния хонорар — успокоих го аз. Опитах се да изтикам съмненията на заден план.

— Не зная дали ще ми платят и, скъпа, налага се да замина през почивните дни. За някаква конференция, би следвало да съм поласкан, че са ми оказали такава чест, но пък съвпада с твоя почивен ден и затова съжалявам. Много — гледаше ме с онова момчешко изражение, което някога намирах за очарователно. Тази сутрин обаче ми призля от него.

Явно има любовница.

Всичко си дойде на мястото. Когато излезе, съставих дълъг списък с детайли.

Оставаше ми цял час, но не ми се разчистваше масата след закуската на Иън, не исках да разтребвам къщата му, нито да му приготвям вечеря. Навлякох си палтото и хукнах навън веднага щом чух двигателя на колата. Качих се на първия автобус, който спря на спирката. Не отиваше към квартала, където е салонът на Фабиан, ала не давах пет пари. Исках просто да се махна от дома, където някога бях толкова щастлива. Навремето. А сега ми се струваше като клетка.

Автобусът спря в покрайнините на глоговата гора; канеше се да направи завой и да потегли по обратния маршрут. Тръгнах из гората като зомби. Говореше се, че ще я изсекат, за да построят ново шосе, но навярно е само мълва. Както и да е. Ако наистина се канят да унищожат гората, по-добре да я видя за последно.

Крачех и се борех с мъртвешкото чувство, стегнало гърдите ми — това е краят, защото съпругът ми обича друга жена. Някакво отвратително, подмолно същество.

Омаяла го е, купил е гривната и възнамерява да съзерцава новолунието заедно с нея.

Следвах дървените табели към извора. От дете не бях идвала тук. Дори в този ранен час край него беше пълно с молеци се. Стара жена със затворени очи, две деца с нечия снимка — вероятно на майка им, се молеха за изцеление. Изглеждаше нереално и тъжно.

Помислих си, че след като така или иначе съм дошла, никому няма да навреди, ако разкажа на Света Ана какво се случи. Съвсем накратко. Чудно наистина колко кратка се оказа историята ми. Момче обича момиче, после си намира друго, сърцето на първото е разбито. Сигурно е чувала хиляди такива случки.

Не се почувствах обнадявана. По-скоро глупава. Не знаех за какво да я помоля.

Да накаже онази жена с коварна болест? Света Ана не би го направила.

По-скоро да накара Иън да размисли. Сигурно това трябва да поискам.

После се упътих бързо към края на гората и хванах автобуса за работа.

Движех се с мрачно лице из улиците на Росмор и всяка секунда ми хрумваше ново доказателство за любовната афера на Иън. Отказът му да отидем на боулинг миналата седмица, въпреки че обикновено душа дава за тази игра. На два пъти смени темата, когато го помолих да направим бизнес план за закупуването на вестникарското магазинче на отсрещния ъгъл, за да открия там фризьорски салон.

— Да не прибързваме — отвърна ми той. — Кой знае къде ще бъдем след година-две?

Внезапно някой ме извади от унеса.

— Клиентката ти пристигна — викна ми една от стажантките.

Госпожица Дезмънд чакаше в приемната. Имаше красива усмивка и ми каза да я наричам Бренда.

— Какво прекрасно име — Пандора. Де да ме бяха кръстили така! — възкликна тя замечтано.

Фабиан не ни разрешаваше да обясняваме на клиентките, че това са само псевдоними.

— Сигурно майка ми е чела някаква префърцунена книга по онова време.

С един замах заличих блясъка на името, за да ѝ вдъхна увереност.

Бренда Дезмънд ми харесваше. Подаде палтото си на стажантката и седна пред огледалото.

— Искам да изглеждам зашеметяващо през почивните дни. С новия ми приятел отиваме в едно райско кътче да се насладим на новолунието.

Погледнах отражението ѝ в огледалото и си казах, че градът е пълен с хора, които ще съзерцават новата луна с новите си гаджета. Едва ли става дума за Иън. Продължих да се усмихвам любезно и заинтригувано.

— Браво. Сериозни ли са намеренията ти?

— Напълно. Макар той, уви, да не е съвсем свободен. Твърди, че не било проблем, но знаеш как е — може да се окаже прът в колелата. Интересна фраза, откъде ли идва?

— Навярно е съвсем буквална. Ако между спиците попадне прът, каруцата не може да се движи.

Изслуша ме с интерес.

— Права си, очевидно е. Ти интересуваш ли се от идиоми и откъде произлизат?

Отнасяше се с мен като с личност, а не като към подстригващ робот. Но трябваше да сваля подозренията си от нея. Окаже ли се, че е тя — ще изтръгна от корен всеки косъм от мазната ѝ, безцветна коса.

— Да, любопитно ми е. Тази сутрин си мислех за израза „изряден като кутия за шапки“. Имаш ли представа откъде се е взел?

— Може да ти се стори странно, но наистина зная. Проверявала съм го в речника — в кутията са държали ластици за коса, мрежички, шапки, галантерийни стоки и прочее.

— Сега има ли такива? — наистина бях заинтригувана. Как така знаеше отговора? И защо смятаха въпросните кутии за толкова чисти и подредени? Но стига разсъждения. Да се хващаме за работа. — Каква прическа искаш?

— Не зная, Пандора. Нищо не разбирам и нямам време за косата си — много съм ангажирана. Непрекъснато гоним срокове. Днес си позволявам изключително удоволствие. Обадох се в службата, че съм болна. Няма да се появя и утре, защото ще се усъмнят, като ме видят с нова прическа. А в събота заминавам на тайна ваканция с онзи колега.

— Къде работиш?

Чувах как думите бумтят, резонират, отекват в главата ми.

Молах се да не спомене компанията на Иън. Оказа се точно така.

Бях сложила ръце върху раменете ѝ. Можех да ги вдигна, да обхвана врата ѝ и да я удуша. За миг щеше да се просне мъртва на стола.

Но устоях на изкушението. Щях да си създам много усложнения. Вместо това заговорих за прически.

— Косата ти е доста права — обяснявах аз. Чудех се как изобщо съм способна да функционирам.

— Така е. Дали не е добре да ѝ придадем повече обем и да я оформим? Какво предлагаш?

Няма да ѝ стане приятно, ако разбере какви идеи се въртят в главата ми.

Представях си как Иън прокарва пръсти в отвратителната ѝ рядка коса, как ѝ казва, че е красива, както обичаше да ми повтаря. Беше непоносимо.

— Мисля, че по този начин стои доста стилно — замислено промърморих аз. — Но да попитаме Фабиан, той знае най-добре.

С несигурни стъпки се отправих към него.

— Новата дама си харесва прическата. Изглежда ще ни стане постоянна клиентка. Ще дойдеш ли да я увериш, че изглежда добре.

Той хвърли поглед към другия край на салона.

— Изглежда нелепо.

— Фабиан, казвал си ни да променяме прическите при второто посещение. Спазвам твоите разпоредби, а се оказва, че не постъпвам добре.

Гласът ми звучеше обидено.

— Извинявай, права си.

Отиде при нея и прокара ръце през косата ѝ.

— Госпожице Дезмънд, Пандора, една от най-изтъкнатите ни стилистки, ме помоли за съвет. Намирам, че класическият стил, който сте избрали, подхожда съвършено на лицето ви, подчертава чертите ви. Нуждаете се единствено от съвсем незабележимо оформяне.

— Значи ви харесва? — глупаво попита тя и великият Фабиан притвори очи, сякаш не намира думи за възхищението си. А и така си спести необходимостта да я излъже безочливо.

— Лусинда — подвикнах на една от стажантките, която в действителност се казваше Брид. — Измий косата на клиентката ми много старателно с шампоан.

После тихо ѝ просъсках да я натисне здраво към ръба на „яката“ и да ѝ напълни очите с пяна. Момичето, естествено, се почуди защо искам това от нея.

— Защото е подла измамница и спи със съпруга на най-добрата ми приятелка.

Брид-Лусинда изпълни указанията ми. Бренда Дезмънд се върна при мен накуцвайки, полусляпа и с пулсираща глава. За финал

Лусинда се престорила, че се спъва в краката ѝ и я съборила. Намазах и без това мазната ѝ коса с най-мазния гел, който имах подръка, и я суших със сешоара, докато кичурите от двете страни на лицето ѝ заприличаха на миши опашки. След подстрижката косата ѝ изглеждаше още по-рядка и неравна. Погледнеше ли ме някоя от колегките, аз вдигах рамене — какво да направя, действам според инструкциите.

Когато приключих ужасното си дело, тя се огледа с леко недоумение.

— Твърдиш, че прическата ми е класическа?

— Да, Бренда, несъмнено. Той ще те хареса.

— Надявам се, много е изискан. Нали е французин...

— Французин?

— Да, не ти ли споменах, прехвърлиха го от парижкия офис.

Представяш ли си! И взе, че хареса мен!

Радваше се като дете. Погледнах я ужасено.

— Колеги ли сте с Иън? — изтърсих аз.

— Иън? Иън Бенсън? Разбира се. Страхотен е. Откъде го познаваш?

— Знаем се — мрачно констатирах аз.

— Съпругата му се казва Вай. Непрекъснато говори за нея.

Чувствах се окаяно, прищя ми се да се просна на земята, да обгърна нозете ѝ и да я моля за прошка, задето я подстригах като плашило.

— Надяваше се да я заведе някъде тази събота и неделя, но го изпратиха на конференция. Това е чест, но той каза, че предпочита да отиде с Вай край езерото и да съзерцават новолунието. За да си пожелаят нещо.

— Според теб какво би си пожелал Иън?

— Не го изрече гласно, но ми се струва, че си мечтае в най-скоро време да си имат дете. И да ѝ купи салон някъде близо до тях. Напоследък често работи извънредно. Очевидно спестява за нещо...

Тръгна си. С ужасната си прическа. Екскурзията с изискания парижанин ще се превърне във фиаско.

Някой ми съобщи, че клиентката за единадесет и половина е пристигнала, но аз не чух. Явно напоследък съм оглушала напълно.

Ако Света Ана изпълни желанието ти, си длъжен да дадеш нещо за благотворителност. Но на нея не ѝ се налага да се занимава с мен, нали? Искам да кажа — Иън не ме е разлюбвал, а аз я помолих за нещо, което и без това имам. От друга страна — всичко се нареди според желанията ми.

Хайде, стига.

Просто някаква нищожна сума за болните деца. Не е дошъл краят на света. За разлика отпреди пет минути.

ЧАСТ 2 — БИЗНЕСЪТ НА БРУЗЪР

Истинското ми име е Джордж. Не че някой го знае. От двегодишен ми викат Брузър. А в салона ме наричат Фабиан.

Затова когато някой извика — „Джордж Брустър!“ — например на летището, докато чакам да ми проверят паспорта, реакцията ми се забавя с часове. После скачам виновно, сякаш пътувам с подправени документи.

В училището на Братството в Росмор всички си имахме прякори и за нещастие един ден чува мама да ми вика Брузър и ми го лепнаха за прякор. Не бях гигант. По-скоро набито момче с едър кокал и затова сметнаха, че Брузър ми приляга. Всъщност не беше чак толкова зле. Новодошлите ме мислеха за голям побойник и за мое облекчение страняха от мен.

Бях на десет, когато приятелят ми Хобит ме уведоми, че баща ми гони фустите. Толкова бях глупав, че го приех в буквалния смисъл. Все едно подтичва в кръг около тях или ги гони по улиците. А той имаше предвид, че татко кръшка. Видял го в колата с някаква руса мацка, много по-млада от него. Били като подивели.

Не му повярвах и го ударих. Той се разсърди.

— Казах го, за да те подготвя — оплака се той, разтривайки насиненото си рамо. — Не ми пука, ако баща ти подгони всичките фустите отук до Тимбукту.

За компенсация му дадох двете си десертчета „Кит Кат“ от кутията с обяда и ядът му се уталожих.

Обядът ми винаги беше страхотен, понеже мама знаеше колко обичам шоколад и филийки с фъстъчено масло. Клетият Хобит ръфаше ябълки, керевиз, сирене, сухо пилешко и други подобни.

Скоро след това мама разбра, че татко гони фустите или тича след тях, или както там се казва и всичко се промени.

— Ние сме виновни, Брузър — каза ми тя. — Не сме привлекателни, не успяхме да задържим вниманието на татко, станахме му безинтересни. Трябва да започнем на чисто.

И започнахме.

Първо ме влачеше при извора на Света Ана, за да обсъжда проблема със статуята.

После обедите ми станаха по-гадни и от хобитовите. Сетне се наложи да изминавам в тръс четири спирки, преди да се кача на автобуса. След училище ходех в спортната зала заедно с мама. Беше много скъпо, налагаше се да работим, за да ни позволят да използваме уредите. Тя стоеше на рецепцията по два часа, а аз събирах хавлиите.

Всъщност ми харесваше, обичах да разговарям с хората. Разказвах ми съдбите си и защо са решили да тренират. Един си мечтаел за много мацки, но не си намирал, друг имал аритмия. Една жена искаше да влезе във форма за сватбата си, а някаква певица видяла задника си в един видеоматериал и разбрала, че е голям като пирамида. Което си беше самата истина.

Понеже проявявах искрен интерес към историите им, те ми разказваха все повече и пред собствениците на залата твърдяха, че съм истинско „съкровище“. И въпреки че изобщо нямах право да работя, защото не бях навършил пълнолетие, ме наеха за повече време. Страхувах се да ми плащат в брой, понеже законът го забранява, но ми купиха страхотни неща — чисто нов ученически блейзър и камера. А това бе великолепно.

Мама отслабна драстично. Татко спря да кръшка и повтаряше, че не бива да се подценява силата на Света Ана и на здравословните диети. И у дома всичко тръгна пак по мед и масло.

И в училище нещата потръгнаха, понеже бях в страхотна форма. Когато навършихме тринадесет и тръгнахме по дискотеки, Хобит твърдеше, че мацките ме харесват. Което е чудесно за мен, но не и за него.

И двамата не знаехме какво искаме да работим, с каква кариера да се захванем. Баща ми беше търговски агент на електронни уреди. Бях сто процента сигурен, че тази професия не ми харесва. Родителите на Хобит имаха квартално магазинче. Призляваше му само при мисълта да се включи в семейния бизнес. Но това не ни помагаше особено да решим какво всъщност искаме да правим. Дори госпожица Кинг, която идваше в училище като консултант по професионална ориентация, се затрудни какво да ни посъветва.

Обърна ми внимание на факта, че проявявам интерес към хората. Веднага я предупредих, че няма да стана социален работник. Мразя

тази работа. Но тя ми обясни, че имала друго предвид. Нито пък преподавателска работа. Не бих я издържал. Кимна съчувствено. Винаги се държеше мило.

— Нещо, което ще ти позволява да общуваш с хората и да им помагаш да се чувстват по-добре? — предложи госпожица Кинг.

— Например жиголо?

Казах го, колкото да мога да се похваля после на Хобит.

— Да, нещо подобно, в тази сфера — съгласи се тя.

Оказа се, че няма с какво да се изфукам пред Хобит. Изневиделица на него му хрумна да станем фризьори. На курсовете в колежа бъкало от готини момичета, в салона ще имаме възможност да галим на воля женските коси, а и ред други неща.

— *Фризьорство?* — почудих се аз.

— Нали все с нещо трябва да се захванем? — разумно заключи Хобит.

Освен нас двамата, никой друг не хареса идеята ни. Мама съжаляваше, че не съм избрал нещо по-интелектуално. Според татко тази професия не била подходяща за мъже. Родителите на Хобит заявиха, че ще ги е срам да погледнат клиентите си в очите.

Идеята се оказа много добра. Хобит го назначиха в тузарски салон, където се подвизаваше под името Мерлин.

Мерлин!

Налага се да го наричам така, когато го посещавам в салона или му се обаждам на служебния телефон. Аз започнах работа във фамилен фризьорски салон в покрайнините на Росмор — „Милейди“. Собственикът — господин Диксън — беше много симпатичен човек. Всички го наричаха „господин Диксън“, дори и онези, които го познаваха от двадесет години.

Излъчването на салона бе леко старомодно и буржоазно: веднъж седмично шампоан и сешоар, припряна молба за оформяне на косата през шест седмици, дискретно боядисване два пъти годишно. Никакви иновации, експерименти, никакви стилистични волности. Но клиентките бяха приятни жени, които се стремяха да поддържат външния си вид.

Когато погледнеха в огледалото, очите им се разширяваха от тревога. Всяка нова прическа бе всъщност една мечта. Някои от тях подготвяха вечерно парти, други щяха да ходят на ледено шоу или на

годишно събиране с приятелки от детинство. Повечето бяха с доста ниско самочувствие и затова не се решаваха да пробват нещо ново. Често, като си тръгваха, не изглеждаха кой знае колко по-различно, но забелязвах, че определено се чувстват по-добре, ходят по-изправени и с по-уверена стъпка, усмихват се леко на отражението си във витрината на салона, независимо че на идване избягваха да поглеждат към нея.

Нещо подобно се случи и с мама.

Не изглеждаше коренно променена след първите свалени килограми. Просто доби увереност, това е всичко. Чувстваше се по-добре в собствената си кожа, не си го изкарваше на татко, не го разпитваше къде е ходил и спря да го обвинява, че я пренебрегва. Стана приятно да се живее с нея, затова и той започна да се държи по-добре. Това е — просто и ясно.

Същото се отнасяше и за клиентките ни в салона.

Мисля, че им харесвах, оставяха ми големи бакшиши, допадаше им и името Брузър. Разпитваха ме за семейството ми, как прекарвам празниците и дали си имам приятелка. Половината смятаха, че е най-добре да се ожения, останалите — че не бива да прибързвам. Някои твърдяха, че няма да е зле да посетя Света Ана, защото тя винаги има тежката дума по сърдечните въпроси.

Е, аз не бързах. Двамата с Хобит често ходехме на клуб, но попадахме единствено на ужасни истерични момичета — напълно негодни за съпруги. Хобит, сега с прозвище Мерлин, беше пълен с хъс и самоувереност. Заплаши ме, че ако не напусна, до преклонна възраст ще продължавам да къдря беловласи дами. Трябвало да се специализираме, да отидем някъде, където има тръпка и конкуренция.

Разумът ми говореше, че има право, но сърце не ми даваше да напусна господин Диксън и неговия салон „Милейди“. Чувствах се като предател. Каза ми, че пет наистина капризни клиентки просто ме обожават. Помоли ме да идвам един път месечно. Според Мерлин не биваше да се обвързвам, но не го послушах. При господин Диксън наистина бях изучил занаята из основи, получавах добра заплата, а и човек не бива да обръща гръб на онези, които са му помагали.

В крайна сметка с Мерлин вложихме общия си капитал в собствен салон. Росмор наистина бе променен. Новозабогателите искаха да имат най-доброто. Много заможни млади дами се редяха на

опашка при нас. Девойки с лъвски гриви, момичета с късо подстригани, виолетови коси, дами, които имаха върху главите си толкова плътен слой боя, че никой не би разпознал естествения цвят на косите им.

Бяха дългокраки и разточителни; посещавах ни по два пъти седмично. Възхищавах се на средствата, с които разполагаха, и от стремежа им да си поддържат косите. „Милейди“ сякаш остана на светлинни години оттук.

Аз, разбира се, също се преименувах. Станах Фабиан. Мерлин ми се присмиваше, но и донякъде ми се възхищаваше, задето всеки последен петък от месеца продължавах да работя при господин Диксън. Собственикът на „Милейди“ ме посрещаше с усмивка, сякаш съм блудният син, завърнал се в родния дом.

Там все още ме наричаха Брузър и се захласваха по новата ми стилна прическа и елегантните ми костюми. Разказвах им, че клиентките в онзи смахнат салон в Росмор са напълно луди и много държат на облеклото. Обожаваха тези истории и се чувстваха по-сигурни в собствения си фризьорски салон. Вече бях набрал смелост и подтикнах някои от дамите да експериментират. Дори господин Диксън възприе идеята ми да модернизира малко интериора.

Често ме питаха за личния ми живот и аз искрено им отговарях, че от работа не ми остава време да си намеря приятелка. Съветвах ме да не чакам дълго, а аз кимах сериозно в знак на съгласие.

Спестявах на клиентките в „Милейди“ факта, че всички в онзи тузарски салон, с изключение на Мерлин, разбира се, ме смятат за гей. Това не ме притесняваше, дори в много отношения работеше в моя полза. Жените се доверяват повече на хомосексуалните мъже, смятат ги за по-добрата част от мъжкото племе. Защото не се държат хищнически и агресивно, не са безсловесни мачовци. Възприемат ги повече като приятелки, но не гледат на тях като на възможни съпернички.

Вместо да ми пречи, това по-скоро ми помагаше. Клиентките се чувстваха по-сигурни с мен и ме харесваха. Доверявах ми какво ли не. Едно чудесно момиче, Хейзъл, ми разказа колко самотна и употребена се чувства след авантюрите си за една нощ. Никога не би споделила това с мен, ако подозираше, че съм хетеросексуален, и гледаше на мен като на евентуално завоевание.

Положих невероятни усилия да посмекча натруфения ѝ стил и да му придам известно достолепие. Предложих ѝ да забрави разголените тоалети и да започне да се облича по-класически. Призна ми, че съм направил чудеса.

Друга клиентка, Мери Лу, не успяваше да сломи съпротивата на приятеля си. Бяха щастливи заедно, но той не даваше и дума да се издума да се пренесе при него. И, естествено, не искал и да чуе за годежен пръстен. Посъветвах я да се държи по-независимо и да замине на екскурзия с приятелки. Не от типа „слънце и секс с хотелския персонал“. Точно обратното — да се отдадат на културен туризъм. Отначало се съмняваше доколко това ще свърши работа, но, разбира се, излязох прав. Той се притесни много, когато му показа, че се справя и без него.

И така, живеех си щастливо. Започнах да ухажвам прекрасна дама на име Лара — дизайнер и наша редовна клиентка. Не пропусках да ходя при господин Диксън, който ме изучи на занаят. Понякога му подарявах красиво огледало, модерен сешоар или комплект хавлии, но винаги вземах хонорара си, макар и да нямах нужда.

Господин Диксън бе от старата школа. Не исках да го обидя.

Веднъж дойде в нашия салон и веднага разбра. После ми каза, че съм добро момче, най-доброто, което познава, и че интимният ми живот не го притеснява, защото е въпрос на личен избор.

Не знаех как да му обясня, всичко е много объркано. Скоро след това той почина и ми завеща салона си.

Направо не повярвах. Но той нямаше близки роднини, а не искаше салонът, на който е посветил живота си, да бъде продаден и на мястото му да изникне поредното заведение за бързо хранене.

Нямах представа какво да правя с придобивката си. Салонът, крайно старомоден, работеше на загуба, но знаех, че трябва да го поддържам. Не исках, превръщайки го в салон по мой вкус, да лиша от него възрастните дами, които го посещаваха от години. Както и да е. По онова време не му мислех много-много. Имах си други грижи.

Бях влюбен до уши в Лара, но ме смяташе за гей и не успявах да я разубедя.

— Глупости, Фабиан, невъзможно е да си падаш по мен, слънчице, по всичко ти личи, че си обратен. Ние сме приятели,

сигурно някой чаровник те е отблъснал и искаш да му натриеш носа: „Я ме виж, излизам с момиче!“.

— Не съм обратен, Лара — отвърнах ѝ безизразно. — Аз съм сто процента хетеросексуален.

— Също като колегите ти Джери, Хенри и Базил? — присмя ми се тя.

— Те са си хомосексуални. За разлика от мен.

Всичките ми опити да я убедя отиваха нахалост — казах ѝ, че името ми е Брузър, а тя се разсмя още повече.

— Всъщност съм Джордж — отчаяно добавих аз.

Посъветва ме да се осъзная навреме. Истерицката, която назначих за управителка на „Милейди“, непрекъснато ми телефонираше да ме пита какво да прави със сметката за ток, дали да поръча още балсам и така нататък.

Сега, за капак, една от най-добрите ми стилистки изпадна в истерия в служебната стая. Вие, реве и несвързано обяснява как е съсипала косата на някаква клиентка: не разбрала, че съпругът ѝ копнее да имат деца, и как хората не се доверяват на ближния си.

Само това липсваше; сутрин при нас е претъпкано.

Джери и Базил, специалисти по истерични припадъци, нервни кризи и ревящи хора, не успяха да се справят. Хенри предложи да извикаме линейка. Седнах до нея.

— Пандора — подхванах внимателно.

— Вай, казвам се Вай — изкрещя ми тя. Бях забравил. В салона винаги ѝ викахме Пандора.

— Истинското ми име е Брузър — очаквах, че това ще помогне. Излъгах се.

— Брузър? — повтори невярващо тя.

— Опасявам се, че е така — признах си аз.

— О, боже. Само това липсваше. Шефът се казва Брузър!

Реших да преминем директно към проблема. Тя пак се разхлипа, от четири думи успях да схвана само една. Явно ставаше въпрос за съпруга ѝ Иън, клиентката в единадесет — клетата Бренда Дезмънд, нейният приятел французин, и някакво новолуние.

Започнах да си мисля, че Хенри е прав. Може би наистина е полудяла и трябва да я сложат в усмирителна риза. Донесох ѝ вода и нещо по-силно. Потупах я успокоително по ръката.

Осведомиха ме, че Лара е в салона. Отвърнах им, че се налага да почака. И продължих да потупвам хлипащото създание до себе си.

— Не бива да ядосваш Лара — изломоти Пандора — Вай.

— Не ми пука за нея. Тя също ме ядосва, инаги се, че съм гей, надсмива ми се и ме отблъсква. Проклетото удължаване на косата ѝ може да почака.

Вай вдигна мокрото си от сълзи лице.

— Но това е смешно, Фабиан. От пръв поглед е видно, че играеш и в двата отбора.

По зачервеното ѝ лице бе изписана неподправена искреност.

Прищя ми се здравата да я зашлевя, ала моментът не беше подходящ да споря с нея за сексуалната си ориентация. Но тя прочете мислите ми.

— Като се замисли човек, май никак не е зле да си бисексуален. Винаги имаш изход и шансът да сгрешиш е минимален.

— Не съм бисексуален, Вай. Правя секс само с жени, не разбираш ли? Момичета, девойки, мацки, катерички. И не ми стигат. Малко са ми. От днес нататък ще спя с всяка жена, която още диша. Ще ударя в земята всичките всезнайки като Лара. Ще ги науча аз тях!

Устните на Вай оформиха едно ужасено „О“. Не гледаше към мен, а някъде зад гърба ми. Още преди да се обърна, разбрах, че Лара е влязла и е чула всичко. Изглеждаше доста възмутена.

— Как не те е срам да разплакваш Пандора! Глупаво говедо! Миличка, какво ти наговори този тук?

Пандора пак се заля в сълзи, размекната от съпричастието. Пак чу ключовите думи: бебе, новолуние, клиентката в единадесет, французин, гривна. Безумно бръщолевене без никаква последователност. Но Лара схвана всичко на мига. Каза ѝ, че няма никакъв проблем, просто всички ще се престорим, че не знаем нищо.

Е, аз поне никак няма да се затрудня. И без това не знаех нищо.

Ще дадем ваучер на клиентката в единадесет, Вай ще спре да взима противозачатъчни, Иън я обича, гривната е подарък за нея, а не за въпросната клиентка. Всичко е наред, сълзите са излишни. Стресът трябва да се избягва на всяка цена.

Празни приказки.

Но Вай си избърса очите, издуха си носа и даже се усмихна.

— Трудно е да избягваш стреса в този салон — обърна се извинително към Лара.

— Премести се на по-спокойно място, по-близо до вас — предложи ѝ тя.

— Но къде?

— О, сигурна съм, че Тайгър ли беше, Брузър ли, ще измисли нещо — усмихна ми се Лара. Лицето ѝ грееше, сякаш за пръв път ме вижда истински.

Веднага ми хрумна нещо.

Оказа се, че Вай живее близо до „Милейди“, в покрайнините на Росмор, непосредствено до глоговата гора. Ще я направя управителка на салона. Може спокойно да си ражда бебета, да си носи гривните и всичко, което пожелае. Що се отнася до клиентката в единадесет — пътищата им няма да се пресекат никога повече.

Проблемът е разрешен. Нали? А сега можем ли да се върнем на работните си места? Ако обичате.

Така и направихме. Погледнах Лара в очите, които се отразяваха в огледалото и ѝ казах, че косата ѝ не се нуждае от удължаване, защото и така е достатъчно красива.

Струвало ѝ се, че начинът, по който галя врата ѝ, няма нищо общо със служебните ми задължения. Имала чувството, че съм лекар, който си позволява волности с пациентка. Трябвало да ме съдят за неспазване на професионалната етика.

Изразих несъгласие — тези правила не важат във фризьорските салони. Засмя се лъчезарно и ме посъветва да не се развихрям с всяка жена, която още диша.

Тя ще има грижа за това.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА
ТЕСТ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНОСТ

ЧАСТ 1 — МЕЛАНИ

Знаете как е — хората си мислят, че схващаш бавно, ако си глух. Всъщност, това изобщо не отговаря на истината. Глухите обикновено са много прозорливи, защото се научават да възприемат с помощта на всичките си сетива. Винаги наблюдавам лицата на хората и се опитвам да разбера в какво настроение са. От начина, по който стискат длани, хапят устни или пристъпват от крак на крак, ми става ясно като бял ден как се чувстват. Разходя ли се по Маркет стрийт или по Касъл стрийт, ще ви осведомя за състоянието на всеки срещнат росморец.

Още щом заговориха за теста за интелигентност, разбрах колко е важен. Убедеността ми нарастваше при всяко напомняне, че не бива да го вземам толкова насериозно. Не съм глупава. Нищо не чувам, но не съм безмозъчна. Ставаше дума за „Сейнт Мартин“ — училище за момичета като мен.

— Ще ти хареса, ако те приемат, Мелани — повтаряше отново и отново мама. — Носят се легенди за него. Ученичките му винаги успяват в живота. Но пък ако не разполагат със свободни места, ще ти потърсим друго училище. Няма проблем. Има достатъчно учебни заведения.

Разбрах обаче, че проблемът не е в свободните места, а и освен „Сейнт Мартин“ няма кой знае колко училища. Ако се справя с въпросите от теста, ще да ме приемат. Кратко и ясно.

Познавах едно момиче от това училище и тя ми разказа подробно за него. Звучеше страхотно. Ким — така се казваше момичето — твърдеше, че храната е прекрасна, предлагат дори вегетарианска кухня, и въпреки че там учат само момичета, често организират танци и канят момчета. Учили ги да танцуват, като се ориентират по вибрациите на дървената настилка. Имало курсове по изобразително изкуство, ежегодно организирани изложба, занимавали се с различни спортове — баскетбол, хокей — и участвали в състезания срещу училища като нашето или пък с обикновени. Носели униформа — кремави блузи и тъмносини поли или джинси.

Вместо звънци имали светлинна сигнализация. Освен че ги учили на обичайни неща като четене по движенията на устните, имали уроци и по гримиране например.

Отчаяно исках да вляза в „Сейнт Мартин“.

Мама и татко го желяеха още по-силно. Наред с останалите предимства, училището беше безплатно. Някаква богата дама с проблем като моя дарила цяло състояние, та и момичетата с увреден слух да получат добро образование. Но не парите бяха основният им стимул. Искаха да уча там, защото възпитаничките на училището пробиват навсякъде. Приемат ги в университета и могат да работят, каквото пожелаят. Но, разбира се, липсата на такса също е облекчение. Нашите не са богати, а трябва да се погрижат за образованието и на останалите си две деца — Фъргъл и Кормак, въпреки че не са като мен.

Татковият бизнес винаги е на ръба на фалита. Мама я боли кръста, но за да скърпва бюджета, ѝ се налага да работи допълнително в супера. Зная, че ходи до извора и моли Света Ана да ми върне слуха. Това, разбира се, е нелепо, никой не е в състояние да върне необратимото. А и да може, чакат я случаи, много по-тежки от моя.

И тъй — не искаха да ме обременяват, но аз знаех, че са се поболели от притеснение дали ще издържа теста.

Не се притеснявах от самия тест. Едва ли ще бъде много труден. Тест за обща култура и поддръждане на форми по местата им. Това е лесно. Плюс разпознаване на обекти по картини и снимки. Ким, момичето от „Сейнт Мартин“ ми каза, че не е сложно. Затруднила се само от една рисунка на хвърчило, понеже не знаела как изглежда в действителност. Не ѝ разрешавали да тича след хвърчила, защото не чува моторите на колите и има опасност да я прегазят. Но отговорила вярно на всички останали въпроси и я приели.

За пръв път виждах мама и татко толкова притеснени. В деня на теста мама сменяше един след друг тоалетите — костюмът бил твърде официален, в роклята с волани приличала на пудел, с джинси щяла да изглежда много небрежно. Какво тогава да сложи?

Не смятах, че е толкова важно как ще бъдем облечени — и тя, и аз. Но беше много изнервена и целият под на спалнята бе покрит с дрехи. Затова не споделих гласно мнението си, а именно — че ако питат мен, не пречи да навлече и черен найлонов чувал. Вместо това ѝ предложих да освежи костюма с розово шалче. Мама спря да се суети

и се хвърли да ме целува. Повтаряше, че съм нейното съкровище и ще ме приемат в училището, независимо какви дрехи ще си сложим.

Татко се поряза на три места, докато се бръснеше. Вметнах, че изглежда като потърпевш от масово клане. Очите му се напълниха със сълзи.

— Ти си толкова умна, Мел. Знаеш сложни думи като „масово клане“. Трябва да са луди да не те вземат там.

Тръгнахме натам като три развалини, съсипани от нерви.

Пътувахме с влак до града, където се намираше училището. После се прехвърлихме на автобус. Извървахме пеш дългата алея към сградата. Училището изглеждаше страхотно. Както вече споменах, има огромни спортни игрища. Видях и градината, за която ми разказа Ким — всяка ученичка има леха, където отглежда каквото пожелае. През прозорците зърнах момичета, които рисуваха по стената на прекрасна зала. Закопнях да участвам във всичко това. В сравнение с него, сегашното ми училище изглеждаше като развалина. Учителите винаги забравяха, че не чувам, а аз се изкушавах просто да спра да внимавам в час. Но ако съм тук, в „Сейнт Мартин“, ще работя усърдно. Сериозно. Няма обаче да им го казвам, ще си помислят, че ги моля и хленча.

Всичко зависи от теста.

Още с влизането мама и татко хукнаха към тоалетната. Останах сама в голямото фойе и се заозъртах. Представях си как ще прекарам тук следващите няколко години, ще се сприятеля с децата и те ще ми гостуват у дома, а после и аз у тях. Сигурно братята ми Фъргъл и Кормак ще им се сторят противни, но и техните няма да ми допаднат. Родителите ми ще ме посещават през учебно време, ще разглеждат цветната ми леха и изложените ми картини.

Една жена се приближи към мен и ме заговори. Явно бе свикнала да общува с хора с увреден слух. Изчака да установим зрителен контакт и чак тогава започна.

Изглеждаше много изящна, с дълга, чуплива, тъмна коса и сияйна усмивка. Облечена бе елегантно с плътно прилепнала по тялото черна пола и жълта блуза с брошка в същите два цвята. На рамото ѝ висеше обемиста чанта и ръцете бяха свободни; говореше и същевременно използваше жестомимичния език.

Изненадах се.

Мислех, че тук не одобряват жестовете. Напротив — смятах, че ги забраняват, защото ни дърпат назад. На курсовете, където ни обучаваха да „чуваме“ по движението на устните, непрекъснато ни втълпяваха да не използваме знаци, ако искаме да се адаптираме към реалния живот. А тя го прави, въпреки че изглежда е учителка тук. Сигурно ме изпитва. Може би се опитва да ме подведе? Чудех се как да постъпя.

Но пък навярно и тя е глуха. Според етикецията и аз трябваше да ѝ отговоря със знаци, но реших да направя и двете, за да демонстрирам, че мога и да говоря.

Попита ме дали не съм объркала пътя.

По двата начина ѝ казах — „не, благодаря, чакам родителите си, които отидоха до тоалетната, а после ще ме изпитват“.

Отвърна ми, че разбира и скоро ще се видим пак, защото и тя ще участва в теста.

Огледа голямото фоайе и въздъхна.

— Харесва ви тук, нали? — попитах я аз.

— Да. Много.

Отговори ми някак тъжно, сякаш скоро ще се прости с това място. Когато си глух, непрекъснато се напругаш да разбереш какво ти казват и накрая започваш да разчиташ и най-малките сигнали.

От напрежение мама и татко непрекъснато се объркваха и грешаха, когато ги питаха нещо. А им задаваха най-простички въпроси, за да попълнят формуляра. Прищя ми се да се развикам, че ще изпитват мен, а не тях, и именно аз имам проблеми с говоренето. Да можеха да видят мама на касата в супера — бърза е като гепард, а татко е най-стабилният човек в компанията, държи ключовете за всички помещения и ако някой се залости, се обръщат към него. Но сега изобщо не изглеждаха като хора, на които може да се разчита. По-скоро приличаха на малоумни, които не помнят дали живеят под наем, или в собствено жилище, и не се сещат на каква възраст са синовете им Фъргъл и Кормак.

Жената с чупливата черна коса дойде при нас и се представи — казвала се Карълайн и щяла да ми зададе няколко въпроса.

Най-напред си помислих, че се шегува. На въпросите ѝ можеше да отговори и петгодишно хлапе: какви са цветовете на светофара, кой е премиерът на Ирландия, как се казва президентът на Щатите, с какво

животно се е борил Свети Георги. После станаха по-трудни: в коя част на тялото се намират ретината и епидермисът. Накрая — няколко задачи за скоростта на влак и дължината на платформа.

Помолиха ме да им разкажа за Росмор и аз описах шумотевицата около построяването на околоръстното шосе, което най-вероятно ще минава през глоговата гора. Обясних, че аз самата по-скоро подкрепям идеята, защото сега е почти невъзможно да се пресичат улиците заради огромните камиони, а и хората трябва да се стремят към прогрес, вместо да гледат към миналото. Изглеждаха заинтригувани, но, разбира се, нямаше как да бъде сигурна.

Карълайн се поинтересува дали аз искам да им задам някакъв въпрос. Попитах ги каква линия следват относно говоренето със знаци. Карълайн ми отговори, че много глухонемеи предпочитат да общуват по този начин, понеже така се чувстват по-спокойни. Затова в „Сейнт Мартин“ не ги забраняват, а ги използват като втори език. Това ми хареса.

После ме предупреди, че ще ми зададе труден въпрос: колко пъти ще напише цифрата девет бояджията, ако реши да изобрази цифрите от едно до сто върху фасадата на някаква къща. Погледнах я изчаквателно. Но явно това бе цялата задача.

Погледнах я пак за всеки случай.

— Това е. Няма уловка — успокои ме тя. Но сигурно имаше. Всеки може да отговори на този въпрос. Едва ли от такава задача зависи дали ще те приемат, или не в училището.

Помоли ме да напиша отговора на лист хартия. Подадох ѝ до. Тя го погледна, кимна, сгъна го и се обърна към останалите присъстващи. Първо попита директора:

— Вие как мислите?

— Девет — отговори той.

Помощник-директорът смяташе, че е десет. Татко бе убеден, че е единадесет, заради двете деветки в цифрата деветдесет и девет.

Карълайн им се усмихна:

— Знаете ли как е отговорила Мелани?

Всички се втренчиха в мен и страните ми поруменияха.

— Съжалявам. Мислех, че имате предвид всеки път, когато изписва цифрата девет.

— Точно това имах предвид — успокои ме Карълайн. — И от всички присъстващи само ти разбра правилно въпроса.

Всички започнаха да броят на пръсти: „девет, деветнадесет, двадесет и девет...“.

Карълайн реши да не ги тормози повече.

— Отговорът на Мелани е двадесет, забравяте деветдесет и едно, деветдесет и две и така нататък. Браво, момиче!

Мама и татко ми се усмихнаха щастливо и вдигнаха одобрително палци. Директорът и помощникът му се позасрамираха, но им прави чест, че се засмяха.

После преминахме към разпознаване на обекти, нарисувани на картончета и, честно казано, първите бяха направо фасулски: зайци, къщи, слънчогледи, автобуси и прочее. След това започнаха малко по-трудните. Не искам да ви прозвучи като самохвалство, но и те не бяха кой знае колко сложни — камион, миксер, цигулка, саксофон.

Изведнъж стигнахме до предмет, който изобщо не можех да разпозная.

Беше с триъгълна форма. Обърнах картончето наляво и надясно, за да го видя по-добре. Но така и не успях да се досетя. Рисунката беше съвсем семпла, нямаше за какво да се хвана.

— Опасявам се, че не мога да отговоря — рекох с извинителен тон.

В очите на Карълайн се четеше разочарование.

— Имаш време, помисли.

Но колкото повече се взирах в картината, толкова повече се обърквах. Как да разпозная този предмет, по дяволите? Погледнах към нашите. Стискаха напрегнато ръце. Татко бе затворил очи, а мама гледаше раздражено — същия вид има на касата в супера, когато някой клиент се суети или рови прекалено дълго из чантата за портмонето си. Разбрах, че знаят отговора. Не можех да повярвам. Как са се досетили? Трябва да си екстрасенс, за да го познаеш.

— Не бързай — повтори Карълайн. Очите ѝ бяха разширени от очакване, надяваше се да успее. И останалите се чудеха как така не се досещам.

Поразмърдаха се малко на столовете, сякаш намекваха, че досегашното ми отлично представяне е било чист късмет. Или съм

знаела предварително отговора на задачите. Не успяха да решат онази елементарна задача за бояджията, а познаха предмета на картинката.

От взиране в триъгълника ме заболяха очите. Нима това е препъникамъкът, заради който няма да вляза в това страхотно училище? Този ли предмет ще застане между мен и доброто образование, което бих могла да получа? Нима ще се върна в старото си училище, където пак ще се вирам напрегнато и все нещо ще пропускам. Ще играя на бетонното игрище, вместо да тренирам хокей на трева три пъти седмично и да си имам собствена цветна леха. Вече бях измислила какво ще си посадя — домати до стената, ниски елички и теменуги най-отпред, за да има зеленина през цялата година.

— Съжалявам, предавам се — казах на Карълайн.

— Добре де, само предположи нещо.

Гласът ѝ звучеше умолително.

— Хубаво, но е изстрел в тъмното — предупредих я.

— Добре.

— Може би е резен камамбер или пък чедар. Колебая се между двете.

Изведнъж настъпи коренна промяна. Всички присъстващи се просълзиха, стискаха си ръцете и ме прегръщаха. Карълайн не остана по-назад от мама и татко. Показа се, че просто искали да чуят думата „сирене“, не било нужно да се напругам до пръсване на мозъка за точния вид. Представяте ли си? Те самите не знаеха какъв вид е. Необходима била само въпросната дума. Така задачата е прекалено лесна — обявих аз — и това ги накара да решат окончателно в моя полза.

Разведоха ме из спалните помещения, показаха ми и трапезарията. Мама и татко спряха да нервничат и се държаха като нормални хора.

Карълайн се сбогува с мен:

— Е, ще се видим в началото на следващия срок.

— Значи ще бъдете тук?

Изненада се как така съм разбрала колебанието ѝ, макар да бе изписано съвсем ясно по лицето ѝ. Отговори ми, че със сигурност ще бъде тук, днес го решила твърдо. По-точно преди десетина минути. Сега ми се стори някак по-спокойна отпреди.

Като седнахме във влака, мама и татко извадиха лист и молив и започнаха да смятат защо бояджията е писал деветката двадесет пъти. Аз си разглеждах картончето с глупавия триъгълник. Карълайн нарисува около него капан за мишки и ми го подари за спомен от този ден.

ЧАСТ 2 — ПРОФЕСИОНАЛНАТА КАРИЕРА НА КАРЪЛАЙН

Когато бяхме деца, по-малката сестра на мама често ни идваше на гости. Не ѝ казвахме „лельо“ или „како“, защото това я карало да се чувства много древна. Наричахме я Шел.

Беше истинска омайница. Разказваше ни неща, за които не смеехме да говорим с мама. Например че момчетата харесват момичетата да носят високи токчета, косите им да са дълги и лъскави и да си слагат ярко червило. Самата тя винаги се придържаше към тези изисквания, изглеждаше великолепно и край нея винаги се навърташе цял рояк мъже. Но тя ги сменяше доста често. Според мама Шел била като пеперудка. Току отлита нанякъде и забравя да се върне.

Пеперудка или не, тя проявяваше жив интерес към нас, скубеше ни веждите и ни купуваше сутиени с подплънки. Твърдеше, че светът е пълен с възможности, които ни очакват да протегнем ръка и да ги уловим. Никой друг не ни говореше така. Мама и татко непрекъснато ни повтаряха да учим упорито и да бъдем смирени. Същото чувахме и от бабите, и от учителките си.

Шел бе единствена по рода си. Животът е пълен с обещания, обичаше да казва тя, и трябва да сме готови да ги сграбчим, щом ни се изпречат на пътя. С нея се чувствахме страхотно и вълнуващо. Само едно нещо ме притесняваше.

Останехме ли насаме, Шел ме съветваше да не си губя времето с учене, кариера и прочее. Защото съм красавица и ще се омъжа още на двадесет. Трябвало само да се погрижа да си избира мъж от добро семейство и паралия. Не ми се нравеше това. Та тогава аз бях само на дванайсет! Как така не бива да уча просто защото съм по-хубава от Нанси... звучеше сякаш всичко на този свят зависи от външния вид?

Но нямаше смисъл да се спори с Шел, затова си мълчах. Само кимах в знак на съгласие.

След като завърших училище, отидох в педагогически колеж и учих за преподавателка на глухоними. Нанси записа политикономия в университета. По онова време Шел ходеше с някакъв много богат мъж

и ни подари екскурзия. Нанси отиде на културна обиколка из Италия, а аз — на ски в един тузарски курорт. Там срещнах Лорънс.

Беше адвокат в известна фирма. Едър, красив мъж с топло излъчване — имаше тъмна чуплива коса и лъчезарна усмивка. По време на вечеря около него винаги цареше весело оживление. Момичетата, които отговаряха за ски пистите, обещаваха да му подарят безплатна почивка, понеже е много забавен.

Още първата вечер ми каза, че съм „пленителна“ — употреби точно тази дума — и я повтаряше толкова често, че почти му повярвах.

Шел твърди, че някои мъже изглеждат нереално свършени и за да си спестим разочарованията, е най-добре да потърсим недостатъците им още в самото начало.

Добре, рекох си аз, да се поровим из тъмните му страни. Красив е, а се твърди, че красавците са празноглави. Не ми се струваше глупав, но трябва да имам предвид тази вероятност. Отнасяше се малко припряно към по-бавните скиори на пистата и към събеседниците, които на вечеря губят нишката на разговора. Но за мен той не пестеше времето, интересувахе се от всичко — колежа, семейството, надеждите и мечтите ми. Също така имаше желание да ме заведе в леглото.

Казах му, че не постъпвам така по време на почивка.

— Тогава защо си дошла? — подразни се той.

— Да карам ски — отвърнах му простичко.

Изненадващо, той прие обяснението ми и повече не настоя да правим секс. Не очаквах повече да го видя и направо се смаях, когато се обади две седмици след края на ваканцията.

Живееше само на петнадесет мили от мен — в градче на име Росмор. Няколко пъти излизахме на вечеря. Предложи ми в почивните дни да отидем заедно на хотел в Лейк Дистрикт, в Англия.

Приех с огромно удоволствие.

Прекарахме наистина великолепно.

Запозна ме с родителите си, падаха си малко сноби, но не се държаха надутно.

Аз също го запознах с мама и татко. Шел, естествено, се появи да си каже тежката дума. В кухнята сложи длан пред устата си и ми изпрати въздушна целувка.

— Разкошен е, Карълайн. Предрекох ти, че ще се омъжиш, преди да навършиш двадесет и една. И не си прави труда да мислиш за кариера.

Зяпнах от учудване. Та аз имам професия! Ще преподавам на глухонеми, едногодишният ми изпитателен срок започва идния септември. Какво има предвид с тази реплика за кариерата?

Но на Шел, естествено, не може да се противоречи. Замълчах си.

В крайна сметка плановете ми наистина се промениха. С Лорънс се оженихме през септември. Около избирането на къщата и ремонта настана голяма суматоха, затова преценихме за по-разумно да отложим началото на преподавателската си дейност. На следната година забременях и пак го отложих.

После гледах Алистър. Струваше ми се идиотско да съчетавам майчинството с преподавателска работа. Когато тръгна на училище, реших да поработвам преди обед, но в Росмор не намерих подходящо място.

Не бива обаче да си мислите, че съм се чувствала отегчена и затова със зъби и нокти съм се стремяла как да изляза от къщи, да работя. Нещата не стояха така. Честно.

Часовете от денонощието не ми стигаха. Лорънс често звънваше да ме попита дали мога да избягам, за да обядваме двамата; повтаряше ми, че съм пленителна и се възхищава от мен. Хубаво ми беше да живея с него и да му създавам уют.

Пари не ни липсваха. Имах домашна помощница на пълен работен ден и градинар. Редовно ходех на фитнес, във фризьорския салон на Фабиан и на маникюр. Всеки петък канехме гости на вечеря.

Винаги осмина — старшите съдружници на Лорънс и бизнесмени. Ако някой от мъжете си нямаше компания, канехме и Шел. Според Лорънс тя се държи блестящо на вечерно парти. Станах завършен готвач. Знаех рецепти за десет различни видове ордъври и десет основни ястия, записвах си какво съм сервирала, за да не се повтарям, ако някой ни гостува отново. От отсрещната страна на масата Лорънс винаги вдигаше тост към мен:

— Прекрасно, Карълайн, благодаря ти.

Останалите жени ме поглеждаха със завист.

В началото смятахме да имаме само едно дете, но след като изгледах Алистър, си промених мнението. Ала Лорънс не се съгласи на

второ дете и деликатно се аргументира — винаги сме твърдели, че едно дете е достатъчно; Алистър е щастлив и има куп приятели, едва ли мечтае за братче или сестриче, а и ще имаме повече време за нас двамата. Съгласих се. Доводите му бяха разумни. Не останах с чувството, че ме придумва насила или нещо подобно.

Не усетих как Алистър навърши единадесет и стана време да замине в пансион. Никак не ми хареса тази идея, изглеждаше ми нечовешко. Но Лорънс много държеше синът му да учи в училището, което са завършили и той, и неговият баща. Няколко пъти ме води там, показва ми къде е изпушил първата си цигара, къде е изиграл първия си мач по ръгби и библиотеката, в която учил усърдно, за да влезе в елитния клас. Разказа ми колко бил щастлив тук, станал самостоятелен, срещнал приятели, с които още поддържа връзка. Можем да идваме на всеки две седмици, да отсядаме в хотел и да извеждаме Алистър и приятелите му на разкошна вечеря.

Когато останахме сами в градината, попитах сина си какво мисли. Помолих го искрено и честно да сподели с мен цялата истина, защото от това зависи целия му живот.

Погледна ме с огромните си кафяви очи и каза, че много би желал да отиде да учи там. И това е всичко.

Тогава се захех да си търся работа.

Много исках да започна в „Сейнт Мартин“. Та кой не би искал? Училището е единствено по рода си. Там правят чудеса, на каквито не е способна и Света Ана — светицата на извора в гората, където водех на разходка Алистър и кучетата. Но там не се намериха свободни места.

В Росмор няма специализирано училище за глухоними, но към „Света Ита“ и „Братството“ има отделни кабинети. Децата са страхотни и като всеки начинаещ преподавател се учех от грешките си благодарение на тях. През тази първа година напреднах много.

Разпределях задачите така, че и без мен къщата и градината да бъдат в добър вид. Гледах да доставят покупките навреме в петък и продължих да каня гости на вечеря.

Свекърва ми подхвърли колко е прекрасно, че съм започнала работа — с тон, който говореше, че счита постъпката ми за всичко друго, но не и за прекрасна. Аз обаче се престорих, че не разбирам, и й благодарих за хубавите думи.

Ходех при Фабиан в обедната почивка. За да не разхвърлям книгата и лаптопа из цялата къща, си приспособих за кабинет тъмна стаичка, която преди използвахме като склад. Изоставих традицията да обядвам с Лорънс в малки италиански ресторантчета и да обикалям с часове по магазините с кредитната си карта. Като всяка работеща жена разбрах, че ако вечер се заседявам до късно и не разчистя къщата, сутрин е кошмарно да подреда, преди да се втурна за работа.

През две седмици ходехме при Алистър. Имаше много приятели, тренираше шах и участваше в клуба по орнитология. Убедих се, че не сме сбъркали. У нас, в Росмор, не можехме да му осигурим такива условия.

Колежките ми често говорят за съпрузите, партньорите и любовниците си. Колкото повече ги слушам, толкова по-ясно осъзнавам какво съкровище е Лорънс. Мек, сърдечен мъж, споделя всичко с мен, разказва ми как върви работата му, наляво и надясно тръби, че съм прекрасна и пленителна — все още използва тази дума и много се смущавам, когато я изтърси пред непознати. Всъщност, и без техните истории знам какъв чудесен съпруг имам.

Коментират колко неверни са мъжете. Много — дори най-образованите — посещават извора на Света Ана, надявайки се на чудо, което да направи живота им по-добър.

Сигурна съм, че Лорънс не ми изневерява. Все така любвеобилен и страстен е като тогава, когато се запознахме на ски пистите и го държах на разстояние. Понякога се чувствам изморена, трябва да си преглеждам уроците или да ставам рано и не съм готова да отвърна на ласките му. В такива моменти се надявам да му се приспи и да ме остави за малко на спокойствие. Но от разказите на колежките ми разбрах колко опасно е да се разсъждава така.

Сестра ми Нанси често повтаря, че сигурно съм най-голямата късметлийка на земята. Леля Шел ѝ приглася. Както и мама, и свекърва ми.

И аз съм на същото мнение.

Искам единствено да проявява малко повече интерес към работата ми. Аз го разпитвам за делата, помагам му да преглежда материалите по тях. Познавам всичките му съдружници, проекто-съдружниците, съперниците, съюзниците. Надълго и нашироко

обсъждаме предстоящото му издигане в ранг на съдружник. Очаква се в близките осемнадесет месеца.

Помолих го да не разкрива пред Алистър, че в офиса му има кабинет, на който виси табела с неговото име. Той смята, че така синът ни ще е по-сигурен, но според мен така ще се почувства като в клетка.

Обсъдихме го над бутилка вино — наистина дискусия, а не спор. Той винаги се държи разумно и се опитва да разбере моята гледна точка. Допускал, че може и да съм права. Сигурно Алистър се нуждае от свобода, от повече пространство да развихри мечтите и надеждите си. Като всички нас. Слушах го и си мислех защо, за бога, всяка нощ се будя в три и се мятам тревожно в леглото.

Нима има за какво да се безпокоя?

Но изведнъж се сетих за „Сейнт Мартин“ и разбрах какво ме притеснява. Лорънс си няма идея що за работа е преподаването. Не разбира какви чудеса се вършат там за глухонемите момичета. Опита се да прояви интерес, когато му разказах за учебните досиета и колко много от възпитаничките на гимназията са професионалисти в области, към които другите напразно се стремят.

Положи усилие. Убедена съм. Защото знаеше колко важно е това за мен. Искаше да сподели ентузиазма ми. Поне сто пъти повтори, че колкото повече научава за работата ми, толкова по-искрено благодари на Бог, задето Алистър няма такъв проблем. А аз изобщо не исках да кажа такова нещо, не го намеквах, дори не ми беше хрумвало.

Ако Алистър бе глухоням, пак щеше да живее пълноценно, благодарение на модерните технологии. Лорънс не го разбира. Мисли си, че всичко опира до това да клатим разбиращо глави, да си чешем езиците и да благодарим на благословената съдба. Което ме влудява.

Появи се шанс да продължа образованието си. Освен това се изискваше и практика в „Сейнт Мартин“ — каймакът на училищата за глухонемни. Там се съгласиха да ме наемат за по шест часа седмично. Да предположим, само да предположим, че се справя успешно... тогава положително ще ми предложат постоянна работа.

Никога не съм се чувствала толкова възторжена. Горях от нетърпение Лорънс да се върне и да му съобщи новината. Той започна да бърбори за офиса — един от главните съдружници смятал да се оттегля. Станало съвсем неочаквано, изневиделица. Тръгвал за Аризона да преоткрива себе си. Нещо подобно. Съвсем налудничаво.

Спомних си го. Скучен човек, със също толкова скучна жена, която едва ли ще му стане спътник в търсенията. Следях нетърпеливо сложните криволици на разказа му. Еди-кой си ще се издигне, друг ще се премести, някой си поема имуществените дела, а трети излиза от пълно забвение.

Най-сетне схванах, че е настъпил моментът за дългоочакваното издигане на Лорънс. Щеше да стане съдружник. Опитах се да се зарадвам, уверих го, че не измества никого, защото скучният му колега заминава по своя воля за Аризона, почти сигурно с жена, поне двадесет години по-млада от съпругата му.

— Животът ни много ще се промени — тържествено обяви той. — Ще стане по-забавен, а ти си спец по тази част, Карълайн. Ще ти хареса, сигурно се чувстваш самотна, откакто Алистър отиде в пансиона.

Не зная как бихте постъпили вие, но аз реших да не му съобщавам за магистърската степен и за практиката в „Сейнт Мартин“. Не и тази нощ, тя трябваше да се отпразнува в негова чест. Направих му вана с масло от сандалово дърво и му поднесох картини в банята. Извадих пържоли от фризера и отворих бутилка вино, облякох къса черна рокля и запалих свещи. Поне двадесет пъти повтори, че съм пленителна, че ме обожава и в цялото съсловие и по цялата земя няма по-щастлив мъж от него.

Успях да му кажа чак след четири дни. Изуми се.

— Как ще работиш в „Сейнт Мартин“, Карълайн? Та то е на сто километра оттук?

— Имам кола, скоро ще построят новото шосе и пътят няма да отнема толкова време.

Говорех предпазливо, опитвах се да потисна огромното разочарование от реакцията му.

— Но, скъпа, все пак е далеч! Искам да кажа, мислех си... щях да го пообмисля...

— Ще се справя — опитвах се да сдържа сълзите си.

— Но защо, Карълайн, ангел мой, защо искаш да се товариш с всичко това? Та тук можем да правим толкова неща заедно!

С усилие на волята замълчах, което е голямо постижение. Какво ще правим тук заедно? Нищо.

Щях да си стоя сама у дома, да измислям нововъведения в интериора, преобядисване, нови дамаски; построяване на оранжерия, разширяване на верандата, за да побира повече гости, отпиващи от коктейла с боровинков сироп и шампанско по време на летните вечерни партита.

— Защо мълчиш, Карълайн, ангел мой? — попита ме той объркано.

— Вие ми се свят, Лорънс, ще си легна.

Когато притесненият ми съпруг дойде и започна да ме милва и целува нежно, аз се престорих на заспала.

На следния ден подхвана темата по време на закуска. Но след седемте безсънни часа бях добре подготвена.

— Ще си напиша дипломната работа и ще работя по шест часа в „Сейнт Мартин“, Лорънс. В края на годината ще обсъдим дали да започна на пълен работен ден. Може и да не ме харесат. Или да се окаже, че разстоянията наистина са много големи. Но за нищо на света няма да зарежа образованието си.

После на пръв поглед безболезнено смених темата и заговорих за барбекюто, което ще организираме следващата седмица, когато Алистър се прибере у дома.

Улових погледа на Лорънс — възхищаваше ми се като на колега юрист, направил уместна забележка в съдебната зала.

Може и да не съм права. Винаги съм била безнадежден оптимист.

Годината наистина бе тежка, не отричам. Спомням си колко нощи пътувах в дъжда, чистачките се стрелкаха по предното стъкло, а аз креснях напътствия за менюто по мобилния телефон.

Лорънс стана съдружник, а аризонският мечтател наистина замина на пътешествието без жена си, с една много по-млада стажантка от офиса.

Преподавателската ми работа бе прекрасна. Учехме момичетата да говорят. Дарявахме безсловесните с език и им вдъхвахме живот. Това е най-прекрасното нещо, което съм правила през целия си живот. Харесвах „Сейнт Мартин“, а явно и те ме одобриха — в края на тази изтощителна година ме увериха, че ще ми предложат постоянно място.

Попитаха ме дали като другите колеги искам да ми осигурят стая в училището, за да има къде да спя в случай на лошо време или ако

разстоянията, задръстванията по пътищата и дългите часове по магистралата ми дойдат в повече.

Обещах да ги уведомя много скоро.

Дадохме бляскаво парти за съдружниците. Пристигнах не повече от двадесет минути, преди да се появят първите гости. Имах време само да се преоблека, да оставя в кухнята купената на връщане допълнителна сметана, да пренаредя местата на гостите, да сложа готовите ордьоври в овални чинии, да ги поръся с магданоз и да разпръсна по масата дивите цветя, набрани от полянките край „Сейнт Мартин“.

— Жена ти е гениална — обърна се към Лорънс един от партньорите.

— Прекрасна си, Карълайн — вдигна чашата си към мен той.

— А също така има престижна работа — звънливо се обади една от гостенките.

— Да. Не зная защо го прави.

Погледнах го. Останах шокирана.

— Имам предвид, че така плащам още по-големи данъци. Видят ли графата „доходи на съпругата“, се нахвърлят върху мен като лешояди. И кому е нужно това? Но тя е непреклонна. Нали, скъпа?

Усмихна ми се снизходително. Отвърнах на усмивката му.

Не му се разсърдих, естествено. Лорънс е обезоръжаващ. А и вероятно е прав в някои отношения. Дали пък наистина не се стремя само да му покажа, че имам свой независим живот? Навярно само си губя времето.

Има достатъчно преподаватели за глухонемеи. Може би самите те са си по-щастливи така. Защо трябва да ги учим да дишат правилно и да се мъчат да произнасят звукове.

Кой знае?

Ще реша следващата седмица. Засега няма да го мисля повече.

Разговорихме се за новото шосе. Гостите надигнаха гласове. Някои твърдяха, че това е варварщина, други — че е наболяла нужда. Споменах за стария извор в глоговата гора. Заговориха още по-високо.

Според някои това бе налудничаво и опасно суеверие, други твърдяха, че е неразривна част от старите ирландски традиции. Прехвърлих умело разговора към по-консенсусна тема. Например цените на имотите. Сервирах трюфелите, които бях купила в обедната

почивка. Направих им по няколко прорежа и ги овалях в какао и натрошени ядки. Всички решиха, че са домашно приготвени.

— Страхотно, Карълайн — Лорънс отново вдигна чаша към мен.

— Лорънс — отвърнах на жеста му аз.

Сърцето ми тежеше като олово.

Вероятно гоня вятъра, въобразявайки си, че имам страхотна професия. Удържах се да не въздъхна при мисълта за тази несбъдната мечта. Светът е пълен с хора, неуспели да осъществят съкровените си желания.

Реших да не разчиствам масата тази вечер. За следващия ден нямах кой знае колко ангажименти.

На сутринта излъсках къщата до блясък и подкарах бавно към „Сейнт Мартин“. Помолиха ме да се включа в изпита на някакво дете. Казвало се Мелани и изглеждаше много умна.

Нямаше да ме затрудни особено, щеше да ми бъде приятно. А и вероятно е един от последните тестове, на които присъствам. Решението изплува от само себе си, когато видях детето и си дадох сметка колко е напреднала и колко много още можем да направим за нея тук. Несъмнено ще я приемем в „Сейнт Мартин“. И аз ще бъда свидетел как набира увереност в силите си. Исках да постъпя така и щях да го направя.

Точно както Лорънс иска да развива адвокатската си практика.

Колебанията се стопиха. Не е дошъл краят на света. Не са нужни спорове и конфронтации. Из цялата страна хората, макар и семейни, следват мечтите си. Едното не пречи на другото. Ще се справим. Несъмнено.

Странно, но това умно момиченце сякаш разбра всичко. Сякаш видя как се наместват бурмичките в мозъка ми.

— Значи ще бъдете тук тогава? — попита ме тя небрежно само миг, след като бях решила.

За пръв път от няколко седмици се усмихнах искрено. Защото знаех, че проблемът е разрешен.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

ШОСЕТО, ГОРАТА И ИЗВОРЪТ — 3

След литургията Еди Флин изчака брат си пред входа на църквата.

— Брайън, може ли да поговорим?

— Не и ако темата е „анулиране“ — отвърна свещеникът, без да забавя крачка. Запъти се към Скънк Слатъри за вестник и след това смяташе да се прибере у дома.

— Знаеш, че не става дума за това — Еди подтичваше, за да върви в крачка с брат си. — Намали малко темпото, не сме спринтьори.

— Искам да закуся, гладен съм, а и ме чака доста работа. Казвай какво има.

Отец Флин продължи устремно по тротоара, енорияшите му го поздравяваха отляво и отдясно.

— Много си известен. Защо не се захванеш с политика? — измърмори Еди.

Брат му се поспираше да пожелае на някой успех в изпитите, на друг — да честити новата хрътка.

— Прав си. Ще изпием ли по чаша кафе? — предложи той, когато се добраха до кухнята му.

— Мислех, че си имаш готвачка. Някаква рускиня работела тук.

Еди изглеждаше разочарован.

Брат му майсторски обръщаше три парчета бекон и един нарязан домат в тигана.

— Йосиф — латвиец е, а не руснак — се грижи за стария отец, не за мен.

— Трябва да го пратят в дом за смахнати.

— Наоми не сполучи и при него, нали? — усмихна се отец Флин.

— Да не говорим за това. Исках да те питам за извора.

— Изворът?

— Да, човече, на твоя територия е, за бога. Онзи свят извор. Искам да те питам дали ще се примирят със загубата му.

— И кой ще го унищожи? — почуди се Брайън.

— По дяволите, станал си много несхватлив. Питам дали шефовете ти, Църквата, вярата, папата и прочее ще позволят да бъде разрушен?

— А, шефовете... разбирам. Папата не е споменавал никога този извор, поне доколкото ми е известно. Ако греша, значи тежката му дума не е стигнала до нас. Сигурен ли си, че не искаш парче бекон?

— Не искам никакъв бекон. А ти внимавай да не си задръстиш артериите.

Еди Флин изгледа с погнуса закуската му.

— Е, да, но моят социален живот не е така активен. Не ми се налага да ощастливявам толкова жени.

— Говоря сериозно, Брайън.

— Аз също, Еди.

— Това е най-приятната част от деня ми — изчитам си вестника на спокойствие и закузвам. А ти се опитваш да ме затапваш на всяка дума.

— Неколцина ме помолиха да се присъединя към техния консорциум — подхвана Еди с тържествен глас. Явно очакваше възторжена ответна реакция.

— Нали това ти е работата. Бизнесмен си, непрекъснато сключваш сделки ту с този, ту с онзи.

— Това е шансът ми да забогатяя, Брайън. И, за бога, точно сега ми трябва много пари. Имаш ли представа колко ще струва сватбата?

— За най-обикновено гражданско подписване? Няма да е скъпо, предполагам.

— О, не, намерихме някакъв свещеник отцепник. Ще ни благослови в преотстъпената му за случая църква. Ще има шаферки, кумове, голям прием. Пълен ритуал. А непрекъснато получавам от Кити бележки за учебни такси. Нуждая се от този удар. Затова те питам за извора.

— Слушай, Еди, може и да си прав, че съм тъп, но какво точно искаш да знаеш?

— Добре. Ще ти кажа, но между нас да си остане. Позовавам се на тайната на изповедта и тъй нататък... Въпреки големия шум, строежът на шосето ще започне всеки момент. Купили сме множество малки парцели. Ще трябва да преговарят с нас, когато излезе наредбата

за принудителна продажба. Хванали сме кокошката, която снася златни яйца. Има само една малка спънка — някои от момчетата смятат, че проклетият извор ще сложи прът в колелата.

— Твое право е да не харесваш извора, но не си позволявай такъв език — произнесе се неодобрително отец Флин.

— Добре. Но разбра какво имам предвид. Самият ти не го одобряваш чак толкова. Въпросът е дали ще възникне проблем. Това искаме да знаем. Не желаем да се изправим срещу тълпа религиозни фанатици.

— Нищо не зная.

Брайън се зае да измие чиниите.

— Знаеш, естествено.

— Не. Нарочно стоя настрана. Не подкрепям когото и да било от лагерите. Не съм се обвързал с конкретна позиция. Питаш единствения човек в града, който наистина няма представа.

— Но ти знаеш дали ще се вдигне врява, или нещата ще се уталожат. Имаш усет за тези неща. Искаме да ни кажеш. Сега...

— Под „ние“ разбираш консорциума, който инвестира в имоти ли?

— Не се подигравай, отче Флин. Доста пари отидоха за образованието ти, нали? А и финансовата ми сигурност сваля товар от плещите ти. Прав ли съм?

— Ти не си бреме за мен, Еди.

Брайън се ядоса много, но се постара да не му проличи.

— И ако сме приключили, ще се захващам за работа.

— Работа ли? — изсумтя Еди. — Че на кого му пука днес за Божиите дела? Едва ли си много зает. Сигурно не си работил истински и един ден през целия си живот.

— Да, Еди, може би си прав — въздъхна уморено Брайън и стегна куфарчето си.

За да отиде при майка си с купчина стари снимки, които според психологическия съветник ще опреснят паметта ѝ. Така поне казал на Джуди.

После ще придружи Лили и големия ѝ син до затвора. В някакъв момент на просветление Ейдън Райън се съгласи да разговаря с жена си.

След това ще занесе свето причастие на Марти Нолан и на още един старец в същата посока.

Предстоеше му и откриване на Деня на световната кухня — благотворително мероприятие в подкрепа на гладуващите, организирано от „Света Ита“.

Щеше да даде началото на мача между отборите на „Братството“ и „Сейнт Майкъл“.

После да гостува на „Пирен и папрат“, за да се порадва на обновената им молитвена зала. Не я наричаха параклис, но там провеждаше неделната литургия.

Еди навярно е прав, че това не е истинска работа. Но това не я прави по-лека.

Джуди Флин прочете осем молитви в светилището на Света Ана. Оставаше само една.

Престоят тук надмина очакванията ѝ. Радваше се, че с Брайън отново се сближиха. Беше все така добронамерен и местните го обичаха много. Майка ѝ продължаваше да живее на границата между съня и реалността, но се държеше малко по-дружелюбно. Клетият Еди получи подобаващо наказание за бягството си от къщи — Кити и Джуди често се шегуваха с проблемите, които си е навлякъл покрай младата Наоми. Кити твърдеше, че не би го приела обратно, дори да лази на колене и да я моли по целия път от глоговата гора.

Джуди се опита да даде рамо на Света Ана в търсенето на подходящ кандидат. Посещаваше редовно местния бридж клуб в хотел „Росмор“, където се запозна с двама симпатични мъже — Франклин и Уилфред. Контета. Говореха замечтано, че смятат да предлагат някаква услуга по мобилен телефон.

Някой ден.

Живееха със старица, която никога не напускате дома си заради някакъв скандал, който така и не успя да разбере какъв е.

Както и да е. И двамата бяха твърде повърхностни, затова Джуди ги остави да се занимават необезпокоявани с плановете си.

Изгради си пълноценен дневен режим. Отбиваше се при майка си, после за три часа се затваряше в хотелската стая и се съсредоточаваше върху картините си. Пиеше чаша кафе с Кити,

наконтваше се и се отправяше към извора. По пътя си купуваше вестник, а надвечер двамата с Брайън изпиваха по чаша. Разказваше й какво се е случило през деня. Живееше много спокойно. Не разбираше защо толкова години е стояла далеч оттук.

Поддържаше косата си в елегантния салон на Фабиан. Младият собственик сподели с нея, че е влюбен и се надява да се ожени до края на годината. Това я изненада. Мислеше го за гей, но престоят тук я научи, че повечето неща не са такива, каквито изглеждат на пръв поглед.

— И аз се надявам да си намеря съпруг — довери му тя. — Уговорила съм се със Света Ана да ми помогне.

— Значи няма да имаш никакъв проблем — поласка я Фабиан. — Предложенията ще ваят едно след друго.

Представи си как отблъсква стотици кандидати и се усмихна. Избра си вестник и го постави на тезгяха пред Скънк Слатъри.

— Както обикновено, Себастиан.

— Имаш прекрасна усмивка, Джуди.

— Благодаря — изненада се тя.

Скънк не се славеше като привърженик на комплиментите.

— Наистина мисля така. Чудех се... ако някоя вечер си свободна, дали не бихме... да отидем на вечеря.

— Много мило, Себастиан.

Джуди се опита да си припомни какво е семейното му положение. Кити не беше споменавала госпожа Скънк, но как да е сигурен човек.

— Ако не ти е писнало от храната в хотел „Росмор“, можем да похапнем страхотно там — нетърпеливо продължи Скънк.

Едва ли има госпожа Скънк, щом предлага да я заведе на толкова явно място.

— И коя вечер имаш предвид, Себастиан?

— Да ковам желязото, докато е горещо. Довечера в осем? Ако нямаш други планове, разбира се.

Джуди се запъти към извора с пружинираща походка. Трябва да поразпита защо го наричат Скънк.

Неди Нолан каза на Клеър, че се налага да се свърже с братята си в Англия и да ги уведоми за земята, та да получат полагащото им се.

— И защо? На Кит му е безразлично, понеже е в затвора. Другите двама не са се прибирали у дома от години. Дори не знаем къде живеят.

— Но те са в правото си да получат своя дял, ако се наложи да продадем земята.

— Какво право, Недиде? Честно, ще ми обясниш ли? Никога не са ти помагали, не поддържат връзка с нас, не знаят и не се интересуват как е баща ти.

Клеър бе категорична.

— Но на тях не им провървя като на мен.

Както винаги той гледаше на нещата от положителната им страна.

— Ти си постигнал всичко сам, Недиде. Не забрави баща си. А и той няма сантименти към останалата част от фамилията. Те не стават сутрин да гонят лисици от кокошарника и да израждат крави по хълмовете. Не поправят стени и огради. Не готвят на баща ти, не му чистят, не го водят на срещи с приятели.

Лицето ѝ излъчваше безкрайна вярност. За стотен път се запита как е възможно да го обича толкова.

— Както и да е. Нищо чудно да се окаже много шум за нищо — заключи той без особена надежда.

— Не бих разчитала на това, Недиде — Клеър чуваше да разказват какво ли не в учителската стая в „Света Ита“, в бридж клуба в хотел „Росмор“ и когато оставяше торбата с прането в „Свеж като маргаритка“. Вместо „ако започне строежа“, всички вече казваха „когато започнат шосето“. Тази тънка промяна настъпи преди няколко седмици.

В най-скоро време Недиде трябваше да реши как да постъпи. Не смяташе да му влияе. Редно бе сам да прецени. Да продаде бащината земя за огромна сума на гангстерския консорциум, в който влизаха екземпляри като Еди Флин, или да им откаже с надеждата да се възправи самотен срещу прогреса, за да спаси гората и извора, поддържал години наред живота на майка му, както вярваше с цялото си голямо и чисто сърце.

— Излизаш на вечеря със Скънк? — Брайън не вярваше на ушите си.

— Искаш да ми кажеш, че има жена и десет деца? — малко рязко попита Джуди.

— О, не, за бога. Коя би се омъжила за Скънк? — Веднага му се прииска да си върне думите обратно. — Имам предвид, че го възприемам като вечен ерген, защото никога не е сключвал брак — поправи се гузно той.

Джуди попита остро и хладно:

— Защо всички му викат Скънк?

— Не зная — отвърна й съвсем искрено той. — Откакто се помня, го наричаме така. Даже си мислех, че това е истинското му име.

Лили Райън не повярва на очите си колко се е променил съпругът ѝ Ейдън през последните единадесет месеца. Изглеждаше съсухрен, с изпито лице и големи тъмни кръгове под очите. Синът им Донал, дошъл с огромно нежелание, се отдръпна при вида на дивото му изражение.

— Моля те, Донал — прошепна му тя и момчето протегна неохотно ръка.

— Надявам се, че се грижиш добре за майка си — каза му строго Ейдън.

— Да, опитвам се.

Донал бе на осемнадесет. Искаше му се да бъде на милиони мили отук. Бе свидетел на побоите, които понасяше майка му. Не проумяваше как е възможно да бъде толкова благодарна, че им е разрешил да го посетят.

— Е, при всички положения се справяш по-добре от мен — призна Ейдън Райън. — Пред теб и отец Флин искам да се извиня на майка ти за това, което ѝ причиних. Нищо не ме оневинява и няма да си търся оправдания. Алкохолът и скръбта по изчезналото ни бебе обясняват донякъде нещата, но не са извинение.

Отец Флин си мълчеше, защото въпросът бе личен. Лили не знаеше как да реагира. Донал се намеси:

— Благодаря, че си признаваш. Сигурно не ти е лесно. Ако касае само мен, никога не бих ти простил. Дори и след сто години. Виждам съм как я биеш с изтръгнатия крак на масата. Но животът не стои на едно място и бих се позамислил, ако мама ме помоли да ти простя. Сега си тръгваме и те оставяме насаме с отец Флин. Ще видим дали няма да се отметнеш следващата седмица, когато дойдем пак да те видим.

— Разбира се, че няма да се отметна, сине. Твърдо — примоли му се Ейдън.

— Преди да те затворят тук, си променяше мнението на всеки половин час.

Гласът на Донал прозвуча безизразно и равно. Понечи да си тръгне.

— Не си отивай! Не ме оставяй в неведение цяла седмица. Кажете дали ми прощавате!

— Мама се е чудила години наред с какво предизвиква жестокостта ти. Можеш да почакаш една седмица.

Донал буташе майка си към вратата, за да не ѝ позволи да проговори.

Отец Флин се възхити на момчето, идеше му да изръкопляска, но лицето му остана безизразно.

— Защото скърбях много, Донал. Тъгата дърпа хората в различни посоки. А на мен ми беше много мъчно за изчезналата ти сестра.

Донал не изгуби присъствие на духа:

— Да, мъката отвежда по различни пътища. Що се отнася до мен, макар да не познавах Тереза, ѝ завиждах, задето нечия ръка я е отвела далеч от теб и пиянските ти скандали.

Тръгнаха си.

В коридора Лили се обърна към Донал:

— Защо не ми позволи да говоря? Толкова се разкайва...

— Ще си поговорите следващата седмица, мамо, ако не си е променил мнението.

— Но помисли си как ще стои там през цялото време...

В очите ѝ се четеше жалост.

— И ти стоеше така... през цялото време, мамо.

В залата за посетители отец Флин приседна до хлипащия Ейдън Райън под зоркия поглед на надзирателя.

— Дали ще ми прости, отче?

— Сигурен съм.

— Но защо тогава не каза нищо?

— Беше шокирана, Ейдън. Трябва ѝ време да си помисли. Как иначе да разбере дали ти прощава, или не? Преди година я докара до областната болница, после не ѝ разрешаваше да те посети. Нуждае се от време за размисъл, не смяташ ли?

Отец Флин с удоволствие отбеляза, че Ейдън изглежда уплашен. „Това е добре“, рече си той. Несъмнено Лили ще прости на съпруга си още следващия четвъртък. Навярно и Донал Райън го знае.

Нека се поизпоти малко.

Адвокатът Майлс Бери се запъти с мрачно лице към фермата на Ноланови.

Получи вест от един от затворите на Нейно Величество. Някой си господин Кристофър Нолан (иначе известен като Кит) прочел в пресата за компенсациите, които ще получат росморските фермери, чиито земи попадат в границите на проекта за новото околоръстно шосе. Гореспоменатият господин държи да се вземе под внимание фактът, че поради напредналата си възраст баща му е неспособен да взема решения. А по-младият му брат — Едуард Нолан (по-известен като Неди) е бавноразвиващ се и също не може да взема съзнателни и отговорни решения. Провалил се дори като строител по лондонските обекти. Следователно правосъдието трябва да забрани на двамата да дават мнение по въпроси, отнасящи се до семейство Нолан. Той, господин Кристофър Нолан, желае интересите му към фамилията имот да бъдат надлежно вписани и признати.

Майлс Бери бе извън себе си от ярост.

Безполезният престъпник Кит прочел в някой таблоид, че от отдавна забравеното семейно гнездо може да падне някоя пара, и се готви за голям удар.

Налагаше се да им покаже писмото или просто да ги уведоми за съдържанието му. Не гореше от желание да го направи.

На входа на фермата срещна отец Флин, който тъкмо си тръгваше.

— Наред ли е всичко? — попита го Майлс.

— Не са ме повикали на опело — засмя се отецът. — Марти обича да му донасям причастие от време на време. Вече не може да идва на литургиите както преди.

— Не е ли по-добре да го изпратят в дом?

— Никой не би се грижил по-добре за него от Клеър и Неди. — Отец Флин не забеляза, че Неди е зад него. — Ако доживея до дълбока старост тук, в Росмор, без колебание ще се оставя в ръцете им. Отчайващо е да живееш самотен като клетата ми майка и стария каноник, които се опитват да бъдат независими, но едвам кретат.

Неди, излязъл да посрещне адвоката, се включи в разговора:

— Зле ли е старият отец? Йосиф ми каза, че му харесва да живее в сърцето на града, близо до центъра на събитията.

— Така е, Неди, но Йосиф смята да напусне и да работи на новото шосе, когато започне строежът.

— Ако започне — поправи го Неди.

— Не. „Когато“ е по-точно — намеси се Майлс Бери. — Дошъл съм да поговорим точно за това.

— Е, значи напразно се надявах, че няма да се наложи да вземам решение — констатира Неди със самоирония.

Отец Флин се качи в колата и потегли, а адвокатът се настани в кухнята. Неди поддържаше блестяща чистота вкъщи. Майлс Бери забеляза светещите подове, излъсканата маса, жълто-сините чаени сервизи, подредени спретнато по поличките.

Неди каза, че баща му си почива в неговата стая, наля му голяма чаша кафе и му предложи поднос с домашно приготвени курабийки. Видял по телевизията как се приготвят и му се сторило лесно.

Беше добър, безспорно, но не и глупав.

Майлс Бери реши да покаже на Неди колко жестоко и алчно писмо изпраща брат му Кит от английския затвор. Неди го изчете внимателно. Накрая рече:

— Няма много добро мнение за нас, нали?

— Познавам го, нали бяхме съученици. Все се подиграваше на другите, но всъщност не го правеше от лошо сърце...

— Виждали ли сте се, откакто завършихте? — меко попита Неди.

— Не. Знаеш как е, животът отнася хората в различни посоки. Всеки тръгва по свой път...

Майлс Бери се запита защо защитава Кит Нолан, въпреки че с удоволствие би го праснал по лицето.

— И на мен не ми пише. Всеки месец му изпращам писмо, разказвам му новините от Росмор, как е татко и всичко, което смятам, че ще го заинтригува. Писах му, разбира се, и за шосето. Но не ми отговаря.

— Навярно няма нищо интересно при него — предположи Майлс Бери.

Гневът му към Кит достигаше точката на кипене. Представете си само — чистосърдечният Неди праща ежемесечно писмо на неблагодарния си брат и какво получава в замяна? Писмено уведомление до адвоката, че е малоумен.

— Вярно. Там сигурно всички дни си приличат — поклати тъжно глава Неди.

— От консорциума на Еди Флин се видяха с теб, нали? Разбрах, че са те посетили.

— О, да, доста несвързан разговор беше.

— Какво им каза, Неди? — Майлс Бери затаи дъх.

— Че не мога да склуча сделка с тях. Предлагат ми чудовищна цена. Не бих приел за нищо на света.

— И какво ти отговориха? — попита едва чуто адвокатът.

— Няма да повярваш, Майлс! Предложиха ми още по-голяма сума. Сякаш не разбират какво им говоря.

Майлс се почеса по веждата. За пръв път в живота си попадеше на такъв клиент. И слава богу!

— И как ще процедираме оттук нататък, Неди?

— Ще решим, когато му дойде времето — като излезе наредбата за задължителна продажба — отвърна спокойно Нед.

— Нали разбираш, както вече ти обясних, държавата ще ти плати много по-малко от онези бандити, начело с Ед Флин. Консорциумът действа от позиция на силата. Купили са малки парцели почти навсякъде.

— Зная. Но ако им продам земята, те ще разполагат с нея и аз няма да имам думата за нищо.

Майлс Бери се замисли дали да обясни на Неди Нолан, че и без това никой няма да го пита, понеже така или иначе ще му се наложи да се раздели с имота си.

Но реши, че е безсмислено.

— А какво ще отговорим на Кит? — отчаяно попита той.

— Нищо. Той няма никакви права над тази земя. От мен зависи дали ще му дам нещо.

Неди огледа гордо обновената кухня в някогашната разнебитена фермерска къща на родителите му.

— Съгласен съм, че трудно може да предяви иск, но като син на баща ти има...

— Не, Майлс — Неди говореше така спокойно. — Ходих дотам втория път, когато му плащах гаранцията. Намерих адвокат, англичанин, много симпатичен човек, който накара Кит да подпише документ, че в замяна на гаранцията се отказва от наследствените си права върху семейното имение. Обясних на адвоката, естествено, че става въпрос само за няколко акра неплодородна земя, но все пак по същество тя е имение.

Усмихна се при спомена за този случай.

— Пазиш ли този документ, Неди?

— Да. Онзи път Кит наруши гаранцията и така и не си видях повече парите. Следващия път, когато го спипаха, дори не му позволиха да плати. Изобщо не си струваше да го питам дали ще ги върне.

— Може ли да хвърля един поглед на този документ? Неди се приближи към малък буков скрин в ъгъла на стаята. Папките бяха подредени на спретнати купчинки, на които би завидяла всяка секретарка. За секунда намери нужния лист. Майлс хвърли още един поглед към чекмеджето. Забеляза надписите по папките: „Света Ита“, „Медицински“, „Разноски по къщата“, „Ферма“... А брат му смята, че този човек не е с всичкия си!

* * *

Себастиан Слатъри се оказа много приятен събеседник. Разговорът вървеше леко, прояви нескрит интерес към работата ѝ: как се вдъхновява, когато илюстрира някоя детска приказка; по-трудно ли е да рисуваш картинките за книжка, която не харесваш?

Попита я пътувала ли е до Франция с „Юростар експрес“. Винаги, когато ходел до Лондон, се заричал да пробва. Разказа ѝ, че не са му останали почти никакви близки. Бил едно дете, а родителите му починали. Имал братовчеди в Дуун — хубаво градче на няколко мили от Росмор. Поканили го на откриването на здравния център, наречен „Дани О’Нийл“ в чест на някакъв ирландец, емигрирал в Америка и построен от внука — наполовина поляк, наполовина ирландец. Предложи ѝ да го придружи.

— Защо те наричат Скънк? — попита тя неочаквано.

— Право да си кажа, не зная. Остана ми училищния прякор. Може би навремето съм миришел неприятно. Но сега не е така, нали?

— Не, Себастиан. Тъкмо обратното.

В този момент към тях се приближи Кейтъл Чеймбърс — банкерът.

— Здравей, Скънк. Здравей, Джуди — поздрави ги приветливо той.

— Е, Кейтъл, току-що обсъждахме този въпрос. От сега нататък ще се обръщате към Себастиан с истинското му име — заяви Джуди Флин с тон на жена, която се опитва да усмири неуправляеми десетгодишни момчурляци.

— Разбира се. Съжалявам, Скънк, искам да кажа Себастиан. Не съм искал да те обидя.

Скънк Слатъри, наричан така от тридесет години, великодушно му прости.

На другия ден, след като оправиха леглото на майка ѝ и я настаниха да седне удобно, Кити подложи снаха си на кръстосан разпит. Всекидневието им следваше приятен ритъм. Най-после, макар и неохотно, госпожа Флин си призна, че познава дъщеря си. Също тъй неохотно преодоля безсмислената неприязън към снаха си Кити. Кое то бе голям напредък.

Но както винаги не пропусна да се оплаче, че някой е откраднал всичките ѝ дрехи. Не се успокои, даже когато Джуди набързо извади от торбите прането, донесено от „Свеж като маргаритка“.

— Е, хайде, разказвай. Скочи ли ти Скънк?

— Казва се Себастиан и е много приятен мъж — строго отбеляза Джуди.

— Скънк? Приятен? — недоумяваше Кити.

— Пак ти повтарям, че този глупав училищен прякор вече не е в употреба.

— Ще му отнеме доста време да наложи пак кръщелното си име.

— Започва още от днес. Слага нова табела на магазинчето.

Госпожа Флин погледна първо едната, после другата.

— Улучила си десетката. Скънк е скътал доста парички — вметна тя.

— Не си избирам мъж по дебелината на портфейла му — отвърна й неодобрително Джуди.

— А по какво? Защото танцува добре степ ли? — попита майка й и необяснимо защо това им се стори много смешно.

Банкерът Кейтъл Чеймбърс се загрижи сериозно заради огромния заем, изтеглен от Неди Нолан. Ипотекира фермата, разбира се, но все пак ставаше дума за сериозна сума. И за човек, който иначе мери три пъти, преди да си купи чифт обувки от социалния магазин.

— Ще споделиш ли с мен за какво ти трябват тези пари, Неди?

— За съветниците ми.

— Но боже мой, толкова ли са скъпи съвети им? — Кейтъл не вярваше на ушите си.

— Експертите взимат много — отбеляза Неди, сякаш това обяснява всичко.

— Нали не става въпрос за мошеници, които само те скубят? — попита Чеймбърс. Трябваше да го предупреди — за негово добро и за доброто на банката.

— Не, Кейтъл, истински професионалисти са — успокои го Неди и се усмихна кротко.

Кейтъл отиде при адвоката Майлс Бери.

— Виж, Майлс, не искам да нарушаваш адвокатската тайна, но кои са тези експерти, дето съветват Неди Нолан?

— Експерти? — смути се Майлс.

— Да. И им плаща огромни хонорари.

Майлс Бери се почеса по главата.

— Нямам представа. Аз лично досега не съм му поискал и стотинка, а едва ли е наел адвокатска фирма, без да ме уведоми. Не зная за какво иде реч, Кейтъл, наистина.

Лили Райън тръгна към затвора заедно със сина си. Този път пожелаха да разговарят насаме.

— Ще се отбия при един друг затворник. На разположение съм, ако имате нужда от мен — напомни им отец Флин.

Проведе безсмислен разговор с Бека Кинг, която полудяваше все повече. Получи много дълга присъда за съучастничество в убийството на своя съперничка. Не показваше никакво разкаяние, непрекъснато повтаряше, че е постъпила правилно. Надяваше се този път да не го моли да ѝ помогне да склучи брак в затвора с младежа, по когото бе хлътнала. Той не си правеше труда дори да ходи на свиждане, камо ли да я вземе за съпруга. Но днес смени темата. Написала молба до Света Ана и искала да я залепи на видно място край извора.

Показа му снимка на Гейбриъл Кинг — майка ѝ — под която пишеше: „Моля те, Света Ана, накажи жестоко тази жена, защото погуби живота на дъщеря си. Всеки твой поклонник трябва да я заплюе в лицето, ако я срещне из улиците на Росмор“.

Отец Флин се почувства много стар и изморен. Тържествено обеща да изпълни молбата ѝ още този следобед. Приоритетно.

— Сложете я така, че всички да я виждат — подвикна му Бека на сбогуване.

— На лично място, Бека, не се безпокой — обеща той.

Като излезе от стаята, една от надзирателките — Кейт — го потупа по рамото.

— Постъпихте много добре, че не я разстроихте, отче.

— Знаеш, че ще изхвърля това нещо, нали?

— Разбира се. Но по-добре го изгорете, като се приберете у дома, защото тук някой може да го види.

Брайън Флин прибра снимката в портфейла до чека, получен тази сутрин от Лондон. Някаква жена — Хелън Харис — го завещаваше в знак на благодарност към Света Ана, която преди двадесет и три години ѝ помогнала да се сдобие благополучно с дете.

Предоставяла на свещеника да прецени как да оползотвори дарението в чест на светицата.

Седна на една от дървените пейки, за да изчака Лили Райън и се замисли за ролята на духовенството в съвременното общество. Така и не стигна до някакво задоволително заключение. Лили и Донал излязоха от стаята за посетители.

— Всичко наред ли е? — попита ги нетърпеливо и се ядоса на себе си, че е изтърсил такъв глупав въпрос. Как ще е наред, при положение че главата на семейството лежи в затвора за домашно насилие, а първородната им дъщеря е изчезнала преди почти четвърт век?

Но за негова изненада Лили кимна, сякаш въпросът му е съвсем уместен.

— Да, отче. Сега разбирам колко слаб човек е той. Преди не го осъзнавах. Беше едър и силен, биеше ме. Но дълбоко в себе си е изплашен и неуверен.

— Мама съзнава, че въпреки своето прозрение и прошката, която даде на татко, властите няма да го оправдаят и да му позволят да се прибере у дома. Ще трябва да изтърпи наказанието си — уточни синът ѝ.

— Да. И Донал постъпи много добре. Макар и не съвсем искрено, но заради мен се насили и се ръкува с баща си. Пожела му смелост.

Измореното лице на Лили вече не изглеждаше така измъчено.

— Значи мислите, че имаме напредък?

— Изненадващ — с оглед на ситуацията — прецени Донал.

— За повече не бихме могли да мечтаем — допълни отец Флин.

Клеър заведе ученичките си в галерия „Хартфелт“, за да поработят върху един проект. Емър — директорката — ѝ беше приятелка. Седнаха да пийнат кафе, докато момичетата се разхождаха из залите и се опитваха да отговорят на въпросите от теста.

На Емър ѝ предстоеше сватба с канадец на име Кен. Била влюбена в него отдавна, но нямала кой знае какви очаквания. И тогава, като гръм от ясно небе, той се появил с букет цветя и всичко тръгнало като по вода.

Отец Флин обеща да попретупа церемонията. Според Емър свещеникът бил на седмото небе, че в наши дни все пак се намират младоженци, при това хетеросексуални, които се сещат за църквата и затова бил готов на всичко.

— Той е бяла врана.

— Права си. Той ли ви венча с Неди?

— Не, каноникът, но той му помагаше и го връщаше в руслото, когато се отплесваше в друга посока...

— Тези дни често срещам Неди, явно има работа в някакъв офис близо до Кен, в бившата мелница.

— Неди има делови срещи?

— Така предполагам. Видях го днес, когато носех обеда на Кен в службата. А и вчера се засякохме.

Клеър млъкна. Неди не бе споменавал за никакви бизнесдела. Студена буца заседна в гърлото ѝ. Невъзможно. Неди не е такъв човек.

Емър отгатна мислите ѝ.

— Сигурно греша.

Клеър не отговори.

— Искам да кажа, че там има само офиси, малки апартаменти под наем. Не става дума за частни квартири или нещо от сорта. Изключено е, Клеър. Неди не е такъв човек. Та той те боготвори!

— Момичетата поогледаха достатъчно — обяви Клеър с нехарактерно приглушен глас.

— Не си прави прибързани изводи... знаеш какви са мъжете — помоли я Емър.

Клеър ги познаваше по-добре от всички в Росмор.

— Хайде, деца, не се размотавайте — викна им тя с тон, нетърпящ възражение.

Тъкмо влизаше в колата, когато зърна Кейтъл Чеймбърс. Той се ръкува сърдечно с нея.

— Сигурно с Неди имате големи планове за фермата.

— Съвсем не, Кейтъл, все още не е ясно дали шосето ще мине през земята ни.

— Защо тогава са ви тези експерти с огромни хонорари?

— За пръв път чувам такова нещо.

— Или съм разбрал неправилно? Но си наясно, че имате големи заеми, нали?

По кръглото лице на Кейтъл се изписа тревога.

— Големи заеми ли? А, да, да, зная...

Всеки би се досетил по тона ѝ, че няма ни най-малка представа.

Навремето Неди ѝ се виждаше нереално добър. Изглежда е имала право.

Прибра се и завари свекъра си да дреме на верандата, отпуснат в големия люлеещ се стол. Върху коленете му бе метнато топло одеяло. Това място ѝ даваше приют, сигурност и спокойствие. Досега.

Неди седеше пред купчина документи, натрупани на кухненската маса.

— Имам да ти казвам нещо важно, Неди.

— Аз също, Клеър.

Джуди отстъпи назад, за да огледа в цялата ѝ прелест новата табела на вестникарския магазин на Слатъри. Изглеждаше великолепно.

— Сигурно още известно време ще продължат по навик да ме наричат Скънк — притеснено отбеляза той.

— Е, времето е пред нас.

— Ще поостанеш още тук, нали? — попита я Себастиан Слатъри от върха на стълбата.

— Да, сама съм си шеф, но не съм червива с пари и не мога още дълго да плащам за хотел.

— Защо не се преместиш при майка си? — предложи новоизлюпеният Себастиан.

— Ако отседна при нея, ще я намерят със забит в тялото ѝ кухненски нож.

Джуди се познаваше твърде добре.

— А при Кити?

— Виж по-горе. С тях мога да общувам само за кратко.

— А какво ще кажеш да дойдеш при мен? Да живееш тук, над магазина, докато... докато...

— Докато какво, Себастиан?

— Докато се оженим и си намерим по-приятен дом...

— Мислиш да се женим? Та ние почти не се познаваме.

— Надявам се — отговори Себастиан, смъквайки се по стълбата.

— Добре. Ще се пренеса още тази вечер.

— Ами... ще трябва да ти разчистя една стая...

— Искаш да кажеш, че няма да спим в едно легло? В твоята стая? — развика се тя от другия край на тротоара за радост на минувачите.

— Твоят брат, онзи шаман, ще ме дамгоса като олицетворение на греха, ако го направим.

— Не ставай смешен, Себастиан. Брайън ще се радва, че сме щастливи. Не би си позволил да те вини. А и от години не ходиш на църква.

Брайън Флин се изненада, когато пред него се изправи Честър Ковач — едрият американец, който финансира построяването на здравния център „Дани О’Нийл“ в Дуун.

— Идвам с молба да ни венчаете — мен и Хана Харти — без много шум и церемониалност...

— Разбира се. Поздравявам ви най-сърдечно. Но защо не се венчаете в Дуун? За тамошната енория отговаря отец Мърфи.

— Не. Защото ще трябва да поканим целия град. На възраст сме и не искаме да вдигаме много шум. А и заради доктор Дърмот — да не парадираме пред него. Много е сложно за обяснение...

Отец Флин познаваше доктора — дребнав, стиснат човек. Имаше представа колко е сложно.

— Просто се страхувах да не ви липсва празничност.

— О, не се притеснявайте, отче, нищо няма да ни липсва. Заминаваме на меден месец в Америка и там ще организираме голяма гощавка за много гости. После ще доведем тук майка ми. Казва се Ана, като светицата, и с нетърпение очаква да посети извора.

Отец Флин си помисли, че ще е добре да побърза, щом жената иска да го види, и прегледа бележника си, за да определи деня на венчавката.

Оповестиха решението за строежа на новото шосе, но се оказа, че Еди Флин е изчезнал безследно. Общинският съвет одобри проекта с огромно мнозинство. Консорциумът притежаваше всички ключови

имоти, с изключение на фермата на Ноланови. Проектът предвиждаше шосето да мине оттам и да продължи по права линия през гората, отнасяйки извора в небитието.

Еди съобщи на съдружниците си, че да купиш земята на Неди е все едно да издърпаш близалка от ръцете на хлапе. Както и да е. Той губи. По наредбата за задължителна продажба ще му платят несравнимо по-малко. Но той винаги си е бил малоумен. Проблемът бе, че Еди изчезна, без да се отчете.

На Кити и децата не им направи особено впечатление. Наоми обаче се притесни много. Беше купила плат за булчинска и шаферска рокля. Налагаше се да поговорят. Защо постъпи така? Не ѝ остави никакви пари, наемът за апартамента бе платен само за два месеца. Положението я влудяваше...

* * *

Лили Райън получи вест от братовчедка си, която живееше в Северна Англия. Пърл се венча за страхотен мъж — Боб, имаха си две пораснали деца. Случило им се нещо чудесно. Децата им, които доскоро се държали доста хладно и дистанцирано, сякаш се срамували от тях, се променили — станали много мили. Пърл винаги ѝ пишеше откровено, без да се преструва и да си придава важност. Питаше я дали могат да им дойдат на гости в Росмор. Да им отговори честно, защото не искат да я затрудняват.

Лили седна и ѝ разказа всичко — за присъдата на Ейдън, как не успя да преодолее случилото се и как, макар да е агресивен, той всъщност е слаб. Ще остане в затвора още година и половина. Но тя ще се радва да ги види. Почувства се много по-добре, щом изпрати писмото. Сякаш е трябвало да опише всичко на лист хартия, за да го проумее. Написа, че двете с Пърл ще посетят извора на Света Ана, за да си припомнят добрите стари времена.

* * *

Клеър и Неди седнаха един срещу друг. Клеър дори не погледна документите, разхвърляни по масата. Възнамеряваше това да е първият и последният ѝ скандал с Неди Нолан. И то точно в деня, когато се канеше да му съобщи, че цикълът ѝ закъснява с три седмици и може би най-сетне е бременна. Твърде късно.

Неди подхвана тихо.

— Днес са гласували строежа на шосето, Клеър. Както предполагаме, ще минава точно през земята ни, нагоре към гората.

— Очаквахме го, но ти отказа на Еди Флин да продаваш и то точно когато явно се нуждаеш от пари повече от всеки друг — отговори му студено Клеър.

— Не можех да го направя. Нямах да имам последната дума — обясни ѝ той като на малко дете.

— И сега няма да те питат. Само ще ти платят по-малко...

— Не е така, Клеър. Нали имаме всичко това! — той посочи документите и картите върху кухненската маса.

— Това?

— Съветвах се с експерти, начертах алтернативен проект за маршрут, който няма да унищожи извора на Света Ана. Наех инженери, архитекти, експерти по качеството. Струва цяло състояние. Наложих се да искам голям заем от Кейтъл Чеймбърс и той ме мисли за наркоман, комарджия или нещо подобно.

Изведнъж тя разбра, че парите не са отивали за малко любовно гнезденце в преустроените мелници. Облекчението ѝ се превърна в гняв.

— А защо не каза — нито на тях, нито на мен, за бога?

— Трябваше да го правя тихомълком, да си уговарям срещи на тайни места.

— В някогашната мелница ли? — предположи тя.

Неди се засмя притеснено.

— А аз си мислех, че никой не ме е забелязал!

Потупа я по ръката и я целуна по пръстите, както обичаше да прави. Ядът ѝ се изпари. Изпитваше само облекчение при мисълта, че още я обича. Чак сега осъзна колко се страхува да не го изгуби.

— Ще проработи ли планът ти, Неди? — меко попита тя.

Съпругът ѝ бе наел всичките тези хора да му изготвят планове и експертизи. Невероятно!

— Мисля, че да — спокойно отговори той. — Наех и експерт по връзки с обществеността, за да ни научи как да спечелим обществото за своята кауза. Ще ни изпрати — на нас двамата — човек, който ще ни съветва как да се държим на екрана.

— На телевизионния екран?

— Ще има голямо публицистично предаване и ако не възразяваш, ще участваме в дебат с предприемачите.

— Ще се справим ли? — поколеба се Клеър.

— Разбира се. Ще им обясним колко много хора са благодарни на Света Ана за извора. Сега няма как да възразят.

— Но, Неди, нима не можехме да направим същото и без всичките тези експерти?

— Не, точно това ми е мисълта — въодушевено възрази Неди. — Иначе щяхме да изглеждаме като старомодни религиозни фанатици, които застават на пътя на прогреса. Щяхме да се влеем в редиците на старите традиционалисти, вперили поглед назад към миналото, възправени срещу хората с модерно виждане, които искат страната ни да напредва за доброто на всички...

— А сега?

— Сега разполагаме с напълно осъществим алтернативен план. И сме платили за него със собствени средства, отказвайки офертите на разните консорциуми.

Кимна към малкия дъбов шкаф.

— Всички документи са там. Ще им докажем, че казваме истината и зад начинанието ни стоят наши пари.

— И откъде ще мине шосето?

Наведоха се над картата. Той галеше с ръка косите ѝ, а с другата ѝ сочеше маршрута — шосето пак ще мине през тяхната ферма, но след това ще заобиколи обширно пространство от гората, в чийто център се намира изворът. Наблизо ще се построи голям паркинг и малка отбивка от околоръстното, та посетителите да отиват направо там, без да преминават през града. А местните ще използват пътя през гората както преди.

Клеър го погледна възхитено. Може би планът наистина щеше да се осъществи. Управляващите се готвят за избори, местната власт ще се побои да не я обвинят в корупция и ще се възползва от шанса да

избегне назриващата конфронтация. Неди предлага на всички съвършен изход от ситуацията.

— Защо не сподели с мен?

— Искаше ми се, но ти изглеждаш толкова изморена, всеки ден преподаваш на децата. А аз си стоя вкъщи. Животът ми е много по-лек.

Тя се огледа — къщата блестеше. Не е никак лесно, знаеше го от собствен опит. Но Неди никога не се оплакваше.

— Нали и ти имаш да ми казваш нещо. Какво е то?

Съобщи му, че вероятно е бременна. Неди скочи и я сграбчи в прегръдките си.

— Днес ходих на извора. Зная, че е глупаво, но разказах на светицата, колко много копнеем за дете и двамата — прошепна той в косите ѝ.

— Е, трябва да върне жеста на човека, който спаси светилището ѝ.

Марти Нолан ги свари така — притиснати един в друг.

— Пристигна отец Флин. Не сте му отворили и дойдох да видя дали сте добре — обясни той, ядосан, задето са го вдигнали от удобния стол.

Пиеха чай и ядяха домашни бисквитки, а птиците се събираха в гнездата си по дърветата, преди да падне нощта. Слънцето се спускаше надолу към гората, която Неди Нолан спаси.

Отец Флин знаеше, че сестра му Джуди е там, за да благодари на светицата, понеже толкова бързо изпълни молбата ѝ.

В падащия здрач Неди Нолан му разказваше своите планове.

Възнамерявал да купи къща по-близо до Росмор. Ако пожелаят, майката на отец Флин и старият каноник могат да се преместят при него. Няма да живеят далеч от града, харесал едно място с голяма градина, което ще допадне на отец Касиди. А Неди ще поеме грижите за тях.

А ако случайно се сдобият с дете, ще гледа и него. Хубаво е за възрастните да чуват детска глъчка край себе си.

За пръв път отец Флин не намираще думи. Складът от удобни безсмислени клишета, който пазеше така ревниво, явно се бе изчерпал.

Погледна към добрия, чист човек срещу себе си. За пръв път от много време видя смисъл в живота, който напоследък му изглеждаше толкова объркан и противоречив.

Погледна към смрачаващата се гора. Нищо чудно, че толкова я почитат — чула е хиляди гласове и е отговорила на безброй копнежи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.